

T.C.
VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

GEÇİCİ KORUMA POLİTİKASININ YEREL SEÇMENİN SİYASAL
KARARINA ETKİSİ: GAZİANTEP VE ESKİŞEHİR İLLERİ
KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ

DOKTORA TEZİ

HAZIRLAYAN
ERAY GÖÇ

DANIŞMAN
PROF. DR. FERİT İZCİ

VAN – 2021

KABUL VE ONAY SAYFASI

Eray GÖÇ tarafından hazırlanan “Geçici Koruma Politikasının Yerel Seçmenin Siyasal Kararına Etkisi: Gaziantep ve Eskişehir İlleri Karşılaştırmalı Analizi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ ile Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Kamu Yönetimi Anabilim Dalında DOKTORA TEZİ olarak kabul edilmiştir.		
Danışman: Prof. Dr. Ferit İZCİ Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Doktora Tezi olduğunu onaylıyorum.		
Başkan: Prof. Dr. Abdulmenaf TURAN Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Doktora Tezi olduğunu onaylıyorum.		
Üye: Prof. Dr. Yılmaz DEMİRHAN Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Dicle Üniversitesi Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Doktora Tezi olduğunu onaylıyorum.		
Üye: Doç. Dr. Abdullah OĞRAK İşletme Anabilim Dalı, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Doktora Tezi olduğunu onaylıyorum.		
Üye: Doç. Dr. Vasfiye ÇELİK Siyaset ve Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, Kırıkkale Üniversitesi Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Doktora Tezi olduğunu onaylıyorum.		
Tez Savunma Tarihi:	16/08/2021	
Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Doktora Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum. Prof. Dr. Bekir KOÇLAR Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü		

ETİK BEYAN SAYFASI

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü **Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;**

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim. (16.08.2021)

Eray GÖÇ

Doktora Tezi

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Ağustos, 2021

GEÇİCİ KORUMA POLİTİKASININ YEREL SEÇMENİN SİYASAL KARARINA ETKİSİ: GAZİANTEP VE ESKİŞEHİR İLLERİ KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ

ÖZET

Bu çalışma, 17 Aralık 2010 yılında Tunus'ta başlayan ve 15 Mart 2011 yılına gelindiğinde Suriye'de Dera kentinde bir grup öğrencinin demokrasi talebi ile ortaya çıkarak zamanla diğer Arap ülkelerinde de görülen ve batı dünyasının 'Arap baharı' diye tanımladığı sürecin Suriye kısmı üzerinde yoğunlaşmıştır. Şöyle ki, Suriye'de 15 Mart 2011 yılında başlayıp iç savaşa dönüşerek, milyonlarca ifade edilen insanların topraklarını terk etmesini, farklı ülkelere giderek buralarda yeni ilişki ağlarını kurmalarını anlatmaktadır. Çalışmamızın konusu olan Geçici koruma politikası Türkiye'ye Suriye'den gelmek durumunda kalanların Türkiye içerisinde hak ve sorumluluklarının belirlenmesi adına yapılmış bir politikadır. Bu çalışmada bahse konu politikanın Türkiye seçmeninin siyasal tercihi üzerinde tesiri araştırılmıştır. Bu amaçla iki il özelinde Türkiye siyasetine etkisi hakkında fikir sahibi olunmaya çalışılmıştır. Pilot il olarak seçilen Gaziantep ve Eskişehir illerinde toplam 927 kişiye anket uygulanarak Geçici koruma politikasının Yerel seçimlerde etkisi araştırılmıştır. Gaziantep ilinin seçilme sebebi mevcut veriler ışığında Türkiye'de İstanbul'dan sonra en fazla Suriyeli barındıran il olması aynı zamanda bölgeye yakın olması hasebiyle bir takım ikili ilişkilerin, sosyal, kültürel ilişkilerin daha öncede var olması. Eskişehir ilinin seçilme sebebi ise Suriyeli barındırma konusunda en az kişi barındırması açısından ikili ilişkilerin daha uzaktan olması, politika yapıcılar açısından seçmenin önceki yerel seçimler dikkate alındığında muhalefet tarafında bulunması ve bu politikaya mesafeli bir yerel yönetim anlayışının hâkim olmasıdır. Nihayetinde çalışma bizlere Türkiye seçmeninin geçici koruma politikası kapsamında Türkiye'ye gelenlerin her iki ilde de seçmenin siyasal tercihi üzerinde anlamlı farklılık gösterdiğini belgelemektedir. Burada dört faktör altında toplanan soruların Aday-parti etkisi dışında, Ekonomik, Siyasal, Sosyal-Kültürel faktörleri oluşturan soruların doğrudan Geçici koruma politikasının etkisini ortaya koyduğunu ve bunlarında katılanların tercihlerinde anlamlı farklılık ifade ettiğini görmekteyiz. Yine ideoloji ve din faktörünün de bu bağlamda değerlendirmesi çalışmada ölçülen diğer faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır. Burada diğer ilişkilerden bağımsız olarak Geçici koruma politikasının her iki il seçmeninde de etkisi görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Geçici Koruma Politikası, Demokrasi, Seçim

Sayfa Sayısı: XV + 220

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Ferit İZCİ

Ph. D. Thesis

Eray GÖÇ

VAN YÜZÜNCÜ YIL UNIVERSITY

INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES

August, 2021

**THE EFFECT OF TEMPORARY PROTECTION POLICY ON THE POLICY DECISION OF
LOCAL VOTER: A COMPARATIVE ANALYSIS OF GAZİANTEP AND ESKİŞEHİR
PROVINCES**

ABSTRACT

This study focuses on the Syrian part of the process that started in Tunisia on 17 December 2010 and emerged with the demand for democracy of a group of students in the city of Dera in Syria on March 15, 2011, which was seen in other Arab countries over time and which the western world defined as the ‘ Arab Spring’ Namely, it tells about the millions of people who started in Syria on March 15, 2021 and turned into a civil war, leaving their lands, going to different countries and establishing new Networks of relations there. Temporary protection policy, which is the subject of our study, is a policy made in order to determine the rights and responsibilities of those who have to come to Turkey from Syria. In this study, the effect of the policy in question on the political preferences of the Turkish electorate was investigated. For this purpose, it has been tried to have an idea about the effect of two provinces on Turkish politics. In the provinces of Gaziantep and Eskişehir, which were selected as the pilot provinces, a total of 927 people were surveyed and the effect of the temporary protection policy in the local elections was investigated. The reason for choosing the province of Gaziantep is that, in the light of the available data, it is the province with the highest number of Syrians after İstanbul in Turkey, and that, due to its proximity to the regions, some bilateral relations, social and cultural relations have existed before. The reason why Eskişehir was chosen is that the bilateral relations are more distant in terms of having the least number of people in terms of hosting Syrians, the voters are on the opposition side when the previous local elections are taken into account for the policy makers, and a distant local government understanding dominates this policy. Ultimately, the study documents that those who came to Turkey within the scope of the temporary protection policy of the Turkish electorate showed significant differences in the political preferences of the voters in both provinces. Here, we see that the questions gathered under four factors, apart from the candidate-party effect, the questions that make up the Economic, Political, Social-Cultural factors directly reveal the effect of the temporary protection policy and that these Express a significant difference in the preferences of the participants. Again, the evaluation of the ideology and religion factor in this context appears as other factors measured in the study. Here, regardless of others relations, the effect of the temporary protection policy on the electorate of both provinces is observed.

Key words: Temporary Protection Policy, Democracy, Election.

Number of pages: XV + 220

Thesis advisor: Prof. Dr. Ferit İZCİ

İÇİNDEKİLER

ÖZET	3
ABSTRACT.....	4
İÇİNDEKİLER	9
KISALTMALAR DİZİNİ	12
TABLOLAR DİZİNİ	14
ÖNSÖZ	18
GİRİŞ	1
1.GÖÇ İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR GÖÇÜN TARİHSEL GELİŞİMİ VE TÜRKİYE'NİN GÖÇ POLİTİKASI.....	11
1.1.Temel Kavramlar	11
1.1.1.Göç	11
1.1.1.1. İç Göç.....	12
1.1.1.2. Dış Göç (Uluslararası Göç).....	13
1.1.1.3. Zorunlu Göç	13
1.1.1.4. İrادی Göçler	14
1.1.2.Mülteci	14
1.1.3.İltica	15
1.1.4.Göçmen	15
1.1.5.Sığınmacı	16
1.1.6.Geçici Koruma	16
1.1.7.Kaynak ülke	18
1.1.8.Hedef ülke	18
1.2.Göç Olgusu ve Göçün Tarihsel Süreci.....	19
1.3.Göç Neden Olan Faktörler	26
1.3.1. Ekonomik Faktörler	26
1.3.2. Siyasal Faktörler	27
1.3.3. Sosyal ve Kültürel Faktörler	27
1.4.Türkiye’de Göç ve Dönemler İtibarı İle Türkiye’nin Göç Politikaları	29
1.4.1. 1920 -1950 Arası Dönem.....	31
1.4.2. 1950 – 1980 Arası Dönem	32
1.4.3. 1980 – Günümüze Kadar	34
1.4.4. Bulgaristan’dan Göçler	35

1.4.5.	Kuzey Irak'tan Göçler.....	37
1.4.6.	Suriye'den Göçler	38
2.DEMOKRATİK SİSTEMLERDE SEÇMENİN TERCİHİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER VE GAZİANTEP İLE ESKİŞEHİR İLLERİNİN SON SEÇİMLERDEKİ GENEL GÖRÜNÜMÜ.		40
2.1.	Demokrasi ve Demokratik Sistemlerde Demokrasinin Temel Değerleri	40
2.1.1.	Özgürlük	41
2.1.2.	Eşitlik	42
2.1.3.	Adil ve Tarafsız Seçim.....	42
2.1.4.	Muhalefet	43
2.2.	Demokrasinin Gelişimi.....	43
2.2.1.	İlk Dönem Demokrasi Çalışmaları.....	44
2.2.2.	Yakın Dönemde Demokrasi Anlayışı	47
2.3.	Kavramsal Olarak Seçim.....	48
2.4.	Yerel Seçimlerde Oy Verme Tercihini Etkileyen Faktörler.....	50
2.4.1.	Siyasal Faktörler	51
2.4.2.	Ekonomik Faktörler	51
2.4.3.	Sosyal Faktörler	52
2.4.4.	Adaya Bağlı Faktörler.....	52
2.4.5.	Kültürel Faktörler.....	53
2.5.	Gaziantep ve Eskişehir illeri 2009, 2014 ve 2019 Yerel Seçimleri Karşılaştırmalı Veriler	55
2.5.1.	29 Mart 2009 Yerel Seçimi	56
2.5.2.	30 Mart 2014 Yerel Seçimi	58
2.5.3.	Mart 2019 Yerel Seçimi	59
3.GEÇİCİ KORUMA POLİTİKASININ YEREL SEÇMENİN SİYASAL TERCİHİNE ETKİSİNE YÖNELİK ALAN ARAŞTIRMASI		61
3.1.	Hipotez.....	62
3.1.1.	Ana Hipotezler	62
3.1.2.	Destekleyici Hipotezler.....	62
3.2.	Evren ve Örneklem.....	67
3.3.	Ölçek Oluşturma	69
3.4.	Verilerin Toplanması.....	72
3.4.1.	Ön çalışma grubu Cronbach Alpha Değerleri	72
3.4.2.	Ön Çalışma Grubu Faktör Analizi	73
3.5.	Genel Veri Sonuçlarının Girişi.....	84
3.5.1.	Açıklayıcı Faktör Analizi.....	85
3.5.2.	Geçici Koruma Politikasının Sosyal Kültürel Hayata Yansımasına Dair Faktör.....	88

3.5.3.	Geçici Koruma Politikasının Siyasal Hayata Etkisine Dair Faktör.....	88
3.5.4.	Geçici Koruma Politikasının Ekonomik Hayata Etkisine Dair Faktör.....	89
3.5.5.	Aday ve Siyasi Partiye Dair Faktör.....	89
3.5.6.	Doğrulayıcı Faktör Analizi	91
3.6.	Demografik Veriler Hakkında Genel Bilgiler	92
3.6.1.	Yaş	92
3.6.2.	Cinsiyet	94
3.6.3.	Medeni Durum	95
3.6.4.	Eğitim Durumu	96
3.6.5.	Meslek.....	98
3.6.6.	Gelir Durumu	100
3.6.7.	Siyasal Yelpaze	103
3.6.8.	Siyasal Kimlik.....	106
3.6.9.	Kültürel Kimlik	109
3.7.	Geçici Koruma Politikası Sorumlusu	111
3.8.	Açık Kapı Politikasının Sorumlusu.....	113
3.9.	Geçmiş Yerel Seçimlerdeki Siyasal Tutum.....	115
3.9.1.	2009 Yerel Seçim Tercihi	115
3.9.2.	2014 Yerel Seçim Tercihi	117
3.9.3.	2019 Yerel Seçim Tercihi	118
3.9.4.	Yapılacak İlk Yerel Seçimdeki Siyasal Tercih	119
3.10.	Genel Veriler T testi ve Anova Testi.....	120
3.10.1.	T Testi verileri.....	120
3.10.2.	Anova Testi Verileri.....	125
4.	SONUÇ VE GENEL DEĞERLENDİRME	178
KAYNAKLAR		193
EKLER		201
ÖZGEÇMİŞ		
TEZ ORJİNALLİK RAPORU		

KISALTMALAR DİZİNİ

AB	Avrupa Birliği
AFA	Açıklayıcı Faktör Analizi
AK PARTİ	Adalet ve Kalkınma Partisi
BM	Birleşmiş Milletler
BMGK	Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi
BMMYK	Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği
C	Cilt
CHP	Cumhuriyet Halk Partisi
Çev	Çeviren
ÇGH	Çekiç Güç Hareketi
Der	Derleyen
DFA	Doğrulayıcı Faktör Analizi
DSP	Demokratik Sol Parti
Ed	Editör
EKEV	Erzincan Kültür ve Eğitim Vakfı
GİGM	Göç İdaresi Genel Müdürlüğü
İŞİD	Irak Şam İslam Devleti
İHAM	İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi
İHAS	İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi
KMÜ	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
MHB	Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni

NATO	Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü
S	Sayı
SETA	Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı
Ss	Sayfa Sayısı
TBB	Türkiye Barolar Birliği
TEB	Türkiye Ekonomi Bankası
TODAİE	Türkiye Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü
TSA	Türk Sineması Araştırmaları
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
Vb	ve benzeri
Vd	ve diğerleri
Yay	Yayınları
YUKK	Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1.1 29 Mart 2009 Gaziantep ve Eskişehir Karşılaştırmalar	55
Tablo 1.2 30 Mart 2009 Gaziantep ve Eskişehir Karşılaştırmalar	57
Tablo 1.3 31 Mart 2009 Gaziantep ve Eskişehir Karşılaştırmalar	58
Tablo 2.1 Örneklem seçimine dair kaynak tablo... ..	66
Tablo 2.2 Ön çalışma grubu cronbach alpha değeri.....	71
Tablo 2.3 Ön çalışma grubu Faktör analizi... ..	71
Tablo 2.4 Ön çalışma grubu iç tutarlılık... ..	75
Tablo 2.5 Ön çalışma grubu yaş bilgileri... ..	76
Tablo 2.6 Ön çalışma grubu cinsiyet bilgileri... ..	77
Tablo 2.7 Ön çalışma grubu medeni durum... ..	77
Tablo 2.8 Ön çalışma grubu eğitim bilgileri... ..	78
Tablo 2.9 Ön çalışma grubu meslek bilgileri... ..	78
Tablo 2.10 Ön çalışma grubu gelir durumu bilgileri... ..	79
Tablo 3.1 Genel veriler açıklayıcı faktör analizi... ..	81
Tablo 3.2 Doğrulayıcı faktör analizi... ..	86
Tablo 3.3 Yaş bilgileri... ..	87
Tablo 3.4 Cinsiyet... ..	89
Tablo 3.5 Medeni durum.....	90
Tablo 3.6 Eğitim durumu	91
Tablo 3.7 Meslek bilgileri... ..	93
Tablo 3.8 Gelir durumu.....	96
Tablo 3.9 Siyasal yelpaze.....	99

Tablo 3.10 Siyasal kimlik...	101
Tablo 3.11 Kültürel kimlik.....	105
Tablo 3.12 Geçici koruma politikası sorumlusu...	108
Tablo 3.13 Açık kapı politikasının sorumlusu...	110
Tablo 3.14 Katılanların 2009 yerel seçim tercihi.....	112
Tablo 3.15 Katılanların 2014 yerel seçim tercihi.....	114
Tablo 3.16 Katılanların 2019 yerel seçim tercihi.....	115
Tablo 3.17 Katılanların gelecek yerel seçim tercihi.....	117
Tablo 4.1 t testi Gaziantep cinsiyet faktör ilişkisi...	119
Tablo 4.2 t testi Eskişehir cinsiyet faktör ilişkisi...	120
Tablo 4.3 t testi Gaziantep ve Eskişehir cinsiyet faktör ilişkisi...	121
Tablo 4.4 t testi Gaziantep medeni durum faktör ilişkisi...	121
Tablo 4.5 t testi Eskişehir medeni durum faktör ilişkisi...	122
Tablo 4.6 t testi Gaziantep ve Eskişehir medeni durum faktör ilişkisi...	123
Tablo 5.1 Gaziantep İli katılımcılarının yaşı ile GKP arasındaki ilişki ANOVA ...	124
Tablo 5.2 Eskişehir İli katılımcılarının yaşı ile GKP arasındaki ilişki ANOVA	125
Tablo 5.3 Genel katılımcıların yaşı ile GKP arasındaki ilişki ANOVA.	126
Tablo 5.4 Gaziantep İli katılımcılarının Eğitim durumu ile GKP arasındaki ilişki .	127
Tablo 5.5 Eskişehir İli katılımcılarının Eğitim durumu ile GKP arasındaki ilişki...	128
Tablo 5.6 Genel katılımcıların Eğitim durumu ile GKP arasındaki ilişki.....	128
Tablo 5.7 Gaziantep İli katılımcılarının Mesleği ile GKP arasındaki ilişki	129
Tablo 5.8 Eskişehir İli katılımcılarının Mesleği ile GKP arasındaki ilişki...	131
Tablo 5.9 Genel katılımcıların Mesleği ile GKP arasındaki ilişki ANOVA...	135

Tablo 5.10 Gaziantep İli katılımcılarının gelir durumu ile GKP arasındaki ilişki...	137
Tablo 5.11 Eskişehir İli katılımcılarının gelir durumu ile GKP arasındaki ilişki	139
Tablo 5.12 Genel katılımcıların gelir durumu ile GKP arasındaki ilişki	141
Tablo 5.13 Gaziantep ili katılımcılarının siyasal konumuna göre GKP ilişkisi.....	142
Tablo 5.14 Eskişehir ili katılımcılarının siyasal konumuna göre GKP ilişkisi...	144
Tablo 5.15 Genel katılımcıların siyasal konumuna göre GKP ilişkisi	145
Tablo 5.16 Gaziantep 2014 yerel seçimleri GKP ilişkisi ANOVA.....	146
Tablo 5.17 Eskişehir 2014 yerel seçimleri GKP ilişkisi ANOVA	147
Tablo 5.18 Genel 2014 yerel seçimleri GKP ilişkisi ANOVA	148
Tablo 5.19 Gaziantep 2019 yerel seçimleri GKP ilişkisi ANOVA.....	149
Tablo 5.20 Eskişehir 2019 yerel seçimleri GKP ilişkisi ANOVA	150
Tablo 5.21 Genel 2019 yerel seçimleri GKP ilişkisi ANOVA	151
Tablo 5.22 Gaziantep gelecek yerel seçimleri GKP ilişkisi ANOVA	152
Tablo 5.23 Eskişehir gelecek yerel seçimleri GKP ilişkisi ANOVA.....	153
Tablo 5.24 Genel gelecek yerel seçimleri GKP ilişkisi ANOVA	154
Tablo 5.25 Gaziantep 2014 yerel seçimleri İnanç ve ideoloji oy ilişkisi... ..	156
Tablo 5.26 Eskişehir 2014 yerel seçimleri İnanç ve ideoloji oy ilişkisi... ..	157
Tablo 5.27 Gaziantep 2019 yerel seçimleri İnanç ve ideoloji oy ilişkisi... ..	158
Tablo 5.28 Eskişehir 2014 yerel seçimleri İnanç ve ideoloji oy ilişkisi... ..	159
Tablo 5.29 Gaziantep gelecek yerel seçimler İnanç ve ideoloji oy ilişkisi... ..	160
Tablo 5.30 Eskişehir gelecek yerel seçimler İnanç ve ideoloji oy ilişkisi... ..	161
Tablo 5.31 Geçici koruma politikası faktörlerinin Türk kimliği ile ilişkisi	162
Tablo 5.32 Geçici koruma politikası faktörlerinin Kürt kimliği ile ilişkisi.....	163

Tablo 5.33 Geçici koruma politikası faktörlerinin Arap kimliği ile ilişkisi... ..	163
Tablo 5.34 Geçici koruma politikası faktörlerinin Sağcı kimliği ile ilişkisi... ..	164
Tablo 5.35 Geçici koruma politikası faktörlerinin Solcu kimliği ile ilişkisi.....	165
Tablo 5.36 Geçici koruma politikası faktörlerinin Atatürkçü kimliği ile ilişkisi.....	166
Tablo 5.37 Geçici koruma politikası faktörlerinin Dindar kimliği ile ilişkisi.....	166
Tablo 5.38 Geçici koruma politikası faktörlerinin Müslüman kimliği ile ilişkisi... ..	167
Tablo 5.39 Geçici koruma politikası faktörlerinin Alevi kimliği ile ilişkisi	168
Tablo 5.40 Geçici koruma politikası faktörlerinin Ateist kimliği ile ilişkisi	168
Tablo 5.41 Geçici koruma politikası faktörlerinin Ülkücü kimliği ile ilişkisi	169

ÖNSÖZ

Nüfus hareketleri dünya üzerinde çok sık ve büyük çaplı yaşanan hareketlerdir. Bu hareketlilik doğal olarak beraberinde bir takım değişim ve dönüşümlerin yaşanmasına sebep olmuştur.

2011 Yılında Suriye’de meydana gelen iç savaş ve akabinde yaşanan süreç başta Türkiye olmak üzere pek çok ülkenin sosyal, ekonomik, Kültürel, Siyasal ve daha birçok alanda değişim yaşamasına sebep olmuştur. Bu bağlamda süreçten en çok etkilenen ülkelerin başında gelen Türkiye’de bu etkinin boyutu çeşitli çalışmalarla ölçülmüş olmakla beraber yerel seçmene nasıl bir etkisi olduğu hususu bakir alanlardan birini oluşturmaktadır. Bu sebeple araştırma yerel seçmenin siyasal tercihi sırasında Suriye’den gelenlerin durumunu düzenleyen Geçici koruma politikasının ne gibi bir tesiri olduğunu iki ilden hareketle ölçmeye çalışmıştır. Bu etkinin zaman zaman hem Türkiye’de hem de batı ülkelerinde iktidar muhalefet çekişmelerine sebep olduğu gerekçesiyle, hem tesiri ölçmek hem de bu anlamda karar vericilere örnek bir kaynak sunmak adına girilmiş bir çalışmadır. Bunu yapabilmek adına öncelikle örnek seçilen illerin toplumun aynası niteliğinde olması hususuna dikkat edilmiştir. bu doğrultuda yerel seçimlerde hükümetin seçmen profili olarak düşünülen, hem de muhalefeti temsil edebileceği düşünülen iki il seçilmiştir. Bu yapılırken aynı zamanda doğrudan ilişkilerle dolaylı yollardan ilişkili olmaları sosyal, kültürel yaşamda da etkileri dikkate alınarak iller belirlenmeye gayret edilmiştir. Sonraki süreçte yarı yapılandırılmış anket uygulaması ile katılanların değerlendirmeleri vasıtasıyla çalışma tamamlanmıştır.

Konunun belirlenmesi hususunda kıymetli zamanını, tecrübe ve bilgisini benden esirgemeyen aynı zamanda tez danışmanlığımı yürüten Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü Öğretim Üyesi sayın Prof. Dr. Ferit İZCİ’ye. Dr. Öğretim Üyesi Pembe GÜÇLÜ hocama, Dr. Öğretim Üyesi Mehmet SÖYLER ve Öğretim Görevlisi Resul COBUTOĞLU hocalarıma ayırdıkları kıymetli zaman için teşekkür ederken, her vesile ile çalışma esnasında bana zaman ayırıp katkı sunan kıymetli hocalarım sayın Doç. Dr. Yıldız ATMACA ve Doç. Dr. Vedat YILMAZ hocama teşekkür ederim.

Son olarak çalışma sırasında ve çalışmadan bağımsız yanımda olduğunu her vesile ile hissettiğim Anne ve Babama ayrıca değerli eşim Maşite GÖÇ’e sosuz sevgi ve saygılarımı sunarım. Çalışmada katkısı bulunan tüm dostlarıma en derin saygılarımı sunarım.

Eray GÖÇ

GİRİŞ

Göç olgusu, tarihin bütün dönemlerinde hemen her ülkenin yüzleşmek zorunda kaldığı toplumsal bir gerçekliktir. İster etken ister edilgen olsun, bütün toplumlar herhangi bir dönemde bir şekilde bu sürecin içerisinde yer alır. Tarihi süreç içerisinde farklı dönemlerde farklı şekiller alan göç, her geçen gün değişik birtakım gerekçelerle önemini sürdürmektedir Ulusal veya uluslararası alanda göç hareketliliği ile karşılaşan bireylerin durumları araştırıldığında göçün çok sayıda sebebinin olduğu gerçeği ile karşılaşılmaktadır (Atmaca, 2019: 57) Tarih öncesinde çevresel sorunların etkisiyle büyük göç hareketlerinin yaşandığı bilinmektedir. Çevresel faktörlerin doğurduğu sonuçlar bakımından ekonomi ciddi manada göç hareketlerine tesir etmiştir. Bu faktörler göç alan ve veren yerler arasında bir takım ilişkilerin doğmasına ve yeni durumların ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Bu ilişkiler ise kültürel bir takım yeni ilişkilerin kurulmasına ya da bazı sosyolojik bağların kopmasına sebep olmuştur. Bu manada kavimler göçü; tarihsel olarak göçe etki eden sosyolojik, ekonomik, kültürel pek çok etmeni bünyesinde barındırması bakımından önemli bir yere sahiptir. Kitlel olarak yaşanmış en büyük insan hareketi olan bu büyük göç dalgası, coğrafyanın tetiklediği ekonomik ve sosyolojik sonuçları bünyesinde barındırmıştır. Bu dalga ayrıca bir taraftan yeni bağların kurulmasına bir taraftan da bazı bağların kopmasına sebep olmuş son derece önemli bir yer değiştirme yurt edinme dalgasıdır. Bahsi geçen örnekten de anlaşılacağı üzere göç olgusu, tarihsel olarak kendine has bir takım özel durumları bünyesinde barındırsa da, bugün anladığımız biçimiyle göç olgusu; demografik, ekonomik, siyasi, psikolojik, antropolojik ve sosyolojik pek çok etkiyi bünyesinde barındırması nedeniyle çok yönlü bir niteliğe sahiptir (Akkoyunlu Ertan ve Ertan, 2017: 11). Yukarıda saymış olduğumuz faktörlerin biri, birkaç tanesi veya hepsi aynı anda göçü etkileyebilir. Tarihin en büyük kitlel göçleri, M.S. IV. yüzyılda yaşanan Kavimler Göçü ile Amerika kıtasının 1492 yılında keşfedilmesi ile Avrupalıların yoğun bir şekilde bu kıtaya akın etmesi ile gerçekleşen göçlerdir. Bu göç dalgaları sınırlar arası, bir bölgeden başka bir bölgeye gerçekleşen büyük göçlerdir ve bu göçlerde hemen hemen saymış olduğumuz bütün faktörler bir arada bulunmaktadır. Bunun yanında aynı ülkenin sınırları içerisinde gerçekleşen, yani iç göç olarak tanımlanan göçlerde vardır. ABD'deki Afro-Amerikan halkının hareketi 1910-1970 yılları

arsında güney kasabalarından kuzeye gerçekleştirdiği tarihi büyük göç bu olaya verilebilecek örneklerden biridir. Tarihsel süreç içerisinde baktığımızda yukarıda dikkat çektiğimiz göçlerin, siyasal, sosyal ve ekonomik nedenlerinin olduğu görülmektedir. Kavimler göçünün kuraklık, iklimin etkisi ile kurak bölgelerden daha verimli yerlere göç etme gayretinin neticesi olduğu bilinmektedir. Bu durum ekonomik ve yaşamsal kaygıların böyle bir göçe sebep olduğunu göstermektedir. Yine Amerika kıtasının keşfi ile Avrupa'dan Amerika'ya yoğun bir şekilde göçlerin gerçekleşmesi, Avrupalıların bu yeni kıtanın zenginliklerini elde etme isteklerinin birer göstergesidir. Fakat burada çeşitli Avrupa ülkeleri arasında bir rant savaşı da yaşanmıştır. Bu durum ülkeler arasında siyasal bir çekişme olduğunu da göstermesi bakımından önemlidir. Yine Amerika'da yaşanan "Büyük Göç" olarak adlandırılan 1910-1970 yılları arasındaki kitlesel göç de birden fazla etmeni bünyesinde barındırmaktadır. Burada göç eden ve Afro-Amerikan olarak adlandırılan Amerika'daki Afrikalıların kitlesel olarak yer değiştirmelerinde hem siyasal, hem sosyal, hem de ekonomik nedenlerin olduğu görülmektedir.

Göç meselesi zamanın ve şartların durumuna göre çeşitli vesilelerle pek çok ülkeyi veya bölgeyi tesiri altına alabilen bir insan hareketidir. Bu durum bireysel, küçük gruplar veya kitleler halinde gerçekleşebilmektedir. Ülkeler bu göç hareketleri konusunda kendilerini etkilemesi bakımından ve insan hak ve özgürlüklerinin korunması adına çeşitli şekillerde ve farklı dönemlerde bir takım ferdi ve müşterek kararlar almak durumunda kalmışlardır. Özellikle çalışmamız açısından da son derece önemli bir konuma sahip olması bakımından Avrupa'da ve Avrupa Birliği ülkelerinde bu yönde ciddi adımların atılması II. Dünya savaşı sonrası döneme denk gelmektedir. Yeryüzünde hemen her ülke karşılaştığı bu tür durumlara karşı bir politika geliştirmek durumunda kalmıştır. Bu geliştirilen politikalar içinde bulunan durumun anlaşılmasına, çözüm üretilmesine ve hatta gelecekte aynı sorun ile karşılaşılması durumunda nasıl bir vaziyet alınması gerektiğine dair ipuçları vermektedir. Bu sayede toplumsal bir sorun anlaşılıp üstesinden gelinmeye çalışılmaktadır. Bu haliyle politika bir anlamda insanların ve toplumun yönetimi olarak anlaşılmaktadır (Kapanı, 2002: 22). Buna bağlı olarak toplumsal hayatta düzeni sağlamak adına bir takım politikalar geliştirilmiştir. Kamu politikası, bir bölgenin, bir ülkenin veya tüm yer kürenin bir sorununa çözüm bulmak ve

uygulamaya geçirmek yönünde politika yapıcıların almış olduğu kararları ifade etmektedir. Bu bağlamda göç ile ilgili sağlıklı politikalar yapılması kamu politikası yapıcılarının vazifesi haline gelmiştir. Evrensel bir sorun olan ve sağlıklı bir politika üretilmesi gereken göç, çeşitli sebeplerle bireysel ya da toplu olarak insanların bulundukları yerlerden başka yerlere gitmesi, mekân değiştirmesi olarak tanımlanabilir. Bu yer değiştirmeye pek çok şey neden olabilir, fakat bunların en çok bilineni veya en sık rastlanana Siyasal, ekonomik ve sosyal nedenlerdir. Elbette bu faktörler dönemsel olarak farklılık arz edebilir. Zira her göç içinde kendi hikâyesini barındırır. Bu çalışmada ise bireysel göçten ziyade kitlesel göç üzerinde durulacaktır.

Anadolu coğrafyası tarih boyunca göç hareketlerinin gerçekleştiği bir güzergâh olması hasebiyle pek çok yabancıнын geçişine sahne olmuştur, bu coğrafya bazen bir hedef konumunda iken, bazen de bir kaynak olma özelliği göstermiştir. Dolayısıyla farklı göç ve kabul politikaları zaman içinde bu coğrafyanın kaderi olmuştur. Osmanlı Devleti'nin yıkılış süreci ile birlikte artan göç dalgaları ilk etapta bir soydaş politikası ile yürütölmeye çalışılmış, ardından "1923 tarihli Yunan ve Türk Halklarının Mübadelesine İlişkin Sözleşme ve Protokol" ile karşılıklı nüfus değişiminin yaşanması ile neticelenmiştir. 1934 yılında iskân kanunu yürürlöğe girmiş, özellikle Balkanlarda yaşayan Türk kökenli vatandaşların durumu bu çerçevede değerlendirilmiştir. Günümüze kadar göç politikaları incelendiğinde Türk soyu ve Türk kültürü endekli bir politikanın benimsendiği görölmektedir (Aydınlı, 2017: 204). Genel kabul Türk soyu ve Türk kültürü odaklı bir politika izleme üzerine kurulmuş olsa da sonraki yıllarda etnik ve kültürel anlamda değişik toplum ve gruplarında gerek hedef ölkö, gerekse de transit ölkö olarak Türkiye'ye göç etmesi bu politikanın değişiklik göstermesinde etkili olmuştur. Etnik ve kültürel anlamda farklı olan topluluklara farklı göçmen politikasının uygulandığı hatta 1951 Cenevre Sözleşme'sinde de belirtildiği üzere farklı coğrafyadan gelenlere farklı bir göç politikası uygulandığı görölmektedir. Zamanın şartları, ölkönin içinde bulunduğu durum, göç veren toplum ile sosyal, siyasal ve kültürel ilişkiler bu politikaların belirlenmesinde önemli rol oynamaktadır. 2006 yılına kadarki Türk soyu ve Türk kültürü anlayışı üzerinden yapılan politikaların, AB uyum süreci çerçevesinde esnemeler gösterse de 2000'li yıllara kadar homojen bir toplum yaratma yönünde göç politikalarının benimsendiğini görmekteyiz (Aydınlı, 2017: 41).

Bu çalışmanın konusunu oluşturan 2011 yılı sonrası Suriye iç savaşı ile birlikte gerçekleşen kitlesel göç'ün temel nedeni iç siyasal çekişmenin sonucu olarak ortaya çıkan savaş durumudur. Bunun neticesinde Cumhuriyet tarihi boyunca gelen göçmen sayısından daha fazla göçmen, Suriye iç savaşı sonrası yani 2011 yılından günümüze kadar geçen sürede ülkeye giriş yapmıştır (Tuğsuz ve Yılmaz, 2015: 1). “Suriye’de 15 Mart 2011’de başlayan rejim karşıtı gösterilerin kısa zamanda ciddi tartışmalara ve ardından da bir iç savaşa dönüşmesi ile birlikte bu ülkeden komşu ülkelere doğru ciddi ve dramatik bir insan kaçıışı yaşanmaya başlamıştır” (Erdoğan, 2018: 1). Milyonlarla ifade edilen bir sayının ülke sınırlarını aşarak başka ülkelere göç edip mülteci konumuna gelmesinin incelenmesi çalışmamızın temel çıkış noktasıdır. Bu eşine az rastlanır göç dalgası, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğince de (BMMYK) yakından takip edilmiş ve yakın tarihin en büyük ve en dramatik göç dalgası olarak nitelendirilmiştir. Bu sürecin daha da büyüyüp âdeta içinden çıkılamayacak bir duruma gelmesinde pek çok faktör bulunmaktadır, ancak bunların içerisinde 2014 yılında kendilerine IŞİD (Irak Şam İslam Devleti) adını vermiş olan terör örgütünün bölgedeki faaliyetleri en büyük dinamik olarak gösterilebilir. IŞİD’in bölgedeki saldırıları kargaşa ortamının büyümesine ve dramatik bir hal almasına sebep olmuştur. Çözüm bulunması konusunda Suriye krizinde devreye girecek aktörlerin farklı bir konu üzerinde yoğunlaşmasına hatta bir takım çıkar hesapları ile hareket etmelerine sebep olmuştur. Netice itibariyle daha kısa sürede ve belki etkin bir şekilde mücadele edilebilecek bir konunun zemini tamamen farklı bir mecraya çekilmiştir demek yanlış olmayacaktır.

Çözüm noktasında sürenin uzaması, gelen sayının artması bu anlamda sağlıklı politikaların geliştirilmesi adına olumsuz bir etkiye sebep olmuştur. Zira, 26.10.2013 tarihli konuşmasında dönemin dışişleri bakanı Ahmet Davutoğlu “100 bin kişiyi kamplarda ağırlayabilirsiniz ama bu sayı yüz binlerle ifade edilir hale geldiğinde artık kamplarda idare etmenin ötesine geçer ” (26.10.2013, cnntürk.com). Şeklinde bir açıklama yapmıştı Elbette bu durum tespiti, yerinde gibi görünmektedir en azından kapasite, durum kontrolü, sağlıklı şartların hazırlanması bakımından yabana atılmaması gereken bir fikir olarak karşımıza çıkmaktadır. Sağlıklı bir politikanın yürütülmesi elbette kontrol edilebilecek sayı ve kontrollü bir zaman dilimini gerekli kılmaktadır. Bu yüzdendir ki, göç olgusu çok boyutlu bir yapıya sahiptir, farklı etki

tepki varyasyonlarını içinde barındırır. Geldikleri bölgelerden bir takım mecburiyet ve tesirlerle gelen göçmenler yeni geldikleri yerlere de pek çok sebeple etki etmektedirler. Geldikleri ülkenin ekonomisine, sosyal hayatına, siyasetine, vatandaşının psikolojik durumuna, belli oranda ceza adalet sistemine, demografik yapısına, yönetim anlayışına, eğitim politikasına, sağlık sektörüne vb. pek çok alana etkileri bulunmaktadır. Ağır olarak ev sahibi ülke vatandaşının gelenleri benimsemesi önemli olsa da karşılıklı kabul burada çok kritik rol oynamaktadır. Karşılıklı kabul hem ev sahibi vatandaşın hem de gelen kişilerin bir takım hak ve özgürlükleri ulusal ve uluslararası metinlerle düzenlenmiştir. Yakın tarih açısından ele alındığında 1948 tarihli BM İnsan Hakları Evrensel Bildirisi, 1951 tarihli Cenevre Sözleşmesi, 1967 tarihli Protokol, Avrupa Konseyinin 1977 tarihli Ülkesel Sığınma Bildirisi gibi sözleşme, protokol ve bildiriler göç etmek durumunda kalan insanların temel hak ve özgürlükleri ile bir takım haklarının garanti altına alınması noktasında atılmış olan ciddi adımlardır.

Mülteciler gittikleri ülkelerde olumlu veya olumsuz anlamda pek çok etkiye sebep olmuştur. Genel anlamda ekonomik etkileri toplum tarafından net bir şekilde gözlenebilmekte, sosyal etkinin boyutu ile psikolojik etkinin boyutunun belirlenmesi bir takım farklı çalışmaların yürütülmesine bağlıdır. Bir toplumda yaşanan her hangi bir olay veya olgunun, o toplumun sosyal, siyasal, ekonomik durumunu nasıl etkilediğini ölçme çabası anket, yüz yüze gibi belli başlı çalışmaları zorunlu kılmaktadır. Bu çalışmada, 2011 yılından günümüze kadar, savaş ortamından kaçarak Türkiye'ye gelen Suriyelilerin geldikleri bölgenin yerel siyasetine etkisi üzerinde durulacaktır. Diğer çalışmalarda ele alınan sosyal, ekonomik, psikolojik ve kültürel etkilerden ziyade burada mülteci politikasının yerel seçmenin siyasal tercihi üzerinde ne tür bir etki yarattığı irdelenecektir. Bu çalışma ile daha önce yapılmış olan çalışmalardan farklı olarak, Suriye iç savaşının başlamış olduğu 2011 yılından sonra zorunlu bir şekilde ülkelerini terk edip Türkiye'ye, burada da konumuzun araştırma alanı olarak belirlenen Gaziantep ve Eskişehir illerine gelmiş olan mültecilerin yaşadıkları ilin yerel seçimlerine tesiri üzerinde durulacaktır. Bahsi geçen mültecilerin ekonomik, sosyal, psikolojik etkilerinin siyasal tercihlere nasıl ve ne boyutta etki ettiği hususu analiz edilecektir. Gaziantep ve Eskişehir illerinin belirlenmesinde bir takım sosyal, ekonomik, kültürel faktörler

belirleyici olmuştur. Bu çalışmada ise siyasal tercihe etki eden ekonomik, sosyal, kültürel, psikolojik faktörler tek tek irdelenecek olup, ayrıca mülteci kabul politikasının da (geçici koruma politikası) ne derece etkili olduğu belirlenmeye çalışılacaktır.

Çalışmanın kapsamı Gaziantep ve Eskişehir illeri, bu illerde yaşayan seçmenler. Zaman aralığı olarak ise son üç yerel seçim dönemi ele alınacaktır. Yani Suriye savaşı ile aynı döneme rastlayan 2009 yerel seçimleri, 2014 ve 2019 seçim sonuçları analiz edilecek bu seçim dönemlerinde seçmenin siyasal tercihi üzerinde geçici koruma politikalarının etkisi ölçülmeye çalışılacaktır. Seçmenin siyasal tercihine tesir eden faktörler belirlenip detaylı bir şekilde üzerinde durulacaktır.

Bu konunun ele alınmasında, özellikle son yıllarda Avrupa’da meydana gelen mülteci karşıtı tutumlar, AB ülkelerinin göçmen politikaları konusunda net bir tutum sergilememesi, Almanya, Fransa, İtalya gibi ülkelerde iktidar muhalefet cephelerinin göçmen politikaları konusunda birleştirici bir tutum sergilememeleri, konunun insani yardım, temel hak ve özgürlükler bağlamından kopartılarak siyasal bir rant meselesi olarak algılanıp bu minvalde değerlendirilmesi hususu etkili olmuştur. “Suriyeli sığınmacılar konusunda yaşanan en ciddi sorunlardan birisi uluslararası kamuoyunun mali ve insani destek konusundaki duyarsızlığıdır” (Erdoğan, 2018: 9). Buradan hareketle Türkiye’nin göçmen politikası konusundaki durumunu ortaya koymak, göçmen politikasının siyasal tercihleri ne derecede etkilediğini Türkiye örneği üzerinden değerlendirerek, AB ülkelerine bu konuda yol gösterici bir bakış açısı sunmak amaçlanmaktadır. Konu ile ilgili AB ile Türkiye arasında imza altına alınmış antlaşmalar olmasına rağmen gelinen noktada uluslararası kamuoyu üzerine düşeni tam manasıyla yerine getirmemiştir. Şöyle ki, “16 Aralık 2013 tarihinde Türkiye ve Avrupa Birliği arasında geri kabul antlaşması imzalanmış ve 1 Ocak 2014 tarihinde kısmen yürürlüğe girmiştir. 2015 yılında başlayan mülteci krizi üzerine AB, Türkiye’den antlaşmayı tamamen yürürlüğe koymasına talebinde bulunmuştur” (Mehmet Uğur Ekinci, Seta 2016: 7). 2013 yılında başlayan süreçte günümüze gelinceye kadar pek çok vadin yerine getirilmediği iddia edilmektedir. Siyasal rant ile hareket etme refleksi kararlı adımların atılmasının önünü tıkamaktadır. Bu çalışma ile amaçlanan başka bir şey de geçici

koruma politikalarını ilk andan itibaren kararlı bir şekilde yürüten Türkiye örneği üzerinden bahse konu ülkelere bir veri oluşturarak atılacak adımların daha hızlı ve etkin atılmasına katkı sunmaktır. Bir diğer gerekçe ise iç siyasetimizde atılan olumlu veya olumsuz adımların siyasal seçmene etkisini ortaya koymak, lehte ve aleyhte yürütülen propagandalarında haklılık payını tespit etmektir. Böylece hem içeride ve hem de dışarıda bazı adımların atılması ve hangi doğrultuda atılması gerektiğine de katkı sağlanmış olacaktır. Mülteci meselesi bir iç siyaset yahut başlı başına bir dış siyaset meselesi değildir. Bu konu, bir ülkenin ya da toplumun meselesi de değildir, bu tam manası ile bir insanlık meselesidir. Tek başına bir ülke veya bölgeye mal edilip sorumluluğunun bertaraf edileceği bir konu olmadığını özellikle 2011 yılı sonrası gelişmeler bizlere göstermektedir. Dolayısıyla hem batılı ülkelerin, hem Türkiye'nin hem de göç veren ülkelerin hep birlikte kafa yorması, enerji sarf etmesi gereken bir mesele olduğu ortadadır. Belli bir zamanda ve belli bir mekânda bir kereye mahsus yaşanacak bir konu da değildir. Zira insanlık var olduğu sürece geçmişte olduğu gibi gelecekte de var olacak bir olgudur.

Türkiye'nin mülteci politikası konusunda farklı dönemlerde farklı politikalar sergilemiş olduğu, büyük göç dalgaları olarak bilinen dönemlerde farklı tutumlar sergilediği siyasal tarih açısından önemli bir husustur. Cumhuriyet tarihi boyunca Türkiye, gerek bulunduğu coğrafyanın etkisiyle, gerekse Osmanlı Devleti'nin bakiyesi olması hasebiyle, hem Balkanlarda hem de Ortadoğu ülkeleri açısından güvenli bir liman olarak görülmesine sebep olmuştur. Ayrıca bir geçiş ülkesi olarak algılanması sebebiyle zaman zaman büyük, küçük göç dalgalarının odağı haline gelmiştir. Nitekim ciddi manada Cumhuriyet tarihi boyunca büyük göç dalgası yaşamış olduğunu görmekteyiz. Özellikle 80'li yılların sonu ile 90'lı yılların başında ülkenin sınır komşuları Irak ve İran'da yaşanan gelişmeler, Bulgaristan'da zorunlu göç ve 2011 yılında Suriye'de yaşanan iç savaş dolayısıyla Türkiye yoğun bir şekilde göç almak durumunda kalmıştır. Fakat başta da belirttiğimiz gibi bu göç dalgaları ile mücadele noktasında farklı bir tutum sergilemiş olduğu, mülteci hukuku açısından farklı yöntemler uygulamış olduğu görülmektedir. Türkiye 16 Mart 1988 Halepçe katliamından kaçarak Türkiye sınırına gelen Kürtlere karşı kapılarını açma noktasında tereddüt yaşamış, uluslararası baskı sonucu yaklaşık 50 bin kişiyi kamplara yerleştirme yolunu benimsemiştir. 29 Mayıs 21 Ağustos 1989

tarihleri arasında Bulgaristan'dan gelen göçmenlere soydaş hukuku çerçevesinde yaklaşmış ve açık kapı politikası uygulamıştır, imar kanunu gereği muamele etmiştir. Yine 17 Ocak 1991 tarihinde başlayan körfez savaşı sonrasında Türkiye sınırına gelenler için güvenlik endişesini ileri sürerek güvenli alan şartı talep etmiştir (Aydınlı, 2017: 54). 15 Mart 2011 yılına gelindiğinde ise Suriye iç savaşı sonucu ülkesini terk etmek durumunda kalanlarla ilgili açık kapı politikası izleme yolunu benimsemiştir. Bu durum bizlere Türkiye'nin oturmuş bir göç politikasının olmadığını, dönemin şartları, yöneten iradenin konuya bakışı vs. gibi durumlarda mülteci politikasının değiştiğini göstermektedir.

Mülteci haklarına dair çalışmaların başlangıcı Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş yıllarına yani 1910'lu yıllara denk gelmektedir. Cumhuriyetin ilk yıllarından günümüze 04.04.2013 tarihli Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununa kadar geçen sürede Türkiye Cumhuriyeti karşılaştığı göç dalgaları ile dönemin Sosyal, Siyasal ve ekonomik şartları gereği Cenevre Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin de çizdiği asgari şartları sağlama odaklı politikasını yürütmüştür.

Bir politikanın müsebbibi dönemin şartlarına bakıldığı zaman politika yöneticisi konumunda olan iktidarı elinde bulunduran siyasi iradedir. Çalışmanın çıkış noktasında Türkiye'de geçici koruma politikasının asıl sorulusunun hükümet olduğu algısından hareket edilmektedir. Buradan hareketle Suriye iç savaşı sonrası Türkiye'nin uygulamış olduğu açık kapı politikası sonucu bu politikadan etkilenen (olumlu veya olumsuz) yerel halkın baştaki hükümet hakkında siyasi tercih noktasında ne tür bir değişiklik olduğunun anlaşılması adına uygulanacak anket yöntemi ile veri elde edilecektir. Seçmenin diğer değişkenler hesaplandıktan sonra sırf Geçici Koruma Kanunu etkisi ile siyasi tercihinde nasıl bir değişim olduğu anlaşılmaya çalışılacaktır.

Bu doğrultuda çalışmanın birinci bölümünde konunun kavramsal ve kuramsal alt yapısı ile çerçevesi belirlenecektir. İkinci bölümünde göç politikasının dünyada ve Türkiye'de tarihsel süreci üzerinde durularak Geçici Koruma Politikası ve buraya gelinceye kadarki süreç hakkında bilgi verilecektir. Göç politikaları üzerinde etkili olan sosyal, ekonomik, demografik yapılar üzerinde durulacak, seçim dönemleri irdelenecek, siyasi tercihlerin eğilimine dair değerlendirmeler

yapılacaktır. Seçmen tercihlerini etkileyen faktörlere derli toplu baktığımız zaman, öne çıkan faktörlerin ekonomik, sosyolojik ve psikolojik olduğu görülmektedir (Teyyara ve Avcı, 2016: 53). Bu faktörler ve bunlar dışında adaylara bağlı faktörler de ele alınacak olup, seçmenin tercihiyi etkileyen veriler ortaya konacaktır. Yine üç döneme ait seçim sonuçları seçimlerde seçmen tercihleri ortaya konarak değerlendirme yapılacak olup, üçüncü bölümde anket verilerinin değerlendirilmesi ile birlikte sonuç ve değerlendirme kısmı yazılacaktır.

Çalışma uzun sayılabilecek bir sürecin değerlendirilmesini içermektedir, bir takım veri girişi ve değişiklikler aşağıda yazılan hipotezler ve sorular ışığında değerlendirilecek olsa da çalışma esnasında ortaya çıkacak yeni durumlar ayrıca belirtilecektir. Suriye’deki iç savaşın başladığı 2011 yılından günümüze kadar (Nisan 2021) göç yoluyla Türkiye’ye gelmek durumunda kalan mültecilerin sayısı 3 milyon 583 bin 584’tür (<https://multeciler.org.tr/>). Yukarıdaki veriler Türkiye tarihinin en büyük göç dalgası ile karşı karşıya olduğunu gösteren bir tablo olarak karşımıza çıkmaktadır. Buradan hareketle iki büyük ilde seçmenin tercihi üzerinde etkili olan faktörler tespit edilecek, demokratik gelişmelerin baş aktörü olan seçimlerin hangi olgular çerçevesinde şekillendiği tespit edilecektir. Demokratik gelişmenin en temel göstergelerinden biri özgür irade; özgür iradenin yansıdığı kabul edilen en önemli alanlardan biri ise demokratik seçimler ya da bir başka anlatımla oy vermedir. Oy verme, demokratik rejimlerde halkın siyaset oyununa müdahale etmekte yararlandığı düşünülen temel bir ifade biçimi olup; bu aynı zamanda demokratik sistemin işlerliğinin etkin bir şekilde sürdürülebilmesini sağlayan, demokrasiyi teoriden pratiğe geçiren bir yoldur (Damlapınar ve Balcı, 2005: 59). Demokrasinin olmazsa olmaz aracı olan seçimlerin de bir takım gerekleri vardır, seçim sebebi olabilmesi için ister genel, ister yerel olsun bir takım şartları bünyesinde bulundurması gerekmektedir. Çalışmamızın odak noktalarından bir tanesi de seçmen tercihi üzerinde etkili olan faktörlerin tespit edilmesi ve bu faktörler dışında sonradan ortaya çıkmış olan geçici kabul politikalarının bu faktörlere nazaran seçmeni ne derecede ve hangi doğrultuda etkilediğinin tespit edilmesi olacaktır.

Seçmenin tercihi üzerinde rol oynayan faktörler sıralanırken, seçimin genel bir seçim mi yoksa yerel bir seçim mi olduğu belirlenmelidir, zira seçimlerin genel

ve yerel olması durumunda kendine has birtakım özellikleri ve etkenleri mevcuttur. Bu yüzden bu faktörler üzerinde ayrıca durulmuştur.

1. GÖÇ İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR GÖÇÜN TARİHSEL GELİŞİMİ VE TÜRKİYE'NİN GÖÇ POLİTİKASI

1.1. Temel Kavramlar

1.1.1. Göç

Göç, toplumların sosyal, ekonomik ve kültürel yapılarında değişiklik meydana getiren bunu yaparken de toplumsal ilişkileri değiştiren ve dönüştüren bir olaydır (Yılmaz, 2019: 1713). Bütün toplumları çeşitli açılardan etkileyen göç, sebepleri ve nitelikleri itibarı ile farklı başlıklar altında irdelenmektedir. Genel olarak ilkel göç, iç göç, dış göç, bireysel göç, kitlesel göç, sığınma amaçlı göç, ekonomik göç, düzenli göç, düzensiz göç, iradi göç, zorunlu göç, yasal göç, beyin göçü, serbest göç şeklinde ele alınmaktadır. (Kamu Denetçiliği Kurumu, 2018: 45) Dolayısıyla bu kavramların ayrı ayrı açıklanması gerekir.

İnsanoğlunun yeryüzünde hayat bulması ile belli başlı nedenlere bağlı olarak doğal afetler, savaş ve baskı, coğrafi birtakım faktörler, yer değiştirme yaşadığı yerleri terk etme gibi nedenler göç olarak kabul edilmektedir (Şen, 2006: 85).

Göç, genel anlamda bir yerden başka bir yere hareket etmeyi, yer değiştirmeyi ifade etmektedir. Bu hareketlilik bireysel olabileceği gibi kitlesel de olabilmekte, aynı zamanda gönüllülük esasına göre veya zorunlu gerekçelerle de kendisini gösterebilmektedir (Başer, 2016: 121). Göç uluslararası bir sınırı geçerek veya vatandaşı olduğu ülke sınırları içerisinde kişi veya grupların yer değiştirmesidir (Bostan, 2018: 40). Stuart Hall'un, Göçe dair kullanmış olduğu tabir göçün ne denli bir çaresizlik olduğunun delili niteliğindedir: "Göç, tek yönlü bir yolculuktur. Geri dönecek bir yuva yoktur" (Chambers, 2005: 19). Stuart Hall'un tanımlaması göçün çaresiz ve geri dönüşü olmayan bir yolculuk olduğu vurgusu son derece ciddi bir tespittir. Özünde göç hareketleri isteyerek değil büyük çoğunluğu istek dışı, mecbur kalındığı için yapılan bir eylem olması sebebi ile burukluk hissi vermektedir. Göç, ferdin, ailenin veya topluluğun basit bir yer değiştirmesi olarak tanımlanmayacak kadar derin ıstırap ve huzursuzluklar neticesi gerçekleşen sosyal bir vakıadır (Türk Göçmen ve Mülteciler Dernekleri Federasyonu Yayınları, 1962: 17).

Türk Dil Kurumu da göç kavramını, ekonomik, toplumsal, siyasi sebeplerle bir kişi veya toplumun bir ülkeden başka bir ülkeye, bir yerleşim yerinden, başka bir yerleşim yerine gelme işi, taşınma, hicret, muhaceret olarak tanımlamaktadır. (Güleryüz, 2015: 49).

Göç ile ilgili yapılan tanımların özüne bakılınca sosyal bir hareket olmasına karşılık ekonomik yaşamdan kültüre kadar bir çok alanı önemli ölçüde etkileyen bir olgu olduğu anlaşılmaktadır (Sayın, Usanmaz ve Aslangiri, 2016: 2). Bu sosyal hareketin bir yerde gerekçesi ağırlıklı olarak ekonomi ve ekonomik faaliyetlerdir. Wallerstein'in dünya sistemleri kuramı incelendiğinde göç akımlarının kapitalist dünya düzeninin çevre merkez ilişkisi dâhilinde şekillendiği vurgulanmaktadır (Koca, 2019: 324). Ancak göçün tek nedeni ekonomik şartlar olarak düşünülemez. Buna ilaveten; göçün nedenleri arasında doğal afetlerden dolayı geçim sıkıntısı yaşamak, işsizliğin ve nüfus artışının sebep olduğu başka mekânlar aramak, yaşam standartlarının arttırılmak istenmesi, savaş ortamı ve öldürülme tehdidi altında olmak, bu eylem için zorlanmak gibi unsurlar saymak mümkündür (Kafılı, 1966: 11). Tüm bu nedenler insanların mallarını ve canlarını korumak isteme reflekslerini ortaya çıkararak bulundukları mekândan başka mekânlara gitme eylemlerini tetiklemiştir.

1.1.1.1. İç Göç

Ülke sınırlarını geçmeden ülkenin sınırları içerisinde herhangi bir nedene bağlı olarak, nüfusun yer değiştirmesi olayına iç göç denilmektedir. Burada uzun süreli veya kısa süreli bir göç hareketinde bahsedilebilir (Günay, Atılgan ve Serin, 2017: 42). Hem zaman açısından hem de mesafe açısından bu göç hareketi uzunluk kısalık vasfı kazanabilir. İç göç kendi içerisinde kategorize edildiğinde dört farklı ayrım karşımıza çıkmaktadır. Bunlar sırasıyla, Mevsimlik göç, Sürekli-Geçici göç, Emek göçleri, Zorunlu ve Gönüllü göçlerdir.

İç göç genellikle kısa süreli ve ihtiyacı gidermeye dönük göçler olmakla beraber, uzun süreli ve mesafeli göçler şeklinde de karşımıza çıkabilmektedir, bu göç faaliyetlerinin ortak paydası aynı ülkenin sınırları içerisinde olmasıdır. Ülke dışı bir göç söz konusu değildir. Ayrıca bu göçler yapılış şekilleri bakımından 4

kategoriye ayrılabilir. Bunları: a) Kırdan – kıra, b) Kentten – kıra, c) Kırdan – kente, d) Kentten – kente göç şekilleridir. Türkiye özelinde bakıldığında bu göçlerin büyük çoğunlunun kırdan kente gerçekleştiğini söylemek mümkündür (Gökçe Akgür, 1997: 47). Bunun dışında iç göç konusunda üzerinde durulması gereken başka bir husus da kadın ve erkek göç etme öncelikleridir. Burada kadınların genellikle ailevi-bireysel nedenlerle göç ettikleri dikkat çekerken, erkeklerin ailevi-ekonomik nedenlerle daha fazla göç ettikleri görülmektedir (Hacettepe Ü., 2006: 106).

1.1.1.2. Dış Göç (Uluslararası Göç)

Bir yerde dış göç veya uluslararası göçten söz edebilmek için ülke sınırlarının geçilmiş olması gerekmektedir. Yani dış göç ülkeler arası yapılan göç hareketleridir. Kalıcı ve geçici olma gibi durumlar söz konusudur. Dış göç farklı sebeplerin etkisi ile gerçekleşebilmektedir. Bunlar siyasi nedenler, savaşın etkisi, dini faktörler, işsizlik vb. faktörlerdir (Günay, Atılgan ve Serin, 2017: 44). 20. yüzyılda özellikle dış göçlerin en önemli sebebi savaş hali ve ekonomik şartlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Göç tarihinden farklı bir seyir izlemekte olan uluslararası göç, ulus devletin ortaya çıkmasıyla beraber, devletin yasal sınırlarının belirlendiği, yabancıların ülkeye giriş çıkışlarının düzenlendiği 19. yüzyıldan itibaren görülen bir süreçtir. Dış göç 20. yüzyılda her ülkenin kendi ekonomik, kültürel, siyasal şartları gereği kendi politikasını belirleme sebebi olmuştur. Hâsılı bu kavram, bir kişi veya topluluğun menşei ülke sınırlarını aşarak 3. ülke topraklarına girmesi anlamına gelmektedir (Görmez, Eroğlu ve Bahçeci, 2017: 563).

1.1.1.3. Zorunlu Göç

Zorunlu göçler genel olarak ele alındığında karşımıza bunun iki etmene bağlı gerçekleştiği gerçeği çıkmaktadır. Birincisi iradi, yani kişi veya grupların kendi istekleri doğrultusunda gerçekleştirdikleri göçler, diğeri ise iradelerinin dışında yani zorunlu hallerle gerçekleştirilen göçlerdir.

Kişi ve/veya kitlelerin doğal afet, savaş, ekonomik nedenler, inanç vb. sebeplerle yaşadıkları bölgeleri terk ederek başka yerlere yerleşmek zorunda kalmaları, buna mecbur bırakılmaları durumu zorunlu göç olarak kabul edilmektedir (Bostan, 2018: 44). Eğer bu yer değiştirme ülke sınırları içerisinde gerçekleşirse buna ülke içerisinde yerinden edilme denilmektedir. Zorunlu göç olabilmesi için ülke sınırlarını geçmesi gerekmektedir.

Zorunlu göçe dair önemli hususlardan birisi de devlet ya da eşdeğeri olan bir sosyal yapının yarattığı itme etkisiyle meydana gelen göç hareketidir (Özcan, 2016: 194). Zorunlu ve gönüllü göç ayrımına bakıldığında birinci durumda göç etme iradesi tamamen başkasının isteği doğrultusunda iken, ikincisinde bu iradenin tamamen veya nispeten göç edenin iradesine bağlı olduğu söylenebilir (Kalaycı, 2016: 14).

1.1.1.4. İradi Göçler

Daha iyi bir hayat arayışının ifadesidir. Fakat buna rağmen her göç aslında özünde bir mecburiyeti barındırır (Kaya ve Erdoğan, 2015: 4). Temelde herhangi bir zorlama olmaksızın kişilerin ve kitlelerin hayat standartlarını yükseltmek için bulundukları topraklardan başka topraklara göç etmesini ifade etmektedir. Bu standartlar ekonomik, sosyal, siyasal, dinî inancı yaşatma ve yayma, eğitim, kültür ve kimliğini yaşama şeklinde pek çok durumun tesiri ile olabilmektedir. İradi ve zorunlu göç ayrımının göç kısmında isteğe bağlı olma gibi bir durum söz konusudur. Burada göç edenlerin kendiliğinden göçe istekli olması durumu söz konusu iken, aile bütünleşmesi veya iş gücü amaçlı göçler bu durumun örneği olabilmektedir (Arslan, 2001: 155).

1.1.2. Mülteci

Temelde beş farklı gerekçe ile göç etmek zorunda kalmış kişileri ifade eder. Irk, din, tabiiyet, belli bir sosyal gruba mensubiyet ve siyasi düşüncesi dolayısıyla göç etmek durumunda kalan kişi ve gruplardır. Yabancı Uyrukluları Koruma kanununa göre md. 61 Mülteciyi şu şekilde tanımlamaktadır. “Avrupa ülkelerinde meydana gelen olaylar nedeniyle; ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba

mensubiyeti veya siyasi düşüncelerinden dolayı zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan bu ülkenin korunmasından yararlanamayan ya da söz konusu korku nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancıya veya bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen vatansız kişiye statü belirleme işlemleri sonrasında mülteci statüsü verilir” (Erdoğan, 2018: 51). Mülteciler yargılanma ve yukarıda sayılan diğer gerekçelerle mensubu bulundukları ülkenin korumasından faydalanmayan veya faydalanmak istemeyen bu doğrultuda ülkelerini terk etmek durumunda kalan kişileri tanımlamaktadır (Betts, 2017: 19).

1.1.3. İltica

Bir mülteci ya da sığınmacının ülkesi dışında başka ülkeye yasal ya da yasa dışı yollar ile gitmesi fiili ise iltica (sığınma, asylum) olarak isimlendirilir (Deniz, 2014: 178). Ülkeyi ister yasal yollarla isterse yasa dışı yollarla terk ederek 3. ülkeye yerleşmesi durumunu ifade etmektedir.

1.1.4. Göçmen

Bu kavram her ne kadar, sığınmacı ve mülteci kavramları ile karıştırılıyor olsa da aslında, Mülteci, Sığınmacı ve Göçmen kavramları bir birinden farklı anlamlar ifade etmektedir. Göçmen ekonomik gerekçelerin doğurduğu ve bu gerekçe ile ülkesini, evini terk etmek durumunda kalan kişiler için kullanılan bir ifadedir (Ataman, 2016: 41). Yani göçmen kavramının kilit faktörü ekonomik gerekçedir. Ekonominin doğurduğu şartlar kişinin göç etmesinde başat rol oynamaktadır. Fakat bunun yanında yaşam kalitesini arttıracak bir takım başka faktörlerde etkili olabilir. Özetle göçmen, Hayat standartlarını yükseltmek adına, ekonomik veya başka sebeplerle yaşadığı yeri terk ederek başka ülkelere gönüllü olarak legal veya illegal yollarla giren kimselere denir (Demirhan ve Aslan, 2015: 26).

Burada hayat standartlarının yükseltilmesi amacı vardır ve göçmen durumunda olan kişi ekonomik koşullarını düzeltmek, daha iyi bir duruma getirmek adına uluslararası göç kararı almış ve uygulamış kişidir.

1.1.5. Sığınmacı

Sığınma hakkının kökeni Latince'dir ve Yunanca 'asylia' masuniyet, kişisel dokunulmazlık anlamına gelir. Söz konusu alan kendini korumak isteyen kişilerin kurtuluş yeri olarak gördüğü ve bu alana girince kendisini güvende hissettiği için bu ritüel günümüzde sığınma tabirine karşılık gelmektedir (Özkan, 2018: 43). Bu kavramın günümüzde tam olarak ifade ettiği mana, ekonomik olmayan nedenlerle ülkesini terk etmiş ve henüz mülteci statüsü verilmemiş kişileri tanımlamaktır. Yabancı Uyrukluları Koruma Kanunu'nda sığınmacı ifadesi yerine şartlı mülteci kavramı kullanılmaktadır. Bu değişikliğe ilave olarak üçüncü ülkeye yerleştirilinceye kadar bu kişilerin Türkiye'de kalmalarına izin verilir ibaresi eklenmiştir.

Burada Mülteci ve Sığınmacı ayrımını netleştirecek olursak, Mülteci kavramı ilk defa 1951 tarihli Cenevre Sözleşmesi'nde tanımlanmış ve 1951'den önce Avrupa'da meydana gelen olaylar sonucunda ırkı, dini, milliyeti, belli bir gruba üyeliği veya siyasi düşünceleri nedeniyle zulüm göreceği konusunda haklı bir korku taşıyan ve bu yüzden ülkesinden ayrılan ve korkusu nedeniyle geri dönemeyen veya dönmek istemeyen kişi olarak tanımlanırken, sığınmacı ise yukarıdaki haklı gerekçelerle ülkesinden ayrılıp üçüncü ülkeye mülteci konumunda yerleşmek için mülteci sırası bekleyen kişi olarak ifade edilmektedir (Buz, 2008: 121). Türkiye açısından bu ayrım Avrupa ülkelerinden gelen ve Avrupa ülkeleri dışından gelen şeklinde ifade bulunmaktadır.

1.1.6. Geçici Koruma

Geçici koruma kavramı, anlamı bakımından son derece önemli bir kavramdır. Nitekim kavramın çatışma, yangın, şiddet, insan hakları ihlalleri gibi pek çok durumda insanlık açısından önemli bir yere sahip olduğunu görmekteyiz (İneli Cığır, 2016: 64). Kavram, yukarıda saymış olduğumuz herhangi bir nedenle

insanların geçmişte olduğu gibi günümüzde de can simidi konumundadır. Bu durumların herhangi birisi ile karşılaşan birey veya grup geçici olarak koruma talebinde bulunabilmektedir.

2011 yılından itibaren özellikle Suriye iç savaşının etkisi ile Türkiye sınırlarına kitlesel göç akını ve ülke topraklarına nüfus hareketi, Türkiye'nin yabancıları kabul noktasında yeni adımlar atmasını zorunlu hâle getirmiştir. Bunun neticesi olarak 2013 yılında göç ve mülteciler konusundaki hukuki alt yapıyı oluşturan, “Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu” ve 22 Ekim 2014’te kabul edilen ‘Geçici Koruma Yönetmeliği’ ile daha önce 1951 tarihli Cenevre Sözleşmesi’nde uyguladığı (Çekince koyduğu), coğrafi sınırlama ilkesini uygulamaya devam etmiştir. Bu mevzuat ile Yabancı ülkelere gelenler şu şekilde sıralanmaktadır, mülteci, Şartlı mülteci, uluslararası koruma ve geçici mülteci. Burada mülteci kavramının sadece Avrupa ülkelerinden gelenler için kullanıldığını vurgulamakta yarar vardır (Yaylı ve Çoştan, 2017: 301).

Geçici koruma kavramının kullanılma sebebi ise kitlesel sığınmalarda devletin sağlıklı bir kayıt sistemi oluşturmada yaşadığı güçlükler, ani ve beklenmedik göç dalgaları, bireysel başvuru usullerinin uygulanma güçlüğü ve gelenlerin kısa sürede dönme ihtimali devletleri geçici koruma prensiplerini uygulamaya itmektedir (Ergün, 2018: 19).

Yukarıda verilenlere ilave olarak, genel anlamda uluslararası hukukta vatandaşlık bağı ile bağı olmayan yabancıları ifade etmek için kullanılan göçmen, mülteci, ikincil koruma gibi kavramlar, her ülkenin kendi yasal mevzuatları dâhilinde bir takım hak ve yükümlülükler yüklediği kavramlar olarak karşımıza çıkmaktadır (Yıldız, 2017: 38). Her ne kadar uluslararası bir alt yapısı olsa da aslında bu kavramlar iç hukuk dâhilinde bir takım hak ve yükümlülükler ile çerçevelendirilmiştir. 2011 yılında Suriye savaşından kaçarak Türkiye ye gelenler ‘Geçici Koruma’ kavramı ile ifade edilmektedir.

1.1.7. Kaynak ülke

Kaynak ülke, ilgili kişinin vatandaşı olduğu devlet, ‘menşe ülke’, ‘gönderen ülke’, ‘üçüncü ülke’, göç akınlarının kaynağı durumundaki ülke (Perruchoud ve Redpath 2004: 39) tabirlerinin de kullanıldığı ülke olarak tanımlanmaktadır. Bu akınların düzenli veya düzensiz, kişisel veya kitlesel olması önem arz etmemektedir.

1.1.8. Hedef ülke

Göç akınları (düzenli ya da düzensiz) için varılacak hedef konumundaki ülke demektir (Perruchoud ve Redpath 2004: 41). Burada göçlerin düzenli ya da düzensiz olması, kişi veya kitle hâlinde olması önemli değildir.

Dünyanın her yerinde bir şekilde sığınma statüsü arayanların tabi oldukları hukuksal durum şöyle özetlenebilir, bir devlet kendisine sığınan ve sığınma talep eden yabancılara karşı uluslararası bir sözleşmeye taraf olup olmamasına göre farklı hukuki kurallar uygulayabilir, eğer uluslararası herhangi bir anlaşmanın tarafı ise bu doğrultuda hareket etmelidir, aksi halde yani herhangi uluslararası bir mutabakata taraf değil ise kendi değerlendirmeleri doğrultusunda politika geliştirmekte serbesttir (TBBM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu, 2010: 223).

1.2. Göç Olgusu ve Göçün Tarihsel Süreci

Türkçede göç kavramı İngilizcede migration, immigration, emigration kavramına karşılık olarak kullanılmakta olup geniş bir anlama sahiptir. Sebebi ne olursa olsun meydana gelen nüfus hareketlerinin neredeyse tamamı bu kavramla açıklanmaya çalışılmaktadır (Ersoy-Hacısalıhoğlu ve Hacısalıhoğlu, 2012: 31). Tarih boyunca, göç olgusu uygarlığı ve kentleşmeyi etkileyen en önemli faktörlerden biri olmuştur (Tunçer, 2020: 3). Özellikle 21. yüzyılda bu etki çeşitli sebeplerle artarak devam etmiştir. Tarihsel bir olgu olarak göç ise, insanın genel olarak daha iyi şartlara sahip olmak adına yer değiştirmesi, içinde bulunduğu durumu iyiye götürmek, en azından kötüye gidişine engel olmak adına vermiş olduğu çabanın ürünüdür. Gerek kendi şartları için gerekse de sorumluluk hissettiği kişi veya kişiler adına yer değiştirmesi ulusal ve uluslararası sınırları geçmek şeklinde kendini gösteren bir çabanın, bir uğraşın literatürdeki adıdır. İnsan pek çok nedene bağlı olarak bireysel ve kitlesel göç kararı alabilir veyahut buna zorlanabilir, rızası dışında mecbur bırakılabilir. Bu nedenlerin en sık rastlanılanları ise, savaş, hastalık, kuraklık, düşmanlık, kendi dinini yaşama, dinini yayma, ötekileştirmeden kaçma, toplumsal kutuplaşma, daha iyi kazanç sağlama arzusu ve buna benzer pek çok sebep göç neticesini doğurmaktadır (Abadan Unat, 2007: 31). Haliyle göç, genellikle gelişmemiş ya da güvenliğin bir şekilde sağlanamadığı yerlerden, daha iyi şartlara sahip ülkelere veya coğrafyalara doğru gerçekleşmektedir (Yıldırım, 2016: 23). Bu ister ekonomik, ister güvenlik, ister doğal nedenlerden olsun görece bu şartların daha kötü olduğu yerlerden daha iyi olduğuna inanılan veya öyle olan yerlere doğru bir nüfus hareketliliğidir. Göç sadece insanlar üzerinde değil yaşayan tüm mahlûklar ve bitkilerin üzerinde etki eden, yeryüzüne dağılışına sebep olan bir etkidir. İnsanlar bir yerden başka bir yere göç ederken sadece kendilerini değil, hayvanlarını, gıdalarını ve bitkilerini de götürerek hem gittikleri yerlerin yaşam tarzına hem beslenme alışkanlıklarına etki etmişlerdir. Bunun yanında dinî inanış ile yaşam tarzlarını da götürerek kültürel ve inançsal yönden de etki ederek, yeni bir anlayışın doğmasına katkı sağlamışlardır (Karpát, 2015: 23). İnsanlık tarihi ile eşdeğer olan göç, kendi içinde pek çok kültürel, ekonomik, sosyolojik, psikolojik ve siyasal faktörü barındırmakta, bazen bu etmenlerden sadece biri göç etmek için yeterli olurken, bazen birkaçının veya hepsinin aynı anda etki etmesi söz konusu

olmaktadır. Bu faktörler bir biri ile iç içe geçmiştir, biri diğerinden bağımsız değildir, hatta kimi zaman biri diğerinin sebebi olmuştur. Bu sebeplerle göç politikaları değerlendirilirken bu faktörlerden bağımsız hareket etmek veya bunları irdelememek konunun tam anlamıyla kavranmasının önünde bir engel olacaktır. Bununla birlikte sağlıklı bir göç tanımlaması yine bu faktörlerin tamamını bünyesinde barındırmalı veya bu faktörlere atıfta bulunmalıdır. Bunun yanında göç bir olgu olarak ele alındığında farklı bilim dalları ile de bağlantılı olduğu iç içe geçtiği görülmektedir. Öyle ki, geçmişten günümüze tarih, coğrafya, sosyoloji, iktisat ve siyaset bilimi gibi birçok bilim dalının araştırma alanına girmiş (Demirhan İnceliler, 2019: 3). ve bu alanlarla ilgili çalışan bilim insanlarının dikkatini çekmiştir. Göç çalışmalarına dair kavramların uluslararası boyutta ortaya çıktığı dönem sosyal bilimler disiplinin ortaya çıktığı döneme yani 19. yüzyıla denk gelmektedir. Uluslararası göçe ilişkin kavramlar endüstri devrimine dair ipuçları verirken, sosyo -ekonomik düzenlemelerin de izlerini bünyesinde barındırmaktadır. Avrupa'dan Amerika kıtasına göç süreci bu kavramların oluşturulma sürecine katkı sunmuştur (İhlamur Öner ve Şirin Öner, 2016: 13). 18. yüzyıldan itibaren gerek bireysel gerek kitlesel göçler toplumsal yapıları ciddi manada etkilemiştir. Özellikle sanayileşme ve bunun sonucunda gerçekleşen şehirleşme/kentleşme hareketleri; 20. Yüzyılın savaşları, ekonomik, sosyal ve kültürel yıpranmalar buna benzer pek çok faktör göç olgusunun bir nevi çıkış yolu olarak görülmesine sebep olmuştur (Taşçı, 2009: 178). Sınırların ulusal ve uluslararası olmasına göre göç, ulusal ve uluslararası göç şeklinde tanımlanmaktadır. Kişi veya kişilerin aynı ülkenin sınırları içinde barınmak maksadı ile yer değiştirmesi ve yerleşmesi ulusal göç (internal migration) olarak tanımlanırken, başka bir ülkenin sınırlarına giderek yerleşmesi veya ülkesinde başladığı göç yolculuğunu başka ülke sınırlarında tamamlaması uluslararası göç (international migration) olarak tanımlanmaktadır (Acer, Kaya ve Gümüş, 2010: 11). Göçün temel belirleyici unsurları birey ve toplumsal yapıdır. Göç, hem göç alan hem de göç veren yerleşim yerindeki toplumsal yapıda köklü değişiklikler yaratmaktadır. Burada yaşanan tam olarak göçün sadece fiziksel mekânın değiştirilmesi değil, sosyal yapının bütün unsurlarını da dönüştürmüş olmasıdır. Bu sürece katılanlar tekrar bir sosyalleşme yaşayarak, hayatlarındaki bütün ilişkileri tekrar kurmak zorundadırlar. (Adıgüzel, 2018: 1-2) Göç durağan bir

olgu değildir, neden sonuç ilişkisi bakımından biri diğerini tetikleyen bir süreçtir. (Taşçı, 2009: 179) Öyle ki; sadece göç edenler değil, bu durumdan etkilenen hemen herkes göç sürecinin unsuru haline gelir ve hem sosyolojik hem ekonomik, kültürel ve siyasal bakımdan bir takım ilişkilerini yeniden ve en baştan kurmaya çalışırlar. Yukarıda saymış olduğumuz faktörlere ilave olarak en önemli faktörlerden biri de doğal afetler olarak karşımıza çıkmaktadır. Doğal afetler ile yaşam alanları kısıtlanan insanlar kayıpların etkisinden kurtulmak, daha yaşanır alanlar bulmak adına da yer değiştirebilmektedir.

Bahsi geçen hususlar, göçleri bir nevi kategorize etme çabası olarak karşımıza çıkmaktadır. Thomas Faist, göçü kategorize etmede beş tane ölçüt saymaktadır: 1. Alan (Yerel – Uluslararası) 2. Zaman (Geçici – Kalıcı) 3. Boyut (Bireysel – Grup - Kitlese) 4. Sebep (Zorunlu – Gönüllü) 5. Yasal durum (Yasal – Yasa dışı). Bu kategorileştirme dışında da elbette farklı tasnifler olabilmektedir (Adıgüzel, 2018: 20). Alan ile birlikte göçün ulusal bir eylem mi yoksa uluslararası mı olduğunu, zaman ölçütü, göç sürecinin geçicimi yoksa kalıcımı olacağı hakkında bilgi verecektir. Boyut, bu göçün bireysel mi yoksa kitlese bir göç mü olduğunu, sebep, göç eden kişi, grup veya kitlenin bu göçe zorlandığını mı, mecbur kaldığını mı yoksa tamamen kendi rızası ile gerçekleştirdiği bir eylem olduğunu anlatırken, son olarak yasal durum, göçün yöntemi hakkında yasal yollarla mı yoksa illegal bir şekilde mi gerçekleştirildiği hakkında bilgi vermektedir. Günümüzde yaşanan kitlese göçlerin neredeyse tamamı, siyasal faktörlere bağlı, savaş sonrası veya savaş anında göçe mecbur bırakılan veya zorlanan kişilerin süresi belli olmayan yasallık durumuna bakılmaksızın can havliyle gerçekleştirilen, can ve malın hatta çoğu kez tamamen canın kurtarılması adına gerçekleştirilmiş olan uluslararası yer değiştirme hareketi olarak karşımıza çıkmaktadır. Son iki yüz yılda özellikle imparatorlukların parçalanıp yerlerine ulus devletlerin kurulmaya başlamasıyla birlikte, siyasal bakımdan ötekileştirilen, çeşitli ayırım politikalarına maruz kalan, ayrıştırılan, dinî, siyasal kimliği, etnik kökeni nedeniyle dışlanan kitlelerin ulusal sınırları aşarak yer değiştirmesi, yeni bir sosyal yapının ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Yine sanayi devriminin etkisi ile birlikte kaynak ve hedef ülke arasında itme ve çekme faktörlerine bağlı olarak, iş imkânlarının artması, istihdam şartlarının iyileşmesi

neticesinde bir takım bireysel veya grup şeklinde gerçekleştirilen göçlerin yaşandığını görmekteyiz.

İnsanların başka yerleşim yerlerine gidişlerini açıklamak için bir takım itici ve çekici faktörlerden bahsedilebilir. Bunlara itme ve çekme faktörleri diyebiliriz. İtme faktörü göçün kaynak noktası olarak tanımlanırken, çekme faktörü ise göçün hedef noktası olan coğrafi kesimi anlatmak için kullanılır. Özetle itme faktörleri insanların yaşadıkları yerin şartlarına katlanamayacak duruma gelmesidir, işsizlik, toprağın verimsizliği, eğitim ve sağlık imkânlarının kısıtlı oluşu, savaşlar, çatışma, terör olayları, siyasal baskılar olabilirken, çekme faktörleri ise yukarıda sayılanların aksine, iş imkânı, verimli topraklar, sağlık ve eğitim imkânlarının geniş olması, huzur ve barış ortamı, kişi hak ve özgürlüklerinin garantiye alınmış olması sayılabilir (Adıgüzel, 2018: 18). Yukarıda saymış olduğumuz ve itme ile çekme faktörleri olarak belirtilen faktörler, göçlerin kişisel, grup ve kitlesel halde gerçekleşmesine sebep olmuştur. Tarih boyunca bu ve buna benzer nedenlerle insanlar yer değiştirmiştir. Kaynak ülke (yer) ile hedef ülke (yer) arasında yeni ilişkilerin kurulması, toplumsal ağların örülmesinde göç faktörü önemli rol oynamıştır.

Nihayet, yukarıda saymış olduğumuz faktörler göç kavramını şu şekilde özetlememize yardımcı olacaktır. Göçler, yerinden edilmiş kişiler tarafından gerçekleştirilen bir organizasyon olabileceği gibi, çeşitli ekonomik ihtiyaçlara, insan hakları ihlallerine, daha yaşanır bir hayat elde etme arzusuna, iklim koşullarının mecbur bırakmasına ve buna benzer pek çok faktöre bağlı olabilmektedir (Asar, 2016: 25). Göç tek yönlü bir eylem gibi algılsa da pek çok ekonomik ve sosyal değişim göz önünde bulundurulduğunda oldukça aktif ve çok yönlü bir eylem olduğu kabul edilmektedir (Ünsal, 2019: 57). Tüm bunların dışında imparatorluklar döneminde fetih politikası ve elde edilen toprakların korunabilmesi adına bir çeşit iskân politikasının ürünü olarak da yine göç edilmiş veya göç ettirilmiştir. Bunların dışında siyasal bir takım politikalar gereği göç ettirme politikası uygulanmış gelmiştir. Ayrıca göç, ekonomik yaşamda hem göçle gelenler hem de mukimler için yeni durumların doğmasına sebep olmaktadır. Ortaya çıkan durum iki yönlüdür, bir taraftan ekonominin dinamik bir yapıya bürünmesini sağlarken, diğer taraftan yeni bir egemen ve sömürü sınıfının doğmasına sebep olmuştur. Toplumsal alanda büyük

çaplı değişimlere sebep olan göç, bünyesinde yeni sorun ve fırsatları aynı anda barındırır (Ekici ve Tuncel, 2015: 11). Toplumsal yapıda meydana gelen bu çaplı değişim, iki tane bir birini tetikleyen unsurun toplum yaşamını şekillendirmesine sebep olacaktır.

Göçü tarihsel süreç bakımından ele aldığımızda karşımıza iki farklı dönem çıkmaktadır, en azından neden sonuç ilişkisi bağlamında değerlendirdiğimizde keskin bir ayrım ile karşı karşıya kalmaktayız. Bu ayrımı sömürge dönemine kadar olan göç hareketleri ile sömürge sonrası göç hareketleri diye ayırmak mümkündür. Bu ayrımın en büyük faktörü olarak ise batı dünyasının iş gücü ihtiyacını karşılama isteği karşımıza çıkmaktadır. XV. yüzyılda sömürgeciliğin başlaması bu anlamda bir dönüm noktasıdır, batılı ülkeler iş gücü ihtiyacını karşılamak adına köle ticaretine başlamışlardır. Köleliğin bu tarihten önce de var olmasına rağmen sistemli bir şekilde ve kısa bir zaman diliminde neredeyse bütün bir kıtaya nüfus etmesi bakımından XV. yüzyıl bir dönüm noktasıdır (Çay, 2009: 1687).

Sömürgeciliğin ortaya çıkmasından çok daha önce, kavimler göçü olarak bilinen ve tarihte kitlesel göç bakımından büyük çaplı bir olay olarak kabul edilen durumun yaşanması göçün esasen toplumları nasıl etkilediğinin önemli bir örneğini bizlere göstermektedir. Hun Türklerinin 374 yılında Balamir komutasında bölgeye girerek Ostrogotları, bir yıl sonra 375 yılında Vizigotları yıkması bu Germen kavimlerinin batıya göç etmesine sebep olmuştur. Bu büyük göç tarihte 1. Kavimler göçü olarak bilinmektedir. Yine V. Yüzyılın başlarında Vandalların bir bölümü ile Vizigotların batıya göç etmesi ile 2. Kavimler göçü gerçekleşmiştir. Bu olay Roma İmparatorluğu'nun önce Doğu ve Batı Roma diye ikiye ayrılmasına sonra da yıkılmasına sebep olmuştur. Diğer taraftan denebilir ki, kavimler göçü İlkçağın sona erip Ortaçağın başlangıcı olma özelliğini de taşımaktadır (Çay, 2009: 2). Görüldüğü üzere göç, aslında toplumsal yapılar üzerinde sanılandan daha büyük etkiye sahip olabilmektedir. Çağ açıp kapatabilecek ve İmparatorlukların yıkılmasına sebep olabilecek kadar etkili bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Kavimler göçü tesiri çok büyük göç hareketlerinden biri olarak tarihteki yerini almıştır. Bu göç esasen nedenleri bakımından ele alındığında insanların yeni yerler bulma verimli arazilere yerleşme, kendileri ile birlikte hayvanlarına da yaşama alanları bulma çabalarının ürünüdür. Ekonomik, sosyal ve siyasal faktörler kavimler göçünün öne çıkan

unsurları olarak kabul edilebilmektedir. Tarihin en eski medeniyetlerinden biri olan Roma bu göç karşısında çaresiz kalmış, bir takım siyasal çekişmelerinde etkisi ile yıkılma sürecine girmiştir. M.Ö 753 yılında kurulmuş olan bu devlet kavimler göçünün tahrip gücü ile birlikte, bir taraftan kendi içindeki siyasal karışıklıklar ve taht kavgalarının da etkisi ile 395 yılında büyük bir çöküş dönemine girmiştir.

Tarihte özellikle kitlesel göç hareketleri incelendiğinde, hiçbir kitlesel göçün keyfi nedenlere bağlı gerçekleşmediği, yani hemen hepsinin zorunlu bir takım unsurların etkisi ile gerçekleştiği görülmektedir. Nitekim kavimler göçü de bir takım ekonomik, sosyal, siyasal sıkışıklıkların ve yönlendirmelerin tesiri ile gerçekleşmiştir. Genel olarak bu göç sürecine, ekonomik sıkıntılar, kuraklık, nüfus kalabalığı, otlakların yetersizliği ve Asya Hun İmparatorluğu ve Çin'in kendi içindeki bir takım siyasal çekişmeleri tesir etmiştir (Çapan ve Güvenç, 2017: 633). Hem ekonomik hem de siyasal olarak huzurlu bir yer bulmak adına girişilen bir kitlesel akın haline gelmiştir O tarihten sonra bilinen en büyük göç dalgası, Avrupa kıtasına doğru yapılan zorunlu kitlesel akındır. Avrupa, 15. yüzyılda Afrika ile doğrudan ve dolaylı olarak başlatmış olduğu ilişki yeni Dünya'nın zengin topraklarını açık sömürge merkezi haline getirmiştir (Türkyılmaz, 2017: 230). Bu tarihten itibaren Afrika kıtasından Batı'ya sürekli bir göç ve Avrupa'dan Afrika'ya doğru sömürü başlamıştır, bu göç isteğe bağlı değil zorla ve cebir kullanılarak topraklarından koparılan bir kıtanın göç hareketidir. Bu göç hareketi 1789 Fransız insan ve yurttaş hakları bildirisine ve hatta 1848'e kadar yok sayılmış insanların göç yolculuğudur. 1965 yılına kadar kademeli devam etmiş köleleştirme faaliyetleridir. Bugün hâlâ Amerika ve Avrupa'nın çeşitli yerlerinde tortularına rastlanmaktadır. Dönemin Avrupa'sı köleleştirilen bu insanlara yerin üstünü çok görmüş, maden ocaklarında aileleri ile birlikte yerin altında yaşamaya mecbur bırakmıştır. O yıllarda altın madenlerinin sayısı yedidir. Bu madenlerin her birinden bir kral mesuldü, madenler yerin çok derinlerinde bulunduğundan köleler eşleri, çocukları ile birlikte bu madenlere yerleştirilmiş ve yiyecek içecekleri buralara götürülmüştür (Türkyılmaz, 2017: 231). Siyah ırka reva görülen bu göç serüveni göç tarihinin en trajik göçlerinden biridir. Ekonomik dürtüler ve politik güdüler köle ticaretini tetikleyen en büyük faktörlere dönüşmüşlerdir (Türkyılmaz, 2017: 231). Yukarıda değinmiş olduğumuz iki göç hareketi tarihin görmüş olduğu en büyük göç

hareketlerindendir. Burada üzerinde durulması gereken en temel konu bu iki büyük kitlesel göç hareketinde kitlelerin buna mecbur bırakılarak insan iradesinin dışında bir takım zorunlu faktörlerin tesiri ile gerçekleşmiş olmalarıdır. Sonuçları itibari ile de pek çok yeni durumun doğmasına sebep olmuşlardır. Ekonomik, siyasal, sosyal, kültürel ve daha birçok faktörü bünyesinde bulundurmuş, toplumların değişim ve dönüşümünde hukuk sistemlerinde, coğrafi sınırlarda son derece önemli değişimlere sebep olmuştur. Avrupa’da sömürgecilik faaliyetlerinin sonucu olarak 16 ve 19. yüzyıllar arası periyodik olarak ilk göç hareketlerinin yaşandığı görülmektedir (İlgın Bahçeci, 2017: 3). Coğrafi keşiflerin etkisiyle göç etmeye zorlanan kitleler 20. yüzyılın ortalarından sonra Avrupa’da yeni kimliklerin, kültürlerin oluşmasına da katkıda bulunmuşlardır. İkinci Dünya Savaşı sonrasında sömürgeciliğin sona ermesiyle birlikte bağımsızlığını kazanan İngiliz sömürgelerinden insanların İngiltere’ye gelerek buraya yerleşmeleri İngiltere’de kültürel değişimlere neden olmuş ve buranın yeni kimliklerin merkezi haline gelmesine tesir etmiştir (Tutaş, 2018: 31). Yakın tarihimize baktığımızda İngiltere ve Fransa’nın 1933 yılında imzalamış olduğu Mültecilerin Uluslararası Statülerine Dair Konvansiyon iltica hukuku açısından ilk çalışma olarak karşımıza çıkmaktadır (Kadooğlu, 2019: 219). Bu göç faktörü, aynı zamanda çok kültürlü toplumların ortaya çıkmasına, yayılmasına sebep olmuştur. Bu ortamdaki en büyük sıkıntılardan birinin göçmenlerin kimlik bunalımı yaşaması olduğu söylenebilir. Zamanla ırkçı birtakım eylemlere maruz kalma, göç ile gelmenin doğurduğu bütün zorluklarla yaşama gibi pek çok olumsuzluğu içinde barındırmıştır. Karşılıklı kabul ve anlaşma noktasında yine nazara değer sorunları beraberinde getirmiştir.

1.3. Göçe Neden Olan Faktörler

Göç teorilerinin üzerinde durduğu genel konu, yer değişikliği üzerine kişilerin almış olduğu kararlar olarak kendini gösterir. Bu da göç teorilerini genellikle bireyin sınırlamalarla karşılaşması veya fırsatları değerlendirme arzusunun ürünü olarak görmesi şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Oysa göç olgusunun temelinde pek çok farklı etmen bulunmaktadır. Buna göre ekonomik, sosyal, kültürel, ailevi, siyasi daha birçok etmenden ötürü genel geçer bir göç teorisinden bahsetmek oldukça güç görünmektedir (Ela Özcan, 2016: 187).

Göç sadece insanların mekân değiştirmesi olarak algılanmamalıdır, zira göç olgusu ile hayata ve mekâna dair pek çok hususun da değişimi ve dönüşümünü simgelemektedir (Tuncel ve Ekici, 2019: 51). Kısaca yer değiştiren insan, hem göç ettiği yerde, hem de terk ettiği yerde pek çok faktörün değişimine ve dönüşümüne tesir etmektedir. Geldiği yerde kurduğu ilişkilerle, terk ettiği yerde etki ettiği ilişki ağı yeni sosyal ve toplumsal ağların kurulmasına ve kaldırılmasına sebep olur. Ülkelerin kültürel değerlerinin değişimi ve dönüşümü göç faktöründen oldukça fazla etkilenir.

Göç çeşitli faktörlere bağlı olarak iradi ve zorunlu bir şekilde gerçekleşmektedir. Bu faktörler ister iradi olsun, ister bir takım zorunlu gerekçelerle yapılsın, doğal, ekonomik, siyasal ve sosyal faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır (Tuncel ve Ekici, 2019: 51).

1.3.1. Ekonomik Faktörler

Tarih boyunca göçlerin temel nedenlerinin başında ekonomik şartlar gelmektedir. Nüfus artışı, kaynakların azalması toplumları, kitleleri ve bireyleri yeni yerler arama çabası içerisine sokmuştur (Tavukçu, 2019: 30). Burada temel gerekçe mevcut yer ile gidilecek yer arasında ekonomik anlamda fark olması, göç etmeyi düşünen veya göç eden kişi ve gruplar refah seviyelerinde bir takım değişiklikler meydana getireceği gerçeği, kişi yer değiştirdiği takdirde ekonomik anlamda daha iyi şartlara sahip olacaksa ve bu gerekçe ile göç etmişse burada göçün ekonomik gerekçesinden bahsedilebilir.

İnsanlar ekonomik nedenlerle göç hareketini sadece iş bulmak, istihdam edilmek kaygısıyla yapmaz, sahip olduğu ekonomik değerleri korumak adına da bu olguyu gerçekleştirebilir. Örneğin, kuraklığın sonucu olarak tarım ve hayvancılık faaliyetlerini devam ettirebilmek adına da göç gerçekleşebilir.

Ayrıca bunların dışında sanayileşme, kentleşme gibi faktörlerden dolayı köyden kente göç olgusunun geliştiğini görmekteyiz. Bunun neticesi olarak kentsel yoksulluk kavramı ortaya çıkmıştır, bu da bir çeşit dışlanmanın sebebi haline gelmiştir. Eğitim, sağlık, adalet ve istihdam olanaklarına ulaşmayı güçleştirmektedir (Tümtaş ve Ergun, 2016: 1353).

1.3.2. Siyasal Faktörler

Göçün sebepleri arasında özellikle 19. yüzyıldan itibaren siyasal faktörler ve buna bağlı olarak savaşların önemli bir etken olduğu gözlenmektedir. Ayrıca yine siyasal faktör diyebileceğimiz ve politik göçmen tanımlaması ile tarif edilen göç şekli de yine bu dönemin önemli konularını oluşturmaktadır. Politik göçmen kavramı, ülkesinin politik ortamında muhalif duruma düşüp, baskın otoritenin göç etmek dışında olanak tanımadığı kişilerin durumunu anlatmak için kullanılan tanım olarak karşımıza çıkmaktadır (Tavukçu, 2019: 33). Pek çok göç bu mantık üzerine şekillenmiştir. Bunların dışında terör olaylarının artması, savaş hali, işgal durumu, etnik ayrımlar, mezhep kavgaları siyasal göçü zorunlu kılmaktadır.

Siyasi nedenli göçler bireyin siyasal bilincinin artmasına, radikal eğilimlerinin gelişmesine buna bağlı olarak gittiği topluma entegre olma sürecinin zor olmasına sebep olmuş ve bunun psikolojik bir direnç olarak doğmasına sebep olmuştur (Ekici ve Tuncel, 2015: 14).

1.3.3. Sosyal ve Kültürel Faktörler

Sosyal ve kültürel bazda göç ele alındığında karşımıza bilhassa nüfus yapısı, eğitim ve bazı sosyal gerekçeler çıkmaktadır (Taşcı, 2009: 189). Özellikle iç göçte nüfusun iş imkânlarına bağlı olarak yer değiştirmesi, eğitim olanaklarına bağlı olarak yaşadıkları yerleri terk etmeleri ve bunun da dışında bir takım sosyal, kültürel

bağların tesiri ile kan davası, mezhepsel ayrılıklar vb. nedenlerle de insanların göç ettiği bilinmektedir.

Ayrıca kentte yaşamış olmanın sağlayacağı görece fırsatlar, yine köyde değil de kentte yaşamının psikolojik tesiri(Adıgüzel, 2010: 54). Kimi insanlarca kent hayatının cazip sosyal kültürel imkânı olarak görülmektedir. Göçlerin bu sebepler dışında yine inanca bağlı faktörler, psikolojik faktörler gibi başka pek çok sebebi olabilmektedir. Göç neticesinde iki eksenli bir etkinin olduğu inkâr edilemeyecek derecede görülebilmektedir. Hem göç veren hem de göç alan ülkenin çok boyutlu değişim ve dönüşümler geçirdiği aşikâr.

Bir bölgeden başka bir bölgeye ya da bir ülkeden başka bir ülkeye nüfus hareketliliği, gidilen yerde ve terk edilen yerde bir takım değişikliklerin yaşanmasına sebep olmaktadır (Bahçeci ve Uzun, 2017: 2). Nüfusun sebep olduğu (gidilen yer ve terk edilen yer açısından), bir takım değişimler özellikle sosyal ve kültürel yaşamda bariz bir şekilde dikkat çekmektedir.

Bu anlamda göç, toplumsal değişim ve dönüşümlere sağladığı katkı bakımından bir nedendir, diğer taraftan topluların dönüşümlerinin neticesi bakımından ele alındığında bir sonuçtur (Yılmaz, 2014: 1691). Göç toplumları dönüşüme zorlaması bakımından dönüşümün bir neticesi olarak görünürken, toplumların dönüşümünden etkilenen sosyal ve kültürel bir sonucun ürünüdür.

1.4. Türkiye’de Göç ve Dönemler İtibarı İle Türkiye’nin Göç Politikaları

Türkiye bulunduğu coğrafya itibarıyla ekonomik, siyasi, toplumsal bir karmaşanın içinde bulunmakla birlikte sınır komşusu Suriye’deki iç savaş sonrasında yaşanan göç hareketliliğinden gelen ve geçici koruma statüsü verilen kişilere hizmet sunmaya çalışmaktadır (Çelik ve Pekküçükşen, 2018: 1274). Bu bağlamda, Osmanlı Devleti’nin devamı niteliğinde olan Türkiye’nin göç politikaları nispeten, Osmanlı son döneminden başlayarak şekillenmiştir. Bu bakımdan Türkiye gerek göç çeşitliliği, gerek göç kategorileri ve gerekse de göç tarihi bakımından oldukça zengin bir ülke konumundadır (Buz, 2008: 2). Özellikle 1. Dünya Savaşı’nın sona ermesinin ardından ortaya çıkan yeni devletlerde, ekseriyetle imparatorluk bakiyesi devletlerde ulus devlet anlayışının hâkim olduğunu görmekteyiz. Bu anlayışın aslında uluslar arası siyasette de bir karşılığı olduğu söylenebilir. Homojen toplum yaratma düşüncesi 1920’lerde Cumhuriyet’in başlarında Türkiye siyasetinin de hâkim paradigmasıdır. Osmanlı Devlet’inde özellikle dağılma döneminde Balkanlardan ve Kafkaslardan gelenlerin durumu Sultan Abdülmecid’in isteğiyle kurulan Muhacirin Komisyonu tarafından düzenlenmiştir. Bu tarihten itibaren göç konusunda belki de en ciddi adım 11 Nisan 2013 yılında kurulan Göç İdaresi Genel Müdürlüğüdür (GİGM) (Uzun, 2017: 79).

1848 tarihli Macaristan, Avusturya ve Rusya arasındaki çekişmelerde Temeşvar yenilgisinden sonra Macar, Polonyalı ve İtalyanlardan oluşan kitlelerin Osmanlı sınırlarına yığılması Osmanlı açısından ciddi bir göç tecrübesidir. Osmanlıyı güvenilir bir liman olarak görmelerinin sebebi ise Avusturya ve Rusya’ya duyulan güvensizlik, öldürülme korkusu olmuştur. Bu mültecilerin büyük çoğunluğu askerlerden oluşmaktaydı. Osmanlı devletinde ‘ Babiâli’ Macarları mülteci olarak kabul etmenin tek şartını ellerindeki silahları teslim ederek, silahsız olarak ülkeye girmek şeklinde belirtmiştir. 16 Ağustos 1849 tarihli meclis-i mahsus toplantısından mültecilerin silahlarını teslim etmeleri durumunda hiç birinin iade edilmeyeceği kararı alındı (Nazır, 2016: 41-42). Özellikle silahsız bir şekilde kabul edilmelerinin altında yatan temelde iki sebep vardı, ilki, Macarların Osmanlı içerisinde teşkilatlanıp Avusturya’ya saldırma ihtimali ki, bu durumda Osmanlı

Avusturya ilişkilerinin sıkıntılı olma durumuna sebep olacaktı, ikincisi, iç güvenlik endişesi olduğu söylenebilir.

Sığınanların iade edilmemeleri ile ilgili şu ifadeleri içeren bir belge yayınlanmıştır: “ ... O makûleleri Avusturyalılara veyâhûd Ruslulara teslim etmek cânlarını tehlike-i ilka eylemek demek olup buna ise merhamet-i seniyye kâil ve şân u şevket-i devlet-i Aliyye’ye bir vechile muvâfık...” (Nazır, 2016: 42). Söyleyerek aslında sığınanların canlarının kendileri açısından kıymetli ve dahi bunun vicdani bir mesele olduğu vurgulanmaktadır.

Yakın tarihe baktığımızda Osmanlı’nın arşivinde yer alan bu mülteci meselesi, Macaristan-Avusturya-Rusya üçgeninde kalan ve nihayet güvenli bölge olarak Osmanlı coğrafyasını görüp sınıra gelen ve burada Osmanlı’nın gerek iç politikasının gerekse de komşuluk ilişkilerinin tesiri ile izlediği bir göç politikası ile kabul edilen Macarların durumunu anlatmaktadır. Gelenlerin can güvenliğinin bir devletin vicdan yükü olarak görülüp bu doğrultuda karar alındığı da vurgulanması gereken önemli noktalardan biridir.

Osmanlı Devlet’ine çeşitli aralıklarla ve dönemlerde Yahudi göçü olduğu da görülmektedir. 1453-1492 İspanya – Portekiz’den Sefarad göçü, yine aşağı yukarı aynı dönemde Hristiyan Avrupa’dan yapılan göçler, 17. yüzyılda fethedilen topraklardaki Yahudilerin yer değiştirmeden oldukları bölgelerde yaşamaları, Balkanlardaki iskân politikaları, burada isyan çıkarma durumu olanların, Anadolu’da farklı bölgelere yerleştirilerek bu bölgelerin Türkleştirilmesi. 19 ve 20. Yüzyılda Rusya ve Doğu Avrupa’dan gelenler (Güleryüz, 2015: 65-68). Şeklinde devam ettiği görülmektedir. Göç olgusunun tarihsel süreç içinde bir devamlılık arz ettiği ve bilhassa Anadolu coğrafyasının transit bir geçiş alanı olduğu söylenebilir. İmparatorluktan Ulus devlete geçişle birlikte yani Cumhuriyet döneminde de bu göç dalgaları devam etmiştir. 1930’larda Almanya’da bulunan Yahudi bilim adamlarının üniversitelerden uzaklaştırılması Türkiye’de 1933 tarihli üniversite reformu ile bu bilim adamları Ankara ve İstanbul’daki üniversitelere yerleştirilmişlerdir. 2. Dünya Savaş’ında Almanlardan kaçan Yahudilerin Anadolu’ya kaçmasında Türkiye’nin izlemiş olduğu politikanın son derece önemli bir rol oynadığı söylenebilir. Cumhuriyet döneminin ilk yıllarına bakılınca Osmanlı’dan miras kalmış bir

politikanın tortularına rastlamakla birlikte kaçınılmaz olarak ulus devlet refleksi ile ilerleyen yıllarda yeni bir anlayış ile göç ve göçmen meselelerine yaklaştığı anlaşılmaktadır.

Türkiye’de uygulanan göç ve iltica ile ilgili politikalarda dönemsel koşulların etkili olduğunu vurgulamak gerekir. Kitlemel göç hareketleri ile ilgili bir sayısal veri sunmak gerekirse,

- 1922-1938 yılları arasında Yunanistan’dan 384 bin kişi,
- 1923-1945 yıllarında Balkanlardan 800 bin kişi,
- 1933-1945 arası dönemde Almanya’dan 800 bin kişi,
- 1988 de Irak’tan 51.542 kişi,
- 1989 tarihinde Bulgaristan’dan 345 bin kişi,
- 1991 yılında Irak’tan 467.489 kişi,
- 1992-1998 tarihleri arasında Bosna’dan 20 bin,
- 1999 Kosova’dan 17.746 kişi,
- 2001’de Makedonya’dan 10.500,
- 2011 yılından Ocak 2021’e kadar Suriye iç savaşından kaçarak gelen Suriyelilerin sayısı ise 3.643.769 olarak ifade edilmektedir (Bali ve Gündoğdu, 2017: 188).

Bu bilgiler ışığında denebilir ki, Türkiye bir göç güzergâhı üzerinde yer almakta ve belli bir tarihe kadar kaynak ülke iken belli bir tarihten sonra hedef ülke konumuna gelmiştir. Özellikle Balkanlardan, Asya’dan ve Ortadoğu’dan gelenler için bir güvenli liman konumundadır.

1.4.1. 1920 -1950 Arası Dönem

Birinci Dünya Savaşı sonrasında Bulgaristan’da yaşayan Türklerin sorunlarının çözümü ve göç sorunun ele alınması adına 18 Ekim 1925 tarihinde İkamet Sözleşmesi yapılarak burada yaşayan Türklerin mallarını yanlarında taşımalarına veya burada satarak, sattıkları malların paralarıyla sınırları güvenli bir şekilde terk etmelerine olanak tanınmıştır. Ayrıca aynı gün imzalanan dostluk antlaşmasının gereği olarak, hukuka uygun biçimde tarafların yükümlölüklerini

yerine getirmesi gereği vurgulanmıştır. Bu iki antlaşma sayesinde Türkiye - Bulgaristan ilişkilerinin temeli atılmış. İki ülke arasında karşılıklı ziyaretlerin gerçekleşmesine de vesile olmuştur (İnginar Kemaloğlu, 2012: 31).

21 Haziran 1934'te 2510 kanun numarası ile Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren İskân Kanunu, Türk soyundan gelenlerin Cumhuriyet döneminde göç politikaları bakımından soya bağlı politika felsefesinin en önemli örneğini oluşturmaktadır (Şakacı, 2020: 41). Vurgunun sıklıkla Türk soyundan gelenler üzerine yoğunlaştığını görmekteyiz, hatta Türk soyundan gelmeyenlerin göçmen olarak kabul edilmeyeceğine dair beyanlar da bulunmaktadır.

İnsan hakları Evrensel Beyannamesi'nin 14. Maddesine göre, suçun siyasi bir nitelik taşıması veya birleşmiş milletlerin amaçlarına aykırı eylemlerden doğan kovuşturmanın olması hali dışında, “ herkesin zulüm altında başka ülkelere sığınma ve sığınma olanaklarından yararlanma hakkı vardır” şeklinde belirtilmiştir (Firik, 2010: 10). Başlangıçta da söylediğimiz gibi Türkiye'de Cumhuriyet döneminin başlaması ile 13 milyon dolaylarında nüfusun olması, imparatorluktan ulus devlete geçilmesi, uluslararası siyasetin talepleri, o tarihte ulus devleti ve kaçınılmaz olarak homojen toplum yapısını önelemekteydi. Tek millet yaratma çabalarının ürünü olarak Cumhuriyetin ilk yıllarının bu çerçevede doğrultusunda ilerlediği görülmektedir.

1.4.2. 1950 – 1980 Arası Dönem

İkinci Dünya Savaşı'na kadarki dönemde Balkanlardan bilhassa Yunanistan, Bulgaristan'dan Türkiye'ye göç hareketleri devam etmiştir. II. Dünya savaşında da Nazi zulmünden kaçan Yahudilerin Türkiye'ye sığındığı bilinmektedir (Bahçeci ve Uzun, 2017: 4). 1960'lı yıllarda ise Türkiye'den başta Almanya olmak üzere işçi göçlerinin olduğunu görmekteyiz bu göçler hem ekonomiye katkısı (işsizlik, istihdam gibi faktörler bakımından) hem de ülkeye döviz girdisi bakımından önem arz etmektedir. Burada önemli bir başka konu ise Türkiye göçün kaynak ülkesi konumundadır.

1945'ten 1980 yılına kadar, 1950-1951 ile 1969-1978 yılları arasında Bulgaristan'dan Türkiye'ye kitlesel bir göç akımı olduğunu görmekteyiz, yine 1980'li yıllara kadar Yunanistan'dan 30 bine yakın Türk'ün göç etmiş olduğuna şahit olmaktayız (Adıgüzel, 2010: 101). Bilhassa bu tarihte Bulgaristan'dan günün koşulları düşünülünce 154.393 kişinin Türkiye'ye iltica ettiği bilinmektedir ve bu rakam olayın vahametini göstermesi bakımından önemlidir (Arı, 1960: 13). Burada hukuki dayanaklara bakılınca cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, 1934 tarihli iskân politikası, 1951 tarihli Cenevre Sözleşmesi ve 1967 tarihli protokolün göç politikalarının belirleyici ve yön verici metinler olduğu anlaşılmaktadır. Türkiye 1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin Cenevre Sözleşmesi'ne konulmuş olan coğrafya sınırlaması ekseninde hareket etmiştir (Kadooğlu, 2019, 18). Hatta sonraki yıllarda 1967 tarihli protokole de şerh düşmüş olduğu bilinmektedir. Bu sınırlama ile Avrupa konseyi ülkeleri dışından gelenlere geçici sığınma ve geçici ikamet izni verilmektedir (Kadooğlu, 2019: 18).

1920 - 1960 yılları arasında kesin sınır çizgileri ile birbirinden ayrılan ülkeler, sınırlılık ve dışlama ana fikrine dayanmaktadır (Genç, 2014: 43). Bu tablo ulus devlet mekanizmasının bir ürünü ve Türkiye bu geleneğin soydaş politikası hariç dışında tutulamaz. 1950'de yakın tarihimize kadar Türkiye'deki yabancıların ikamet ve giriş usulleri iki kanun ile yürütülmeye çalışılmıştır, bunlar 5682 sayılı pasaport kanunu ve 5683 sayılı yabancıların Türkiye'deki ikamet ve seyahatleri hakkında kanundur (Genç, 2014: 47). Böylece dönemin şartlarında yabancıların Türkiye'ye giriş ve ikametleri belli bir nizam dâhilinde yapılmıştır. İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesine (İHAS), ilişkin 7 numaralı protokol yabancıların sınır dışı edilmesine ilişkin usul düzenlenmiştir, Türkiye bu protokolü onaylamıştır (Ekşi, 2009: 122). Bu bağlamda Türkiye İHAS'a ilişkin protokol ile yabancıların kabul ve sınır dışı edilmesi hususunda uluslararası hukuk dahilinde hareket etmeye çalışmıştır.

1.4.3. 1980 – Günümüze Kadar

1980’li yıllara gelindiğinde özellikle Ortadoğu’da yaşanan gelişmeler ilerleyen yıllarda Türkiye’nin ciddi göç politikaları üzerine çalışmasını zaruri kılmıştır. 1980’lerin sonları ile 1990’ların ortalarına kadar sınırlarda yaşanan nüfus hareketliliği elbette yeni bir zemini zorunlu kılmaktaydı. Fakat 1982 anayasası Türkiye’deki yabancıların durumunu düzenlemekteydi, yabancılar hakkında bu anayasa temel bir felsefe ortaya koymaktaydı, buna göre yabancılarla ilgili temel hak ve hürriyetler ancak yasayla sınırlanabilir ibaresine yer verilmiş ve bu sınırlamanın ancak uluslararası hukuka uygun yapılabileceği belirtilerek yabancıların güvenlik seviyesi üst düzeye çekilmiştir (Erdoğan, 2018: 46). Sonraki yıllarda yukarıda da belirtmiş olduğumuz gibi 80’lerin sonu 90’ların başında sınırlarda yaşanan gelişmeler üzerine Türkiye’de sığınmacılar ve mülteciler konusunda 1994 yılında ‘ Türkiye’ye iltica eden veya başka bir ülkeye iltica etmek üzere Türkiye’den ikamet izni talep eden münferit yabancılar ile topluca sığınma amacıyla sınırlarımıza gelen yabancılar ve olabilecek nüfus hareketlerine uygulanacak usul ve esaslar hakkında yönetmelikte değişiklik yapılmasına dair yönetmelik’ çıkarılmıştır ve gerek sığınmacının gerekse de mültecinin tanımlanarak karışıklıkların giderilmesine de katkı sunmuştur. Buna göre sığınmacı; Avrupa dışındaki diğer ülkelerden gelen olarak tanımlanırken, mülteci; Avrupa’dan gelen olarak tanımlanmıştır. Bu tanımların özünü ise Türk hukukunda yer alan coğrafi sınırlama tayin etmektedir (Erdoğan, 2018: 47). Coğrafya kısıtlaması ilkesinden 1951 tarihli Cenevre Sözleşmesi’nde 2013 yılına kadar taviz vermeden gelmiş olsa da Türkiye’de o dönemden yakın tarihe kadar göç bakımından bütüncül bir politikadan söz etmek zordur. Bu gelişmelerin yanında 1980’li yıllardan sonra yurtdışında bulunan Türk vatandaşları da geriye göç konusunda çeşitli baskılarla karşılaşmıştır, özellikle Almanya’da bulunan gurbetçilerin Türkiye’ye dönmesi konusunda teşvikler verilmiş, bu baskıların azaltılması ve birlikte hareket edebilmek adına Milliyetçi Hareket Partisi genel başkanı Alparslan Türkeş’in isteği ile bu ülkede ülkü ocakları teşkilatlanmaya başlamıştır (Abadan Unat, 2015: 268). Türkiye bir taraftan sınırlardaki gelişmelerle ilgili politikalar üretirken diğer yandan Avrupa’da bulunan ve işçi sıfatı ile göç etmiş vatandaşlarının sorunlarını çözmek için uğraş vermektedir.

Cenevre Sözleşmesi dışında 1994 yılında kabul edilen 6169 sayılı iltica yönetmeliği ile Avrupa dışından gelen mülteci tanımlaması dışında kalan kişilerin insani değerler gözetilerek burada barınmalarına olanak tanınmıştır. Fakat yönetmeliğin zamanla yetersiz olduğunun ve 2011 yılından itibaren özellikle Suriye'den kitleler halinde nüfus hareketliliği ile çoğunluğu Suriyelilerden oluşan sığınmacıların kimliğinin tanımlanması maksadı ile 11 Nisan 2013 tarihinde 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (YUKK) Resmi Gazete'de yayınlanmıştır. Böylece Suriyeli sığınmacılar geçici koruma kapsamına alınmışlardır. 2014 yılı itibariyle yürürlüğe giren YUKK nun 91. Maddesinin 2. Fıkrasında geçici koruma yönetmeliği yar almaktadır (Koca, 2019: 330). Burada şunu belirtmek gerekir, geçici koruma Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunun 91. Maddesi ile düzenlenmiş olsa da Suriye'den kitleler halinde gelenlerin hak ve sorumlulukları 13 Ekim 2014 tarihinde 2014/6883 sayılı geçici koruma yönetmeliği ile detaylı bir şekilde düzenlenmiştir (Kadooğlu, 2019: 32). Türkiye YUKK'da insan hakları eksenli bir politika izlemiştir, öyle ki daha önce hazırlanan ve hazırlık süreci 10 yıldan fazla süren ILC, YUKK'nun insan hakları açısından gerisinde kalmıştır (Ekşi, 2013: 28).

1.4.4. Bulgaristan'dan Göçler

Bulgaristan'dan göçlerin tarihsel geçmişine baktığımızda aslında 1878 yılından 1990'lı yıllara kadar devam eden bir süreçten bahsedilebilir (Demirhan İnceliler, 2019: 28). Son dönemlerde ise 1989 asimilasyon politikasının ürünü olarak görülen zorla göç karşımıza çıkmaktadır.

1989 yılında Bulgaristan topraklarında azınlık durumunda bulunan Türkler üzerinde baskının kademeli olarak artması ve bunun neticesinde aynı yılın Şubat ayında daha önce akrabaları Türkiye'ye gidip kendileri hâlâ Bulgaristan sınırında olanların göç etmesi konusunda Bulgar hükümeti bir karar almıştır. Bu karar aslında sonraki dönemde toplu göçlerin habercisi niteliğindedir. Burada yaşayan Türkler üzerinde asimilasyon faaliyetlerinin gittikçe artması Avrupa konseyine üye olamayan ülkelerin dikkatini çekmiş ve 2 Şubat 1989 tarihinde Bulgaristan'ın Türk azınlıklara uyguladığı baskı ile ilgili Bulgaristan'ın Paris büyükelçisinin görüşüne başvurmuştur. 14 Şubat 1989 günü Türkiye'ye 4 kişilik bir aile (İdris İdrisov ailesi)

giriş yapmıştır (İnginar Kemaloğlu, 2012: 147). Bu aile daha önce Türkiye'ye aile fertlerinin yerleşmiş olduğu gerekçesi ile gönderilmiştir. Bu göç şekli bakımından 1925 yılındaki dostluk antlaşması veya 1968 yılındaki yakın akrabaları Türkiye olanların karşılıklı anlaşarak gönderilmesi şeklinden çok farklıdır. 1989 yılındaki göç, asimilasyon politikalarının gerçekleşmemesine tepki olarak Bulgar hükümetinin tek başına almış olduğu ve tehcir niteliği taşıyan bir göç olması bakımından büyük farklılık arz etmektedir.

Türkiye bu konuda 29 Haziran 1989 tarihinde vatandaşlık işlemlerini kolaylaştıran yasa değişikliğini kabul ederek Resmi Gazete'de yayımlayarak yürürlüğe sokmuştur. Buna göre daha önce Türkiye'de herhangi bir akrabası bulunan kişiler serbest göçmen, Türkiye'de herhangi bir akrabası olmayanlar iskânlı göçmen olarak kabul edilmişlerdir. Burada temel ayrım Türkiye'ye gelmek ve yerleşmek isteyen Türk soylu kişiler olması ve bunların Türk kültürüne bağlı kişiler olmalarıdır (İnginar Kemaloğlu, 2012: 165). Türkiye devletinin Bulgaristan'dan gelen Türklerle ilgili izlediği iskân politikasının özünün buradaki göçmenlerin Türk soyundan gelmeleri ve Türk kültürünü yaşatan kişiler olduğunun kabul edilmesidir. Yani soydaşlık politikasının izlendiği söylenebilir. Sonuç itibarıyla 240 binden fazla Bulgar Türkü Türk vatandaşlığı almış, fakat Bulgaristan'dan gelenlere gösterilen cömert politikanın 1988 Halepçe katliamı esnasında Türkiye sınırına gelen Kürtlere karşı gösterilmemesi sonraki yıllarda 1991 de gelen kuzey ıraklı Kürtlere gösterilmemesi Uluslararası kamuoyunun tepkisine sebep olmuştur. Uluslararası baskılardan sonra Halepçe'den gelenler 4 kampa yerleştirilmiş, bu kamplara geçici sığınma kampları, kamp sakinlerine ise misafir tanımlaması yapılmıştır. Hükümet Türkiye'deki Kürtler ile gelenler arasında bir akrabalık bağına kabul etmemiştir. Nihayetinde hem Halepçe'den gelenler hem de 1991'de gelenler sonradan geri dönmüş, küçük bir kısmı Avrupa ülkelerine gitmiştir (Kirişçi ve Karaca, 2015: 303). Göç konusunda izlenen politika bizlere toplumsal kabul ve aidiyet bakış açısının önemli olduğu hissini vermektedir. Bulgaristan Türkleri akrabalık ve soydaşlık gerekçesi ile iskân politikası uygulanarak sonraki yıllarda vatandaşlık verilerek kabul edilmiştir. Osmanlı'nın son dönemlerinden başlayarak 1878 yılından itibaren Balkan topraklarından gelenler soydaş olarak görülmüş ve bu doğrultuda çeşitli politikalar üretilmiştir. Bu bir devlet politikası olma özelliği taşımaktadır, çünkü

burada 100 yılı aşkın bir tarihsel arka planı olan göç ve kabul uygulamasını görmekteyiz. Süreç içerisinde değişen hükümetlerin farklı siyasi reaksiyonlarının olması, böyle bir politikanın belirlenmesine sebep olmuştur.

1.4.5. Kuzey Irak'tan Göçler

1990'lı yıllar Türkiye'nin hedef ülke olması bakımından göç konusunda önemli bir dönemi ifade etmektedir. Gerek 1988 yılında Halepçe katliamının etkisiyle Türkiye sınırına gelen Kürtler, gerekse 1989 yılında uğradıkları asimilasyon politikasının sonucu olarak gelen Bulgaristanlı Türklerden sonra, bu kez 1990 yılında Körfez savaşının etkisi sonraki yıl 1991'de Irak ordusunun baskısı ile kaçan Kürtler Türkiye ve İran sınırına gelmişlerdi (Demirhan İnelceliler, 2019: 30). 1989 yılındaki göç tecrübesi ve uygulamalarından farklı bir yöntem uygulayan Türkiye daha çok Uluslararası topluluğun harekete geçmesini beklemiştir. Bu süreçte NATO'nun Irak'ın Kuzeyinde güvenli bir bölge oluşturma noktasında ve Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğinin (BMMYK) de barınma beslenme noktasında önemli rol oynadıkları söylenebilir (Kirişçi ve Karaca, 2015: 306).

Özal'ın çabaları ile Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi (BMGK), güvenli bölge oluşturmak için gerekli çalışmaları başlattı ve Çekiç Güç Hareketi (ÇGH) denen hareket ile 36. Paralelin kuzeyinde güvenli bölge oluşturulmuştu (Kirişçi ve Karaca, 2015: 306). Tüm bu yapılanların ardından Türkiye'nin yakın tarihli iki politikasının bir birine bu kadar taban tabana zıt olması hem ulusal hem de uluslararası alanda uzun süre tartışmalara sebep olmuştur. Türkiye'de dönemim şartlarına bakılınca sınırları içerisinde ve dışarısında PKK ile mücadelesi Kürtlerin çeşitli kültürel hak taleplerinin olması dönemin siyasi algısının bu grupları bölücü bir yapı olarak görmeleri, iç ve dış güvenliğin tehdit edilmesini gerekçe göstererek böyle bir politika sergilediklerini düşündürmektedir.

1.4.6. Suriye'den Göçler

2011 yılında Suriye'de meydana gelen iç savaşın etkisiyle kısa sürede Türkiye hem çok sayıda kitlesel göç ile karşı karşıya kalmış hem de gelenlerle ilgili kamu politikası üretmek durumunda kalmıştır. İlerleyen yıllarda Türkiye önce 11 Nisan 2011 yılında YUKK u kabul edilmiş, ardından 22 Ekim 2014 yılında Suriyelilerin durumunu net bir şekilde tanımlamak ve kamu hizmetlerinden yararlanma biçimlerini düzenlemek için Geçici koruma politikasını uygulamıştır (Önder, 2019: 112). Türkiye YUKK ile AB'nin kendisinden beklemiş olduğu mülteciler için yasal statünün belirlenmesi ve yasa dışı göç ile mücadele adına hukuki bir beklentinin karşılanması adına bir çabanın ürünü olduğu da söylenebilir (Kandemir, 2018: 26). Gerek Suriye göçlerinin temeline gerekse orta doğudaki genel göçlere baktığımızda batılı devletlerin aslında tırnak içinde medeniyet getirme daha medeni bir toplum yaratma iddialarının olduğu şahit olmaktayız, tıpkı Afrika kıtasından sürgün edilen 100 binlerce insanı daha medeni bir hayata kavuşturma iddiasında olduğu gibi (Demir, 2011: 126). Bu politikaları uygulamak için bazı suni tabirler kullanılarak önce ayrıştırıcı bir politika ile toplumları meşgul etme yolu benimsenmiştir, örneğin Ortadoğu kavramı olarak suni bir kavramdır ve batılı emperyalist ülkelerce ilk defa kullanılmıştır (Gündüz, 2016: 765). Suriye politikasının da aslında bir yerde daha uygar toplum yaratma vaadinin sonucu olduğu söylenebilir.

Türkiye Suriye ilişkilerinin belki doruk seviyesi olarak 2009 yılı gösterilebilir burada iki ülke arasındaki vize uygulaması karşılıklı olarak kaldırılınca Türkiye 2011 yılında Suriye'de çıkan iç savaş ta Suriyeliler açısından bir durak olarak algılanmıştır (Çelik, 2019: 25). Savaşta kaçan Suriyeliler Türkiye'deki açık kapı politikasının da etkisiyle Türkiye'yi bir hedef ülke olarak görmüşlerdir. Burada hükümetin Suriye halkı ile ilgili algısı elbette önem arz etmektedir.

Türkiye'nin Suriye'den gelenler ile ilgili izlediği politikaya baktığımızda, hem Balkanlardan gelenlerden hem de Kuzey Iraktan gelen Kürtlerden farklı bir politika izlediğini görmekteyiz.

Geçici koruma kapsamında Türkiye'ye gelen Suriyeliler ile ilgili yürütülen hizmetler genel olarak şu şekilde sıralanmaktadır. Kayıt işlemleri, tercüme hizmetleri, bilgilendirme hizmetleri, adli yardım, barınma ve yerleşme faaliyetleri, güvenlik, eğitim, sağlık, psikolojik destek, çalışma hakkı, sosyal yardım ve destek, din hizmetleri, çocuk, kadın, yaşlı ve engellilere sunulan hizmetler şeklindedir (Kamu denetçiliğı Kurumu, 2018: 6).

2. DEMOKRATİK SİSTEMLERDE SEÇMENİN TERCİHİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER VE GAZİANTEP İLE ESKİŞEHİR İLLERİNİN SON SEÇİMLERDEKİ GENEL GÖRÜNÜMÜ

2.1. Demokrasi ve Demokratik Sistemlerde Demokrasinin Temel Değerleri

Demokrasinin pek çok çeşidi bulunmakla birlikte; küçük şehir devletlerinin olduğu dönemlerde, halkın temsilci olmaksızın doğrudan iradesini ortaya koyduğu doğrudan demokrasi, bireyin iradesini birileri aracılığı ile ortaya koyduğu temsili demokrasi ve temsili demokrasi ile doğrudan demokrasinin uzlaşısı şeklinde ortaya çıkan yarı doğrudan demokrasi olmak üzere üç temel kabul üzerinde gelişim gösterdiği şeklindedir.

Temsili demokrasilerin olmazsa olmazı, seçimlerdir ve seçimler ile halkın iradesi dürüst ve serbest şekilde gerçekleşirse iktidar meşrulaşır (Aliefendioğlu, 2005: 71). Dolayısıyla temsili demokrasi ile seçimler arasında sıkı bir ilişki olduğu bilinmektedir. Demokrasiler açısından seçimler önemli fonksiyona sahiptir ve demokrasilerde seçimler, temsil işlevi, demokratik katılım işlevi, hoşgörü işlevi ve uzlaştırma işlevi görmektedir (Aliefendioğlu, 2005: 74). İdeal demokrasi ölçütü nedir sorusuna İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi (İHAS) ve İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi (İHAM), insan hakları ve demokrasi arasındaki ilişkiyi göz önüne alarak, hak ve özgürlükler ile ideal demokrasi arasında bağ kurar ve bu demokrasinin Çağdaş Avrupa modeli ve liberal batı demokrasisi olduğunu vurgular (Koçak, 2006: 121). Demokrasinin seçimle, seçimlerin de demokrasi ile olan sıkı ve değişmez bağının yanında demokrasinin ana hatlarının ise anayasal devletlerde ortaya çıktığını vurgulamak gerekmektedir (Evrar Topuzkanamış, 2018: 363). Demokrasinin ortak akıl yürütme gibi bir işlevi olduğu için yanlıştaki birleşme olasılığı düşük bir ihtimaldir. Us yürütme konusunda kalabalık halk kitlelerinin yanlıştaki yönelme olasılığı yoktur (Spinoza, 2003: 80). Bu bağlamda, ortak ve güçlü akıl yürütme demokrasilerde vücut bulur. Bir siyasal rejimde demokrasinin varlığından söz edebilmek için iki temel durumdan birinin mevcut olması gerekir, bunlardan ilki, halkın karar alma süreçlerinde doğrudan yer alması ki buna “doğrudan demokrasi”

denir, ikincisi ise halkın temsilcileri vasıtasıyla karar alma süreçlerinin içinde olması, buna da “temsili demokrasi” denir (Kalaycıoğlu, 2016: 423). Temsili demokrasiler seçim ortamlarını hazırlayan en kritik ortamlardır. 20. yüzyıla kadar demokrasinin ne olduğu biliniyor fakat kimse dikkate almıyordu, 20. yüzyıldan sonra pratikte demokrasi olsa da pek çok ülkede ifade ettiği anlamın bir önemi yoktu (Sarıbay, 2016: 594). Demokrasinin en belirgin özelliklerinden biri de belli aralıklarla yapılan seçimler sayesinde merkezi ve yerel elitlerin belirlenmesidir, bu özellik demokrasiyi diğer yönetim şekillerinden ayıran en temel özellik olarak karşımıza çıkmaktadır (Temizel, 2012: 1). Aşağıda demokrasinin tarihsel süreç içerisinde gelişimi hakkında bilgi verilmiştir. Bu bölümde demokrasi açısından olmazsa olmaz kabul edilen temel değerler üzerinde durulacaktır, bu değerler sırayla Özgürlük, Eşitlik, Adalet ve tarafsız seçim ile Muhalefet kavramlarıdır.

2.1.1. Özgürlük

Özgürlük kavramı, hem felsefe hem ekonomi ve sosyoloji hem de siyaset biliminin inceleme alanına girmektedir. Felsefede özgürlük, insan iradesinin bir tezahürü olarak ele alınırken, bireylerin özgür iradeye sahip olup olmadıkları sorunsalı üzerinde durulur. Ekonomi ve sosyolojide özgürlük sosyal ilişkiler bağlamında ele alınır ve bireylerin sosyal hayat içerisinde diğer bireylerle hangi dereceye kadar özgür ilişkiler kurdukları irdelenir, siyaset kuramcıları ise özgürlüğe bilimsel bir değer atfederler (Heywood, 2017: 310). Dolayısıyla özgürlük hangi kabul ile ele alınmasına göre farklılık arz eder, buna rağmen özünde, irade sahibi insanın karar alma ve uygulama sınırlarını tayin eder.

Bu özgürlüğü, demokrasinin, bilhassa temsili demokrasilerde irade beyanı gerçekleşirken, seçim yapma durumunda kalan bireyin iradesinin yansıması olarak görmek mümkündür. Bireyin, bireysel hak ve özgürlüklerin üstün olduğuna dair inanç, bireysel özgürlüğün de kaçınılmaz olarak önem kazanmasına zemin hazırlamıştır. Bireysel özgürlük, liberaller açısından doğal bir hak olarak görülmüştür, muhafazakârlar ise geleneksel olarak zayıf bir özgürlük görüşüne onay vermiştir. Anarşistlerin özgürlüğe mutlak bir değer atfettiklerini görmekteyiz, buna karşılık faşist ideoloji her türlü bireysel özgürlüğü reddederken, gerçek özgürlüğün lidere koşulsuz itaat olduğunu savunur (Heywood, 2015: 47). Her halükarda

demokrasiler için bireyin, irade sahibi bireyin, baskıdan uzak karar alma noktasında kendisi ile baş başa kalabilmesi önem taşımaktadır.

2.1.2. Eşitlik

Demokrasinin temel dayanaklarının başında gelen ilkelerden biri de eşitlik ilkesidir. Bu ilke, oy kullanan halka hâkimiyet gibi bir vasıf kazandırır, bu aslında hâkimiyetin millete ait olması anlamına gelir ki, vatandaş demokrasilerde hâkimiyetini oy kullanarak yerine getirir (Türkmen, 2011: 4). Eşitlik ilkesi bütün vatandaşların eşit oy hakkına sahip olması gerektiğini salık vermektedir. Her yurttaşın eşit oy hakkına sahip olmasıyla, çoğunluğu elinde bulunduranın yönetme hakkına sahip olması ilkesi, bunların yanı sıra da seçmenin temsilcileri vasıtasıyla senatoda temsil edilmesi, “temsili demokrasi” olarak tanımlanmaktadır. Modern insanın menfaatleri konusunda bencil olduğu, eşitsizliğin yaygın olarak bu dönemde görüldüğü aşikâr, oysa doğa halinde insan eşitlik kavramını farklı bir şekilde içselleştirmektedir. Bu sebeple modern dönemde insanı, eşit haklara razı etmek gerekirdi (Rousseau, 2018: 107). Bunun için de onları demokrasinin faziletlerine inandırmak gerekirdi, temsili demokrasi bu bağlamda diğer yönetim şekillerine göre halkın yönetime katılmasını teşvik etmesi adına önem taşımaktadır. Bu yapılırken demokrasinin faziletlerinden olan eşitlik ilkesi son derece önemli rol oynamıştır.

2.1.3. Adil ve Tarafsız Seçim

Seçimlerde adil bir ortamın bulunması, adayların kendilerini ifade edebilmelerinin önündeki engellerin kaldırılması, adaylar arasında herhangi bir ayrım veya iltimas gözetmeksizin hak edenin hakkını ihdas edebilmesi, seçimlerin adil ve tarafsızlığı ilkesi ile örtüşmektedir. Demokrasi bir noktada yansız ve dürüst seçimlerle eş tutulmaktadır, bu bağlamda seçimler, demokrasinin zorunlu mekanizmasıdır (Çitçi, 2005: 7). Tüm bunlara istinaden, demokratik bir seçim ortamından bahsedebilmenin koşullarından biri de şüphesiz, yansız ve dürüst seçimlerdir.

2.1.4. Muhalefet

Demokratik sistemin vazgeçilmez unsurlarından bir diğeri de, muhalefetin varlığıdır. Demokrasiden söz edebilmek için yasalarla güvence altına alınmış bir muhalefetten bahsetmek gerekir, ancak bu şekilde gerçek demokrasiden söz edebiliriz (Arslan, 2007: 2). Muhalefetin kendisini rahat hissetmediği bir toplumda sağlıklı bir demokrasiden söz etmek neredeyse olanaksızdır. Dolayısıyla, muhalefetin hak ve özgürlükleri keyfi uygulamalara değil, yasal düzenlemelere bağlı olarak ve dönemden döneme değişmeyecek bir takım koruyucularla güvence altına alındığı takdirde sağlıklı bir demokratik sistemden söz etmek mümkündür.

Muhalefetin varlığı demokrasinin gelişmesine toplumun tahammül sınırlarının genişlemesine ve sağlıklı toplum ilişkilerinin kurulmasına son derece ciddi katkılar sunacaktır.

2.2. Demokrasinin Gelişimi

Demokrasi tarihi açısından bakıldığında, Antik Yunan şehir devletlerinden itibaren demokrasi, kademeli olarak dönemin şartları ve algısı doğrultusunda bir gelişim seyri izlemiştir. Demokrasi kavramı 19. yüzyıla kadar halk yığınlarının yönetimi olmakla anılan, aslında pek de itibar edilmeyen bir yönetim şeklidir, her ne kadar zaman zaman çeşitli algılarla demokrasiye ilgi olsa da, aslen 19. yüzyıl ve sonrası demokrasinin altın çağı olarak değerlendirilebilir. Bu bağlamda çeşitli dönemler üzerinden demokrasinin gelişim serüvenine bakmak ve gelişimi dönemin koşulları içerisinde değerlendirmek makul bir yöntem olacaktır. Hem gelişimi hem de gelişim şartları değerlendirilince, demokrasinin yükselen bir değer olarak 19. yüzyılda karşımıza çıktığı açıktır. Demokrasi, yığınların anarşizmi fikrinden uzaklaşarak kutsal yönetim fikrine doğru bir gelişim seyri izlemiştir. Konunun başında da değindiğimiz gibi demokrasinin üzerine inşa edildiği saç ayakları özgürlük ve eşitliktir. Bu değerler özgürlüğün kurumsallaşmasına yardım etmektedir (Dursun, 2016: 170). Demokrasi, temel değerleri bakımından liberal demokrasi kavramı ile örtüşmektedir, demokrasinin temel değerlerini aşağıdaki şekilde kendisini gösterebilmektedir:

- Düzenli seçimler fakat bu seçimlerin özgür bir ortamda ve adalet duygusunun olduğu bir toplumda gerçekleşmesi.
- Azınlık haklarının garanti altına alındığı, çoğunluk yönetiminin söz konusu olduğu bir toplum.
- Siyasal özgürlüklerin geliştiği ve sivil medeni hakların bunların teminatı olduğu bir toplum.
- Çoğulculuk.
- Atanmışların değil, seçilmişlerin üstünlüğünün geçerli olduğu bir ortam.
- İktisadi özgürlüklerin olduğu bir toplum tasavvur edilmektedir. (Dursun, 2016: 175).

2.2.1. İlk Dönem Demokrasi Çalışmaları

Demokrasiden bahisle Abraham Lincoln şu meşhur ifadeyi kullanmıştır: ‘Halkın, halk tarafından ve yine halk için yönetimidir’ yine R. Dahl demokrasi üzerine şu tarifi yapmaktadır: ‘Kollektif ve bağlayıcı kararlar almanın benzersiz yöntemi’ (Yavuz, 2009: 285). Aslına bakarsanız demokrasi toplumların temsil sorunun çözümü olarak karşımıza çıkmaktadır. Yönetimde söz sahibi olmak isteyen halkın, temsilcileri vasıtasıyla söz söyleme imkânı, demokrasinin sunmuş olduğu temsil sayesinde hayat bulmuştur (Heywood, 2017: 286). Bu durum, seçimlerin gündeme gelmesinde ve bu sayede halkın yönetimde söz sahibi olmasında etkili olmuştur.

19. yüzyılın yükselen değeri demokrasi kökeni bakımından Antik Yunan’a kadar gider ve aslında o dönem olumlu bir anlam yüklenmediği görülmektedir. Zira Antik Yunan’da demokrasi, “tiranlık” ve “diktatörlük” ile eş değer kullanılmaktaydı (Güçyetmez, 2017: 481). Demokrasinin serüveni incelendiğinde karşımıza 19. yüzyıla kadar farklı bir tablo, adeta istenmeyen bir yapı ortaya çıkmaktadır. Nitekim 19. yüzyıla kadar demokrasi genel itibarıyla cahil, aydınlanmamış toplumların yönetimi olarak algılanmaktadır (Heywood, 2017: 273). Batı tarihine baktığımız zaman ise; demokrasi vurgusunu ilk kez Herodotos’un tarih eserinde, bir bölümde görmekteyiz. Burada ilk kez siyasal rejimler tasnif edilirken, iktidarın bir kişide, azınlığın elinde veya halkın tamamında olduğu şekli olan monarşi, oligarşi ve demokrasi sınıflandırması ile karşılaşılmaktadır. Eser bizlere Pers tahtını ele geçirmiş yedi kişilik bir konseyin yönetim biçimleri üzerine konuşmalarını gösteren bir bölüm

sunmaktadır. Burada Otanes, Megabyzus ve Darius'un üç yönetim şekli üzerine konuşmuş olduklarını ve bunun neticesinde demokrasi rejiminin halk yığınlarının, ayak takımının yönetimi olduğu üzerinde fikir birliği yapıldığını göstermektedir. Genel olarak özetlersek konuşmalardan varılan netice şu şekildedir: Otanes kibir ve hasetten bahisle monarşinin terk edilerek demokrasiye yani halkın yönetimine geçilmesi gerektiğine, Megabyzus monarşinin kaldırılması konusunda Otanes'e katılsa da demokrasinin beceriksiz yığınların yönetimi olduğuna; bilgisiz, sorumsuz ve şiddete meyilli topluluğun yönetiminde olmaktansa, bilgili kraliyeti tercih edeceğini vurgu yapmıştır. Darius ise Megabyzus'un demokrasiye dair fikirlerini desteklemiştir. Diğer dört kişi demokrasi ile ilgili Darius ve Megabyzus ile aynı tarafta yer alarak, demokrasinin ayak takımının yönetimi olduğu noktasında hem fikir olmuşlardır (Tunçay, 2015: 5-11).

Platon'a geldiğimizde, demokrasi algısı bakımından durum yine farklı değildir. Platon, toplumun Tanrı tarafından eşit yaratılmadığından bahisle, toplumu; mayasında altın olanlar (yöneticiler), mayasında gümüş olanlar (yardımcılar) ve mayasında tunç ve demir olanlar (çiftçiler ve işçiler) olarak üç gruba ayırır ve bu sınıflandırmada eşit halk kitlelerinden bahsetmenin olanaksızlığına dikkat çekilmektedir. Hatta Platon bu sınıflardan doğanların da aynı mayaya sahip olacağına vurgu yapmaktadır (Şentuna ve Babür, 2015: 43). Platon, bir çeşit filozofların yönetiminden bahseder, adil ve en iyi yönetimin ise bu yönetim olacağını iddia eder (Şentuna ve Babür, 2015: 90). İnsanın doğası gereği eşit olmadığı temek kabulünden hareketle, kimilerinin mayasında yönetici olmak, bazılarının bu yönetim işlerinde yardım etmek ve diğerlerinin ise mayaları gereği çalışmak ve üretmek için yaratılmış oldukları üzerinde durmaktadır. Platon bu vaziyeti insanın doğuştan getirdiği ve soyu aracılığı ile devam ettirdiği bir durum olarak kabul ettiği için, halkların eşitlikçi bir yönetime sahip olması, yönetime katılma bakımından da eşit söz sahibi olunmasının güçlüğüne dikkat çekmektedir, bu anlayışın demokrasinin temel değerleri ile bağdaşmamakta olduğu açıkça görülmektedir. Bilhassa eşitlik kavramı açısından olanaksız bir tahlil olarak karşımıza çıkmaktadır. Platon yönetme işini erdemli kişilere (filozof) bırakmak gerektiğine vurgu yapmaktadır.

Marcus Cicero' ya gelinceye kadar demokrasi, bir başka deyişle halkın yönetime katılması; inişli çıkışlı ama genelde de halkın yönetimden uzak olması yönünde gelişim izlemiştir. Cicero döneminde, Roma İmparatorluğu sıkıntılı bir dönem yaşıyordu. Cicero cumhuriyetin erdemlerine inanıyordu ve Roma'da cumhuriyetin varlığının devam etmesi noktasında çaba harcayarak, karma anayasa fikrini benimsemişti. Buna göre; kral, aristokrasi ve halkın yasaların yapım aşamasında aynı zamanda da yönetimin de içinde bulunduğu bir yapı söz konusu idi (Tunçay, 2015: 300). Bu durum, dönemi itibariyle, halkın yönetimin içine çekilmeye çalışılması bakımından önemli bir anlam ifade etmektedir. Demokrasinin kabulü noktasında halkın yönetmenin bir tarafı olarak görülmesi ve yasal düzenlemelerde halkın kanaatine başvurulması elbette dikkate değer bir çaba olarak kabul edilmelidir.

Modern dönemde demokrasi genel anlamda eşitlik vurgusu yapsa da; ortaya çıktığı dönemde bu vurgu iyi bir yönetim anlayışının göstergesi değil, aksine; insanlar arasında bir takım doğal eşitsizliklere sebep olduğuna atıf yapılarak, böyle bir eşitliğin söz konusu dahi olmayacağı üzerinde durulmuştur. Aquinum'lu Thomas bu eşitsizlikleri şu şekilde özetlemiştir: Cinsiyet, yaş, adalet, bilgi, beden ve tüm bunların yanı sıra yine adil ve adil olmayan yönetimleri tanımlayarak, demokrasinin de içinde bulunduğu oligarşi ve tiranlığı adil olmayan yönetim olarak tasnif etmiş ve hatta demokrasinin; bir çeşit, yığınların tiranlığı olduğunu ifade etmişti. Adil yönetim tarifi: Siyasallık, aristokrasi ve krallık olarak karşımıza çıkmaktadır (Tunçay, 2015:432-440). Padua'lı Marsilio'nun demokrasinin sıkıntılı bir yönetim şekli olduğuna dair tespitlerine de yine aynı dönemde rastlamaktayız. Marsilio, yönetim biçimlerini Aristo'dan esinlenerek "hastalıklı" ve "uyumlu" yönetim biçimleri diye tasnif eder ve bunların her birini üç şekilde tanımlar. Uyumlu yönetim biçimleri, monarşik krallık, aristokratlık ve siyasallık olarak tanımlarken; hastalıklı yönetim biçimleri, monarşik tiranlık, oligarklar ve demokratik olarak nitelenmektedir (Tunçay, 2015: 471).

2.2.2. Yakın Dönemde Demokrasi Anlayışı

Aslında demokrasinin doğuşu ve 19. yüzyıla kadar geçen süre bizlere göstermiştir ki; demokrasi, neredeyse 1500 yıl ayak takımının yönetimi olarak algılanmış ve toplumu yönetenlerin şiddetle karşı çıktığı bir yönetim olarak bilinmiştir. Bugün, nimetlerine dair ortak kanaatlerin olduğu demokrasi, pek çok badire atlatarak günümüzdeki şeklini almıştır. Demokrasiye Rousseau “genel irade” kavramı ile yeni bir boyut kazandırmış, egemen otoritenin yaratıldığı süreç olarak tanımladığı genel iradeyi ise, toplum adına atılan adımların tek meşru kaynağı olarak görmüştür (Tannenbaum ve Schultz, 2007: 296). Demokrasi vurgusu 18. yüzyılda toplum sözleşmecileri tarafından farklı boyutlarda dile getirilmeye başlanmıştır. Örneğin Rousseau gerçek demokrasinin asla gerçekleşmeyeceğinden bahisle, bir çeşit temsili demokrasi vurgusu yapar. Ona göre kamu işleri adına halkın sürekli toplanması mümkün değildir, bu sebeple temsilciler aracılığıyla çoğunluğun seçtiği azınlığın, çoğunluğu yönetmesi mümkün görünen en demokratik yönetim şeklidir (Rousseau, 1982: 80). Toplumun çoğunun azınlığı yönetmesi imkân dâhilinde değildir, hal böyleyken tam bir demokrasi gerçekleşemez. Yine, genel irade kavramının ortaya atılması da aynı dönemlere denk gelmektedir. Genel irade, hükümetlerin faaliyetlerinin arkasında icra-i görev gören ve bu faaliyetlere meşruiyet atfeden bir kavramdır. Demokrasi, özünde iki ön kabul ile gelişim imkânı bulabilmektedir. Bunlar, toplumda farklı bir yaşam tarzı benimsemiş olanların meşruluğunun sindirilmesi ve barış içinde yaşayan bir toplumsal düzen kurma çabasıdır (Erdoğan, 2000: 5). Bu iki kabul aslında demokrasinin beslendiği toplumsal düzen tasvirinin de arka planıdır. Toplumsal düzen bir yerde egemenin sınırlandırılması manasına gelmektedir, bu sayede kişi hak ve özgürlükleri egemen güç karşısında genişletilecektir. Sınırlı iktidar arayışlarının ortaya çıkması ise Amerikan (1776) ve Fransız (1789) devrimleri ile mümkün olmuştur. Burada tam olarak yapılan şey üstün bir güce sahip olan egemenin karşısında, bireysel hak ve özgürlüklerin genişletilmesi olmuştur ve bu, daha önceki çabalardan farklı olarak anayasalar şeklinde karşımıza çıkmaktadır (Gülener, 2017: 87). İktidarın gücünün halka karşı sınırlandırılması çabalarının nihayet anayasal bir takım düzenlemelerle gerçekleştirildiğini ve bu düzenlemelerin diğerlerinden farklı olarak yazılı hale getirildiğini görmekteyiz. Modern döneme geldiğimizde de görüyoruz ki;

demokrasinin uygulama şekli, temsili demokrasi haline dönüşmüştür. Bu dönemden itibaren halk, seçtiği temsilcileri aracılığıyla iradesini kullanma imkânına kavuşmuştur (Haydaroğlu ve Çevik, 2016: 52). Demokrasilerin olmazsa olmaz kavramı seçimdir ve seçimler sayesinde vatandaş yönetimin bir tarafı olur. Bu bölümde seçim kavramı üzerinde durulacak olup, ayrıca yerel seçimlerde seçmenin tercihine etki eden faktörlere değineceğiz.

2.3. Kavramsal Olarak Seçim

Yönetime katılım demokrasinin temel ilkesidir. Seçimler de oy kullanma bürokrasiden istekte bulunma ve kamu politikalarının yapım sürecinde yer alma geniş halk kitlelerinin yoğun biçimde katkı sunduğu (İzci ve Sarıtürk, 2019: 499). İrade beyanında bulunduğu durumlardan biridir. Bir siyasal temsil olması bakımından seçimin demokrasi ile arasındaki ilişki yadsınamaz. Siyasal temsil 17. yüzyılda siyasi partilerin ortaya çıkmasıyla birlikte demokrasi teorisinin merkezinde yer almayı başarmıştır (Sarıbay, 2016: 327). Seçim, yöneten ile yönetilen arasında bir çeşit mutabakat olarak tarif edilebilir. Bu mutabakatın yolu veya buna imkân tanıyan ortam ise demokrasinin hüküm sürdüğü bir yapıdan başkası değildir. Genel olarak seçim, alternatifler arasında birini tercih etme eylemini ifade etmektedir (Dursun, 2016: 339). Başka bir tanımla seçim, önceden tespit edilmiş halk topluluklarının isteme veya istememe şeklinde beyanda bulunarak, bazı insanları bir makama getirme veya getirmeme eylemi olarak adlandırılmaktadır (Heywood, 2006: 332). Son tahlilde bu kavram, aslında yöneticilerin, yönetilenler tarafından belirlenmesi işidir ve bu, hukuki bir eylemi ifade etmektedir (Cotteret ve Emerı, 1991: 13). Eğer seçim bağlamında bahsedilen seçme ve seçilme hakkı ise, adaylık başvurusundan süreç tamamlanıncaya kadar devam eden zaman kast edilmektedir (Türk, 2006: 76). Seçimlerden bahsedebilmenin yolu yukarıda da bahsedildiği üzere demokrasi kavramıdır. Zira temsili demokrasilerin olmazsa olmazı ve meşruiyetinin kaynağı seçimlerdir (Türk, 1995, 553). Halk egemenliğin kaynağı ise yine seçimlerdir, seçimler yoluyla yönetime ortak olmak halk egemenliğinin göstergesidir, halk egemenliği demokratik toplumlarda hayat bulabilmektedir. Burada demokrasinin seçimlerde son derece önemli bir rol oynadığını görmekteyiz ve bu temsili demokrasiyi tarif etmektedir (Balta, 2007: 16). Öyle ki; modern

demokrasilerin uygulama biçiminin temsili demokrasilerdir. Halk, seçtiği temsilciler aracılığı ile egemenlik hakkını kullanmaktadır. Bu durumda seçimler ile demokrasi arasında sıkı bir bağ olduğundan bahsedilebilir (Haydaroğlu ve Çevik, 2016: 52). Temel mesele: Seçimin, karşıtların uzlaşısı olduğunu kabul etmektir ve nihayetinde seçimin, güç ve ideolojilerin bir kabul etrafında buluşması olduğunun benimsenmesidir (Cotteret ve Emeri, 1991: 13). Sağlıklı seçim için demokratik bir topluma ihtiyaç vardır. Demokratik bir toplumda seçme hakkı, temelde maddi durumuna, sosyal sınıfına bakılmaksızın her insanın bir oy hakkına sahip olduğunu ifade eden eşitlik ilkesini, her vatandaşın ayırım gözetmeksizin oy kullanabilmesinin mümkün olduğu genellik ilkesini, oy kullanma hakkının kişinin kendisi dışında kimse tarafından kullanılamayacağı bireysellik ilkesini, seçimde oy kullanan kişinin hangi tercihte bulunduğunu kimsenin bilmemesi ve bu doğrultuda bireyin güvenliğinin sağlandığı gizlilik ilkesini, her türlü ekonomik ve siyasal baskıdan uzak oy kullanmasını ifade eden serbestlik ilkesini, içerisinde barındırmaktadır (Sezen, 2000: 82). Demokrasi ile seçim arasında bilhassa; temsili demokrasi ile seçim arasında sıkı bir ilişki olduğu bilinmektedir. Bir yerde temsili demokrasiden söz edebilmek için adil ve tarafsız seçimlerin olması gerekmektedir. Vatandaş, özgür iradesinin eseri olarak oy vermek suretiyle, egemenlik hakkını kullanırsa; sağlıklı bir seçimden ve dolayısıyla demokratik bir toplumdan söz edilebilir. Seçimlerde oy verme iradesine etki eden birçok etken bulunmaktadır. Bu etkenler, seçimlerin genel ve yerel seçimler olmasına göre bir takım farklılıklar göstermektedir.

2.4. Yerel Seçimlerde Oy Verme Tercihini Etkileyen Faktörler

Seçim, bir tercihte bulunma veya bir tercihten kaçınma işidir. Bu bağlamda kişinin bir şeyi isteyip istememe noktasında yapacağı tercih seçim olarak kabul edilir. Seçimlerin kendine has bir takım gerekçeleri, atmosferleri olduğu bilinmektedir. Siyasal bir tercih olarak genel seçim ile yerel seçimler de kendi içlerinde farklı birtakım paradigmaları barındırmaktadır. Ekonomik, toplumsal, siyasal, ideolojik, kültürel, psikolojik, adaya bağlı vs. pek çok etmenin hepsi, birkaçı veya bunlardan biri seçmen üzerinde yani; tercih yapacak kişi üzerinde etki edebilir ve seçmen bu doğrultuda irade beyanında bulunur. Belli başlı koşullar aynı olsa da; her seçim içinde başka bir atmosfer mevcuttur ve yine her seçim, o seçimi meydana getiren koşullar altında değerlendirilmelidir. Oy hakkının gelişmesi günümüz demokrasilerindeki son halini alıncaya kadar pek çok badire atlatarak mevcut duruma gelmiştir. Demokrasinin gelişim sürecine bakıldığında ilk dönemlerde kimi seçmenin oy hakkı elinden alınırken, bazılarının birden fazla oy kullanma ayrıcalığı tanınmıştır. Sınırlı oy olarak tarif edilen bu durum kendi içerisinde bazı kısıtlamalarla seçmenin oy tercihine ket vurmuştur. Bu kısıtlamalar da sınıfa bağlı, servete bağlı, yeterliliğe bağlı, cinsiyete bağlı, ırka bağlı oy hakkı şeklinde tezahür etmiştir (Sezen, 2000: 72). Seçme ve seçilme hakkının belirlenmesi ve kullanımı aslında halk iradesinin yönetime yansımaları ifade eder ve son derece önemlidir, Türkiye özelinde bakılınca bu hak 1876'dan günümüze çeşitli evrelerden geçerek gelmiştir (Tuncer, 2003: 169). Ortada bir siyasal tercih varsa, bu ister genel seçim olsun, ister yerel seçim olsun; vatandaş, irade beyanında bulunurken birtakım etmenlerin tesirinde hareket eder, seçmen davranışı siyasal davranış kapsamında ele alınmaktadır. Bireyin, siyasal davranışta bulunurken, yaşadığı coğrafyanın şartlarından bağımsız hareket etmesi söz konusu olamaz. Bu bağlamda; seçmen bir tercihte bulunurken sosyal, siyasal, kültürel, psikolojik, çevresel ve ekonomik pek çok faktörün tesiri ile hareket etmektedir (Gündoğmuş, 2014: 49). Yerel seçimler özelinde ise bunlara ilave olarak aday ve adaya bağlı faktörler önemli bir konuma sahiptir. Yerel seçimler, iktidar partisinin ve muhalefetin halka yakın olabilmek adına, halk ile yakın temas edecek konumdaki yerlere kendi elemanlarını yerleştirebilmek için bir fırsat olarak gördüğü ve bu anlamda çok önemseydiği süreçlerdir (Altan, 2005: 174). Bu doğrultuda hem iktidar partisi hem de muhalefet

partileri yerel seçimler yoluyla başarı ve başarısızlıklarının nedenlerini araştırarak, kendilerini başarılı kılacak pozisyona getirmeyi arzularlar ve bu sebeptir ki; aday faktörü son derece önem taşır. Yerel seçimlere etki eden faktörler şu şekildedir:

2.4.1. Siyasal Faktörler

Demokrasilerde, siyasal tercih, siyasal hayata katılmanın en önemli yollarından biridir ve bu durum demokrasinin otoriter-totaliter rejimlerden farklı olduğunun göstergesidir (Gündoğmuş, 2014: 75). Siyasal tercihler; özgürlük alanının belirlenmesi, otoriter ve baskıcı yapıdan uzaklaşma veya bu yapılara yaklaşma, asker - siyaset, bürokrasi - siyaset ilişkisinin durumunu dikkate alarak şekillenmektedir. İster genel seçim olsun ister yerel seçim olsun seçmen oy kullanırken birtakım siyasal nedenlerle tercihte bulunma veya bulunmama yönünde karar alır. Bu kimi zaman özgürlük alanlarının genişlemesi kimi zaman ise daralması, düşüncelerin ifade imkânı bulması veya bulamaması ve yine o düşüncelere mevcut siyasal yönetimin otoriter ve baskıcı bir tavır gösterip göstermemesi ya da ideolojik olarak beklentilerine karşılık alıp almaması gibi şekillerde ortaya çıkmaktadır.

2.4.2. Ekonomik Faktörler

Ekonomik pek çok etmen, seçmenin oy verme tercihine etki edebilir. Bu faktörlerin başında seçmenin dar gelirli mi, yoksa refah seviyesi yüksek bir gelir düzeyine mi sahip oluşu, hangi işle meşgul olduğunu gösterir meslek ve oy verme durumunda oldukları siyasal partinin veya adayın ekonomi politikası, içinde bulunulan ekonomik konjonktür vb. siyasal tercihler üzerinde son derece önemli etmenlerdir. Ekonomik faktörlerin etkili olduğu durumlarda seçmen rasyonel bir tercih yapar, ekonomik koşullar ile menfaatleri arasında bir ilişki kurar, eğer ekonomik durum menfaatleri ile örtüşürse olumlu manada tercih yapar, eğer ekonomik koşullar ile şahsi menfaatleri örtüşmezse aksi yönde bir karar alır (Coşkun ve Şirin Çetin, 2019: 243). Ekonomik koşullar ekseriyetle şahsi menfaatler dikkate alınarak tasarlanır, bu sayede birey rasyonel bir varlık olarak hareket eder; fakat bazı durumlarda gelecek vaat eden veya geçmişte olumlu politikalar üretmiş bir aday varsa, toplumsal menfaatler de öncelenebilir. Bu durumda şahsi menfaatlerin önüne toplumsal menfaatler veya ülke menfaatleri geçebilir.

2.4.3. Sosyal Faktörler

Seçmen davranışı veya tercihleri üzerinde sosyal kimliklerin rolü yadsınamayacak ölçüde önem arz eder (Beren, 2013: 195). Burada öne çıkan faktörler incelendiğinde; bireyin içinde yaşadığı aile, yaş aralığı, cinsiyeti, kentleşmenin tesiri ile içinde bulunduğu kentlilik/köylülük hali, kent hayatının etkileri, eğitim durumu, kitle iletişim araçları ve bu sayede yönlendirilmeye veya doğru/hızlı bilgiye ulaşma imkânına ne ölçüde sahip olduğu, herhangi bir sosyal sınıfa mensubiyeti gibi etmenler sosyal faktörler olarak ele alınabilir ve bu doğrultuda seçmen tercihinin etki eder. Sosyolojik etmenlerin özünde, bireyin içinde yaşadığı toplumsal ilişki ağlarının, içinde bulunduğu sosyal yapının tercihi üzerindeki etkisi akla gelmektedir. Burada bireysel bir tavırdan ziyade içinde bulunduğu toplumun yapısı dikkate alınır ve bu; bir grup davranışıdır, başka bir deyişle ekonomik ve psikolojik yapıdaki bireyselliğin tam aksi bir durum söz konusudur (Teyyare ve Avcı, 2014: 55).

2.4.4. Adaya Bağlı Faktörler

Yerel seçimlerde en önemli öznelerin başında aday gelir, bazen aday, tek başına başarı veya başarısızlığın sebebi olabilir. Bulunduğu yerin etnik yapısı, dini özellikleri, ekonomik kaynaklarını bilip bilmeme, bölgede tanınan ve sevilen biri olup olmama, adayın bulunduğu yerdeki statüsü, geçmişi, fiziki, siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel tüm vasıfları adayın başarılı veya başarısız olmasında rol oynar ve bunlar adaya bağlı faktörlerdir. Öyle ki; başarı veya başarısızlığın sebebi adayda olan veya olmayan birtakım vasıflardır. Siyasi partilerin seçmen üzerinde etkisinin yanı sıra adaya bağlı faktörlerin de son derece önemli bir etken olduğu bu sayede bilinmektedir (Özhan ve Karataş, 2019: 335). Adayın etnik kökeni, cinsiyeti ya da sosyal sınıfı başından beri saymış olduğumuz etmenler içerisinde en önemli role sahiptir. Bunun dışında, seçmen yerel seçimlerde adayı değerlendirirken şu faktörlere de dikkat eder: İlk olarak şehirde adaya bakış açısı olumlu mu, yoksa olumsuz mu yani şehir bu noktada adayı benimsemiş mi yoksa benimsememiş mi, ikinci olarak adayın halk ile olan diyalogu ne düzeyde, halk ile aday arasında samimi ilişkiler var mı yok mu, üçüncü olarak ise; adayın yeniliklere bakış açısı yani vizyonu nedir, bu durum da seçmen açısından dikkate alınmaktadır. Son olarak adayın şehre dair

yatırım planları nedir, ekonomik olarak seçmene ne vaat etmektedir (Özhan ve Karataş, 2019: 336). Bu faktörler adaya bağlı olup, seçmenin tercihi üzerinde son derece önemli etkiye sahiptir. Bu doğrultuda şunları söylemek mümkündür: Yapılan pek çok çalışmada, bilhassa aday ile siyasi parti ölçeğinde seçmenin adaya atfettiği değer ve önem bağlamında, seçmenin siyasi partiye verdiği önemin önünde bir seyir izlediği görülmektedir. Bu durum bilhassa yerel seçimlerde önemli bir yere sahiptir (Göker ve Doğan, 2015: 51). Dolayısıyla seçimlerde büyük oranda başarılı olmanın yolu, en doğru adayın belirlenip seçimde aday gösterilmesidir. Bu durum yerel seçimler açısından daha önemli bir yer teşkil etmektedir. Durumu özetleyecek olursak; bir siyasi partinin bilhassa yerel seçimlerde başarılı olabilmesi için veya bağımsız seçime giren adayın toplum tarafından kabul görebilmesi için adayın yaş, cinsiyet, inanç, etnik köken, ekonomik vizyon, şehirdeki sosyal ve toplumsal ilişkileri, şehrin genel yapısına hakim olup olmaması, toplumda kabul görüp görmemesi, sevilen bir şahsiyet olup olmaması, bulunduğu siyasi yelpazenin şehrin dokusuna uygun olup olmaması gibi pek çok faktörün etkili olduğunu bilmesi ve bu doğrultuda hareket etmesi gerektiği önem taşımaktadır. Siyasal başarı kazanmak isteyen adayın aslında siyasal, ekonomik, sosyal, kültürel, psikolojik bütün faktörlerin tek bir kişide birleşerek halka sunulması ile mümkün olduğunu bilmesi gerekir. Aday bu özelliklere sahip olması nispetinde başarılı olma ihtimalini de yükseltmiş olur.

2.4.5. Kültürel Faktörler

Kültürel faktörler; kişinin din, milliyet, etnisite gibi mensubiyetleri ve inancını özgürce yaşayabilmesi, inancı düzleminde ibadet edebilmesi ve o inancını yayabilmesi gibi etmenleri barındıran gerek sosyal gerek ise kültürel hayatta bireyin ötekileştirilmesinin söz konusu olmadığı kodlar içerir. Adayın dini referanslar ve pratiklerle ilgili bağının algılanış biçimi, aidiyeti, dine bağlılık derecesi, ibadet edip/etmeme durumu, içinde bulunduğu siyasi yapının veya bizatihi adayın din karşısında takındığı tutum, bu doğrultuda bir hassasiyeti olan seçmen üzerinde olumlu veya olumsuz birtakım tesirlerde bulunacaktır, yine bunun yanı sıra etnik köken açısından bakılınca da kendi sosyal sınıfının, düşünce kalıplarına ve retoriğine sahip olup olmadığı, etnik kökeni temsil yetisi, bu bağlamda bir projeye sahip olup

olmaması da seçmenin tercihi üzerinde son derece etkindir (Temizel, 2012: 114). Din ve etnisiteyi kültürel normlar bazında değerlendirecek olursak her ikisinin de hemen hemen aynı oranda seçmenin tercihine etki etmekte olduğunu görmekteyiz. Tüm bunların yanında, iklim, bitki örtüsü vs. gibi etmenleri bünyesinde barındıran çevresel faktörleri de diğer faktörler olarak sıralamak mümkündür.

2.5. Gaziantep ve Eskişehir illeri 2009, 2014 ve 2019 Yerel Seçimleri Karşılaştırmalı Veriler

Çalışmanın bu bölümünde Gaziantep ve Eskişehir illerinin 2009, 2014 ve 2019 yıllarına ait yerel seçim sonuçları değerlendirilecektir. Bu doğrultuda bir takım demografik bilgilerden de yararlanılacak olup seçim sonuçlarının grafiksel verileri incelenecektir. Aşağıdaki tablolarda Gaziantep ve Eskişehir illerine ait 29 Mart 2009, 30 Mart 2014 ve 31 Mart 2019 yerel seçimleri incelenerek; seçmenin yaş, cinsiyet, medeni durum vb. göre dağılımları ile hangi siyasi parti veya hangi adayın yerel seçimleri kazandığı tablolar eşliğinde gösterilecektir. Bu tablolardan hareketle hem seçmenin demografik özellikleri tespit edilecek hem de kazanan parti veya adayın durumu ile ilgili genel bir değerlendirme yapılacaktır. Siyasal partilerin bulundukları bölge koşullarının anlaşılması, seçmen tercihinin ve eğilimlerinin sınırları hakkında bilgi sahibi olunmaya çalışılacaktır. Veriler Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)’ten alınarak tabloleştirilmiştir.

2.5.1. 29 Mart 2009 Yerel Seçimi

Tablo-1.1 29 Mart 2009 Yerel Seçimleri

29 Mart 2009 Yerel seçimleri Gaziantep ve Eskişehir karşılaştırmaları		
Veriler	Gaziantep	Eskişehir
Genç seçmen (18-39)	571486 (%61.33)	268929 (% 48.26)
Orta yaşlı (40-59)	256370 (% 27.51)	191236 (% 34.32)
Yaşlı seçmen (60 +)	103879 (% 11.14)	97019 (% 17.41)
Okuma yazma bilmeyen	212849 (% 27.95)	42431 (% 8.04)
İlköğretim	365314 (% 47.98)	275975 (% 52.33)
Lise	138346 (% 18.17)	153814 (29.16)
Üniversite	44816 (5.88)	55137 (% 10.45)
Evli	669051 (% 71.73)	378498 (% 67.90)
Bekâr	263614 (% 28.26)	178886 (% 32.09)
Kazanan aday	Asım GÜZELBEY	Yılmaz BÜYÜKERŞEN

Tablo 1.1’de 29 Mart 2009 yerel seçimleri Gaziantep ve Eskişehir illeri açısından karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Yaş aralıkları genç (18-39), orta yaş (40-59) ve yaşlı nüfus (60 +) olarak üç farklı başlık altında tasnif edilmiştir. Buna göre; Gaziantep ilinin seçmen yapısı genç nüfus olarak % 61.33, Eskişehir ili % 48.26 olarak ortaya çıkmıştır. Bu durumda Gaziantep genç seçmen sayısı Eskişehir iline göre büyük fark göstermektedir. Bununla beraber orta yaş seçmen için farklı bir durumla karşılaşmaktayız, Gaziantep seçmeninin % 27.51’i orta yaş iken, Eskişehir ilinin orta yaş seçmen yüzdesi % 34.32 olduğu görülmektedir ve orta yaş nüfus bakımından Eskişehir nüfusu fazladır. Yaşlı nüfus konusunda Gaziantep seçmeninin % 11.14’ü yaşlı iken, Eskişehir seçmeninin % 17.41’i yaşlıdır. Bu verilerin yanı sıra okuma-yazma bilmeyen seçmen sayılarına bakılınca; Gaziantep seçmeninin % 27.95’i okuma-yazma bilmiyorken, Eskişehir seçmeninin % 8.04 okuma-yazma bilmemektedir. İlköğretim mezunu olarak alınan değer ilkokul ve ortaokul mezununu ifade etmektedir, bu verilerde ise; Eskişehir ilinin % 52.33 mezun oranına karşın, Gaziantep ilinde bu oran, % 47.98 olmuştur. Tabloya bakıldığında 2009 yılı itibarıyla üniversite mezunları bakımından iki il arasında oransal olarak ciddi bir fark olduğu görülmektedir. Üniversite mezunları (Ön lisans, Lisans, lisansüstü) açısından Gaziantep seçmeninin % 5.88’i üniversite mezunu iken, bu oran Eskişehir ilinde% 10.45 olarak görülmektedir. Ayrıca tabloda evli ve bekâr seçmen hakkında da bilgi verilmiştir. Tabloda dikkat çeken veriler, iki ilin seçmen profili mukayese edildiğinde Gaziantep ilinin genç seçmen bakımından Eskişehir ilinden fazla seçmene sahip olduğu, buna karşın orta yaş grubu oransal olarak Eskişehir’de daha fazla sayıda iken, yaşlı nüfusun yine Eskişehir seçmeninde daha fazla olduğu, Gaziantep ilinde okuma-yazma bilmeyenlerin(okuma-yazma hiç bilmeyen ve okuma-yazma bilip de herhangi bir mezuniyeti olmayan) oransal bakımdan Eskişehir iline göre ciddi bir fark olduğu görülmektedir. Ayrıca lise mezunu ve üniversite mezunu açısından Eskişehir ili seçmeninin, Gaziantep ili seçmeninden oransal olarak fazla olduğunu söylemek bu veriler doğrultusunda mümkündür. Son olarak kazanan adaylara bakıldığında 29 Mart 2009 yerel seçimlerini Gaziantep ilinde dönemin iktidar partisi adayı (AK PARTİ) Asım GÜZELBEY kazanırken, Eskişehir ilinde DSP adayı Yılmaz BÜYÜKERŞEN kazanmıştır.

2.5.2. 30 Mart 2014 Yerel Seçimi

Tablo-1.2 30 Mart 2014 Yerel Seçimleri

30 Mart 2014 Yerel seçimleri Gaziantep ve Eskişehir karşılaştırmaları		
Veriler	Gaziantep	Eskişehir
Genç seçmen (18-39)	640210 (% 58.63)	273139 (% 45.35)
Orta yaşlı (40-59)	319367 (% 29.24)	212172 (% 35.23)
Yaşlı seçmen (60 +)	132282 (% 12.11)	116866 (% 19.40)
Okuma yazma bilmeyen	162370 (% 15.20)	32990 (% 5.64)
İlköğretim	608150 (% 56.95)	275879 (% 47.20)
Lise	192138 (% 17.99)	168381 (% 28.80)
Üniversite	105046 (% 9.83)	107205 (% 18.34)
Evli	789798 (% 72.33)	402663 (% 66.86)
Bekâr	302061 (% 27.66)	199564 (% 33.13)
Kazanan aday	Fatma ŞAHİN	Yılmaz BÜYÜKERŞEN

Tablo 1.2’de 30 Mart 2014 yerel seçimleri Gaziantep ve Eskişehir illeri açısından ele alınmıştır. Seçmen yaş durumu, seçmenin eğitim profili, medeni durumu ve seçimi kazanan aday bilgileri yukarıdaki tabloda mevcut olup, bu durumda şunları söylemek mümkündür: Gaziantep ilinde genç seçmen olarak ifade edilen, 18-39 yaş aralığında seçmen oranı % 58.63’iken bu oran Eskişehir ilinde % 45.35 olmuştur ve bu veriler ışığında karşılaşılan tablo şu şekildedir: Gaziantep ili seçmeni Eskişehir ili seçmenine göre daha gençtir. Orta yaşlı ve yaşlı seçmen bazında Eskişehir ili % 54.63 gibi bir orana sahip iken Gaziantep ilinde bu oran, % 41.35’tir. Eğitim durumu hakkında bilgilere gelince okuma-yazma bilmeyen nüfusun oranı Gaziantep ilinde % 15.20 iken, Eskişehir ilinde % 5.64 olduğu görülmektedir ve şu ana kadar verilen bilgiler 29 Mart 2009 yerel seçimleri bilgileri ile paralellik göstermektedir. İlköğretim mezunu açısından Gaziantep ili oransal olarak Eskişehir’den fazla seçmene sahip iken, lise mezunu ve üniversite mezunu bakımından incelendiğinde 29 Mart 2009 yılına paralel bir oran olduğu söylenebilir ki, Eskişehir ili hem lise mezunu seçmen bakımından hem de üniversite mezunu seçmen bakımından Gaziantep ilinin önündedir. Bilhassa Gaziantep ilindeki % 9.63’lük üniversite mezunu oranına karşılık Eskişehir seçmeninin % 18.34’ü üniversite mezunudur. Bu bilgiler dışında tabloda evli ve bekâr seçmen oranları verilmiş olup, kazanan adaylara baktığımızda ise, 30 Mart 2014 yerel seçimlerini Gaziantep ilinde iktidar partisi (AKPARTİ) adayı Fatma ŞAHİN kazanırken, Eskişehir ilinde CHP adayı Yılmaz BÜYÜKERŞEN kazanmıştır. Bu tabloda yine Gaziantep ilinde son iki seçimde (29 Mart 2009 ve 30 Mart 2014) AK Parti adayı iki farklı isim kazanırken, Eskişehir ilinde farklı iki partiden (CHP ve DSP) aday olan Yılmaz BÜYÜKERŞEN kazanmıştır.

2.5.3. Mart 2019 Yerel Seçimi

Tablo-1.3 31 Mart 2019 Yerel Seçimleri

31 Mart 2019 Yerel seçimleri Gaziantep ve Eskişehir karşılaştırmaları		
Veriler	Gaziantep	Eskişehir
Genç seçmen(18-39)	691430 (%56.33)	279099 (% 42.84)
Orta yaşlı (40-59)	378178 (% 30.80)	232230 (% 35.65)
Yaşlı seçmen (60 +)	157846 (% 12.85)	140027 (% 21.49)
Okuma yazma bilmeyen	121998 (% 10.02)	26442 (% 4.49)
İlköğretim	669118 (% 54.96)	275558 (% 42.65)
Lise	257672 (% 21.16)	197744 (% 30.61)
Üniversite	168673 (% 13.85)	146256 (% 22.64)
Evli	873612 (% 71.17)	430666 (% 66.11)
Bekâr	353842 (% 28.82)	220690 (% 33.88)
Kazanan aday	Fatma ŞAHİN	Yılmaz BÜYÜKERŞEN

Tablo 1.3'te 31 Mart 2019 yerel seçimlerinin Gaziantep ve Eskişehir illeri açısından değerlendirilmesinde görülmektedir ki, genç seçmen sayısı oransal olarak tıpkı 2009 ve 2014 yılı verilerinde olduğu gibi Gaziantep ilinde Eskişehir ilinden daha fazladır ve bu rakam 18-39 yaş aralığı için Gaziantep ilinde % 56.33 iken, Eskişehir ilinde % 42.84 olmuştur. Yaşlı nüfus ve orta yaşlı nüfus açısından yine 2009 ve 2014 yılına benzer bir şekilde Eskişehir nüfusu Gaziantep nüfusundan fazla bir orana sahiptir. Genellikle 31 Mart 2019 seçimleri verileri ile 2009 ve 2014 yerel seçim verilerinin eğitim durumu bakımından da paralellik arz ettiği söylenebilir. Zira okuma-yazma bilmeyen nüfus oranları bakımından Gaziantep seçmenin % 10.02'lik yüzdesine karşılık Eskişehir'de bu oran % 4.49 olmuştur. İlkokul mezunu bazında Gaziantep ilinde oran yükselirken, lise ve üniversite mezuniyeti bazında 2009 ve 2014 verilerinde olduğu gibi Eskişehir ilinin oransal olarak yüksek olduğunu görmekteyiz. Seçimi kazanan adaylara bakıldığında Gaziantep ilinde AK parti adayı Fatma ŞAHİN seçimi kazanırken, Eskişehir'de CHP'nin adayı Yılmaz BÜYÜKERŞEN seçimi kazanmıştır. Özetlemek gerekirse, 29 Mart 2009, 30 Mart 2014 ve 31 Mart 2019 yerel seçimleri iki il (Gaziantep ve Eskişehir) açısından ele alındığında, okuma-yazma bilmeyen nüfus açısından biz bunun içerisinde okuma yazma bildiği halde bir mezuniyeti olmayan nüfusun da dâhil olduğunu belirtmiştik- Gaziantep her üç seçim döneminde de Eskişehir'e oranla daha yüksek orana sahip iken, yine her üç seçim sürecinde de Gaziantep ilindeki ilkokul mezunu sayısı oransal olarak Eskişehir ilinin önünde yer almaktadır, buna karşılık lise ve üniversite mezunu açısından Eskişehir ili üç seçim döneminde de Gaziantep iline göre oransal olarak daha öndedir. Bunun dışında Gaziantep ili seçmeni yaş olarak

Eskişehir ili seçmenine göre daha genç bir yapıya sahip iken, Eskişehir’de yaşlı nüfus ve orta yaş nüfus üç seçim döneminde de daha fazladır. Kazanan adaylara bakıldığında ise Gaziantep ilinde AK Parti’den aday olan iki farklı aday üç seçimi de kazanırken, Yılmaz BÜYÜKERŞEN farklı partilerden aday olmasına rağmen üç seçimi de kazanmayı başarmıştır. Parti ve aday etkisi bunun dışında faktörlere bağlı olarak da tartışılabilir.

3.GEÇİCİ KORUMA POLİTİKASININ YEREL SEÇMENİN SİYASAL TERCİHİNE ETKİSİNE YÖNELİK ALAN ARAŞTIRMASI

2011 yılında Suriye’de meydana gelen toplumsal hareketin ilerleyen günlerde iç savaşa dönüşmesi ve ardından milyonlarla ifade edilen kitlesel göçün gerek Suriye gerekse komşu ülkeler üzerinde ciddi etkilere sebep olduğu bilinmektedir. Bu büyük göç dalgasının etkilediği ülkelerden biride Türkiye olmuştur. Göçün toplumlar üzerinde pek çok etkisi vardır. Türkiye’yi de çeşitli yönlerden etkilemiş olan bu göç dalgasının yerel seçmenin siyasal tercihin ne ölçüde tesir etmiş olduğu çalışmanın sorunsalını oluşturmaktadır. Bu çalışmada alan araştırması yapılarak, yarı yapılandırılmış anket yöntemi kullanılmış, 2011 Suriye krizi ile Türkiye’ye gelen ve geçici koruma kapsamında bulunan Suriyelilerin Türk seçmenin oy tercihinde ne derecede etkili olduğu, Gaziantep ve Eskişehir illeri yerel seçmeni üzerinden değerlendirilmeye çalışılmıştır. Gaziantep ilinin bölgeye coğrafi yönden yakın olması, nüfusun etnik yönden büyük oranda gelenler ile benzer olması, birtakım sosyal kültürel bağların akrabalık münasebetleri ile benzerlik göstermesi, geçici koruma kapsamında gelenlerin TÜİK verilerine göre, sayısal olarak Türkiye’de en fazla bulunan iller açısından İstanbul hariç ikinci sırada olması, ayrıca hükümet – muhalefet açısından hükümetin adayının kazandığı il olması bu ilin tercih nedenlerinin başlıca unsurlarıdır. Eskişehir ilinin bölgeye coğrafi bakımdan uzak olması, geçici koruma kapsamında gelenler ile sosyal kültürel yönden, etnik bakımdan genel anlamda benzerlik göstermemesi, geçici koruma kapsamında olanların TÜİK verilerine göre, en az yaşadığı illerden biri olması ve muhalefet partisinin adayının yerel seçimlerde başarılı olması tercih sebebi olmasında etken olmuştur. İki ilin bu bakımdan karşılaştırılması ve Türkiye seçmenin genel kanaatinin bilinmesi açısından önem taşımaktadır.

3.1. Hipotez

3.1.1. Ana Hipotezler

1.

H0: Seçmenlerin 30 Mart 2014 yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde geçici koruma politikasının etkisi vardır.

H1: Seçmenlerin 30 Mart 2014 yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde geçici koruma politikasının etkisi yoktur.

2.

H0: Seçmenlerin 31 Mart 2019 yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde geçici koruma politikasının etkisi vardır.

H1: Seçmenlerin 31 Mart 2019 yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde geçici koruma politikasının etkisi yoktur.

3.

H0: Seçmenlerin yapılacak ilk yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde geçici koruma politikasının etkisi vardır.

H1: Seçmenlerin yapılacak ilk yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde geçici koruma politikasının etkisi yoktur.

3.1.2. Destekleyici Hipotezler

1.

H0: Seçmenlerin 30 Mart 2014 yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde ekonomik faktörlerin etkisi vardır.

H1: Seçmenlerin 30 Mart 2014 yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde ekonomik faktörlerin etkisi yoktur.

2.

H0: Seçmenlerin 31 Mart 2019 yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde ekonomik faktörlerin etkisi vardır.

H1: Seçmenlerin 31 Mart 2019 yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde ekonomik faktörlerin etkisi yoktur.

3.

H0: Seçmenlerin yapılacak ilk yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde ekonomik faktörlerin etkisi vardır.

H1: Seçmenlerin yapılacak ilk yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde ekonomik faktörlerin etkisi yoktur.

4.

H0: Seçmenlerin 30 Mart 2014 yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde Sosyal ve Kültürel faktörlerin etkisi vardır.

H1: Seçmenlerin 30 Mart 2014 yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde Sosyal ve Kültürel faktörlerin etkisi yoktur.

5.

H0: Seçmenlerin 31 Mart 2019 yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde Sosyal ve Kültürel faktörlerin etkisi vardır.

H1: Seçmenlerin 31 Mart 2019 yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde Sosyal ve Kültürel faktörlerin etkisi yoktur.

6.

H0: Seçmenlerin yapılacak ilk yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde Sosyal ve Kültürel faktörlerin etkisi vardır.

H1: Seçmenlerin yapılacak ilk yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde Sosyal ve Kültürel faktörlerin etkisi yoktur.

7.

H0: Seçmenlerin 30 Mart 2014 yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde Aday-Parti faktörünün etkisi vardır.

H1: Seçmenlerin 30 Mart 2014 yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde Aday-Parti faktörünün etkisi yoktur.

8.

H0: Seçmenlerin 31 Mart 2019 yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde Aday-Parti faktörünün etkisi vardır.

H1: Seçmenlerin 31 Mart 2019 yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde Aday-Parti faktörünün etkisi yoktur.

9.

H0: Seçmenlerin yapılacak ilk yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde Aday-Parti faktörünün etkisi vardır.

H1: Seçmenlerin yapılacak ilk yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde Aday-Parti faktörünün etkisi yoktur.

10.

H0: Seçmenlerin 30 Mart 2014 yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde Siyasal faktörlerin etkisi vardır.

H1: Seçmenlerin 30 Mart 2014 yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde Siyasal faktörlerin etkisi yoktur.

11.

H0: Seçmenlerin 31 Mart 2019 yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde Siyasal faktörlerin etkisi vardır.

H1: Seçmenlerin 31 Mart 2019 yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde Siyasal faktörlerin etkisi yoktur.

12.

H0: Seçmenlerin yapılacak ilk yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde Siyasal faktörlerin etkisi vardır.

H1: Seçmenlerin yapılacak ilk yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde Siyasal faktörlerin etkisi yoktur.

13.

H0: Seçmenlerin 30 Mart 2014 yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde İdeolojik faktörlerin etkisi vardır.

H1: Seçmenlerin 30 Mart 2014 yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde İdeolojik faktörlerin etkisi yoktur.

14.

H0: Seçmenlerin 31 Mart 2019 yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde İdeolojik faktörlerin etkisi vardır.

H1: Seçmenlerin 31 Mart 2019 yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde İdeolojik faktörlerin etkisi yoktur.

15.

H0: Seçmenlerin yapılacak ilk yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde İdeolojik faktörlerin etkisi vardır.

H1: Seçmenlerin yapılacak ilk yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde İdeolojik faktörlerin etkisi yoktur.

16.

H0: Seçmenlerin 30 Mart 2014 yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde Din faktörünün etkisi vardır.

H1: Seçmenlerin 30 Mart 2014 yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde Din faktörünün etkisi yoktur.

17.

H0: Seçmenlerin 31 Mart 2019 yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde Din faktörünün etkisi vardır.

H1: Seçmenlerin 31 Mart 2019 yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde Din faktörünün etkisi yoktur.

18.

H0: Seçmenlerin yapılacak ilk yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde Din faktörünün etkisi vardır.

H1: Seçmenlerin yapılacak ilk yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde Din faktörünün etkisi yoktur.

Hipotezlerin değerlendirilmesinde bağımlı ‘t testi’ kullanılacaktır. Demografik verilerden cinsiyet seçmen tercihi ilişkisinde bağımsız ‘t testi’ kullanılacak olup diğer demografik veriler ile seçmen ilişkisinde ‘Anova ve pots – hocht testi’ kullanılacaktır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni Gaziantep ve Eskişehir illerinde yerel seçimlerde oy kullanma yeterliliğine sahip seçmenlerdir. Her iki ilin merkezinde ikamet eden bu iki ilin seçmen sayısı, son seçimlerdeki veriler dikkate alındığında Gaziantep ilinde 31 Mart 2019 itibariyle 1.228.873 seçmen bulunurken oy kullanan 966.659 yani seçmenin %78.66'sı oy kullanmıştır. Bu sayı Eskişehir ilinde seçmen sayısı 651.738 oy kullanan 560.763 olarak gerçekleşmiş bu da %86.04'lük bir yüzdeye denk gelmektedir. Anketin güvenilirlik ve geçerliliğini test etmek adına Gaziantep için 80 geçerli anket, Eskişehir için 80 geçerli anket yapılarak soruların anlaşılabilirlik ve tutarlıkları görülmek istenmiştir, geçerlik ve güvenilirlik testinin yapılması sonucu her iki ilde anket uygulamasına geçilmiştir. Sırasıyla Gaziantep ilinde seçmenle yüz yüze yarı yapılandırılmış soruların sorulup cevaplandığı anket çalışması 13 Kasım 2020 Tarihi ile 16 Kasım 2020 tarihi arasında yapılmış olup, Eskişehir ilinde yine aynı yöntem ile anket çalışması 20 Kasım 2020 tarih ile 23 Kasım 2020 Tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Anket çalışması yapılırken aşağıdaki tablodan yararlanılmış ve örneklem seçimi için yeter sayı alınmaya çalışılmıştır.

Tablo -2.1. $\alpha= 0.05$ İcin Örneklem Büyüklükleri

Evren Büyük- lüğü	± 0.03 örnekleme hatası (d)			± 0.05 örnekleme hatası (d)			± 0.10 örnekleme hatası (d)		
	p=0.5 q=0.5	p=0.8 q=0.2	p=0.3 q=0.7	p=0.5 q=0.5	p=0.8 q=0.2	p=0.3 q=0.7	p=0.5 q=0.5	p=0.8 q=0.2	p=0.3 q=0.7
100	92	87	90	80	71	77	49	38	45
500	341	289	321	217	165	196	81	55	70
750	441	358	409	254	185	226	85	57	73
1000	516	406	473	278	198	244	88	58	75
2500	748	537	660	333	224	286	93	60	78
5000	880	601	760	357	234	303	94	61	79
10000	964	639	823	370	240	313	95	61	80
25000	1023	665	865	378	244	319	96	61	80
50000	1045	674	881	381	245	321	96	61	81
100000	1056	678	888	383	245	322	96	61	81
1000000	1066	682	896	384	246	323	96	61	81
100 milyon	1067	683	896	384	245	323	96	61	81

Kaynak: Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004, s.50

Eskişehir için 383, Gaziantep seçmen sayısı düşünüldüğünde ise 384 kişilik bir anket uygulaması yapılmıştır. Sayıların düşük tutulması sağlıklı bir veri analizi yapma noktasında bir takım aksaklıkların oluşmasına sebep olacağı gibi, örneklem sayısının fazla alınması da analizlere olumlu katkı yapmayacağı anlaşılmış olup örneklem sayısı tespit edilirken tablodan yararlanılmıştır. Elbette farklı rakamlar çeşitli araştırmacılar tarafından kullanılabilir. Örneklemen ana kütleyi temsil etmesi bakımından olumsuz bir sonuç doğurmaması adına toplumun farklı sosyo - kültürel ve ekonomik kesimlerine ulaşılmaya çalışılmıştır.

3.3. Ölçek Oluşturma

Çalışmanın ölçeği oluşturulurken daha önce alanda yapılmış çalışmalar incelenmiş olup, ölçek sorularının bir kısmı (Nermin Abadan UNAT, “*Bitmeyen Göç Konuk İşçilikten Ulus-Ötesi Yurttaşlığa*”, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 3. Baskı İstanbul), (M. Murat ERDOĞAN, “*Türkiye’deki Suriyeliler Toplumsal Kabul ve Uyum*”, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2. Baskı, İstanbul), (der. M. Murat ERDOĞAN ve Ayhan KAYA, “*Türkiye’nin Göç Tarihi 14. Yüzyıldan 21. Yüzyıla Türkiye’ye Göçler*”, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul), (Erdoğan TEYYARE ve Mehmet AVCI, “*Yerel Seçimlerde Seçmen Davranışları: 2014 Yerel Seçimleri ve Zonguldak İli Örneği*”, Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 2016, Yıl:4, Cilt:4, Sayı:1), (Fatih BEREN, “*Seçmen Tercihine Etki Eden Faktörler ve Seçim Güvenliği: Şanlıurfa İli Örneği*”, Akademik İncelemeler Dergisi, 2013, Cilt:8, Sayı:1), (Bayram COŞKUN ve Mehmet ŞİRİN ÇETİN, “*Yerel Seçimlerde Seçmen Davranışını Etkileyen Faktörler: Muş Örneği*”, anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2019, 7 (6), ss.241-255), (Mahir ÖZHAN ve Seda KARATAŞ, “*Belediye Başkan Adayı Profili Üzerine Çalışma: Siirt Örneği*”, EKEV Akademi Dergisi, 2019, Yıl:23, Sayı:78), (Göksel GÖKER ve Adem DOĞAN, “*Yerel Seçimlerde Aday Faktörü: Elazığ Seçmeninin Aday Profili Beklentileri Üzerine Bir Araştırma*”, Fırat Üniversitesi Harput Araştırmaları Dergisi, Cilt II, Sayı: 2, 2015), (Gündem Gündüz ERDİNÇ ve Mehmet Can DEMİRTAŞ, “*Yerel Seçimlerde Seçmen Tercihini Etkileyen Aday Karakteristikleri: Kırklareli İli Örneği*”, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2019, Cilt:12, Sayı:65), (Özge Ruken ERGÜN, “*Geçici Koruma Statüsündeki Suriyeli Çocukların Eğitim Sürecindeki Toplumsal Uyum Sorunları: Burdur Örneği*”, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Isparta, 2018), (Emine ÇELİK, “*Geçici Koruma Altındaki Suriyelilerin Türkiye Ekonomisine Etkisi: Denizli Örneği*”, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Denizli, 2019)

Çalışmanın konusu olan Geçici koruma politikasının Yerel Seçmenin Siyasal Tercihine Etkisi, daha önce başka bir çalışmada ele alınmadığı için ölçek sorularının

bir kısmı ana hipotezlere ve destekleyici hipotezlere uygun olarak yeniden oluşturulmaya çalışılmış ve bu soruların çalışmaya uygun olup olmadıkları alanla ilgili literatürde en fazla çalışma yapmış olan ve alanda en çok atıf alan hocalarla görüşülmek suretiyle oluşturulmuştur. Bu aşamada soruların ham halleri 21 Ekim 2020 tarihinde sırasıyla; Prof. Dr. Mehmet Murat ERDOĞAN (Türk-Alman Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası Bölümü Öğretim Üyesi, İltica ve Göç Araştırmaları Merkezi “İGAM” Başkan Yardımcısı), Prof. Dr. Ayhan KAYA (İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi), Prof. Dr. Sema BUZ (Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari bilimler Fakültesi Sosyal Hizmetler Bölümü Öğretim Üyesi, Göç ve Siyaset Uygulama ve Araştırma Merkezi “HÜGO” Müdürü), Prof. Dr. Ayselin YILDIZ (Yaşar Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı, UNESCO Uluslararası Göç Kürsüsü Yürütücüsü) email vasıtasıyla gönderilerek soruların genel değerlendirilmesi ve soru ekleme, çıkarma veya değiştirilmesi hususunda görüşleri istenmiştir. Yarı yapılandırılmış sorular üzerinde derinlemesine görüş belirten Hocaların cevapları yollama tarihleri sırasıyla Prof. Dr. Ayhan KAYA 23 Ekim 2020, Prof. Dr. Ayselin YILDIZ 23 Ekim 2020, Prof. Dr. Sema BUZ 24 Ekim 2020 ve Prof. Dr. M. Murat ERDOĞAN 24 Ekim 2020 şeklindedir. Bunun üzerine anketin ham haline bir takım sorular eklenmiş, mevcut sorulardan bazıları revize edilmiş ve birkaç soru anketten çıkarılmıştır, yine anketteki bir takım kavramlar değiştirilmiş veya çıkarılmıştır. Son olarak anketin değiştirilmiş ve revize edilmiş hali üzerinde genel bir değerlendirme için 3 Kasım 2020 tarihinde Prof. Dr. Nuray Ekşi'ye (Özyeğin Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi) email yolu ile ulaştırılmış ve 9 Kasım 2020 tarihinde Prof. Dr. Nuray Ekşi'nin de görüşleri doğrultusunda ankete son hali verilmiştir. Araştırma yöntemlerinde derinlemesine mülakat olarak bilinen araştırma ve ölçek oluşturma versiyonu, mevcut pandemi dönemi nedeniyle, imkânların buna elverişsiz olmasından dolayı, yarı yapılandırılmış soruların alanın uzmanlarına email yollanıp adı geçen akademisyenlerin öneri ve görüşleri de dikkate alınarak ölçek hazırlanmıştır.

Yukarıda ölçek oluşturma kısmında fikirlerine başvurduğumuz ve yarı yapılandırılmış anketler ile fikirlerini aldığımız alanın hocalarının ve deneme amaçlı yaptığımız anket neticesinde ankette geçen bazı kavramların, toplumda karşılığı olan

veya toplumun algısında oluştuğu bilgi ile literatürde karşılığı olan kavramların farklı olduğu anlaşılmış ve buna dayanarak anket sorularının amacına hizmet edebilmesi adına uygulanan ankette bazı kavramlar anlaşılacak şekilde sorulmuştur. Aşağıda önce anketteki sorular daha sonra bunların literatürdeki şekli verilmiştir.

10. Mülteci politikasından birinci derecede sorumlu kimdir.

10. Geçici Koruma Politikasının birinci derecede sorumlusu kimdir?

11. Türkiye’de mültecilere (Suriyeli) uygulanan açık sınır politikasının nedeni nedir.

11. Türkiye’de Geçici koruma politikası ile gelenlere uygulanan açık sınır politikasının nedeni nedir?

28. Ailemin veya çevremın mülteciler hakkındaki düşünceleri oy tercihimı etkiler

28. Ailemin ve çevremın geçici koruma politikası hakkındaki düşünceleri oy tercihimı etkiler.

47. Mülteci politikasını sınır güvenliği açısından doğru buluyorum.

47. Geçici koruma politikasını sınır güvenliği açısından doğru buluyorum.

48. Mülteci politikasının terör olaylarını arttıracakđını düşünüyorum.

48. Geçici koruma politikasının terör olaylarını arttıracakđını düşünüyorum.

49. Mülteci politikasının kamusal alanı tehdit etmektedir.

49. Geçici koruma politikası kamusal alanı tehdit etmektedir.

56. Suriyeli mülteciler hakkındaki izlenen politika iktidar partisine verecekđim oyu olumlu yönde etkiler.

56. Geçici koruma politikası ile gelenler hakkında izlenen politika iktidar partisine verecekđim oyu olumlu yönde etkiler.

57. Suriyeli mülteciler hakkındaki izlenen politika muhalefet partisine verecekđim oyu olumlu yönde etkiler.

57. Geçici koruma politikası ile gelenler hakkında izlenen politika muhalefet partisine verecekđim oyu olumlu yönde etkiler.

58. Mülteci politikasını halk sağlığını olumsuz yönde etkiliyor.

58. Geçici koruma politikası halk sağlığını olumsuz yönde etkiliyor.

59. Mülteci politikasına bağlı faktörler yerel seçimlerde oy verme tercihimı etkiler.

59. Geçici koruma politikasına bağlı faktörler yerel seçimlerde oy verme tercihimı etkiler.

3.4. Verilerin Toplanması

Veri toplama için önceden hazırlanmış olan anket formları yüz yüze görüşme metodu kullanılarak, yarı yapılandırılmış anketler vasıtasıyla sırasıyla Gaziantep ilinde 13 Kasım 2020 tarihi ile 20 Kasım 2020 tarihleri arasında bizzat uygulanarak, yine Eskişehir ilinde 20 Kasım 2020 tarihi ile 28 Kasım 2020 tarihleri arasında bizzat uygulanmıştır. Anket sorularının ilk 6 tanesi demografik sorular olup, 7, 10 ve 11. Sorular Siyasal kimliğin tanıtılması ve araştırma konusu olan mülteci politikasının toplumsal algıda muhatabının kim olduğuna dair sorulardır. 8 ve 9. Sorular birden çok seçeneğin işaretleneceği sorular olup, 12.13.14 ve 15. Sorular siyasi parti tercihine dair sorulardır. Yine 16 ve 17. Sorular 12-14 arası soruları test amaçlı sorulmuş olup, Evet ve Hayır seçenekli sorulardır. 18 dahil anketin sonuna kadar yer alan sorular (18-60) 1’den 5’e kadar değişen (1 = Hiç katılmıyorum, 5 = Tamamen katılıyorum) Likert tipi ölçek ile değerlendirilmiştir. Yüz yüze görüşme metodu seçilerek ankete katılanların sorularla ilgili daha sağlıklı bir şekilde bilgilendirilmesinin yanı sıra, zaman bakımından anket dağıtılması ve toplanması açısından kolaylık sağlamıştır.

Araştırmanın amacı doğrultusunda oluşturulan anket sorularının araştırmaya uygun olup olmadıklarının, anketin katılımcı tarafından gerektiği gibi algılanıp algılanmadığının anlaşılması adına daha önce Gaziantep ilinde 80, Eskişehir ilinde 80 anket yüz yüze görüşme yöntemi ile uygulanmış olup, anketin geçerlik ve güvenirlik testi yapılmıştır. Bunun sonucunda aşağıdaki veriler elde edilmiştir.

3.4.1. Ön çalışma grubu Cronbach Alpha Değerleri

Tablo-2.2

ÖLÇEK	Cronbach Alpha
Geçici Koruma Politikası Etkileri	0,851

“Alpha değeri, 0,80 ile 1.00 arasında ise ölçek yüksek derecede güvenilir, 0,60 ile 0,80 arasında ise oldukça güvenilir, 0,40 ile 0,60 arasında ise düşük derecede güvenilir, 0,40’ın altında ise güvenilir değildir”. (Akbulut, 2010: 80) Buradan hareketle cronbach alpha değerimiz, 0,851 ile yüksek derecede güvenilir aralığında bulunmaktadır. “Koruma Politikası Etkileri” olarak kodlanan ölçeğimizin yapılan ön

çalışma sonucunda Cronbach Alpha değerinin yüksek derecede güvenilir (0,80 ile 1.00) Aralığında çıkması diğer sonuçlarında güvenilir çıkması halinde uygulanması yönünde bir sorun olmayacağı anlamına gelmektedir.

3.4.2. Ön Çalışma Grubu Faktör Analizi

Tablo-2.3

Koruma Politikası Etkileri	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
K33- Suriyeli sığınmacıların ülkemize kabul edilmeleri gerekir	,898							
K31- Suriyeli sığınmacılar tarihsel yönden kardeşimizdir	,873							
K32- Suriyeli sığınmacılar etnik yönden kardeşimizdir	,847							
K30- Suriyeli sığınmacıları kabul etmemiz din kardeşliğimizin bir gereğidir	,845							
K20- Suriyelileri inanç yönünden yakın hissedirim.	,817							
K29- Suriyeliler ile kültürel olarak aynı olduğumuzu düşünüyorum	,792							
K34- Suriyelileri ülkemize kabul etmek insanlığın bir gereğidir	,790							
K35- Bizim ülkemizde zor durumda olan insanların varken sığınmacı kabul edilmesini doğru bulmuyorum	,774							
K25- Suriyelilerin Türk toplumuna uyum sağlayacağına inanıyorum	,756							
K24- Devlet sığınmacılar konusunda iyi bir yönetim ortaya koymaktadır	,751							
K49- Mülteci politikasının kamusal alanı tehdit etmektedir	,683							
K55- Suriyelilere devlet tarafından yardım verilmesini doğru buluyorum	,605							
K46- Türkiye'nin 2011 de Açık sınır politika uygulayarak Suriyelileri kabul etmesini doğru buluyorum.	,600							
K36- Savaşta kaçan sığınmacı yetişkin erkeklerin kabul edilmesini doğru buluyorum.	,548							
K47- Mülteci politikasını sınır güvenliği açısından doğru buluyorum	,542							
K57- Suriyeli mülteciler hakkındaki izlenen politika muhalefet partisine vereceğim oy olumlu yönde etkiler.	,432							
K26- Suriyeli sığınmacılara okullarımızda eğitim verilmesi oy tercihim etkiler		,839						
K23- Suriyeli sığınmacıların ülkelerine geri gönderilmesi siyasi tercihim etkiler		,830						

K27 -Suriyelilerin Türkiye vatandaşlığına alınması oy tercihimizi etkiler.	,779	
K21 -Suriyeli sığınmacıların sosyal hayatıma etkileri oy tercihlerimi belirler	,776	
K28 -Ailemin veya çevremde mülteciler hakkındaki düşünceleri oy tercihimizi etkiler	,731	
K60 -Suriyelilerin sağlık hizmetlerinden bedava yararlanması iktidar partisine vereceğim oyu olumsuz yönde etkiler	,529	
K43 -Yerel seçimlerde oy verirken siyasi parti oy tercihimizi etkiler.	,806	
K40 - Yerel seçimlerde adayın bilinen biri olması oy tercihimizi etkiler	,797	
K44 -Adayın kişisel özellikleri oy tercihimizi etkiler	,702	
K41 -Adayın dini ve kültürel değerleri oy tercihimizi etkiler	,583	
K42 -Adayın etnik kökeni oy tercihimizi etkiler.	,565	
K54 -Suriyeliler kira artışına sebep oldu	,776	
K53 - Suriyeliler hayat pahalılığına sebep oldu	,775	
K48 -Mülteci politikasının terör olaylarını arttıracağını düşünüyorum	,579	
K37 -Savaştan kaçan sığınmacı çocuk ve kadınların kabul edilmesini doğru buluyorum	,656	
K22 - Suriyeli sığınmacıların toplumsal ahlak ve huzura olumsuz etkisi vardır	,653	
K58 - Mülteci politikasını halk sağlığını olumsuz yönde etkiliyor.	,526	
K45 - Suriyelilerin Ülkemize geliş hayat standartlarımızı olumsuz yönde etkiledi	,510	
K51 - Suriyelilerin ülkemizden gönderilmesi iktidar partisine oy verme tercihimizi olumlu yönde etkiler	,715	
K59 - Mülteci politikasına bağlı faktörler yerel seçimlerde oy verme tercihimizi etkiler.	,632	
K56 - Suriyeli mülteciler hakkındaki izlenen politika iktidar partisine vereceğim oyu olumlu yönde etkiler.	,530	
K52 - Suriyelilere kamu hizmeti verilmesi iktidar partisine oy verme tercihimizi olumsuz yönde etkiler	,653	
K50 - Suriyelilerin iş piyasasında istihdamı iktidar partisine oy verme tercihimizi olumsuz yönde etkiler	,629	
K39 -Gelir durumum siyasal tercihimizi etkiler	,605	
K38 - Seçimde vereceğim oyu ekonominin gidişatı belirler.	,588	
K19 - Yerel seçimlerde vereceğim oyu siyasal görüşlerim belirler	,794	
K18 - Yerel seçimlerde vereceğim oyu inançlarım belirler	,754	

Tablo 2.3'te her sütun bir faktör, her satır bir soruyu göstermektedir. Soruların toplanmış olduğu faktörler kendileri için en yüksek değerin olduğu faktörlerdir. Diğer faktörlerle de bağlantısı olabileceği gibi kendisi için en yüksek değer hangi faktörde mevcut ise orada kümelenmiş sorular görülmektedir. En düşük faktör yüküne sahip soru K57 olup faktör yükü 432 dir. K48 hem 1. Faktörde hem de 4. Faktörde görünmekle birlikte 1. Faktörde faktör yükü 566, 4. Faktörde faktör yükü 579 olduğu gerekçesiyle 4. Faktör altında kabul edilmiştir. Bunun dışında faktör yükü, 500 olarak belirlenmiş olup soruların faktör yükü 500 üzerinde olduğu görülmektedir. Bunun sonucunda yukarıda da görüldüğü gibi sorular 8 faktör altında toplanmıştır. Bu sekiz faktör çalışmamızın hipotez kısmında belirlemiş olduğumuz yardımcı hipotezlere uyum göstermekte olup, bu değerler ve faktör dağılımları dikkate alındığında ve Cronbach Alpha değeri göz önünde bulundurulduğunda ön çalışma grubu üzerinde yapmış olduğumuz anketimizin genel çalışmamıza hizmet ettiği veya genel çalışmaya uyumlu olduğu sonucuna varılabilir. Tablo – 3 'te sayı kodlaması yapılarak verilen faktörlerin hangileri olduğu ve bunların kaç sorudan oluştuğuna dair açıklama aşağıda yapılmıştır. Bunların hipotezlerle uyumlu olduğu görülmektedir.

1: Sosyo-Kültürel ve Tarihsel Faktörler, bu faktör altında 16 soru bulunmuş olup, faktör değerleri K57 dışında, ,542 ile ,898 arasında değişmekte olup, kabul edilebilir bir aralıkta bulunmaktadır.

2: **Sosyolojik Faktörler**, bu faktör altında 6 soru bulunuyor olup, soruların faktör yükü ,529 ile ,839 arasında değişmekte olup, kabul edilebilir bir aralıkta olduğu görünmektedir.

3: **Aday ve Adayın Aidiyetlerine Bağlı Faktörler**, bu faktör altında toplanan 5 soru bulunmaktadır ve soruların faktör yükü, ,565 ile ,806 arasında toplanmıştır ve kabul edilebilir bir aralıkta olduğu görünmektedir.

4: **Sosyal Güvenlik ve Refaha Bağlı Faktörler**, bu faktör altında 3 soru vardır ve soruların ,579 ile ,776 aralığında olduğu görünmekte buda yine kabul edilebilir bir aralık olarak karşımıza çıkmaktadır.

5: **Mültecilerin Toplum Hayatına Etkilerine Bağlı Faktörler**, bu faktör altında 4 soru toplanmıştır. Faktör yükleri ,510 ile ,656 aralığındadır yine geçerli bir aralık olduğu görünmektedir.

6: **Mülteci Politikası ve Bu Politikanın Geleceğine Bağlı Faktörler**, bu faktör altında 3 soru toplanmıştır, faktör yüklerine bakıldığında 530 ile 715 arasında bir değer aralığında oldukları görünmüştür ve bu değer geçerli bir değerdir.

7: **Ekonomik (Gelir ve İstihdama Bağlı) Faktörler**, bu faktör altında 4 soru toplanmış olup, faktör yükleri, 588 ile 653 Aralığındadır bu değer geçerli bir değerdir.

8: **İdeolojik (Siyasal) ve Dinsel Faktörler**, bu faktör altında 2 soru toplanmış olup, K18, 754 faktör yüküne sahip iken K19, 794 faktör yüküne sahiptir ve her iki soruda geçerlilik bakımından olumlu aralıktadır.

Item-Total Statistics
Tablo-2.4

	Cronbach's Alpha if Item Deleted
K18	,849
K19	,850
K20	,843
K21	,841

K22	,855
K23	,842
K24	,843
K25	,844
K26	,841
K27	,842
K28	,842
K29	,844
K30	,841
K31	,844
K32	,844
K33	,844
K34	,842
K35	,863
K36	,850
K37	,850
K38	,842
K39	,844
K40	,843
K41	,843
K42	,844
K43	,843
K44	,845
K45	,856
K46	,845
K47	,845
K48	,860
K49	,861
K50	,854
K51	,846
K52	,854
K53	,858
K54	,859
K55	,849
K56	,846
K57	,862
K58	,856
K59	,843
K60	,846

“ Cronbach’s Alpha ıf item deleted sütunundaki bir madde silindiği zaman alpha değerinde ne tür bir değişim olacağını belirtmektedir”. (Akbulut, 2010: 83) Herhangi bir madde silindiği zaman değer olumlu manada yani artı yönde değişime uğrarsa bahse konu soru ölçekten çıkarılarak anket revize edilebilir. Fakat soru çıktığı zaman büyük ölçüde bir değişiklik meydana gelmiyorsa tercihen değişiklik yapılmaması uygundur. K18-K60 aralığındaki ölçek soruları incelendiğinde soruların iç tutarlılığı uygun görünmekte ve bu aşamada herhangi bir soru çıkarılmaması yönünde tercihte bulunulmuş olup, genel anket çalışması mevcut ölçek üzerinden yürütülmüştür.

Geçerlik ve Güvenirlik için yapılmış olan ön çalışma grubu anket uygulaması ile ilgili demografik bilgiler aşağıdaki gibidir.

Tablo-2.5 D1_Yas

	Frequency	Percent
Valid 18-25	44	27,5
26-35	45	28,1
36-45	42	26,3
46-55	19	11,9
56-65	7	4,4
66-Üzeri	3	1,9
Total	160	100,0

Bu bölümde ankete katılan ve geçerlik güvenirlik testi yapılan 160 kişinin (Gaziantep 80, Eskişehir 80) yaş, cinsiyet, eğitim durumu, medeni hali, geliri ve meslek bilgilerine dair sayısal veriler üzerinde durulacaktır.

Yukarıdaki tablo 5'e göre ankete katılanların yaş aralıkları 6 bölüm altında toplanmıştır. Tablo incelendiğinde ankete katılan toplam 160 kişinin yaşa göre dağılımı şu şekildedir. "18-25" yaş aralığında katılımcı sayısı 44 kişi ile çalışmaya katılanların % 27.5 ine denk gelmektedir. "26-35" yaş aralığında olanlar 45 kişi ile araştırmaya katılanların % 28.1 ini oluşturmaktadır. "36-45" yaş aralığında olanlar 42 kişi ile çalışma grubunun % 26.3 ünü oluşturmakta. "46-55" yaş aralığını oluşturanlar 19 kişi ile % 11.9 gibi bir değere denk gelmekte. "56-65" yaş aralığı 7 kişi ile % 4.4 gibi bir kesimi oluştururken "66 yaş ve üzeri" 3 kişi ile çalışmaya katılanlar arasında % 1.9 gibi bir temsil oluşturmaktadırlar. Toplam 160 kişilik ön çalışma grubu yaş aralıkları bu şekilde bir dağılım göstermektedir.

Tablo-2.6 D2_Cinsiyet

	Frequency	Percent
Valid kadın	68	42,5
erkek	92	57,5
Total	160	100,0

Tablo-2.6 ön çalışma grubuna katılanların cinsiyeti hakkında bilgi vermekte olup,

kadın ve erkek olarak kodlanmıştır. Toplam 160 kişilik ön çalışma grubunun cinsiyete göre dağılımı “kadın” 68 kişi ile araştırmaya katılanların % 42.5 lik kesimini oluştururken “erkek” 92 kişi ile % 57.5 lik kısmına denk gelmektedir.

Tablo-2.7 **D3_Medeni**

	Frequency	Percent
Valid Evli	77	48,1
Bekar	83	51,9
Total	160	100,0

Tablo-2.7 ön çalışma grubunun medeni durumu hakkında bilgi vermekte olup, bu kısım “evli” ve “bekar” olarak kodlanmış olup katılımcıların bu yönde işaretleme yapmaları istenmiştir. Bunun sonucunda araştırmaya katılan ön çalışma grubunun evli olarak kendisini tanımlayanların sayısı 77 kişidir ve sayı katılanların % 48.1 lik kısmına denk gelmektedir. Kendisini bekar olarak tanımlayanlar ise 83 kişi ile toplam içerisinde % 51.9 kısmını oluşturmaktadır.

Tablo-2.8 **D4_Eğitim**

	Frequency	Percent
Valid ilkokul	17	10,6
Ortaokul	11	6,9
Lise	28	17,5
Önlisans	28	17,5
Lisans	62	38,8
Lisansüstü	14	8,8
Total	160	100,0

Tablo – 2.8 ön çalışma grubunun eğitim durumunu göstermekte olup, 6 başlık altında toplanmıştır. Kodlama ve kodlama başlığı altında toplanan sayısal veriler şu şekildedir. “İlkokul” çalışmaya katılanların 17 tanesi bu gruba girerken yüzdelik olarak toplam içerisinde % 10.6 lık dilime denk gelmektedir. “Ortaokul” mezunu olarak kendini tanımlayanlar toplam grup içerisinde 11 kişi ile % 6.9 luk bir yere sahipken, “lise” mezunu olanlar toplam çalışma grubu içerisinde 28 kişilik bir sayı ile % 17.5 olarak çalışma içerisinde yer almaktadır. “Önlisan” mezunları 160 kişilik ön çalışma grubu içerisinde 28 kişilik bir dilimi oluşturmakta ve % 17.5 lik temsil oranına sahip olmaktadır. Burada en yüksek sayı “lisans” mezunları olup toplam 62 kişilik bir katılım sağladıkları görünmekte ve bu da genel toplam içerisinde % 38.8 lik bir dilime tekabül etmektedir. En son kodlamamız “lisansüstü” olarak kodlanmış ve genel toplamda 160 kişi içerisinde 14 kişi ile % 8.8 lik dilimi oluşturmaktadır.

Tablo-2.9 D5_Meslek

	Frequency	Percent
Valid Öğrenci	31	19,4
İşsiz	16	10,0
İşçi	21	13,1
Memur	31	19,4
İş veren	6	3,8
Esnaf	7	4,4
Serbest Meslek	7	4,4
Ev Hanımı	15	9,4
Diğer	26	16,3
Total	160	100,0

Tablo – 2.9 ön çalışma grubunun meslek yönünden kodlandığı sayısal olarak meslek gruplarının verildiği tablo dur. Burada toplam 9 başlık altında kodlama yapılmış olup, veriler şu şekildedir. Çalışmaya katılanların 31 tanesi “Öğrenci” olup bunlar genel toplam içerisinde % 19.4 ü temsil etmektedir. Kendisini “İşsiz” olarak tanımlayanlar 16 kişi olup bunların genel toplamda temsil oranı % 10.0 olarak karşımıza çıkmaktadır. “İşçi” olarak kodladığımız başlık altında toplananların sayısı 21 olup, bunlar genel toplamda % 13.1 lik bir kesimi oluşturmaktadır. Kendisini “Memur” olarak tanımlayan toplam 31 kişi vardır ve bunlar genel toplamda % 19.4 e denk gelmektedirler. “İş veren” olarak kodlanan başlık altında 6 kişi vardır ve bu % 3.8 lik dilime denk gelmektedir. “Esnaf” başlığı altında 7 kişi bulunmakta olup, % 4.4 temsil oranına denk gelmektedir. “Serbest meslek” sahibi olarak kendisini tanımlayanlar 7 kişidir bunlarda yine % 4.4 e tekabül etmektedir. “Ev hanım”larının sayısı 15 olup, çalışmaya katılanlar arasında % 9.4 gibi bir temsile sahiptirler, son başlığımız olan “Diğer” sekmenini işaretleyen toplam 26 kişi vardır ve genel toplam içerisinde % 16.3 lük bir kesimi oluşturmaktadır.

Tablo-2.10 D6_Gelir

	Frequency	Percent
Valid Gelirim Yok	45	28,1
1000 ve daha az	13	8,1
1001 - 1800	6	3,8
1801 - 2500	7	4,4
2501 - 3500	19	11,9
3501 - 5500	39	24,4
5501 - 8000	27	16,9
8001 ve daha fazla	4	2,5
Total	160	100,0

Tablo-2.10 Ön çalışma grubunun gelir bakımından değerlendirildiği ve sorularımızdan D6_Gelir kodlaması ile çalışmaya katılanlara yöneltilmiş demografik sorularımızın sonuncusunu oluşturmaktadır. Burada temelde 8 ana veri etrafında bilgiler toplanmış olup, veriler şu şekildedir. Çalışmaya katılanlardan “Gelirim yok” başlığını işaretleyenler 45 kişi ile en fazla oranı temsil etmekte olup, yüzdelik dilimde ise % 28.1 i temsil etmektedirler. “1000 ve daha az” gelire sahip olanların sayısı 13 kişidir ve bunlar genel temsil içerisinde % 8.1 i oluşturmaktadırlar. “1001 – 1800” arası gelire sahip olanların sayısı 6 kişi olup bunlar ön çalışma grubunun % 3.8 lik kısmını temsil etmektedirler. “1801 – 2500” TL gelire sahip olanlar 7 kişi ile % 4.4 ü temsil etmektedirler. “2501 – 3500” gelir grubu içerisinde bulunanların sayısı 19 kişidir ve genel toplam içerisinde % 11.9 temsil edilmektedirler. Geliri “3501 – 5500” arasında olanların sayısı 39 kişi olup bunların temsil oranı % 24.4 ile geliri olmayanlardan sonra en yüksek orana sahiptirler. Gelir skalası bakımından “5501 – 8000” arası bir gelire sahip olanların sayısı 27 kişi olup, bunların genel toplam arasındaki yeri % 16.9 olarak karşımıza çıkmaktadır. Gelir durumu ile ilgili son skalamız “8001 ve daha fazla” olanların sayısı 4 kişidir ve bunların genel toplam

içerisindeki dilimi % 2.5 e denk gelmektedir. Bu demografik veriler ışığında şu söylenebilir, genel olarak toplumun hemen her kesiminin temsil edildiği bir ön çalışma grubundan bahsedilebilir.

3.5. Genel Veri Sonuçlarının Girişi

Çalışmanın bu bölümünde 13 Kasım 2020 Tarihinde başlayan ve çeşitli aralıklarla devam edip, Mart 2021 tarihinde tamamlanmış olan, Gaziantep ve Eskişehir illerinde bizzat uygulanmış olan, ön çalışma verileri sonrası genel anket uygulamasının neticelerinin veriye çevrilmiş hallerinin tablolaştırılmış nihai durumu paylaşılacaktır. Ön çalışma grubu için her iki ilde yapılmış olan çalışmada toplam 160 anket ve bunların neticeleri doğrultusunda, gerçekleştirilen çalışma da, Gaziantep ili için minimum 384 olan veri için 464 sağlıklı veri elde edilmiş olup, yine Eskişehir ili için 383 olan minimum veri için 463 sağlıklı veri elde edilmiştir. Her iki il için toplam 927 adet veri girişi yapılmış olup, bunların çalışmanın konusuna dair ortaya koydukları sonuçlar paylaşılmıştır. Bu veri girişleri neticesinde öncelikle faktör yükü dağılımı hakkında bilgiler paylaşılmış olup, demografik veriler verildikten sonra faktörlerin çalışma alanına etkisi üzerinde durulmuştur. Faktörler açısından Anlamlı bir fark olup olmadığı, bu anlamlılığın değerine dair çeşitli bilgiler tablolar eşliğinde sunulmuştur.

3.5.1. Açıklayıcı Faktör Analizi

Tablo-3.1

İfa d e N o	İfa de	FAKTÖR YÜKÜ		Cronba ch' s Alpha
		AF A	DF A	
1. Geçici Koruma Politikasının Sosyal Kültürel Hayata Yansımasına Dair Faktör				
K3 1	Suriyeli sığınmacılar tarihsel yönden kardeşimizdir.	0.8 64	0.8 55	0.878
K3 3	Suriyeli sığınmacıların ülkemize kabul edilmeleri gerekir.	0.8 63	0.9 11	
K3 2	Suriyeli sığınmacılar etnik yönden kardeşimizdir.	0.8 53	0.8 60	
K3 0	Suriyeli sığınmacıları kabul etmemiz din kardeşliğimizin bir gereğidir.	0.8 30	0.8 49	
K2 9	Suriyeliler ile kültürel olarak aynı olduğumuzu düşünüyorum.	0.8 07	0.8 52	
K2 0	Suriyelileri inanç yönünden yakın hissedirim.	0.8 00	0.8 23	
K2 5	Suriyelilerin Türk toplumuna uyum sağlayacağına inanıyorum.	0.7 89	0.8 33	
K3 4	Suriyelileri ülkemize kabul etmek insanlığın bir gereğidir.	0.7 82	0.7 69	
K2 4	Devlet sığınmacılar konusunda iyi bir yönetim ortaya koymaktadır.	0.7 68	0.8 09	
K4 6	Türkiye'nin 2011 de Açık sınır politika uygulayarak Suriyelileri kabul etmesini doğru buluyorum.	0.6 73	0.7 16	
K4 7	Mülteci politikasını sınır güvenliği açısından doğru buluyorum.	0.6 42	0.6 79	
K3 5	Bizim ülkemizde zor durumda olan insanlarımız varken sığınmacı kabul edilmesini doğru bulmuyorum.	0.6 21	0.6 99	
K3 6	Savaşta kaçan sığınmacı yetişkin erkeklerin	0.6 16	0.5 87	

K 21	Suriyeli sığınmacıların sosyal hayatıma etkileri oy tercihlerimi belirler.	0.78 8	0.8 00	
K 26	Suriyeli sığınmacılara okullarımızda eğitim verilmesi oy tercihimizi etkiler	0.69 3	0.7 60	
K 38	Seçimde vereceğim oyu ekonominin gidişatı belirler.	0.65 5	0.6 35	
K 39	Gelir durumum siyasal tercihimizi etkiler.	0.60 8	0.6 11	
K 28	Ailemin veya çevremizin mülteciler hakkındaki düşünceleri oy tercihimizi etkiler	0.56 0	0.4 47	
K 59	Mülteci politikasına bağlı faktörler yerel seçimlerde oy verme tercihimizi etkiler.	0.54 7	0.5 69	
Açıklanan Varyans=0.11016				
3. Geçici Koruma Politikasının Ekonomik Hayata Etkisine Dair Faktör				
K 53	Suriyeliler hayat pahalılığına sebep oldu.	0.73 9	0.7 09	0.819
K 54	Suriyeliler kira artışına sebep oldu.	0.70 6	0.6 30	
K 58	Mülteci politikasını halk sağlığını olumsuz yönde etkiliyor.	0.60 0	0.6 79	
K 45	Suriyelilerin Ülkemize geliş hayat standartlarımızı olumsuz yönde etkiledi.	0.54 0	0.5 90	
Açıklanan Varyans=0.09445				
4. Aday ve Siyasi Partiye Dair Faktör				
K 40	Yerel seçimlerde adayın bilinen biri olması oy tercihimizi etkiler.	0.79 3	0.7 51	0.832
K 44	Adayın kişisel özellikleri oy tercihimizi etkiler	0.74 4	0.6 53	
K 41	Adayın dini ve kültürel değerleri oy tercihimizi etkiler.	0.73 5	0.8 23	
K 42	Adayın etnik kökeni oy tercihimizi etkiler.	0.68 0	0.7 60	
K 43	Yerel seçimlerde oy verirken siyasi parti oy tercihimizi etkiler.	0.62 6	0.6 10	
Açıklanan Varyans=0.08154				
Açıklanan Toplam Varyans=0.51951				

AFA: Açıklayıcı Faktör Analizi

DFA: Doğrulayıcı Faktör Analizi

Tablo 3.1, açıklayıcı faktör analizi ve doğrulayıcı faktör analizini vermektedir. Bunun yanında soruların faktörlere göre dağılımı belirtilmekte olup, soruların toplamda 4 ana faktör altında toplandığı görülmektedir. Bunun yanında her faktörün Cronbach's Alpha değerleri verilmektedir. Buna göre 4 faktör şu şekilde sıralanmış olup, faktörlere bağlı sorular şöyledir.

3.5.2. Geçici Koruma Politikasının Sosyal Kültürel Hayata Yansımalarına Dair Faktör

Bu faktörün altında toplam 15 soru vardır ve faktörün Cronbach's Alpha değeri 0,878 olduğu görünmektedir. Faktörün altında toplanan sorulara baktığımızda 0,864 ile 0,504 arasında açıklayıcı faktör analizi yüküne sahip oldukları görünmektedir. 0,5 açıklayıcı faktör açısından yeterli bir değer olarak tanımlanmaktadır. Sorular ve AFA ile DFA (Doğrulayıcı faktör yükü) değerleri şu şekildedir. K31, Suriyeli sığınmacılar tarihsel yönden kardeşimizdir. AFA, 0,864. DFA, 0,855. K33, Suriyeli sığınmacıların ülkemize kabul edilmeleri gerekir. AFA, 0,863. DFA, 0,911. K32, Suriyeli sığınmacılar etnik yönden kardeşimizdir. AFA, 0,853. DFA, 0,860. K30, Suriyeli sığınmacıları kabul etmemiz din kardeşliğimizin bir gereğidir. AFA, 0,830. DFA, 0,849. K29, Suriyeliler ile kültürel olarak aynı olduğumuzu düşünüyorum. AFA, 0,807. DFA, 0,852. K20, Suriyelileri inanç yönünden yakın hissederim. AFA, 0,800. DFA, 0,823. K25, Suriyelilerin Türk toplumuna uyum sağlayacağına inanıyorum. AFA, 0,789. DFA, 0,833. K34, Suriyelileri ülkemize kabul etmek insanlığın bir gereğidir. AFA, 0,782. DFA, 0,769. K24, Devlet sığınmacılar konusunda iyi bir yönetim ortaya koymaktadır. AFA, 0,768. DFA, 0,809. K46, Türkiye'nin 2011 de Açık sınır politika uygulayarak Suriyelileri kabul etmesini doğru buluyorum. AFA, 0,673. DFA, 0,716. K47, Mülteci politikasını sınır güvenliği açısından doğru buluyorum. AFA, 0,642. DFA, 0,679. K35, Bizim ülkemizde zor durumda olan insanlarımız varken sığınmacı kabul edilmesini doğru bulmuyorum. AFA, 0,621. DFA, 0,699. K36, Savaşta kaçan sığınmacı yetişkin erkeklerin kabul edilmesini doğru buluyorum. AFA, 0,616. DFA, 0,587. K55, Suriyelilere devlet tarafından yardım verilmesini doğru buluyorum. AFA, 0,563. DFA, 0,607. K49, Mülteci politikasının kamusal alanı tehdit etmektedir. AFA, 0,504. DFA, 0,342. Aralıklarında değerler olarak, olumlu bir dağılım göstermektedir.

3.5.3. Geçici Koruma Politikasının Siyasal Hayata Etkisine Dair Faktör

Bu faktörün altında toplam 8 soru vardır ve faktörün Cronbach's Alpha değeri 0,876 olduğu görünmektedir. Faktörün altında toplanan sorulara baktığımızda 0,804 ile 0,547 arasında açıklayıcı faktör analizi yüküne sahip oldukları görünmektedir. 0,5 açıklayıcı faktör açısından yeterli bir değer olarak tanımlanmaktadır. Sorular ve AFA

ile DFA (Doğrulayıcı faktör yükü) değerleri şu şekildedir. K27, Suriyelilerin Türkiye vatandaşlığına alınması oy tercihimini etkiler. AFA, 0,804. DFA, 0,810. K23, Suriyeli sığınmacıların ülkelerine geri gönderilmesi siyasi tercihimini etkiler. AFA, 0,800. DFA, 0,720. K21, Suriyeli sığınmacıların sosyal hayatıma etkileri oy tercihimini belirler. AFA, 0,788. DFA, 0,800. K26, Suriyeli sığınmacılara okullarımızda eğitim verilmesi oy tercihimini etkiler. AFA, 0,693. DFA, 0,760. K38, Seçimde vereceğim oyu ekonominin gidişatı belirler. AFA, 0,655. DFA, 0,635. K39, Gelir durumum siyasi tercihimini etkiler. AFA, 0,608. DFA, 0,611. K28, Ailemin veya çevrem mülteciler hakkındaki düşünceleri oy tercihimini etkiler. AFA, 0,560. DFA, 0,447. K59, Mülteci politikasına bağlı faktörler yerel seçimlerde oy verme tercihimini etkiler. AFA, 0,547. DFA, 0,569. Aralıklarında değerler olarak, olumlu bir dağılım göstermektedir.

3.5.4. Geçici Koruma Politikasının Ekonomik Hayata Etkisine Dair Faktör

Bu faktörün altında toplam 5 soru vardır ve faktörün Cronbach's Alpha değeri 0,819 olduğu görünmektedir. Faktörün altında toplanan sorulara baktığımızda 0,739 ile 0,540 arasında açıklayıcı faktör analizi yüküne sahip oldukları görünmektedir. 0,5 açıklayıcı faktör açısından yeterli bir değer olarak tanımlanmaktadır. Sorular ve AFA ile DFA (Doğrulayıcı faktör yükü) değerleri şu şekildedir. K53, Suriyeliler hayat pahalılığına sebep oldu. AFA, 0,739. DFA, 0,709. K54, Suriyeliler kira artışına sebep oldu. AFA, 0,706. DFA, 0,630. K48, Mülteci politikasının terör olaylarını arttıracaklarını düşünüyorum. AFA, 0,610. DFA, 0,679. K58, Mülteci politikasını halk sağlığını olumsuz yönde etkiliyor. AFA, 0,600. DFA, 0,679. K45, Suriyelilerin Ülkemize gelişi hayat standartlarımızı olumsuz yönde etkiledi. AFA, 0,540. DFA, 0,590. Aralıklarında değerler olarak, olumlu bir dağılım göstermektedir.

3.5.5. Aday ve Siyasi Partiye Dair Faktör

Bu faktörün altında toplam 5 soru vardır ve faktörün Cronbach's Alpha değeri 0,832 olduğu görünmektedir. Faktörün altında toplanan sorulara baktığımızda 0,793 ile 0,626 arasında açıklayıcı faktör analizi yüküne sahip oldukları görünmektedir. 0,5 açıklayıcı faktör açısından yeterli bir değer olarak tanımlanmaktadır. Sorular ve AFA ile DFA (Doğrulayıcı faktör yükü) değerleri şu şekildedir. K40, Yerel seçimlerde

adayın bilinen biri olması oy tercihimizi etkiler. AFA, 0,793. DFA, 0,751. K44, Adayın kişisel özellikleri oy tercihimizi etkiler. AFA, 0,744. DFA, 0,653. K41, Adayın dini ve kültürel değerleri oy tercihimizi etkiler. AFA, 0,735. DFA, 0,823. K42, Adayın etnik kökeni oy tercihimizi etkiler. AFA, 0,680. DFA, 0,760. K43, Yerel seçimlerde oy verirken siyasi parti oy tercihimizi etkiler. AFA, 0,626. DFA, 0,610. Aralıklarında değerler alarak, olumlu bir dağılım göstermektedir. Bu faktörler dışında tek başına belli bir faktör yüküne sahip olan 4 ayrı soru bulunmakta olup, herhangi bir faktörün altında toplanmış olmasa da ciddi bir faktör yüküne sahip olduğu için bu soruları sırasıyla şu şekilde isimlendirmek mümkündür. K37, Savaşta kaçan sığınmacı çocuk ve kadınların kabul edilmesini doğru buluyorum. K37 tek başına bir faktör oluşturmaktadır ve faktör yükü olarak 0,620 gibi bir faktör yüküne sahiptir. Bu soru herhangi bir faktörün altında olmamakla beraber tek başına almış olduğu anlamlı faktör yükü ile toplumsal kabul olarak adlandırılabilir. K51, Suriyelilerin ülkemizden gönderilmesi iktidar partisine oy verme tercihimizi olumlu yönde etkiler. Yine K51 bizlere toplumda Geçici koruma politikası ile gelenlerin gönderilmesi yönünde bir ip ucu vermekle birlikte herhangi bir faktörün altında olmaması ve tek başına faktör oluşturmaması bu soruyu ayrıca değerlendirmeyi gerekli kılmıştır, faktör yüküne bakılınca 0,607 gibi anlamlı bir yük aldığını görmekteyiz. K18, Yerel seçimlerde vereceğim oyu inançlarım belirler. K18 yukarı da saymış olduğumuz herhangi bir faktörün altında yer almamakla birlikte tek başına 0,683 gibi bir faktör yüküne sahip olduğu görülmekte seçmenin oy kullanırken inançlarının tesirinin önemine vurgu yaptığı anlaşılmaktadır. K19, Yerel seçimlerde vereceğim oyu siyasal görüşlerim belirler. K19 yine yukarıda saydığımız herhangi bir factor ile örtüşmemesine rağmen ciddi bir factor yüküne sahip olmakta vey erel seçimlerde seçmenin oy kullanırken siyasal görüşünün tesirinin ciddi bir şekilde yansıdığına işaret etmektedir. Factor yükü bakımından 0,809 gibi ciddi bir factor yükü olduğu anlaşılmaktadır.

Yukarıda saymış olduğumuz sorular dışında yani, K18, K19, K51 ve K37 soruları dışında 6 tane soru herhangi bir faktör altında toplanmamakla birlikte kendi başlarına da toplumda yerel seçim için anlamlı görülmemiş olup bu sorular çalışmanın diğer değerlendirmelerinin dışında tutularak analiz yapılmıştır bu sorular şunlardır. K22, Suriyeli sığınmacıların toplumsal ahlak ve huzura olumsuz etkisi vardır. K50, Suriyelilerin iş piyasasında istihdamı iktidar partisine oy verme tercihimizi olumsuz

yönde etkiler. K52, Suriyelilere kamu hizmeti verilmesi iktidar partisine oy verme tercihimi olumsuz yönde etkiler. K56, Suriyeli mülteciler hakkındaki izlenen politika iktidar partisine vereceğim oyu olumlu yönde etkiler. K57, Suriyeli mülteciler hakkındaki izlenen politika muhalefet partisine vereceğim oyu olumlu yönde etkiler. K60, Suriyelilerin sağlık hizmetlerinden bedava yararlanması iktidar partisine vereceğim oyu olumsuz yönde etkiler.

3.5.6. Doğrulayıcı Faktör Analizi

Tablo-3.2

Uyum İndeksleri	Mükemmel Uyum Aralıkları	Kabul Edilebilir Uyum Aralıkları	Elde Edilen Uyum İndeksi	Sonuç
χ^2/sd	$0 \leq \chi^2/sd \leq 2$	$2 \leq \chi^2/sd \leq 4$	4	Kabul edilebilir uyum
GFI	$0.95 \leq GFI \leq 1$	$0.90 \leq GFI \leq 0.95$	0.902	Kabul edilebilir uyum
AGFI	$0.90 \leq AGFI \leq 1$	$0.85 \leq AGFI \leq 0.90$	0.872	Kabul edilebilir uyum
CFI	$0.95 \leq CFI \leq 1$	$0.90 \leq CFI \leq 0.95$	0.940	Kabul edilebilir uyum
NFI	$0.95 \leq NFI \leq 1$	$0.90 \leq NFI \leq 0.95$	0.921	Kabul edilebilir uyum
NNFI	$0.95 \leq NNFI \leq 1$	$0.90 \leq NNFI \leq 0.95$	0.926	Kabul edilebilir uyum
IFI	$0.95 \leq IFI \leq 1$	$0.90 \leq IFI \leq 0.95$	0.940	Kabul edilebilir uyum
RMSEA	$0 \leq RMSEA \leq 0.05$	$0.05 \leq RMSEA \leq 0.08$	0.057	Kabul edilebilir uyum
SRMR	$0 \leq SRMR \leq 0.05$	$0.05 \leq SRMR \leq 0.10$	0.049	Mükemmel uyum
PNFI	$0.95 \leq PNFI \leq 1$	$0.50 \leq PNFI \leq 0.95$	0.750	Kabul edilebilir uyum
PGFI	$0.95 \leq PGFI \leq 1$	$0.50 \leq PGFI \leq 0.95$	0.691	Kabul edilebilir uyum

(Yaşlıoğlu, 2017: 366)

3.6. Demografik Veriler Hakkında Genel Bilgiler

3.6.1. Yaş

**Tablo-3.3 D1_Yas
Gaziantep İli**

<i>Yaş aralığı</i>	<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>
18-25	190	40,9
26-35	116	25,0
36-45	92	19,8
46-55	43	9,3
56-65	12	2,6
66-Üzeri	11	2,4
Total	464	100,0

Eskişehir İli		
<i>Yaş aralığı</i>	<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>
18-25	57	12,3
26-35	129	27,9
36-45	154	33,3
46-55	72	15,6
56-65	39	8,4
66-Üzeri	12	2,6
Total	463	100,0

Toplam Veri (Gaziantep ve Eskişehir)

<i>Yaş aralığı</i>	<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>
18-25	247	26,6
26-35	245	26,4
36-45	246	26,5
46-55	115	12,4
56-65	51	5,5
66-Üzeri	23	2,5
Total	927	100,0

Tablo 3.3, sırasıyla Gaziantep ve Eskişehir illerine ait ankete katılan seçmenlerin yaş aralıkları verilmiştir. 6 gruba ayrılan katılımcılardan Gaziantep ili seçmeninin yaş verileri incelendiğinde ankete katılan 464 seçmenin 18-25 yaş aralığında olan katılımcı sayısı 190 kişi olup bu 464 kişi içerisinde %40,9 gibi bir rakama denk gelmektedir. 26-35 yaş aralığındaki seçmen sayısı 116 ve bu genel seçmen içerisinde %25,0 olarak karşımıza çıkmaktadır. 36-45 yaş aralığında seçmenin 92 kişi olduğu ve bunun %19,8'e denk geldiğini görmekteyiz. 46-55 yaş aralığı 43 kişi olup, % 9,3 olarak hesaplanmaktadır. 56-65 yaş aralığı 12 kişi olup, %2,6 oranına denk gelmektedir. 66-Üzeri seçmen 11 kişi olup buda Gaziantep ilinde ankete katılanların %2,4'lük kısmını oluşturmaktadır. Eskişehir ili

dikkate alındığında toplamda 463 kişi ile yapılan anket çalışmasında Gaziantep iline göre ankete katılan 18-25 aralığında bir düşüş söz konusu olup bu sayının 57 kişi olup bununda yüzdelik dilimde %12,3'e denk geldiğİ görülmektedir. 26-35 yaş aralığında Gaziantep iline yakın bir değİr çıkmakta 129 kişi ankete katılmış olup %27,9 gibi bir oranı temsil etmektedir. 36-45 yaş aralığında ankete katılanlar açısından Eskişehir ili göz önünde bulundurulduğunda en fazla katılımcı bu aralıkta bulunmakta olup, Gaziantep ilinin aynı yaş aralığının da üstünde bir sayı görülmektedir 154 kişi ile Eskişehir ilinde ankete katılan seçmenlerin %33,3'lk kısmını oluşturmaktadır. 46-55 yaş aralığında baktığımızda 72 kişi olduğu ve bu sayının Gaziantep ilinin üzerinde olduğunu aynı zamanda %15,6 olarak gerçekleştiğİ görülmektedir. 56-65 yaş aralığında baktığımızda 39 kişi ve %8,4 oranını görmekteyiz, 66-üzeri yaş aralığında 12 kişi olup %2,6'lk kısmını oluşturmaktadır. Bu veriler üzerinden hareket edilince tıpkı 2009, 2014 ve 2019 seçimlerdeki seçmen profilinde olduğu Gaziantep ilinin genç semendeki fazla olması gibi burada da aynı durum söz konusu olmuş, buna karşın Eskişehir seçmeninin yerel seçimlerdeki orta yaş ve üzerindeki fazlalık burada da dikkati çeken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Toplam veriler üzerinden değİrlendirme yapıldığında karşımıza 18-25 yaş aralığında 247 katılımcı olduğu ve genel toplamın 26,6'lık kısmını oluşturmaktadır. 26-35 yaş aralığında 245 kişi olup genel toplam içerisinde %26,4 gibi bir oranı oluşturmaktadır. 36-45 yaş aralığında 246 kişi olup, %26,5 oranına denk gelmektedir. 46-55 yaş aralığında 115 kişi olup, bunlar tüm katılanlar arasında %12,4 gibi bir oranı oluşturmaktadır. 56-65 yaş aralığında 51 kişi olup, %5,5 gibi bir oranı oluştururken, 66-üzeri yaş aralığında çalışmaya katılanlar 23 kişi olup, %2,5 oranına sahiptir. Tüm katılanlar ile ilgili genç ve orta yaş katılanlar %75 üzerinde bir orana sahip olduğu söylenebilir. Bunun yanında son üç yerel seçimde olduğu gibi

Gaziantep ilinde genç seçmen sayısının fazla olmasına karşılık Eskişehir ilinde orta yaş ve yaşlı seçmen sayısının fazla olduğu söylenebilir.

3.6.2. Cinsiyet

**Tablo-3.4 D2_Cinsiyet
Gaziantep İli**

<i>Cinsiyet</i>	<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>
Kadın	182	39,2
Erkek	281	60,6
4,00	1	,2
Total	464	100,0

Eskişehir İli

<i>Cinsiyet</i>	<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>
Kadın	203	43,8
Erkek	260	56,2
Total	463	100,0

Toplam Veri (Gaziantep ve Eskişehir)

<i>Cinsiyet</i>	<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>
Kadın	385	41,5
Erkek	541	58,4
4,00	1	,1
Total	927	100,0

Tablo 3.4, Gaziantep, Eskişehir ve genel toplama dair anket çalışmasına katılan katılımcıların cinsiyetine dair bilgi vermektedir. Burada Erkek ve Kadın ayrımı üzerinden değerler verilmektedir. Buna göre, Gaziantep ilinde çalışmaya katılan 464 kişinin 182 tanesi yani % 39,2'si kadın 281 kişi yani % 60,6'sı erkek 1 tanesi hatalı kodlama yapmıştır. Buna karşın Eskişehir ilinde ankete katılardan 203'ü kadın yani % 43,8 oranında geriye kalan 260 kişi yani % 56,2'si erkek olduğu görülmektedir.

Bununla birlikte genel katılımcılara baktığımızda toplam 927 kişiden % 41,5'i yani 385'i kadınlardan oluşurken %58,4'ü yani 541'i erkeklerden oluşmaktadır. 1 kişinin veri girişi hatalı yapılmıştır. Bu sayıların seçmen cinsiyet oranlarına yakın oranlar olduğunu belirtmek gerekir.

3.6.3. Medeni Durum

**Tablo-3.5 D3_Medeni
Gaziantep İli**

<i>Medeni Durum</i>	<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>
Evli	209	45,0
Bekar	254	54,7
5,00	1	,2
Total	464	100,0

Eskişehir İli

<i>Medeni Durum</i>	<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>
Evli	283	61,1
Bekar	180	38,9
Total	463	100,0

Toplam Veri (Gaziantep ve Eskişehir)

<i>Medeni Durum</i>	<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>
Evli	492	53,1
Bekar	434	46,8
5,00	1	,1
Total	927	100,0

Tablo 3.5, ankete katılanların medeni durumu hakkında bilgi vermektedir. Burada Gaziantep, Eskişehir ve toplam veriler hakkında bilgilere ulaşmak mümkündür. Evli ve bekâr ayrımının yapıldığı medeni durum verileri şu şekildedir. Gaziantep ilinde ankete katılanların %45'i yani 209'u evli iken % 54,7'si yani 254'ü bekârdır. Bunun yanında Eskişehir ilinde ankete katılanların % 61,1'i yani 283 kişi evli, % 38,9'u yani 180'i bekârdır. Bu rakamlar üzerinden toplam veriler incelendiğinde evli olanlar

492 kişi olup, buda % 53,1'e denk gelmektedir. Buna karşın bekâr olanlar 434 kişi olup bu da % 46,8'lik kısmı oluşturmaktadır.

3.6.4. Eğitim Durumu

**Tablo-3.6 D4_Eğitim
Gaziantep İli**

<i>Eğitim Durumu</i>	<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>
İlkokul	66	14,2
Ortaokul	39	8,4
Lise	160	34,5
Ön lisans	74	15,9
Lisans	111	23,9
Lisansüstü	14	3,0
Total	464	100,0

<i>Eğitim Durumu</i>	<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>
İlkokul	21	4,5
Ortaokul	35	7,6
Lise	73	15,8
Ön lisans	114	24,6
Lisans	148	32,0
Lisansüstü	72	15,6
Total	463	100,0

Tablo 3.6, bizlere eğitim durumu hakkında bilgi vermektedir, bu tablo ile ölçeğimiz 4.sorusunun cevabını almaktayız ve burada Gaziantep, Eskişehir illerinde ankete katılan seçmen profillerinin eğitim durumu hakkında bilgi sahibi olabileceğimiz gibi her iki ilin ortalamasını toplam veriler üzerinden görme imkânına da sahip olacağız. Bu bilgiler ışığında ölçeğimizin 4. Sorusu olan eğitim durumunuz nedir Gaziantep ilinden katılanların % 14,2'si yani 66 kişi ilkokul mezunu olarak işaretlemiştir. Ortaokul mezunu 39 kişi olup buda % 8,4 gibi bir yüzdeye denk gelmektedir. Lise mezunu 160 kişi olup yüzde olarak % 34,5'i oluşturmaktadır. Ön lisans mezunu 74 kişi %15,9'luk kesime denk gelirken lisans mezunlarının sayısı 111 kişi olup, % 23,9'luk kesimi oluşturmaktadır. Burada son verimiz olan lisansüstü mezunu sayısı 14 kişi olup % 3'lük kısmı oluşturmaktadır. Eskişehir ilini ele aldığımızda karşımıza çıkan durum şu şekildedir. İlkokul mezunu 21 kişi olup, % 4,5'lik kesimi oluşturmaktadır ve Gaziantep ilinin bu skaladaki katılımcısının 3'te 1'lik kısmına denk gelmektedir. Ortaokul mezunu 35 kişi olup bu da, % 7,6'ya denk gelmektedir ve Gaziantep'te çalışmaya katılanlarla çok yakın bir yüzdeye denk gelmektedir. Lise mezunu 73 kişi olup, % 15,8'i oluşturmakta bu sayının Antep ilinin yarısından daha az olduğunu söylemek gerekir. Lisans mezunu 148 kişi olup % 32'lik kesimi oluşturmaktadır. Ön lisans mezunu 114 kişi % 24,6'ya denk gelirken, lisansüstüne baktığımızda 72 kişi, % 15,6 gibi bir yüzdeyi oluşturmaktadır. Buradan hareketle iki ilde

Çalışmaya katılanlar açısından Gaziantep ilinde ilkokul, ortaokul ve lise mezunu fazla iken, bu durum n lisans, lisans ve lisansüstü mezuniyeti açısından değerlendirilince Eskişehir’de çalışmaya katılanların bu guruplarda fazla olduğu anlaşılmaktadır. Bu tablomuzla ilgili genel toplama bakıldığında ise, İlkokul mezunlarının tüm verilen % 9,4’n oluşturduğunu yani 87 kişi olduğunu görmekteyiz. Ortaokul mezunlarının % 8 yani 74 kişi olduklarını, lise mezunu 233 kişi % 25,1’i oluşturduğunu ve bu verinin lisans mezunlarında sonra en yüksek katılımcı grup olduğunu söylemek mümkündür. n lisans mezunu 188 kişi, % 20,3’ oluştururken, lisan mezunu sayısı tüm katılanlar

arasında en yüksek değere sahip olup, 259 kişi ile 27,9'luk kısmı oluşturmaktadır. Lisansüstü 86 kişi ise % 9,3'e denk gelmektedir.

3.6.5. Meslek

Tablo-3.7 D5_Meslek
Gaziantep İli

<i>Meslek Durumu</i>	<i>Frequency</i>	<i>Perce nt</i>
Öğrenci	121	26,1
İşsiz	55	11,9
İşçi	87	18,8
Memur	64	13,8
İş veren	11	2,4
Esna f	22	4,7
Serbest Meslek	14	3,0
Ev Hanımı	60	12,9
Diğer	30	6,5
Total	464	100,0

Eskişehir İli

<i>Meslek Durumu</i>	<i>Frequency</i>	<i>Perce nt</i>
Öğrenci	46	9,9
İşsiz	24	5,2
İşçi	64	13,8
Memur	156	33,7
İş veren	21	4,5
Esna f	42	9,1
Serbest Meslek	27	5,8
Ev Hanımı	9	1,9

Diğer	74	16,0
Total	463	100,0

Toplam Veri (Gaziantep ve Eskişehir)

Meslek Durumu	Frequen cy	Perce nt
Öğrenci	167	18,0
İşsiz	79	8,5
İşçi	151	16,3
Memur	220	23,7
İşveren	32	3,5
Esnaf	64	6,9
Serbest Meslek	41	4,4
Ev Hanımı	69	7,4
Diğer	104	11,2
Total	927	100,0

Tablo 3.7, ankete katılan seçmenlerin mesleki durumu hakkında bilgi vermekte olup, sırasıyla Gaziantep ve Eskişehir illeri katılanları hakkında bilgi vermektedir. Akabinde her iki ilin katılanlarının toplam durumunu gösteren bir tablo bulunmaktadır. Bu tabloda ölçeğimizin 5. Sorusu olan meslek bilgisi sorusu olup, toplam 9 kategoriye ayrılmıştır. Buna göre Gaziantep ilinde ankete katılanların 121 tanesi öğrenci olup buda % 26,1 gibi bir kesimi oluşturmaktadır. İşsiz olduğunu söyleyen 55 kişi bulunmakta olup % 11,9 gibi bir yüzdeyi kapsamaktadır. Ankete katılanların 87'si yani % 18,8'i işçi olarak kendini tanımlamaktadır. Memur olarak kendisini tanıtan 64 kişinin Gaziantep ili için katılanların % 13,8'ine denk geldiğini görmekteyiz. İşveren durumunda olan 11 kişi % 2,4'e denk gelmektedir. Esnaf olarak kendisini tanıtan 22 kişi % 4,7'ye denk gelmekte olup, serbest meslek sahibi olan 14 kişi % 3'e denk gelmektedir. Ev hanımı olarak kendisini tanıtan 60 kişi % 12,9'luk kesimi oluşturmaktadır. Diğer olarak kodlama yapan 30 kişi Gaziantep ili açısından % 6,5'lik bir kesimi oluşturmaktadır. Eskişehir ili açısından incelendiğinde karşımıza kendisini öğrenci olarak tanıtan 46 kişi olduğunu ve bununda % 9,9'a denk geldiğini görmekteyiz. İşsiz olarak kendisini tanımlayanların sayısı 24 kişi olup, bu % 5,2'ye denk gelmektedir. İşçi olarak kodlama yapanların sayısı 64 olup, % 13,8 oranına tekabül etmektedir. Memur sayısı 156 kişi olup, bunların Eskişehir ilindeki katılımcılara oranı % 33,7'ye denk gelmektedir. İşveren 24 kişi olup, % 4,5 gibi bir kesimi

oluşturmaktadır. 42 esnaf ile % 9,1 oranında katılımcının olduğunu görmekteyiz. Serbest meslek sahibi 27 kişi % 5,8'i oluşturmaktadır. Ev hanımı 9 kişi 1,9'luk kısma denk gelmektedir. Diğer işaretleyen 74 kişi % 16,0'lık kesimi oluşturmaktadır. Bu veriler ışığında Gaziantep ve Eskişehir illeri ile ilgili şunları söylemek mümkündür. Ankete katılanlar içinde Gaziantep ilinde işsizlik oranının yüksek olduğu, memur oranları bakımından Eskişehir de ankete katılanların % 33'ünden fazlasının memur olduğu görülmektedir. Bunun yanında bu oran Gaziantep ilinde % 13 olduğu görülmektedir. Bunun dışında ankete katılanlar açısından ev hanımı oranında Gaziantep ilinde büyük fark gözlemlenmektedir. Bunların dışında genel bir veri değerlendirmesi yapılacak olursa, toplam katılan 927 kişinin 167 si yani % 18'i öğrencilerden oluşmaktadır. İşsiz olan 79 kişi genel toplam içerisinde % 8,5 gibi bir orana denk gelirken, işçiler 151 kişi ile genel toplamda % 16,3 gibi bir değere sahip olmaktadır. 220 kişilik memur sayısı 23,7 oranına tekabül etmektedir. Genel toplam içerisindeki işveren sayısı 32 kişi olup, bu yüzde olarak 3,5'e denk gelmektedir. Kendisini esnaf olarak tanımlayan katılanların sayısı 64 kişi olup, bu % 6,9'a denk gelmektedir. Serbest meslek tanımlamasını işaretleyen 41 kişi % 4,4'e tekabül etmektedir. İki ilin toplamında ev hanımı olarak işaretleyenlerin sayısı 69 kişi olup, % 7,4 rakamına tekabül etmektedir. Diğer seçeneğini işaretleyen 104 kişi % 11,2 değerine denk gelirken bunların neredeyse yarısı emekli olan katılımcı olduğu verilen cevaplarla teyit edilmiştir.

3.6.6. Gelir Durumu

Tablo-3.8 D6_Gelir

**Gaziantep
İli**

<i>Gelir Durumu</i>	<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>
Gelirim Yok	181	39,0
1000 ve daha az	46	9,9
1001 – 1800	15	3,2
1801 – 2500	42	9,1
2501 – 3500	67	14,4
3501 – 5500	65	14,0
5501 – 8000	36	7,8
8001 ve daha fazla	12	2,6
Total	464	100,0

Eskişehir İli

<i>Gelir Durumu</i>	<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>
Gelirim Yok	40	8,6
1000 ve daha az	26	5,6
1001 – 1800	14	3,0
1801 – 2500	24	5,2
2501 – 3500	83	17,9
3501 – 5500	159	34,3
5501 – 8000	96	20,7
8001 ve daha fazla	21	4,5
Total	463	100,0

Toplam Veri (Gaziantep ve Eskişehir)

<i>Gelir Durumu</i>	<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>
Gelirim Yok	221	23,8
1000 ve daha az	72	7,8
1001 – 1800	29	3,1
1801 – 2500	66	7,1
2501 – 3500	150	16,2
3501 – 5500	224	24,2
5501 – 8000	132	14,2
8001 ve daha fazla	33	3,6
Total	927	100,0

Tablo 3.8, eşliğinde katılanların gelir durumu hakkında fikir sahibi olunmaya çalışılmıştır, bu soru gelir durumu sorusu olarak ölçeğimizin 6. Sorusunu oluşturmaktadır. 8 alt faktör şeklinde oluşturulmuş sorumuzun gelirim yok ibaresinden başlayarak 8001 ve daha fazla seçeneğine kadar giden bir yelpazeyi oluşturduğunu belirtmek mümkündür. Gaziantep ilinde katılanların durumunu gösterir tablo ile başlayıp genel toplam tablosu ile neticelenmektedir. Buna göre Gaziantep ilinde katılan 464 kişinin 181'i yani yaklaşık % 39'u gelirim yok ibaresini işaretlemiştir ki, bu ciddi bir rakamdır, fakat Gaziantep ilinde katılanların yaş aralığı ve öğrenci oranı düşünüldüğünde bunun ciddi bir etken

olabileceği düşünülmektedir. 1000 ve daha az gelire sahip olan 46 kişi % 9,9'luk kesimi oluşturmaktadır. Yine 1001-1800 arası gelire sahip olanlar 15 kişi ile % 3,2'lik dilimi oluşturmaktadır. 1801-2500 gelire sahip olan 42 kişi %9,1'lik kesimi oluşturmaktadır. Bu durum bizlere Gaziantep ilinde katılanların yaklaşık % 60'ının asgari gelirin altında bir gelire sahip olduklarını göstermektedir. Bunun dışında katılanların 67'si yani 14,4'ü 2501 ile 3500 arası bir gelire sahiptir. Gelir durumu 3501 ile 5500 arasında olanlar 65 kişi olup oranları % 14'e tekabül etmektedir. 5501 ile 8000 arasında olanların sayısı 36 kişi olup % 7,8' e tekabül etmektedir. 8001 ve üzeri gelire sahip olan 12 kişi olup bunların oranı % 2,6'dır. Eskişehir ilinin verileri incelendiğinde geliri olmayan 40 kişi % 8,6'lık dilimi oluşturmaktadır. 1000tl ve daha az gelire sahip olan 26 kişi olup, % 5,6'lık dilimi oluşturmaktadır. 1001 -1800 arası gelire sahip olan 14 kişi % 3 gibi bir oranı oluşturmaktadır. 1801 - 2500 tl arasında gelire sahip olan 24 kişi 5,2'lik dilimi oluşturmaktadır. Eskişehir ilinde katılanların yaklaşık % 20'si asgari ücretin altında bir rakamla geçimini temin etmekte olup, bu oran Gaziantep ilinde % 60 üzerinde bir veriyi oluşturmaktadır. 2501-3500 arası gelire sahip olan Eskişehir de 83 kişi olup, %17,9'a tekabül etmektedir. 3501-5500 arası geliri olanların sayısı 159 kişi olup, % 34,3'lük kesimi oluşturmaktadır. 5501-8000 arası gelire sahip olanların oranı %20,7'dir ve 96 kişi vardır. 8001 ve üzeri gelire sahip olanların sayısı 21 kişi olup, % 4,5'e tekabül etmektedir. Bu veriler ışığında şunu söylemek mümkündür. Katılanlar arasında ekonomik yönden daha fazla gelire sahip olanların Eskişehir seçmeni olduğu söylenebilir. Bunun yaş aralığı ile ilgisi olabileceği gibi eğitim faktörü ve iş imkânlarının da etken olabileceği düşünülmektedir. Her iki ilin istatistiklerinin birlikte verildiği 927 kişinin verilerinin esas alındığı toplam veri istatistikleri ise şu şekildedir. Toplam katılanlardan 221'i gelirim yok ibaresini işaretlemiş olup, bu sayı 927 kişilik katılımcı grubun %23,8'ine tekabül etmektedir ve bu son derece ciddi bir yüzdeyi işaret etmektedir. Bu rakam hareketle %23,8'in herhangi bir geliri olmadan hayatlarını idame ettirmektedir. Yine genel veriler ışığında 72 kişinin 1000 ve daha az gelire sahip olduğu söylenebilir ki, bu % 7,8'e denk gelmektedir. 1001-1800 arası 29 kişi olup, %3,1'e tekabül etmektedir. 1801-2500 arası gelire sahip olan 66 kişi %7,1'e denk gelmektedir. 2501-3500 arası gelire sahip olan 150 kişi %16,1'lik dilimi oluşturmaktadır. 3501-5500 arası gelire sahip olan 224 kişi ise 224 kişi %24,2'lik kesimi oluşturmaktadır. 5501-8000 arası gelire sahip olanlar, 132 kişi olup %14,2'lik katılımcıya tekabül etmektedir. 8001 ve üzeri gelire sahip olanların sayısı 33 kişidir ve bu %3,6'lık bir oranı temsil etmektedir.

3.6.7. Siyasal Yelpaze

Tablo-3.9 S7_Siyasal Yelpaze

Gaziantep İli		
Siyasal Yelpaze	Frequency	Percent
Aşırı sol	4	,9
Sol	32	6,9
Merkez	108	23,3
Sağ	172	37,1
Aşırı sağ	59	12,7
Fikrim yok	89	19,2
Total	464	100,0
Eskişehir İli		
Siyasal Yelpaze	Frequency	Percent
Aşırı sol	20	4,3
Sol	152	32,8
Merkez	114	24,6
Sağ	126	27,2
Aşırı sağ	44	9,5
Fikrim yok	7	1,5
Total	463	100,0
Toplam Veri (Gaziantep ve Eskişehir)		
Siyasal Yelpaze	Frequency	Percent
Aşırı sol	24	2,6
Sol	184	19,8
Merkez	222	23,9
Sağ	298	32,1
Aşırı sağ	103	11,1
Fikrim yok	96	10,4
Total	927	100,0

Toplam Veri (Gaziantep ve Eskişehir)		
Siyasal Kimlik	Frequen cy	Perce nt
Sağcı	330	35,6
Türk Milliyetçisi	279	30,1
Muh. Mil	158	17,0
Muh. Din	125	13,5
Ülkücü	110	11,9
Laik	162	17,5
Solcu	118	12,7
Aşırı Solcu	38	4,1
Sosyal Dem.	65	7,0
Kürt Mil.	18	1,9
Kürt Dindar	16	1,7
Dindar	159	17,2
İslamcı Şeriatçı	181	19,5
Cemaatçi	83	9,0
Liberal Demokrat	50	5,4
Atatürkçü	200	21,6
Ulusalcı Yurtsever	48	5,2
Diğer	24	2,6

Tablo 3.9, ölçek sorularımızdan 7. Soru olup, bu soru ile siyasi yelpazenin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Katılanların kendilerini siyasi olarak nerede gördüklerinin ölçülmesi amaçlanmıştır olup, bu doğrultuda 6 ibare olarak ayrılan soruya Gaziantep ve Eskişehir illerinde katılanların cevapları ve toplam içerisinde nasıl dağılım gösterdiği açıklanmaya çalışılacaktır. Buna göre Gaziantep ilinde katılımcıların bu soruya verdiği cevap şu şekildedir. Aşırı sol olarak kendisini tanımlayan 4 kişi var ve bu 0,9 gibi bir yüzdeye denk gelmektedir. Kendisi sol olarak tanımlayan 32 kişi bulunmakta olup, bu sayının yüzdelik karşılığı %6,9 olarak görülmektedir. Merkez olarak kendisini tanımlayan 108 kişilik katılımcının yüzdelik dilim içerisindeki payı %23,3'tür. Sağ ibaresini işaretleyenler %37,1'dir ve sayısal olarak 172 kişi olduğu görülmektedir. Gaziantep ilinde en fazla bu şık işaretlenmiştir. Bunun dışında aşırı sağ 59 kişi olup yüzdelik dilim içerisinde %12,7'ye tekabül etmektedir. Fikrim yok ibaresinin işaretleyen 89 kişi, %19,2'lik kesimi oluşturmaktadır olup, bu son derece önemli bir yüzdeye işaret etmektedir. Eskişehir ilinin verilerine bakıldığında aşırı sol ibaresini işaretleyen 20 kişi % 4,3'lük kesimi oluşturmaktadır. Sol ibaresini işaretleyen 152 kişi olup, %32,8'e tekabül etmekte ve Eskişehir ilinde en fazla işaretlenen ibare olarak karşımıza çıkmaktadır. Merkez ibaresini işaretleyen 114 kişi %24,6'lık kesimi oluşturmaktadır. Kendisini sağ ibaresinin altında gören 126 kişi %27,2'lik kesimi temsil etmektedir. Aşırı sağ diyen 44 kişinin bulunduğu yüzde 9,5'e tekabül ederken, fikrim yok diyen 7 kişi %1,5'lik dilimi oluşturmaktadır. Bu verilerden elde edilecek sonuç bizlere verdiği en önemli bilgilerden biri fikrim yok kısmında karşımıza çıkmaktadır. Gaziantep ilinde

bu oran %19,2 iken Eskişehir ilinde bu oran %1,5 olarak gerçekleşmiştir. Gaziantep ilindeki katılımcıların sağ ve aşırı sağ seçeneğini işaretleyenler yüzde olarak %49,8'e tekabül etmekte ve en fazla bu ibare işaretlemişken, Eskişehir ilinde en fazla işaretlenen sol ve aşırı sol %37,1 olarak dikkat çekmektedir. Toplam veri olarak sunduğumuz tabloya göre bir değerlendirme yapacak olursak, aşırı sol her iki il toplamında 24 kişi olup, %2,6'lık dilimi oluşturmaktadır. Sol olarak kendisini tanımlayan 184 kişi %19,8'e denk gelmektedir. Kendisi merkez de gören 222 kişi 23,9'luk bir yüzdeyi oluştururken, sağ olarak tanımlayan 298 kişi %32,1 ile en fazla kişi bulunduran ibare olmuştur. Aşırı sağ 103 kişi %11,1'lik dilime denk gelirken, fikrim yok diyenlerin sayısı 96 olup, %10,4'e tekabül etmektedir. Toplam 927 kişilik katılımcı içerisinde sağ,sol ve merkezde toplanan kişiler genel katılımcılar içerisinde %75,8'lik bir oranı oluşturmaktadır.

3.6.8. Siyasal Kimlik

Tablo-3.10 S8 Siyasal Kimlik

Gaziantep İli		
Siyasal Kimlik	Frequency	Percent
Sağcı	176	37,9
Türk Milliyetçisi	136	29,3
Muh. Mil	34	7,3
Muh. Din	59	12,7
Ülkücü	73	15,7
Laik	39	8,4
Solcu	24	5,2
Aşırı Solcu	8	1,7
Sosyal Dem.	13	2,8
Kürt Mil.	11	2,4
Kürt Dindar	16	3,4
Dindar	124	26,7
İslamcı Şeriatçı	98	21,1
Cemaatçı	11	2,4
Liberal Demokrat	10	2,2
Atatürkçü	69	14,9
Ulusalçı Yurtsever	18	3,9
Diğer	24	5,2

Eskişehir İli		
Siyasal Kimlik	Frequency	Percent
Sağcı	154	33,3
Türk Milliyetçisi	143	30,9
Muh. Mil	124	26,8
Ülkücü	37	8,0
Laik	123	26,6
Solcu	94	20,3
Aşırı Solcu	30	6,5
Sosyal Dem.	52	11,2
Kürt Mil.	7	1,5
Dindar	35	7,6
Cemaatçı	72	15,6
Atatürkçü	131	28,3
Ulusalçı Yurtsever	30	6,5

Toplam Veri (Gaziantep ve Eskişehir)		
Siyasal Kimlik	Frequency	Percent
Sağcı	330	35,6

Türk Milliyetçisi	279	30,1
Muh. Mil	158	17,0
Muh. Din	125	13,5
Ülkücü	110	11,9
Laik	162	17,5
Solcu	118	12,7
Aşırı Solcu	38	4,1
Sosyal Dem.	65	7,0
Kürt Mil.	18	1,9
Kürt Dindar	16	1,7
Dindar	159	17,2
İslamcı Şeriatçı	181	19,5
Cemaatçı	83	9,0
Liberal Demokrat	50	5,4
Atatürkçü	200	21,6
Ulusalcı Yurtsever	48	5,2
Diğer	24	2,6

Tablo 3.10, ölçeğimizin 8. sorusu olup, bu soruda katılımcılardan siyasal kimliklerine dair cevap vermeleri istenmiştir ve burada bulunan 18 tane ibareden en fazla üç tanesini işaretlemeleri istenmiştir. Katılımcılar 1 ile 3 arasında şıkkı işaretleyerek kendilerinin siyasal kimlikleri hakkında bizleri bilgilendirmiştir. Gaziantep ilindeki katılımcılar 18 ibarenin hepsi ile ilgili işaretleme yaparken, Eskişehir'deki katılımcılar 13 ibareyi kodlamışlardır. Dağılımları hakkında şunları söylemek mümkündür. Gaziantep ilinde sağcı ibaresi 176 kez işaretlenmiş ve yüzdelik değeri en yüksek ibaredir %37,9'dur. Türk milliyetçisi 136 kez işaretlenmiş yüzdelik dilimi %29,3'tür. Muhafazakâr milliyetçi 34 kez işaretlenmiş %7,3 olduğu görülmektedir. Muhafazakâr dindar 59 kez işaretlenmiş, %12,7'ye denk gelmektedir. Ülkücü 73 kez işaretlenmiş olup, yüzde 15,7 olarak yer almıştır. Laik ibaresi 39 kez işaretlenmiş olup, %8,4'e tekabül etmektedir. Solcu 24 kez işaretlemiş %5,2'e denk gelmektedir. Aşırı solcu 8 kez işaretlenmiş olup, 1,7 yüzdeye sahiptir. Sosyal demokrat 13 kez işaretlenmiş olup, %2,8 olarak karşımıza çıkmaktadır. Kürt milliyetçisi 11 kez işaretlenmiş ve %2,4'e denk gelmektedir. Kür dindar 16 kez işaretlenmiş yüzdelik dilimde %3,4'denk gelmektedir. Dindar 124 kez işaretlenmiş ve %26,7'ye denk gelmektedir. İslamcı şeriatçı 98 kez işaretlemiş ve %21,1'e tekabül etmektedir. Cemaatçı 11 kez işaretlenmiş %2,4'e denk gelmektedir. Liberal demokrat ibaresi 10 kez işaretlenmiş %2,2'ye denk gelmektedir. Atatürkçü 69 kez işaretlenmiş olup, %14,9'a denk gelmektedir. Ulusalcı yurtsever 18 kez işaretlenmiş olup, %3,9'a tekabül etmektedir. Diğer ibaresi 24 kez işaretlenmiş olup, %5,2'ye denk gelmektedir. Gaziantep iline dair bu tablodan hareketle katılımcıların Sağcı, Türk

milliyetçisi, Dindar ve İslamcı şeriatçı ibarelerinin altında yoğun bir şekilde toplandıklarını söylemek ve katılımcıların bu doğrultuda sağ ve dindar olarak kendilerini tanımladıklarını görmekteyiz. Eskişehir iline baktığımızda katılımcıların 154 kez sağcı ibaresini işaretlediğini bununda %33,3'e tekabül ettiğini söyleyebiliriz. Türk milliyetçisi 143 kez işaretlenmiştir. %30,9'a denk gelmektedir. Muhafazakâr milliyetçi 124 kez işaretlenmiş ve %26,8'lik dilimi oluşturmaktadır. Ülkücü 37 kez işaretlenmiş %8'e denk gelmektedir. Laik 123 kez işaretlenmiş ve %26,6'ya tekabül etmektedir. Solcu 94 kez işaretlenmiş %20,3'e denk gelmektedir. Aşırı solcu 30 kez işaretlenmiş ve %6,5'e denk gelmektedir. Sosyal demokrat 52 kez işaretlenmiş ve %11,2'ye denk gelmektedir. Kürt milliyetçisi 7 kez işaretlenmiş ve %1,5'e denk gelmektedir. Dindar 35 kez işaretlenmiş olup %7,6'ya tekabül etmektedir. Cemaatçi 72 kez işaretlenmiş %15,6'ya denk gelmektedir. Atatürkçü 131 kez işaretlenmiş olup, %28,3'e denk gelmektedir. Ulusalıcı yurtsever 30 kez işaretlenmiş ve %6,5'e denk gelmektedir. Buradan hareketle öne çıkan ibarelerin siyasal kimlik dediğimiz kimliğin içerisinde en çok işaretlenenlerin, Sağcı, Türk milliyetçisi, Laik, Atatürkçü ve Solcu ibareleri olduğu söylenebilir. Gaziantep ilinden Farklı olarak Laik, Atatürkçü ve Solcu ibarelerinde yoğunluğun olduğu, Dindar ibaresinin burada sayıca azaldığı görülmektedir. Toplam veriler değerlendirildiğinde karşımıza iki il içerisinde dikkat çekecek sıklıkta işaretlenen veriler şu şekildedir. Sağcı ibaresi 330 kez işaretlenmiş olup, %35,6'ya tekabül etmektedir. Türk milliyetçisi 279 kez işaretlenmiş olup, %30,1'e tekabül etmektedir. Muhafazakâr milliyetçi 158 kez işaretlenmiş %17'ye denk gelmektedir. Muhafazakâr dindar 125 kez işaretlenmiş %13,5'e denk gelmektedir. Ülkücü 110 kez işaretlenmiş olup %11,9'a denk gelmektedir. Laik 162 kez işaretlenmiş ve %17,5 olarak karşımıza çıkmaktadır. Solcu 118 kez işaretlenmiş olup, %12,7'ye denk gelmektedir. Dindar 159 kez işaretlenmiş %17,2'ye denk gelmektedir. İslamcı şeriatçı 181 kez işaretlenmiş ve %19,5'e denk gelmektedir. Atatürkçü 200 kez işaretlenmiş olup, %21,6'ya denk gelmektedir. Toplam verilerin verildiği bu kısımda 100'ün altında işaretlenmiş olanlar ayrıca tabloda belirtilmiş olup, başkaca yazılmamıştır.

3.6.9. Kültürel Kimlik

Tablo-3.11 S9-Kültürel Kimlik

Gaziantep İli		
Kültürel Kimlik	Frequency	Percent
Türk	280	60,3
Kürt	112	24,1
Laz	1	,2
Arap	38	8,2
Zaza	1	,2
Kırmanç	2	,4
Roman	3	,6
Göçmen	1	,2
Müslüman	362	78,0
Dindar	112	24,1
Sünni	49	10,6
Alevi	4	,9
Cemaat Men.	9	1,9
Dünya V.	27	5,8
Diğer	10	2,2

Eskişehir İli		
Kültürel Kimlik	Frequency	Percent
Türk	388	83,8
Kürt	27	5,8
Çerkez	9	1,9
Gürcü	1	,2
Laz	5	1,1
Göçmen	6	1,3
Müslüman	284	61,3
Dindar	122	26,3
Sünni	146	31,5
Alevi	53	11,4
Cemaat Men.	2	,4
Tarikat Men.	4	,9
Ateist	46	9,9
Mezhebi Y.	34	7,3
Dünya V.	69	14,9
Diğer	10	2,2

Toplam Veri (Gaziantep ve Eskişehir)		
Kültürel Kimlik	Frequency	Percent
Türk	668	72,1

Kürt	139	15,0
Çerkez	9	1,0
Gürcü	1	,1
Laz	6	,6
Arap	38	4,1
Zaza	1	,1
Kırmanç	2	,2
Roman	3	,3
Göçmen	7	,8
Müslüman	646	69,7
Dindar	234	25,2
Sünni	195	21,0
Alevi	57	6,1
Cemaat Men.	11	1,2
Tarikat Men.	4	,4
Ateist	46	5,0
Mezhebi Y.	41	4,4
Dünya V.	96	10,4
Diğer	10	1,1

Tablo 3.11, ölçeğin 9. Sorusu olup, kültürel kimlik başlığı altında katılanların kendilerini kültürel olarak nasıl tanımladıklarının cevabının arandığı bir sorudur. Bu soruda da tıpkı 8. Soruda olduğu gibi katılanlardan üç şıkka kadar işaretleyebilecekleri istenmiş olup, katılanlar 1 ile 3 arasında işaretleme yapmışlardır. Toplam 24 ibareden oluşan bu soruda Gaziantep ilinde 15 tanesi işaretlenmiş, Eskişehir ilinde ise 16 tanesi işaretlenmiştir. Buna göre Gaziantep ilinde katılanlar şu şekilde bir veri oluşturmuştur. Türk ibaresini işaretleyen 464 kişi içerisinde 280 kişi olup, bu %60,3'e denk gelmektedir. Kürt ibaresini işaretleyenler 112 kişi olup, %24,1'e tekabül etmektedir. 1 Laz, 38 Arap %8,2'ye denk gelirken, 1 Zaza, 2 Kırmanç, 3 Roman, 1 Göçmen ibaresi işaretlenmiştir. 362 kişi Müslüman ibaresini işaretlemiş bu oransal olarak %78'e denk gelmektedir. Bu oran ayrıca en yüksek oran olarak dikkat çekerken, Dindar ibaresini 112 kişi işaretlemiş, oran olarak %24,1'e tekabül ederken, Sünni 49 kişi işaretlemiş ve %10,6'ya denk gelmektedir. Bunun dışında 4 kişi Alevi, 9 kişi cemaat mensubu, 10 kişi diğer, 27 kişi dünya vatandaşı ibaresini işaretlemiştir. Bu oransal olarak %5,8'e denk gelir. Eskişehir iline bakıldığında, Türk ibaresini işaretleyen 388 kişi %83,8'e denk gelmekte olup en fazla işaretlenen ibare olarak karşımıza çıkmaktadır. Kürt olarak kendisi tanımlayan 27 kişi %5,8'e denk gelmektedir. 9 Çerkez, 1 Gürcü, 5 Laz, 6 Göçmen ibaresini işaretleyen kişi bulunmaktadır. 284 kişi Müslüman ibaresini işaretlemiş olup, %61,3'e tekabül etmektedir. Dindar 122

kişi %26,3'lük dilime denk gelirken, Sünni 146 kişi %31,5'e denk gelmektedir. Alevi 53 kişi %11,4'lük kesimi oluşturmaktadır. 2 Cemaat mensubu, 4 Tarikat mensubu, 46 kişi Ateist olduğunu söylemekte ve %9,9'a denk gelmektedir. Mezhebi Yok ibaresini 34 kişi işaretlemiş olup, %7,3'e denk gelmektedir. Dünya vatandaşı 69 kişi %14,9'a tekabül etmektedir. Diğer seçeneğini işaretleyen 10 kişi bulunmaktadır. Eskişehir ilinde Gaziantep ilinden farklı olarak Ateist ve mezhebi yok ibarelerinin işaretlendiğini görmekteyiz, ikisinin oranları %9,9 ve %7,3 olarak karşımıza çıkmaktadır. Her iki il toplamında değerlendirme yapıldığında Türk ibaresinin 668 kez ve %72,1 oranında işaretlendiğini yine Müslüman ibaresinin 646 kez %69,7 oranında işaretlendiğini ve bu iki verinin genel toplam içerisinde en yüksek oranı temsil ettiğini görmekteyiz. Bunun dışında 234 kez Dindar, %25,2. 195 kez Sünni, %21,0. 139 kez Kürt %15. 96 kez Dünya vatandaşı %10,4. 57 kez Alevi %6,1. 46 kez Ateist, 41 Kez Mezhebi yok ve 38 kez Arap %4,1 ibaresi işaretlenerek kültürel olarak kendilerini tanımlamışlardır. Bu tabloda karşımıza çıkan ekseriyetle Müslüman Türk Dindar ağırlıklı bir katılımcı grubundan söz edilebilmektedir. Farklı kültürel yelpazelerinde bulunduğu bir katılımcı gruptan söz edebilmekteyiz.

3.7. Geçici Koruma Politikası Sorumlusu

Tablo-3.12 S10_Sorumlu

Gaziantep İli		
P. Sorumlusu	Frequency	Percent
Hükümet	282	60,8
Muhalefet	47	10,1
Uluslararası Aktörler	107	23,1
Diğer	27	5,8
6,00	1	,2
Total	464	100,0

Eskişehir İli		
P. Sorumlusu	Frequency	Percent
Hükümet	262	56,6
Muhalefet	114	24,6
Uluslararası Aktörler	86	18,6
Diğer	1	,2
Total	463	100,0

Toplam Veri (Gaziantep ve Eskişehir)

P. Sorumlusu	Frequency	Percent
Hükümet	544	58,7
Muhalefet	161	17,4
Uluslararası Aktörler	193	20,8
Diğer	28	3,0
6,00	1	,1
Total	927	100,0

Tablo 3.12, ölçeğin 10. Sorusu olup, bu soru ile Geçici Koruma Politikasının sorumlusunun kim olduğu katılımcılara sorularak cevaplamaları istenmiş olup, bu soru ile aslında politika yapıcı konumunda vatandaşın kimleri gördüğü ve Suriye konusunda izlenen politikanın sorumlusunu kim olarak benimsediği anlaşılmaya çalışılmıştır. Soru 4 seçenekli bir soru olup, sırasıyla Hükümet, Muhalefet, Uluslar arası aktörler ve diğer seçenekleri bulunmaktadır. Buna göre Gaziantep ilindeki katılımcıların 282'si yani %60,8'i bu politikanın sorumlusunu Hükümet olarak görmekte, 47'si yani %10,1'i Muhalefeti sorumlu olarak görürken, Uluslar arası aktörlerdir diyen 107 kişi olup, %23,1'e tekabül etmektedir. Diğer diyen 27 kişi ise %5,8'lik dilimi oluşturmaktadır. Eskişehir ilinde %56,6 ile politikanın birinci derecede sorumlusu 262 kişiye göre Hükümet, 114 kişi'ye göre yani %24,6'ya göre Muhalefet, 86 kişi %18,6'ya göre uluslar arası aktörler, 1 kişi ise diğer seçeneğini işaretlemiştir. Bununla birlikte genel tabloya baktığımızda katılanların %58,7'si yani 544 kişi politikanın sorumlusunu Hükümet olarak görürken, 161 kişi yani %17,4'ü Muhalefetin politikanın müsebbibi olduğu kanaati vardır. 193 kişi %20,8 Uluslar arası aktörlerin bu politikada etkin olduğu düşüncesi vardır. Diğer diyen 28 kişi %3'ü temsil etmektedir.

3.8. Açık Kapı Politikasının Sorumlusu

Tablo-3.13 S11_Açık_Sınır

Gaziantep İli

<i>Açık Sınır</i>	<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>
Devlet Politikası	89	19,2
Hükümet Politikası	111	23,9
Suriye'deki İç Savaş	141	30,4
Göçün İnsani Boyutu	38	8,2
Muhalefet	48	10,3
Uluslararası Baskı	35	7,5
missing	2	,4
Total	462	99,6

Eskişehir İli

<i>Açık Sınır</i>	<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>
Devlet Politikası	27	5,8
Hükümet Politikası	231	49,9
Suriye'deki İç Savaş	11	2,4
Göçün İnsani Boyutu	30	6,5
Muhalefet	90	19,4
Uluslararası Baskı	74	16,0
Total	463	100,0

Toplam Veri (Gaziantep ve Eskişehir)

<i>Açık Sınır</i>	<i>Frequency</i>	<i>Percent</i>
Devlet Politikası	116	12,5
Hükümet Politikası	342	36,9
Suriye'deki İç Savaş	152	16,4
Göçün İnsani Boyutu	68	7,3
Muhalefet	138	14,9
Uluslararası Baskı	109	11,8
missing	2	,2
Total	927	100,0

Tablo 3.13, ölçek sorularımızdan 11. Soru olup, bu soru ile Açık kapı sınır politikasının sorumlusu katılımcılara sorularak fikirleri alınmıştır. Toplam 6 seçenek sunularak cevap vermeleri istenmiştir. Buna göre Gaziantep ilinde katılanların 89'u yani %19,2'si Devlet politikası demiş, Hükümet politikası diyen 111 kişi %23,9'luk kesimi oluşturmaktadır. Suriye'deki iç savaş diyen 141 kişi %30,4'lük kesimi oluşturmaktadır. Göçün insani boyutu ibaresini işaretleyen 38 kişi %8,2'ye denk gelmektedir. Muhalefet diyen 48 kişi %10,3'ü temsil etmekte olup, uluslar arası baskı diyen 35 kişi %7,5'i temsil etmektedir. Sırasıyla Suriye'deki iç savaş ve Hükümet politikası ağırlıklı bir algı olduğu

anlaşılmaktadır. Eskişehir ili için verilere bakıldığında Devlet politikası diyen 27 kişi %5,8'i oluşturmaktadır. Hükümet politikası diyen 231 kişi %49,9'a denk gelmekte aynı zamanda en yüksek veriyi oluşturmaktadır. Bunun dışında Suriye'deki iç savaş diyen 11 kişi %2,4'e denk gelmektedir. Göçün insani boyutu diyen 30 kişi %6,5'e tekabül etmektedir. Muhalefet diyen 90 kişi %19,4'e tekabül ederken, Uluslararası baskı diyen 74 kişi %16'luk dilime denk gelmektedir. Genel toplama baktığımız zaman Devlet politikası olarak gören 116 kişi %12,5'lik kesimi oluşturmaktadır. Bu politikanın Hükümet politikasını söyleyen 342 kişi olup bu %36,9'a tekabül etmekte ve en yüksek oran olarak karşımıza çıkmaktadır. Suriye'deki iç savaş diyen 152 kişi olup, %16,4'lük dilime denk gelmektedir. Göçün insani boyutu diyen 68 kişi %7,3'ü temsil etmektedir. Politikasının sorumlusunu Muhalefet olarak gören 138 kişi %14,9'a denk gelmektedir. Uluslar arası baskı diyen 109 kişi %11,8'i temsil etmektedir. Bu bilgiler ışığında açık kapı sınır politikasının sorumlusu iki ilin ortalamasına göre Hükümet olarak görülmekte olup, sonraki en yüksek oran ise Suriye'deki iç savaş olarak karşımıza çıkmaktadır.

3.9. Geçmiş Yerel Seçimlerdeki Siyasal Tutum

3.9.1. 2009 Yerel Seçim Tercihi

Tablo-3.14 S12_2009

Gaziantep İli		
2009 Y. Seçim	Frequency	Percent
AKP	165	35,6
CHP	19	4,1
MHP	16	3,4
HDP	6	1,3
DSP	5	1,1
DİĞER	4	,9
Oy Kullanmayan	249	53,7
Total	464	100,0
Eskişehir İli		
2009 Y. Seçim	Frequency	Percent
AKP	140	30,2
CHP	86	18,6
MHP	99	21,4
HDP	11	2,4
DSP	31	6,7
DİĞER	40	8,6
Oy Kullanmayan	55	11,9
Total	463	100,0
Toplam Veri (Gaziantep ve Eskişehir)		
2009 Y. Seçim	Frequency	Percent
AKP	305	32,9
CHP	105	11,3
MHP	115	12,4
HDP	17	1,8
DSP	36	3,9
DİĞER	44	4,7
Oy Kullanmayan	304	32,8
Total	927	100,0

Tablo 3.14, ölçek sorularımızdan 12, 13, 14 ve 15. Soruları oluşturmaktadır bu 4 tabloda daha önce yapılmış 3 yerel seçimde katılanların siyasal tercihleri ve yapılacak ilk yerel seçimde siyasal tercihleri hakkında fikir sahibi olunmaya çalışılmıştır. Öncelikle 29 Mart 2009 yerel seçimlerinde Gaziantep ve Eskişehir illerinde katılanların tercihi incelenecek, bu doğrultuda belirtilen tarihte mecliste bulunan partiler ve varsa bağımsız kazanan adaylar tercih seçeneklerine konmuştur. Ayrıca bunun dışında oy kullanmayan ibaresi eklenerek gerek yaş ve gerekse başka faktörlere bağlı oy kullanmayan varsa ayrılmıştır. Bu doğrultuda 2009 yerel seçimlerinde durumu şöyle belirtebiliriz Gaziantep ili katılanlarının 165'i AKP'ye oy vermiş bu da %35,6'ya denk gelmektedir. CHP'ye oy veren 19 kişi %4,1'i oluştururken, MHP'ye oy veren 16 kişi %3,4'e denk gelmektedir. HDP ye oy veren 6 kişi %1,3'ü oluştururken, DSP 5, Diğer 4, ve oy kullanmayan 249 kişi bulunmaktadır ki bu oran %53,7'ye denk gelmektedir. Eskişehir iline baktığımızda AKP'ye oy veren 140 kişi %30,2'ye denk gelmekte, CHP'ye oy veren 86 kişi %18,6. MHP'ye oy veren 99 kişi %21,4'lük kesime denk gelirken, HDP 11, DSP 31, Diğer 40, Oy kullanmayan 55 kişi bulunmaktadır.

3.9.2. 2014 Yerel Seçim Tercihii

Tablo-3.15 S13_2014

Gaziantep İli

2014 Y. Seçim	Frequency	Percent
AKP	193	41,6
CHP	23	5,0
MHP	35	7,5
HDP	12	2,6
DİĞER	12	2,6
Oy Kullanmayan	189	40,7
Total	464	100,0

Eskişehir İli

2014 Y. Seçim	Frequency	Percent
AKP	169	36,5
CHP	123	26,6
MHP	93	20,1
HDP	12	2,6
DSP	1	,2
DİĞER	41	8,9
Oy Kullanmayan	24	5,2
Total	463	100,0

Toplam Veri (Gaziantep ve Eskişehir)

2014 Y. Seçim	Frequency	Percent
AKP	362	39,1
CHP	146	15,7
MHP	128	13,8
HDP	24	2,6
DSP	1	,1
DİĞER	53	5,7
Oy Kullanmayan	213	23,0
Total	927	100,0

Tablo 3.15, 30 Mart 2014 yerel seçimlerinde katılanların siyasi tercihini göstermektedir. Gaziantep ilinde katılanların 193'ü yani %41,6'sı AKP'ye. 23'ü yani %5'i CHP'ye. 35'i %7,5'i MHP'ye, HDP 12, Diğer 12 ve 189'u yani %40,7'si oy kullanmamıştır. Eskişehir iline baktığımızda 169 kişi yani %36,5 katılımcı AKP'ye oy verdiğini söylerken, 123 kişi yani %26,6 katılımcı CHP'ye oy verdiğini anlaşılmaktadır. 93 kişi yani %20,1 katılımcı MHP'ye oy vermiştir. HDP 12, DSP 1 Diğer 41 ve oy kullanmayan 24 kişi bulunmaktadır. Oy kullanmayan oranlarında düşüş olmakta ve Eskişehir'de oy kullanmayanların sayısı Gaziantep iline göre çok aşağılarda görünmektedir.

3.9.3. 2019 Yerel Seçim Tercihi

Tablo-3.16 S14_2019

Gaziantep İli

2019 Y. Seçim	Frequency	Percent
AKP	243	52,4
CHP	34	7,3
MHP	68	14,7
HDP	12	2,6
DSP	2	,4
DİĞER	58	12,5
Oy Kullanmayan	47	10,1
Total	464	100,0

Eskişehir İli

2019 Y. Seçim	Frequency	Percent
AKP	164	35,4
CHP	130	28,1
MHP	86	18,6
HDP	21	4,5
DSP	6	1,3
DİĞER	53	11,4
Oy Kullanmayan	3	,6
Total	463	100,0

Toplam Veri (Gaziantep ve Eskişehir)

2019 Y. Seçim	Frequency	Percent
AKP	407	43,9
CHP	164	17,7
MHP	154	16,6
HDP	33	3,6
DSP	8	,9
DİĞER	111	12,0
Oy Kullanmayan	50	5,4
Total	927	100,0

31 Mart 2019 yerel seçimlerinde katılımcıların siyasal tercihleri incelendiğinde, Gaziantep ilindeki katılımcıların 243'ü yani %52,4'ü AKP'ye oy verdiğini söylerken, CHP'ye oy veren 34 kişi %7,3'lük dilimi oluşturmaktadır. MHP'ye 68 kişi oy verirken %14,7'lik dilimimi oluşturmaktadır. HDP 12, DSP 2, Diğer 58, Oy kullanmayan 58 kişi bulunmaktadır. Eskişehir ilinde katılanların, 164'ü yani %35,4'ü AKP'ye, 130'u yani %28,1'i CHP'ye, 86'sı yani %18,6'sı MHP'ye oy verirken, HDP 21, DSP 6, Diğer 53, oy kullanmayan 3 katılımcı olduğu görülmektedir. Oy vermeyen sayısında ciddi düşüş gözlenmektedir. Toplam veriler incelendiğin de, AKP ve CHP'nin ilk iki sırada olduğu anlaşılmaktadır.

3.9.4. Yapılacak İlk Yerel Seçimdeki Siyasal Tercih

Tablo-3.17 S15_GelecekSeçim
Gaziantep İli

Gelecek S.	Frequency	Percent
AKP	209	45,0
CHP	47	10,1
MHP	71	15,3
HDP	22	4,7
DSP	1	,2
DİĞER	104	22,4
Oy Kullanmayan	10	2,2
Total	464	100,0

Eskişehir İli

Gelecek S.	Frequency	Percent
AKP	160	34,6
CHP	129	27,9
MHP	74	16,0
HDP	20	4,3
DSP	2	,4
DİĞER	78	16,8
Total	463	100,0

Toplam Veri (Gaziantep ve Eskişehir)

Gelecek S.	Frequency	Percent
AKP	369	39,8
CHP	176	19,0
MHP	145	15,6
HDP	42	4,5
DSP	3	,3
DİĞER	182	19,6
Oy Kullanmayan	10	1,1
Total	927	100,0

Yapılacak ilk yerel seçim ile ilgili veriler tablo 3.17’de yer almakta olup, veriler şu şekildedir, Gaziantep ilinde katılanların 209’u yani %45’i gelecek seçimlerde AKP ‘ye oy vereceğini beyan ederken, 47’si yani %10,1’i tercihini CHP’den yana kullanacağını açıklamıştır. Bunun yanında 71 kişi yani %15,3’ü MHP’ye oy verme yönünde tercihte bulunacağını açıklamış, HDP’ye oy vermeyi düşünen 22 kişi %4,7’ye tekabül etmektedir. DSP’ye oy vereceğini söyleyen 1 kişi, Diğer partilere oy vermeyi düşünen 104 kişi %22,4 gibi bir değere tekabül etmektedir. Oy kullanmayacağını söyleyen 10 kişi bulunmaktadır. Eskişehir ilinde katılanların %34,6’sı yani 160 kişi AKP ‘ye oy vereceğini beyan ederken, 129’u yani %27,9’u CHP’ye oy vereceğini söylemiştir. MHP’ye oy vereceğini söyleyen 74 kişi %16’lık dilimi oluşturmaktadır. HDP 20 kişi ile %4,3, DSP 2, Diğer partilere oy vereceğini söyleyen 78 kişi ise %16,8’lik kesimi oluşturmaktadır.

3.10. Genel Veriler T testi ve Anova Testi

3.10.1. T Testi verileri

Tablo-4.1. Katılımcıların Geçici Koruma Politikasının Alt Boyutlarının Cinsiyete Göre Farklılığının İncelenmesi Gaziantep İli Özelinde

Cinsiyet-1 t testi	Cinsiyet	n	Ortalama	S.S	t	p
Aday-Parti	Kadın	182	2,9626	,86907	-2,894	,004*
	Erkek	281	3,2135	,93715		
Ekonomik	Kadın	182	2,6110	1,04754	,036	,971
	Erkek	281	2,6071	1,16433		
Siyasal	Kadın	182	3,0405	,88700	,151	,880
	Erkek	281	3,0280	,85920		
Sosyal-Kültürel	Kadın	182	2,8755	,93403	1,741	,082
	Erkek	281	2,7288	,85185		

Tablo-4.1, Gaziantep ilinde araştırmaya katılan seçmenlerin cinsiyete göre, Geçici koruma politikasına yönelik durum hakkında bizlere bilgi vermektedir. Buna göre geçici koruma politikasının alt boyutlarından olan Aday-parti parametresinde elde edilen verilere bakıldığında anlamlı farklılık olduğu ($p < 0,05 = 0,04$) görülürken, geçici koruma politikasının alt boyutlarından olan Ekonomik, 0,971. Siyasal, 0880. Sosyal Kültürel, 0,082. Değerlendirmesine yönelik ortalama değerinde ise seçmen cinsiyet faktörüne göre anlamlı farklılık görülmemektedir. Gaziantep ili açısından bakılınca tablodan anlaşılabileceği üzere çalışmaya katılan kadın ve erkek seçmenlerden aday-parti faktörü anlamlılık göstermekte ve erkeklerin siyasal tercihleri üzerinde aday-parti faktörü açısından geçici koruma politikasının kadınlara göre daha anlamlı olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4.2. Katılımcıların Geçici Koruma Politikasının Alt Boyutlarının Cinsiyete Göre Farklılığının İncelenmesi Eskişehir İli Özelinde

Cinsiyet-2 t testi	Cinsiyet	n	Ortalama	S.S	t	p
Aday-Parti	Kadın	203	3,0611	1,30930	-3,323	,001*
	Erkek	260	3,4523	1,21498		
Ekonomik	Kadın	203	2,5084	1,11448	-,191	,849
	Erkek	260	2,5285	1,13053		
Siyasal	Kadın	203	2,7623	1,27948	-5,289	,000*
	Erkek	260	3,3625	1,15575		
Sosyal-Kültürel	Kadın	203	2,1796	1,06159	-4,086	,000*
	Erkek	260	2,6269	1,24586		

Tablo-4.2, Eskişehir ilinde araştırmaya katılan seçmenlerin cinsiyete göre, Geçici koruma politikasına yönelik durum hakkında bizlere bilgi vermektedir. Buna göre geçici koruma politikasının alt boyutlarından olan Aday-parti (0,001), Siyasal (0,000), Sosyal Kültürel(0,000), parametrelerinde elde edilen verilere bakıldığında anlamlı farklılık olduğu ($p<0,05$) görülürken, geçici koruma politikasının alt boyutlarından olan Ekonomik (0,849), parametresine yönelik ortalama değerinde ise seçmen cinsiyet faktörüne göre anlamlı farklılık görülmemektedir. Buna göre Hem Gaziantep ilinde hem de Eskişehir ilinde Cinsiyete göre Ekonomi parametresine anlamlı bir farklılık görülmemekte olup, bunun dışında Eskişehir ilinde cinsiyete göre Gaziantep ilinden farklı olarak Siyasal ve Sosyal Kültürel parametrelerde anlamlı bir farklılık göze çarpmaktadır, bununla birlikte her iki ilde de Aday parti parametresinde anlamlı farklılık görülmektedir. Eskişehir ilinde cinsiyet açısından değerlendirildiğinde erkek seçmenlerin tercihleri üzerinde kadın seçmenlere göre aday-parti, siyasal ve sosyal-kültürel faktörlerin daha belirleyici olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4.3. Katılımcıların Geçici Koruma Politikasının Alt Boyutlarının Cinsiyete Göre Farklılığının İncelenmesi Gaziantep ve Eskişehir Genel Toplam

Cinsiyet-1+2 t testi	Cinsiyet	n	Ortalama	S.S	t	p
Aday-Parti	Kadın	385	3,0145	1,12259	-4,274	,000*
	Erkek	541	3,3283	1,08520		
Ekonomik	Kadın	385	2,5569	1,08316	-,166	,868
	Erkek	541	2,5693	1,14782		
Siyasal	Kadın	385	2,8938	1,11864	-4,153	,000*
	Erkek	541	3,1888	1,02539		
Sosyal-Kültürel	Kadın	385	2,5086	1,06068	-2,423	,016*
	Erkek	541	2,6799	1,05987		

Tablo-4.3 incelendiğinde genel katılımcı ekseninde, Araştırmaya katılan seçmenlerin cinsiyetlerine göre Geçici koruma politikası alt boyutlarından üçünün (Aday-parti, Siyasal, Sosyal-kültürel) değerlendirme ortalamalarının farklılık gösterdiği ($p<0,05$) görülmektedir. Geçici koruma politikasının alt boyutlarından olan Ekonomik faktörlerin değerlendirme ortalaması ise seçmenlerin cinsiyetlerine göre fark göstermemektedir. ($p=0,868>0,05$). Her iki il seçmeni cinsiyet açısından ele alındığında erkek seçmenlerin kadın seçmenlere oranla geçici koruma politikasının alt boyutlarından olan aday-parti, siyasal ve sosyal-kültürel faktörlerden daha fazla etkilendikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 4.4. Katılımcıların Geçici Koruma Politikasının Alt Boyutlarının Medeni Durumuna Göre Farklılığının İncelenmesi Gaziantep İli Özelinde

Medeni D.-1 t testi	Medeni D.	n	Ortalama	S.S	t	p
Aday-Parti	Evli	209	3,1120	,90293	-,182	,856
	Bekar	254	3,1276	,93222		
Ekonomik	Evli	209	2,9943	1,21401	7,180	,000*
	Bekar	254	2,2811	,92170		
Siyasal	Evli	209	2,8188	,92458	-4,938	,000*
	Bekar	254	3,2101	,78079		
Sosyal-Kültürel	Evli	209	3,0080	,97017	5,044	,000*
	Bekar	254	2,6003	,76895		

Tablo-4.4, Gaziantep ilinde araştırmaya katılan seçmenlerin Medeni duruma göre, Geçici koruma politikasına yönelik durum hakkında bizlere bilgi vermektedir. Buna göre geçici koruma politikasının alt boyutlarından üç tanesine (Ekonomik (0,000), Siyasal (0,000) ve Sosyal Kültürel (0,000)) parametrelerinden elde edilen verilere bakıldığında anlamlı farklılık olduğu ($p<0,05$) görülürken, geçici koruma politikasının alt boyutlarından olan Aday-parti (0,856). Ortalama değerinde ise seçmen Medeni durum faktörüne göre anlamlı farklılık görülmemektedir. Gaziantep ili seçmeni medeni durumuna göre incelendiğinde evli seçmenlerin tercihleri üzerinde ekonomik ve sosyal-kültürel faktörler daha fazla etkiliyken, bekar seçmenlerin ise siyasal faktörlerden evlilere göre daha fazla etkilendikleri ve oy kullanırken evlilere oranla daha fazla etkilendikleri görülmektedir.

Tablo 4.5. Katılımcıların Geçici Koruma Politikasının Alt Boyutlarının Medeni Durumuna Göre Farklılığının İncelenmesi Eskişehir İli Özelinde

Medeni D.-2 t testi	Medeni D.	n	Ortalama	S.S	t	p
Aday-Parti	Evli	283	3,2643	1,23769	-,349	,727
	Bekar	180	3,3067	1,32419		
Ekonomik	Evli	283	2,4318	1,13537	-2,120	,035*
	Bekar	180	2,6578	1,09043		
Siyasal	Evli	283	3,1608	1,22225	1,331	,184
	Bekar	180	3,0028	1,28090		
Sosyal-Kültürel	Evli	283	2,4299	1,19765	-,020	,984
	Bekar	180	2,4322	1,17701		

Tablo-4.5, Eskişehir ilinde araştırmaya katılan seçmenlerin Medeni duruma göre, Geçici koruma politikasına yönelik durum hakkında bizlere bilgi vermektedir. Buna göre geçici koruma politikasının alt boyutlarından olan (Ekonomik (0,035), parametresinden elde edilen verilere bakıldığında anlamlı farklılık olduğu ($p<0,05$) görülürken, geçici koruma politikasının alt boyutlarından olan Aday-parti (0,757), Siyasal (0,184), ve Sosyal Kültürel (0,984) Ortalama değerinde ise seçmen Medeni durum faktörüne göre anlamlı farklılık görülmemektedir. İki il bazında bakıldığında her iki ilde de ortak anlamlı çıkan faktör medeni duruma göre ekonomik faktör iken bu aynı zamanda Eskişehir ilinde tek anlamlı faktör olarak göze çarpmaktadır. Farklı olarak Gaziantep ilinde siyasal ve sosyal-kültürel faktörlerinde medeni durum açısından anlamlı farklılık ifade ettiği görülmektedir. Eskişehir ili açısından bakılınca medeni duruma göre anlamlı farklılık gösteren ekonomik faktörlerin bekârların tercihlerini evlilere oranla daha fazla etkilediği söylenebilir.

Tablo 4.6. Katılımcıların Geçici Koruma Politikasının Alt Boyutlarının Medeni Durumuna Göre Farklılığının İncelenmesi Gaziantep ve Eskişehir Genel Toplam

Medeni D-1+2 t testi	Medeni D.	n	Ortalama	S.S	t	p
Aday-Parti	Evli	492	3,1996	1,10945	-,031	,975
	Bekar	434	3,2018	1,11376		
Ekonomik	Evli	492	2,6707	1,20090	3,176	,002*
	Bekar	434	2,4373	1,01116		
Siyasal	Evli	492	3,0155	1,11749	-1,536	,125
	Bekar	434	3,1241	1,02222		
SosyalKültürel	Evli	492	2,6755	1,14208	2,073	,038*
	Bekar	434	2,5306	,96180		

Tablo-4.6, Gaziantep ve Eskişehir illerinde araştırmaya katılan seçmenlerin Medeni duruma göre, Geçici koruma politikasına yönelik durum hakkında bizlere bilgi vermektedir. Buna göre geçici koruma politikasının alt boyutlarından olan (Ekonomik (0,002), ve Sosyal-Kültürel (0,038) parametrelerinden elde edilen verilere bakıldığında anlamlı farklılık olduğu ($p < 0,05$) görülürken, geçici koruma politikasının alt boyutlarından olan Aday-parti (0,975), ve Siyasal (0,125), Ortalama değerlerinde ise seçmen Medeni durum faktörüne göre anlamlı farklılık görülmemektedir. Son olarak medeni durum açısından her iki ilin seçmenine bakılınca anlamlı farklılık gösteren ekonomik ve sosyal-kültürel faktörlerden evlilerin bekârlara oranla daha fazla etkilendikleri ve siyasal tercihlerine etki ettiğini söylemek mümkündür.

3.10.2. Anova Testi Verileri

Tablo 5.1. Katılımcıların Geçici Koruma Politikasının Alt Boyutlarının Yaş Aralıklarına Göre Farklılığının İncelenmesi Gaziantep İli Özelinde

Yaş_1 Anova	Yaş A.	n	Ortalama	S.S	f	p
Aday-Parti	(1) 18-25	190	3,2084	,85841	1,958	,119
	(2) 26-35	116	2,9483	,96193		
	(3) 36-55	92	3,1370	1,02622		
	(4) 56+	66	3,1273	,82993		
Ekonomik	(1) 18-25	190	2,3221	,94272	13,388	,000*
	(2) 26-35	116	2,5362	1,08093		
	(3) 36-55	92	2,8217	1,06346		
	(4) 56+	66	3,2394	1,40820		
Siyasal	(1) 18-25	190	3,2888	,72401	10,876	,000*
	(2) 26-35	116	2,9494	,90484		
	(3) 36-55	92	2,8573	,82221		
	(4) 56+	66	2,7045	1,05512		
Sosyal_Kültürel	(1) 18-25	190	2,5944	,68522	11,529	,000*
	(2) 26-35	116	2,7448	,89106		
	(3) 36-55	92	2,8514	1,01414		
	(4) 56+	66	3,3071	1,00235		
*p<0,05						

Tablo-5.1’da görüldüğü üzere Gaziantep ilinde araştırmaya katılan seçmenlerin, yaş aralıkları ile Geçici koruma politikası alt boyutlarından, Ekonomik 0,000. Siyasal 0,000. Sosyal Kültürel 0,000. P değeri ile $p < 0,05$ değerinden küçük olduğundan dolayı anlamlı bir farklılık bulgulanmıştır. Bununla beraber Aday-parti 0,119 ile P değeri $p > 0,05$ olduğundan anlamlı farklılık bulunamamıştır. Gaziantep ili açısından tablo incelendiğinde anlamlı farklılık görünen ekonomik ve sosyal-kültürel faktörlerden 56 yaş üstününün daha fazla etkilendiği, bunun yanında siyasal faktörlerden 18-25 yaş arası seçmenin daha fazla etkilendiği anlaşılmaktadır.

Tablo 5.2. Katılımcıların Geçici Koruma Politikasının Alt Boyutlarının Yaş Aralıklarına Göre Farklılığının İncelenmesi Eskişehir İli Özelinde

Yaş_2	Anova	Yaş A.	n	Ortalama	S.S	f	p
Aday-Parti		(1) 18-25	57	3,0807	1,40044	1,475	,220
		(2) 26-35	129	3,4388	1,26394		
		(3) 36-55	154	3,3104	1,12000		
		(4) 56+	123	3,1707	1,38106		
Ekonomik		(1) 18-25	57	2,8211	,96339	4,901	,002*
		(2) 26-35	129	2,7256	1,03654		
		(3) 36-55	154	2,4000	1,22480		
		(4) 56+	123	2,3138	1,08977		
Siyasal		(1) 18-25	57	2,6382	1,18696	3,909	,009*
		(2) 26-35	129	3,1047	1,24587		
		(3) 36-55	154	3,2906	1,11894		
		(4) 56+	123	3,0681	1,37512		
Sosyal_Kültürel		(1) 18-25	57	2,2491	1,03460	1,386	,246
		(2) 26-35	129	2,5943	1,23226		
		(3) 36-55	154	2,4100	1,17682		
		(4) 56+	123	2,3696	1,21605		
*p<0,05							

Tablo-5.2’de görüldüğü üzere Eskişehir ilinde araştırmaya katılan seçmenlerin, yaş aralıkları ile Geçici koruma politikası alt boyutlarından, Ekonomik 0,002. Siyasal 0.009. P değeri ile $p<0,05$ değerinden küçük olduğundan dolayı anlamlı bir farklılık bulgulanmıştır. Bununla beraber Aday-parti 0,220 ile Sosyal Kültürel 0,246. P değeri $p>0,05$ olduğundan anlamlı farklılık bulunamamıştır. İki ile baktığımızda her ikisinde de yaş ile geçici koruma politikasının alt boyutları açısından Ekonomik ve Siyasal boyutta $p<0,05$ olduğundan anlamlı farklılık gözlemlenirken, Gaziantep ilinde aday-parti $p>0,05$, Eskişehir Aday-pati ve Sosyal Kültürel $p>0,05$ olduğundan anlamlı farklılık tespit edilememiştir. Eskişehir seçmeni açısından bakılınca anlamlı farklılık gösteren ekonomik faktörlerden

18-25 yaş arası seçmen daha fazla etkilenirken, siyasal faktörlerin tesirinde daha çok kalarak oy kullanan seçmenin yaş aralığı ise 36-55 yaş aralığıdır.

Tablo 5.3. Katılımcıların Geçici Koruma Politikasının Alt Boyutlarının Yaş Aralıklarına Göre Farklılığının İncelenmesi Gaziantep ve Eskişehir Genel Toplam

Yaş_1+2 Anova	Yaş A.	n	Ortalama	S.S	f	p
Aday-Parti	(1) 18-25	247	3,1789	1,00772	,270	,847
	(2) 26-35	245	3,2065	1,15516		
	(3) 36-55	246	3,2455	1,08701		
	(4) 56+	189	3,1556	1,21504		
Ekonomik	(1) 18-25	247	2,4372	,96873	1,661	,174
	(2) 26-35	245	2,6359	1,05986		
	(3) 36-55	246	2,5577	1,18266		
	(4) 56+	189	2,6370	1,28531		
Siyasal	(1) 18-25	247	3,1387	,89382	1,594	,189
	(2) 26-35	245	3,0311	1,09827		
	(3) 36-55	246	3,1286	1,03783		
	(4) 56+	189	2,9411	1,28149		
Sosyal_Kültürel	(1) 18-25	247	2,5147	,79098	1,397	,242
	(2) 26-35	245	2,6656	1,08465		
	(3) 36-55	246	2,5751	1,13697		
	(4) 56+	189	2,6970	1,22791		

*p<0,05

Tablo-5.3’de görüldüğü üzere Gaziantep ve Eskişehir illerinde araştırmaya katılan seçmenlerin, yaş aralıkları ile Geçici koruma politikası alt boyutlarından Aday-parti, Ekonomik, Siyasal ve Sosyal-kültürel boyutlar arasında, p değeri p>0,05 olduğu için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Tablo 5.4. Katılımcıların Geçici Koruma Politikasının Alt Boyutlarının Eğitim Durumuna Göre Farklılığının İncelenmesi Gaziantep İli Özelinde

Eğitim_1 Anova	Eğitim D.	n	Ortalama	S.S	f	p
Aday-Parti	İlkokul	66	3,5242	,81128	4,429	,001*
	Ortaokul	39	3,1231	,77135		
	Lise	160	3,0888	,83861		
	Önlisans	74	2,8189	,97821		
	Lisans	111	3,1351	1,01593		
	Lisansüstü	14	2,9571	,98349		
Ekonomik	İlkokul	66	2,9242	1,30408	5,654	,000*
	Ortaokul	39	3,2256	,95717		
	Lise	160	2,6013	1,09487		
	Önlisans	74	2,2622	1,07368		
	Lisans	111	2,4703	1,04225		
	Lisansüstü	14	2,3000	,75549		
Siyasal	İlkokul	66	2,9848	,99940	2,077	,067
	Ortaokul	39	2,7660	,83959		
	Lise	160	3,1180	,83768		
	Önlisans	74	3,2145	,75328		
	Lisans	111	2,9381	,89186		
	Lisansüstü	14	2,9018	,89225		
Sosyal- Kültürel	İlkokul	66	3,1505	,92785	7,831	,000*
	Ortaokul	39	3,3350	,81298		
	Lise	160	2,6537	,77895		
	Önlisans	74	2,5829	,96849		
	Lisans	111	2,7447	,83894		
	Lisansüstü	14	2,3952	,97225		

*p<0,05

Tablo-5.4 incelendiğinde Gaziantep ili ekseninde, Araştırmaya katılan seçmenlerin Eğitim durumlarına göre Geçici koruma politikası alt boyutlarından üçünün (Aday-parti (0,001), Ekonomik (0,000), Sosyal-kültürel (0,000)) değerlendirme ortalamalarının anlamlı farklılık gösterdiği ($p < 0,05$) görülmektedir. Geçici koruma politikasının alt boyutlarından olan Siyasal faktörlerin değerlendirme ortalaması ise seçmenlerin Eğitim durumlarına göre fark göstermemektedir. ($p = 0,067 > 0,05$). Ayrıca tablo Gaziantep ili seçmeni açısından bizlere şu bilgileri vermektedir, eğitim durumları dikkate alındığında anlamlı farklılık gösteren aday-parti faktöründen ilkokul mezunlarının diğer eğitim durumlarına göre daha fazla etkilendikleri görülmektedir. Ekonomik ve sosyal-kültürel faktörlerden ortaokul mezunlarının diğer mezunlara göre daha fazla etkilendikleri ve oy kullanırken geçici koruma politikasının bu faktörlerine daha fazla önem verdikleri söylenebilir.

Tablo 5.5. Katılımcıların Geçici Koruma Politikasının Alt Boyutlarının Eğitim Durumuna Göre Farklılığının İncelenmesi Eskişehir İli Özelinde

Eğitim_2 Anova	Eğitim D.	n	Ortalama	S.S	f	p
Aday-Parti	İlkokul	21	2,4381	1,11107	2,950	,012*
	Ortaokul	35	3,4800	1,03378		
	Lise	73	3,5726	1,26109		
	Önlisans	114	3,2912	1,12294		
	Lisans	148	3,2081	1,43387		
	Lisansüstü	72	3,2667	1,20141		
Ekonomik	İlkokul	21	1,7524	,68675	3,015	,011*
	Ortaokul	35	2,3714	1,44804		
	Lise	73	2,6658	1,09344		
	Önlisans	114	2,6895	1,13109		
	Lisans	148	2,5041	1,12110		
	Lisansüstü	72	2,4306	,97325		
Siyasal	İlkokul	21	2,7738	1,35878	2,241	,049*
	Ortaokul	35	3,2179	1,32091		
	Lise	73	3,3082	1,12289		
	Önlisans	114	3,1535	1,16622		
	Lisans	148	3,1579	1,27504		
	Lisansüstü	72	2,7188	1,30457		
Sosyal- Kültürel	İlkokul	21	1,9968	,77702	2,829	,016*
	Ortaokul	35	2,5029	1,31669		
	Lise	73	2,8447	1,27522		
	Önlisans	114	2,4322	1,19699		
	Lisans	148	2,3514	1,12173		
	Lisansüstü	72	2,2639	1,17429		

*p<0,05

Tablo-5.5 incelendiğinde Eskişehir ili ekseninde, Araştırmaya katılan seçmenlerin Eğitim durumlarına göre Geçici koruma politikası alt boyutlarının tamamının (Aday-parti (0,012), Ekonomik (0,011), Siyasal (0,049), Sosyal-kültürel (0,016)) değerlendirme ortalamalarının anlamlı farklılık gösterdiği ($p<0,05$) görülmektedir. Buradan hareketle Eskişehir ili açısından Geçici koruma politikasının alt boyutlarının tamamı eğitim durumuna göre anlamlı fark oluştururken, farklı olarak Gaziantep ilinde sadece Siyasal boyut anlamlı fark göstermemektedir. Eskişehir ili özelinde tabloya göre seçmenin eğitim durumu göz önünde bulundurulunca anlamlı farklılık gösteren faktörlerden, aday-parti, siyasal ve sosyal-kültürel faktörlerden lise mezunlarının diğer mezunlara nazaran daha fazla etkilendikleri söylenebilir. Ekonomik faktörlerden ise önlisans mezunları daha fazla etkilenmektedir ve bu doğrultuda siyasal tercihte bulunmaktadırlar.

Tablo 5.6. Katılımcıların Geçici Koruma Politikasının Alt Boyutlarının Eğitim Durumuna Göre Farklılığının İncelenmesi Gaziantep ve Eskişehir Genel Toplam

Eğitim_1+2 Anova	Eğitim D.	n	Ortalama	S.S	f	p
Aday-Parti	İlkokul	87	3,2621	1,00154	,515	,765
	Ortaokul	74	3,2919	,91633		
	Lise	233	3,2403	1,01298		
	Önlisans	188	3,1053	1,09044		
	Lisans	259	3,1768	1,26996		
	Lisansüstü	86	3,2163	1,16910		
Ekonomik	İlkokul	87	2,6414	1,28430	1,601	,157
	Ortaokul	74	2,8216	1,27980		
	Lise	233	2,6215	1,09248		
	Önlisans	188	2,5213	1,12558		
	Lisans	259	2,4896	1,08607		
	Lisansüstü	86	2,4093	,93854		
Siyasal	İlkokul	87	2,9339	1,09203	2,794	,016*
	Ortaokul	74	2,9797	1,10958		
	Lise	233	3,1776	,93810		
	Önlisans	188	3,1775	1,02189		
	Lisans	259	3,0637	1,13018		
	Lisansüstü	86	2,7485	1,24418		
Sosyal- Kültürel	İlkokul	87	2,8720	1,01865	5,516	,000*
	Ortaokul	74	2,9414	1,15174		
	Lise	233	2,7136	,96354		
	Önlisans	188	2,4915	1,11239		
	Lisans	259	2,5199	1,02716		
	Lisansüstü	86	2,2853	1,13964		

*p<0,05

Tablo-5.6 incelendiğinde Gaziantep ve Eskişehir ileri ekseninde, Araştırmaya katılan toplam seçmenlerin Eğitim durumlarına göre Geçici koruma politikası alt boyutlarının ikisinde (Siyasal (

0,016), Sosyal-kültürel (0,000)) değerlendirme ortalamalarının anlamlı farklılık gösterdiği ($p<0,05$) görülmekte olup, ikisinde (Aday-parti (0,765), Ekonomik (0,157) ise seçmenlerin Eğitim durumlarına göre fark göstermemektedir. ($p>0,05$). İki ilin toplam seçmeni üzerinden yapılan değerlendirme neticesinde anlamlı farklılık gösteren faktörlerden siyasal faktörden daha fazla etkilenen seçmen kesiminin lise mezunları olduğu bununla birlikte sosyal-kültürel faktörlerin tesiri ile oy kullananların ise ağırlıklı olarak ortaokul mezunları olduğu söylenebilir.

Tablo 5.7. Katılımcıların Geçici Koruma Politikasının Alt Boyutlarının Mesleğe Göre Farklılığının İncelenmesi Gaziantep İli Özelinde

Meslek-1 Anova	Meslek	n	Ortalama	S.S	f	p
Aday-Parti	Öğrenci	121	3,1802	,77046	,969	,459
	İşsiz	55	3,0473	,83441		
	İşçi	87	2,9908	,99529		
	Memur	64	3,1563	,97360		
	İş veren	11	2,8182	,75076		
	Esnaf	22	3,3545	,82792		
	SerbestM	14	3,1286	1,24926		
	EvHanımı	60	3,0433	,93525		
	Diğer	30	3,3600	1,15955		
Ekonomik	Öğrenci	121	2,2678	,86431	4,983	,000*
	İşsiz	55	2,2945	1,02838		
	İşçi	87	2,5977	1,22929		
	Memur	64	2,8125	1,07961		
	İş veren	11	2,8182	1,12944		
	Esnaf	22	3,0091	1,18479		
	Serbest M	14	3,1000	1,12250		
	EvHanımı	60	3,1333	1,12637		
	Diğer	30	2,4533	1,31824		
Siyasal	Öğrenci	121	3,3079	,72905	7,466	,000*
	İşsiz	55	3,3568	,65723		
	İşçi	87	3,2227	,85130		
	Memur	64	2,7285	,94006		
	İş veren	11	2,6932	,63827		
	Esnaf	22	2,6932	1,11385		
	Serbest M	14	2,7857	,78970		
	EvHanımı	60	2,6271	,91292		
	Diğer	30	2,7667	,76897		
	Öğrenci	121	2,5251	,69317	4,485	,000*
	İşsiz	55	2,6630	,74904		
	İşçi	87	2,7785	,94808		
	Memur	64	2,9354	,93121		

SosyalKültürel	İş veren	11	2,8545	1,31852
	Esnaf	22	3,0606	,82370
	Serbest M	14	2,9333	1,10539
	EvHanımı	60	3,2389	,88726
	Diğer	30	2,5400	,90860

*p<0,05

Tablo-5.7 incelendiğinde Gaziantep ili ekseninde, Araştırmaya katılan seçmenlerin Meslek durumlarına göre Geçici koruma politikası alt boyutlarından üçünün (Siyasal (0,000), Ekonomik (0,000), Sosyal-kültürel (0,000)) değerlendirme ortalamalarının anlamlı farklılık gösterdiği ($p<0,05$) görülmektedir. Geçici koruma politikasının alt boyutlarından olan Aday-parti boyutunun değerlendirme ortalaması ise seçmenlerin Meslek durumlarına göre fark göstermemektedir. ($p=0,459>0,05$). Gaziantep ili açısından Meslek geçici koruma politikası arasında ilişkiye bakılınca anlamlı farklılık gösteren ekonomik ve sosyal-kültürel faktörlerden ev hanımlarının diğer mesleklere göre daha fazla etkilendikleri, siyasi faktörlerden ise işsizlerin daha fazla etkilendikleri görülmektedir.

Tablo 5.8. Katılımcıların Geçici Koruma Politikasının Alt Boyutlarının Mesleğe Göre Farklılığının İncelenmesi Eskişehir İli Özelinde

Meslek-2 Anova	Meslek	n	Ortalama	S.S	f	p
Aday-Parti	Öğrenci	46	3,2522	1,20770	1,467	,167
	İşsiz	24	3,5417	1,02911		
	İşçi	64	2,9187	1,28963		
	Memur	156	3,3218	1,36568		
	İş veren	21	3,6190	1,05812		
	Esnaf	42	3,5333	1,02235		
	Serbest M	27	3,5185	1,18355		
	EvHanımı	9	3,2000	1,05357		
	Diğer	74	3,1243	1,34905		
Ekonomik	Öğrenci	46	2,8565	,87296	2,736	,006*
	İşsiz	24	2,2250	,73499		
	İşçi	64	2,1531	1,07008		
	Memur	156	2,5410	1,19098		
	İş veren	21	2,1048	1,19100		
	Esnaf	42	2,8714	1,33385		
	SerbestM	27	2,3778	1,14936		
	EvHanımı	9	2,4444	,85310		
	Diğer	74	2,6568	1,01362		
Siyasal	Öğrenci	46	2,6793	1,20579	2,215	,025*
	İşsiz	24	3,4896	,95902		
	İşçi	64	2,9805	1,12118		
	Memur	156	3,1362	1,27011		
	İş veren	21	3,4524	1,36386		
	Esnaf	42	3,2560	1,22130		
	Serbest M	27	3,5509	1,16812		
	EvHanımı	9	3,4167	,67892		
	Diğer	74	2,8666	1,37201		
Sosyal- Kültürel	Öğrenci	46	2,3406	1,14372	1,399	,195
	İşsiz	24	2,4333	,99234		
	İşçi	64	2,2135	1,07419		
	Memur	156	2,3962	1,17034		
	İş veren	21	2,1079	1,04551		
	Esnaf	42	2,7683	1,38980		
	Serbest M	27	2,3185	1,14240		
	EvHanımı	9	2,8667	,78245		
	Diğer	74	2,6351	1,33640		

*p<0,05

Tablo-5.8 incelendiğinde Eskişehir ili ekseninde, Araştırmaya katılan seçmenlerin Meslek

durumlarına göre Geçici koruma politikası alt boyutlarından ikisinin (Siyasal (0,025), Ekonomik (0,006),) değerlendirme ortalamalarının anlamlı farklılık gösterdiği ($p < 0,05$) görülmektedir. Geçici koruma politikasının alt boyutlarından olan Aday-parti (0,167) Sosyal-kültürel (0,195) boyutunun değerlendirme ortalaması ise seçmenlerin Meslek durumlarına göre fark göstermemektedir. ($p > 0,05$). İki il bazında bakılınca Gaziantep ilinde mesleğe göre geçici koruma politikasına bağlı alt boyutların üçünde (Ekonomik, Siyasal, Sosyal Kültürel) anlamlı farklılık görülürken, Eskişehir ilinde iki boyutta (Ekonomik, Siyasal) anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Eskişehir ili açısından anlamlı farklılık gösteren ekonomik ve siyasal faktörlere bakılınca bu faktörlerden ekonomik faktörlerin esnaflar açısından diğer meslek gruplarına göre oy tercihleri üzerinde daha fazla anlam ifade ettiği, siyasal faktörlerin ise serbest meslek sahibi olanlar açısından oy kullanırken diğer meslek gruplarına nazaran daha fazla anlam taşıdığı söylenebilir.

Tablo 5.9. Katılımcıların Geçici Koruma Politikasının Alt Boyutlarının Mesleğe Göre Farklılığının İncelenmesi Gaziantep ve Eskişehir Genel Toplam

Meslek-1+2 Anova	Meslek	n	Ortalama	S.S	f	p
Aday-Parti	Öğrenci	167	3,2000	,90859	1,831	,068
	İşsiz	79	3,1975	,92014		
	İşçi	151	2,9603	1,12594		
	Memur	220	3,2736	1,26427		
	İş veren	32	3,3438	1,02641		
	Esnaf	64	3,4719	,95709		
	SerbestM	41	3,3854	1,20531		
	EvHanımı	69	3,0638	,94464		
	Diğer	104	3,1923	1,29613		
Ekonomik	Öğrenci	167	2,4299	,90344	4,043	,000*
	İşsiz	79	2,2734	,94472		
	İşçi	151	2,4093	1,18149		
	Memur	220	2,6200	1,16382		
	İş veren	32	2,3500	1,20215		
	Esnaf	64	2,9187	1,27676		
	SerbestM	41	2,6244	1,17830		
	EvHanımı	69	3,0435	1,11401		
	Diğer	104	2,5981	1,10726		
Siyasal	Öğrenci	167	3,1347	,92611	2,879	,004*
	İşsiz	79	3,3972	,75764		
	İşçi	151	3,1200	,97872		
	Memur	220	3,0176	1,19600		
	İş veren	32	3,1914	1,21067		
	Esnaf	64	3,0625	1,20700		
	Serbest M	41	3,2896	1,10660		
	EvHanımı	69	2,7301	,92146		
	Diğer	104	2,8377	1,22584		
Sosyal- Kültürel	Öğrenci	167	2,4743	,84189	3,890	,000*
	İşsiz	79	2,5932	,83072		
	İşçi	151	2,5391	1,03849		
	Memur	220	2,5530	1,13099		
	İş veren	32	2,3646	1,18146		
	Esnaf	64	2,8688	1,22588		
	Serbest M	41	2,5285	1,15435		
	EvHanımı	69	3,1903	,87808		
	Diğer	104	2,6077	1,22478		

*p<0,05

Tablo-5.9 incelendiğinde Gaziantep ve Eskişehir illeri ekseninde, Araştırmaya katılan seçmenlerin

Meslek durumlarına göre Geçici koruma politikası alt boyutlarından üçünün (Siyasal (0,004), Ekonomik (0,000), Sosyal-kültürel (0,000)) değerlendirme ortalamalarının anlamlı farklılık gösterdiği ($p<0,05$) görülmektedir. Geçici koruma politikasının alt boyutlarından olan Aday-parti boyutunun değerlendirme ortalaması ise seçmenlerin Meslek durumlarına göre fark göstermemektedir. ($p=0,068>0,05$). Her iki il seçmeni açısından değerlendirildiğinde çalışmaya katılan seçmenler bakımından anlamlı farklılık gösteren faktörlerin meslek grupları açısından değerlendirilmesi sonucu ekonomik faktörlerin ev hanımları açısından oy kullanırken diğer meslek gruplarına göre daha fazla anlam ifade ettiği. Siyasal faktörlerin işsizler açısından önem taşıdığı, yine sosyal-kültürel faktörlerin ev hanımları açısından diğer meslek gruplarına göre oy kullanırken daha fazla anlam taşıdığı söylenebilir.

Tablo 5.10. Katılımcıların Geçici Koruma Politikasının Alt Boyutlarının Gelir Durumuna Göre Farklılığının İncelenmesi Gaziantep İli Özelinde

Gelir-1 Anova	Gelir D.	n	Ortalama	S.S	f	p
Aday-Parti	GelirimYok	181	3,1790	,82503	,853	,544
	1000 ve Az	46	3,1043	,98228		
	1001 -1800	15	3,3200	1,00797		
	1801 -2500	42	3,1000	,97505		
	2501 -3500	67	2,8955	,88787		
	3501 -5500	65	3,1508	1,08917		
	5501 -8000	36	3,0667	,89187		
	8001 vefaz	12	3,2667	1,01025		
	GelirimYok	181	2,4298	1,03075		
	1000 ve az	46	2,6609	1,03526		
Ekonomik	1001 -1800	15	2,4933	1,00247	1,991	,055
	1801 -2500	42	2,6429	1,30928		
	2501 -3500	67	2,5522	1,20960		
	3501 -5500	65	2,9692	1,09729		
	5501 -8000	36	2,8667	1,14443		
	8001 vefaz	12	2,5833	1,35769		
	GelirimYok	181	3,1989	,84120		
	1000 ve az	46	3,0326	,81028		
	1001 -1800	15	2,8917	,33027		
	1801 -2500	42	3,2173	,69955		
Siyasal	2501 -3500	67	3,1101	,93555	4,277	,000*
	3501 -5500	65	2,6654	,91219		
	5501 -8000	36	2,7604	,99569		
	8001 vefaz	12	2,5313	,63988		
	GelirimYok	181	2,7145	,79574		
	1000 ve az	46	2,6507	,88255		
	1001 -1800	15	3,0178	,96097		
	1801 -2500	42	2,8048	,96479		
	2501 -3500	67	2,6776	,76924		
	3501 -5500	65	3,0308	,95344		
Sosyal-Kültürel	5501 -8000	36	3,0241	1,09893	1,858	,075
	8001 vefaz	12	2,5278	1,15626		

*p<0,05

Tablo-5.10 incelendiğinde Gaziantep ili ekseninde, Araştırmaya katılan seçmenlerin Gelir durumlarına göre Geçici koruma politikası alt boyutlarından Siyasal (0,000), değerlendirme ortalamalarının anlamlı farklılık gösterdiği ($p=0,000 < 0,05$) görülmektedir. Geçici koruma politikasının alt boyutlarından olan Aday-parti (0,544), Ekonomik (0,055), Sosyal-kültürel (0,075), boyutlarının değerlendirme ortalaması ise seçmenlerin Gelir durumlarına göre fark göstermemektedir. ($p>0,05$). Gaziantep ilinde gelir durumları bakımından çalışmaya katılan seçmenler için anlamlı farklılık gösteren siyasal faktörün gelir durumu 1801-2500 arasında olanları diğer gelir gruplarına göre daha fazla etkilediği söylenebilir.

Tablo 5.11. Katılımcıların Geçici Koruma Politikasının Alt Boyutlarının Gelir Durumuna Göre Farklılığının İncelenmesi Eskişehir İli Özelinde

Gelir-2 Anova	Gelir D.	n	Ortalama	S.S	f	p
Aday-Parti	GelirimYok	40	3,3100	1,03572	2,864	,006*
	1000 ve Az	26	3,4692	1,32054		
	1001 -1800	14	1,8714	1,20411		
	1801 -2500	24	3,1750	,96064		
	2501 -3500	83	3,2602	1,15684		
	3501 -5500	159	3,3899	1,35736		
	5501 -8000	96	3,2542	1,25605		
	8001 vefaz	21	3,4286	1,38461		
	GelirimYok	40	2,3850	,78366		
Ekonomik	1000 ve Az	26	2,5462	1,05308	,784	,601
	1001 -1800	14	2,2143	,82821		
	1801 -2500	24	2,7833	1,25375		
	2501 -3500	83	2,5373	1,19222		
	3501 -5500	159	2,4881	1,16066		
	5501 -8000	96	2,6437	1,10089		
	8001 vefaz	21	2,2476	1,29908		
	GelirimYok	40	3,1688	1,05367		
	1000 ve Az	26	2,9808	1,32650		
Siyasal	1001 -1800	14	2,5000	,96576	1,923	,064
	1801 -2500	24	2,5052	1,04549		
	2501 -3500	83	3,1265	1,20237		
	3501 -5500	159	3,1958	1,25446		
	5501 -8000	96	3,0508	1,35282		
	8001 vefaz	21	3,5774	1,25466		
	GelirimYok	40	2,3250	,97807		
	1000 ve Az	26	2,5231	1,13868		
	1001 -1800	14	2,1905	,94962		
Sosyal-Kültürel	1801 -2500	24	2,3917	1,11820	,905	,502
	2501 -3500	83	2,3799	1,14706		
	3501 -5500	159	2,5841	1,23054		
	5501 -8000	96	2,2528	1,24192		
	8001 vefaz	21	2,5778	1,40781		

*p<0,05

Tablo-5.11 incelendiğinde Eskişehir ili ekseninde, Araştırmaya katılan seçmenlerin Gelir durumlarına göre Geçici koruma politikası alt boyutlarından Aday-parti (0,006), değerlendirme ortalamalarının anlamlı farklılık gösterdiği ($p=0,006 < 0,05$) görülmektedir. Geçici koruma politikasının alt boyutlarından olan Siyasal (0,064), Ekonomik (0,601), Sosyal-kültürel (0,502), boyutlarının değerlendirme ortalaması ise seçmenlerin Gelir durumlarına göre fark göstermemektedir. ($p>0,05$). Eskişehir ve Gaziantep illerinde Gelir durumuna göre ortak anlamlı farklılık görünmemekte olup, Eskişehir’de Aday-parti anlamlı olurken, Gaziantep ilinde siyasal boyut anlamlı farklılık göstermiştir. Eskişehir ilinde anlamlı farklılık gösteren aday-parti faktöründen en fazla etkilenenleri gelir durumu 1000 ve altında olanlar olduğu söylenebilir.

Tablo 5.12. Katılımcıların Geçici Koruma Politikasının Alt Boyutlarının Gelir Durumuna Göre Farklılığının İncelenmesi Gaziantep ve Eskişehir Genel Toplam

Gelir-1+2 Anova	Gelir D.	n	Ortalama	S.S	f	p
Aday-Parti	GelirimYok	221	3,2027	,86581	1,859	,073
	1000 ve Az	72	3,2361	1,12103		
	1001 -1800	29	2,6207	1,31295		
	1801 -2500	66	3,1273	,96310		
	2501 -3500	150	3,0973	1,05773		
	3501 -5500	224	3,3205	1,28751		
	5501 -8000	132	3,2030	1,16776		
	8001 vefaz	33	3,3697	1,24712		
	GelirimYok	221	2,4217	,98916	1,350	,223
Ekonomik	1000 ve Az	72	2,6194	1,03579		
	1001 -1800	29	2,3586	,91711		
	1801 -2500	66	2,6939	1,28145		
	2501 -3500	150	2,5440	1,19599		
	3501 -5500	224	2,6277	1,16100		
	5501 -8000	132	2,7045	1,11299		
	8001 vefaz	33	2,3697	1,30970		
	GelirimYok	221	3,1934	,88086	1,324	,235
Siyasal	1000 ve Az	72	3,0139	1,01801		
	1001 -1800	29	2,7026	,72612		
	1801 -2500	66	2,9583	,90254		
	2501 -3500	150	3,1192	1,08783		
	3501 -5500	224	3,0419	1,18827		
	5501 -8000	132	2,9716	1,26843		
	8001 vefaz	33	3,1970	1,17719		
	GelirimYok	221	2,6440	,84277	,903	,504
Sosyal- Kültürel	1000 ve Az	72	2,6046	,97675		
	1001 -1800	29	2,6184	1,02831		
	1801 -2500	66	2,6545	1,03425		
	2501 -3500	150	2,5129	1,00412		
	3501 -5500	224	2,7137	1,17262		
	5501 -8000	132	2,4631	1,24902		
	8001 vefaz	33	2,5596	1,30341		

*p<0,05

Tablo-5.12 incelendiğinde Gaziantep ve Eskişehir illeri ekseninde, Araştırmaya katılan seçmenlerin Gelir durumlarına göre Geçici koruma politikası alt boyutlarında (Siyasal, Aday-parti, Ekonomik, Sosyal-kültürel) anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. (p>0,05).

Tablo 5.13. Katılımcıların Geçici Koruma Politikasının Alt Boyutlarının Siyasal Konuma Göre Farklılığının İncelenmesi Gaziantep İli Özelinde

SiyasalY.-1 Anova	Siyasal Y.	n	Ortalama	S.S	f	p
Aday-Parti	Aşırı sol	4	3,2000	,16330	5,305	,000*
	Sol	32	2,4750	,82969		
	Merkez	108	3,2204	,99717		
	Sağ	172	3,0477	,95871		
	Aşırı sağ	59	3,0814	,67785		
	Fikrimyok	89	3,3798	,81299		
	Aşırı sol	4	2,4000	,54160		
Ekonomik	Sol	32	1,7313	,93064	9,402	,000*
	Merkez	108	2,6759	1,03426		
	Sağ	172	2,9081	1,21979		
	Aşırı sağ	59	2,1356	,74504		
	Fikrimyok	89	2,5685	1,05482		
	Aşırı sol	4	3,2500	,43301		
	Sol	32	3,2813	,82428		
Siyasal	Merkez	108	3,1806	,85197	2,771	,018*
	Sağ	172	2,8779	,95589		
	Aşırı sağ	59	3,1801	,57903		
	Fikrimyok	89	2,9691	,85970		
	Aşırı sol	4	2,7333	,48990		
	Sol	32	2,0250	,60482		
	Merkez	108	2,7630	,77126		
Sosyal- Kültürel	Sağ	172	3,0070	,95448	8,039	,000*
	Aşırı sağ	59	2,5842	,90485		
	Fikrimyok	89	2,7880	,79808		

*p<0,05

Tablo-5.13 incelendiğinde Gaziantep ili ekseninde, Araştırmaya katılan seçmenlerin Siyasal konumuna göre Geçici koruma politikası alt boyutlarının tamamı Aday-parti (0,000), Ekonomik (0,000), Siyasal (0,018), Sosyal-kültürel (0,000) değerlendirme ortalamalarının anlamlı farklılık gösterdiği (p<0,05) görülmektedir. Gaziantep ilinde araştırmaya katılan seçmenlerin siyasal yelpazede kendilerini konumlandıkları yer üzerinden değerlendirme yapılırken, anlamlı farklılık gösteren 4 faktörden aday-parti faktöründen en fazla fikrim yok diyenlerin etkilendiği sonrasında kendisini merkezde tanımlayanların olduğunu görmekteyiz, ekonomik faktörlerden siyasal yelpazenin sağında olanların daha fazla etkilendiğini, siyasal faktörlerin tesiri ile oy kullananların kendisini sol olarak tanımlayanlar olduğunu görürken, nihayetinde sosyal-kültürel faktörlerden de en fazla sağ olarak kendisini tanımlayanların etkilendiğini görmekteyiz.

Tablo 5.14. Katılımcıların Geçici Koruma Politikasının Alt Boyutlarının Siyasal Konuma Göre Farklılığının İncelenmesi Eskişehir İli Özelinde

SiyasalY.-2 Anova	Siyasal Y.	n	Ortalama	S.S	f	p
Aday-Parti	Aşırı sol	20	1,7800	,85076	36,845	,000*
	Sol	152	2,5592	1,09165		
	Merkez	114	3,5509	1,23991		
	Sağ	126	3,8349	,99086		
	Aşırı sağ	44	4,2500	,92221		
	Fikrimyok	7	2,7714	,91235		
	Aşırı sol	20	2,4000	1,27651		
Ekonomik	Sol	152	1,9553	,87138	21,036	,000*
	Merkez	114	2,6474	1,06673		
	Sağ	126	2,7476	1,02487		
	Aşırı sağ	44	3,5955	1,20425		
	Fikrimyok	7	2,1714	,93401		
	Aşırı sol	20	2,2813	1,08888		
	Sol	152	2,2072	1,17208		
Siyasal	Merkez	114	3,4945	,98022	40,202	,000*
	Sağ	126	3,6280	,85885		
	Aşırı sağ	44	3,8977	1,20629		
	Fikrimyok	7	3,8393	,92622		
	Aşırı sol	20	1,6733	,59231		
	Sol	152	1,5601	,46608		
	Merkez	114	2,5924	1,14188		
Sosyal- Kültürel	Sağ	126	2,9836	1,07773	60,804	,000*
	Aşırı sağ	44	3,8652	1,15796		
	Fikrimyok	7	1,9048	,59982		

*p<0,05

Tablo-5.14 incelendiğinde Eskişehir ili ekseninde, Araştırmaya katılan seçmenlerin Siyasal konumuna göre Geçici koruma politikası alt boyutlarının tamamı Aday-parti (0,000), Ekonomik (0,000), Siyasal (0,000), Sosyal-kültürel (0,000) değerlendirme ortalamalarının anlamlı farklılık gösterdiği (p<0,05) görülmektedir. Eskişehir ilinde araştırmaya katılan seçmenlerin siyasal yelpazede kendilerini konumlandıkları yer üzerinden değerlendirme yapılırken, anlamlı farklılık gösteren 4 faktörden de aday-parti, ekonomik, siyasal, sosyal-kültürel faktörlerin tamamından en fazla aşırı sağcılarının etkilendiği görülmektedir.

Tablo 5.15. Katılımcıların Geçici Koruma Politikasının Alt Boyutlarının Siyasal Konuma Göre Farklılığının İncelenmesi Gaziantep ve Eskişehir Genel Toplam

SiyasalY.-1+2 Anova	Siyasal Y.	n	Ortalama	S.S	f	p
Aday-Parti	Aşırı sol	24	2,0167	,94532	27,188	,000*
	Sol	184	2,5446	1,04926		
	Merkez	222	3,3901	1,13795		
	Sağ	298	3,3805	1,04602		
	Aşırı sağ	103	3,5806	,97840		
	Fikrimyok	96	3,3354	,83072		
	Aşırı sol	24	2,4000	1,17658		
	Sol	184	1,9163	,88346		
Ekonomik	Merkez	222	2,6613	1,04878	18,573	,000*
	Sağ	298	2,8403	1,14238		
	Aşırı sağ	103	2,7592	1,20566		
	Fikrimyok	96	2,5396	1,04715		
	Aşırı sol	24	2,4427	1,06767		
	Sol	184	2,3940	1,18965		
	Merkez	222	3,3418	,93137		
	Sağ	298	3,1951	,98706		
Siyasal	Aşırı sağ	103	3,4867	,96506	26,082	,000*
	Fikrimyok	96	3,0326	,88912		
	Aşırı sol	24	1,8500	,69567		
	Sol	184	1,6409	,52196		
	Merkez	222	2,6754	,98081		
	Sağ	298	2,9971	1,00674		
	Aşırı sağ	103	3,1314	1,19845		
	Fikrimyok	96	2,7236	,81609		
Sosyal- Kültürel					61,407	,000*

*p<0,05

Tablo-5.15 incelendiğinde Gaziantep ve Eskişehir illeri ekseninde, Araştırmaya katılan seçmenlerin Siyasal konumuna göre Geçici koruma politikası alt boyutlarının tamamı Aday-parti (0,000), Ekonomik (0,000), Siyasal (0,018), Sosyal-kültürel (0,000) değerlendirme ortalamalarının anlamlı farklılık gösterdiği (p<0,05) görülmektedir. İki ilde çalışmaya katılan seçmenlerin tamamı düşünüldüğünde anlamlı farklılık gösteren, aday-parti, siyasal ve sosyal-kültürel faktörlerden aşırı sağcıların diğer seçmenlere göre daha fazla etkilendikleri yani oy kullanırken bu faktörlerin tesirinde kaldıkları, ekonomik faktörlerden ise kendisini sağcı olarak tanımlayanların daha fazla etkilendikleri görülmektedir.

Tablo 5.16. Katılımcıların Geçici Koruma Politikasının Alt Boyutlarının 2014 Yerel Seçimleri Özelinde İncelenmesi Gaziantep İli Özelinde

2014-1 Anova	Parti	n	Ortalama	S.S	f	p
Aday-Parti	AKP	193	3,1731	,96916	5,062	,001*
	CHP	23	2,3304	,93732		
	MHP	35	2,8457	,73258		
	HDP	12	3,1833	,99255		
	DSP	12	2,7167	,89629		
	DİĞER	45	3,0259	1,13778		
	AKP	193	2,2870	1,20427		
Ekonomik	CHP	23	2,4229	1,01607	8,567	,000*
	MHP	35	2,0500	,98765		
	HDP	12	1,6667	1,06287		
	DSP	12	2,8387	,96638		
	DİĞER	45	3,0435	,79380		
	AKP	193	2,9393	,82324		
	CHP	23	3,4271	,56774		
Siyasal	MHP	35	2,9896	,93155	1,378	,242
	HDP	12	3,1848	,91165		
	DSP	12	2,0638	,66134		
	DİĞER	45	2,4457	,88794		
	AKP	193	1,9389	,33085		
	CHP	23	2,1889	,66899		
	MHP	35	3,1731	,96916		
Sosyal- Kültürel	HDP	12	2,3304	,93732	18,739	,000*
	DSP	12	2,8457	,73258		
	DİĞER	45	3,1833	,99255		

*p<0,05

Tablo-5.16 incelendiğinde Gaziantep ili ekseninde, Araştırmaya katılan seçmenlerin 2014 yerel seçimlerinde kullandıkları oylara göre Geçici koruma politikası alt boyutlarından Siyasal boyutta anlamlı farklılığa rastlanamamıştır. $P=0,242>0,05$. Bunun dışında Aday-parti (0,001), Ekonomik (0,000), ve Sosyal-kültürel (0,000) değerlendirme ortalamalarının anlamlı farklılık gösterdiği ($p<0,05$) görülmektedir. Gaziantep ilinde çalışmaya katılan seçmenlerin partileri göz önüne alındığında aday-parti faktörünün Ak parti seçmeni açısından diğer parti seçmenlerine göre daha etkili olduğu, ekonomik faktörlerin DSP seçmeni açısından önemli olduğu, sosyal-kültürel faktör ise MHP seçmeni oy kullanırken diğer parti seçmenlerinden daha fazla önemsendiğini göstermektedir.

Tablo 5.17. Katılımcıların Geçici Koruma Politikasının Alt Boyutlarının 2014 Yerel Seçimleri Özelinde İncelenmesi Eskişehir İli Özelinde

2014- 2 Anova	Parti	n	Ortalama	S.S	f	p
Aday-Parti	AKP	169	4,0367	1,00893	31,153	,000*
	CHP	123	2,5740	1,10882		
	MHP	93	3,3591	1,18195		
	HDP	12	3,3500	1,31599		
	DSP	1	2,6000	.		
	DİĞER	41	2,4341	1,16439		
Ekonomik	AKP	169	3,2059	1,14068	27,161	,000*
	CHP	123	1,9675	,91593		
	MHP	93	2,1570	,75863		
	HDP	12	2,2833	,99255		
	DSP	1	3,4000	.		
	DİĞER	41	2,2244	1,04422		
Siyasal	AKP	169	4,0178	,74005	51,222	,000*
	CHP	123	2,2856	1,22103		
	MHP	93	3,0699	,94543		
	HDP	12	3,1146	,72586		
	DSP	1	1,6250	.		
	DİĞER	41	2,2988	1,26240		
Sosyal- Kültürel	AKP	169	3,5736	1,01906	115,315	,000*
	CHP	123	1,5328	,40511		
	MHP	93	2,0093	,81925		
	HDP	12	2,2278	,74044		
	DSP	1	1,5333	.		
	DİĞER	41	1,6618	,48566		

*p<0,05

Tablo-5.17 incelendiğinde Eskişehir ili ekseninde, Araştırmaya katılan seçmenlerin 2014 yerel seçimlerinde kullandıkları oylara göre Geçici koruma politikası alt boyutlarının tamamında Aday-parti (0,000), Ekonomik (0,000), Siyasal (0,000) ve Sosyal-kültürel (0,000) değerlendirme ortalamalarının anlamlı farklılık gösterdiği ($p<0,05$) görülmektedir. Eskişehir ilinde aday parti faktörü en fazla Ak parti seçmeni açısından anlam ifade etmekte olup, ekonomik faktör DSP seçmeni açısından diğer seçmenlere göre daha fazla anlam ifade etmektedir. Siyasal faktör açısından bakılınca Ak parti seçmeninin oy tercihine diğer seçmenlere nazaran daha fazla etki etmekte olup, sosyal kültürel faktörlerde Ak parti seçmeni açısından önem taşımaktadır.

Tablo 5.18. Katılımcıların Geçici Koruma Politikasının Alt Boyutlarının 2014 Yerel Seçimleri Özelinde İncelenmesi Gaziantep ve Eskişehir Genel Toplam

2014-1+2 Anova	Parti	n	Ortalama	S.S	f	p
Aday-Parti	AKP	362	3,5762	1,07677	24,087	,000*
	CHP	146	2,5356	1,08429		
	MHP	128	3,2187	1,09930		
	HDP	24	3,2667	1,14310		
	DSP	1	2,6000	.		
	DİĞER	53	2,4981	1,10775		
Ekonomik	AKP	362	3,1099	1,14110	32,679	,000*
	CHP	146	2,0178	,96930		
	MHP	128	2,2297	,84111		
	HDP	24	2,1667	,97565		
	DSP	1	3,4000	.		
	DİĞER	53	2,0981	1,06455		
Siyasal	AKP	362	3,3892	1,04811	22,101	,000*
	CHP	146	2,4050	1,19448		
	MHP	128	3,0342	,91234		
	HDP	24	3,2708	,65697		
	DSP	1	1,6250	.		
	DİĞER	53	2,4552	1,22256		
Sosyal- Kültürel	AKP	362	3,3663	,98134	120,145	,000*
	CHP	146	1,6164	,49206		
	MHP	128	2,1286	,85756		
	HDP	24	2,0833	,57994		
	DSP	1	1,5333	.		
	DİĞER	53	1,7811	,57071		

* $p<0,05$

Tablo-5.18 incelendiğinde Gaziantep ve Eskişehir illeri ekseninde, Araştırmaya katılan seçmenlerin 2014 yerel seçimlerinde kullandıkları oylara göre Geçici koruma politikası alt boyutlarının tamamında

Aday-parti (0,000), Ekonomik (0,000), Siyasal (0,000) ve Sosyal-kültürel (0,000) değerlendirme ortalamalarının anlamlı farklılık gösterdiği ($p<0,05$) görülmektedir. Bu değerlendirmeler ayrı ayrı yapıldığında sadece Gaziantep ili seçmenleri açısından Siyasal boyutunda anlamlı farklılığa rastlanamamıştır. İki ilde araştırmaya katılan seçmenlerin tamamı düşünüldüğünde 2014 yerel seçimlerinde oy kullanan Ak parti seçmeninin aday-parti, siyasal ve sosyal-kültürel faktörlerden daha fazla etkilenmiş oldukları, bununla birlikte DSP seçmeninin ekonomik faktörlerin tesiri ile oy kullandıkları söylenebilir.

Tablo 5.19. Katılımcıların Geçici Koruma Politikasının Alt Boyutlarının 2019 Yerel Seçimleri Özelinde İncelenmesi Gaziantep İli Özelinde

2019-1 Anova	Parti	n	Ortalama	S.S	f	p
Aday-Parti	AKP	243	3,1490	,89204	7,445	,000*
	CHP	34	2,3471	,96019		
	MHP	68	3,0324	,68729		
	HDP	12	3,5667	1,28157		
	DSP	2	3,2000	,00000		
	DİĞER	58	3,4655	1,04790		
Ekonomik	AKP	243	2,9893	1,15967	13,619	,000*
	CHP	34	2,0882	1,06764		
	MHP	68	2,1353	,79884		
	HDP	12	1,7833	,85475		
	DSP	2	3,4000	,00000		
	DİĞER	58	2,2517	,88857		
Siyasal	AKP	243	2,7994	,94257	8,885	,000*
	CHP	34	3,4081	,74576		
	MHP	68	3,2279	,58028		
	HDP	12	3,6667	,53654		
	DSP	2	2,0000	,00000		
	DİĞER	58	3,3276	,85000		
Sosyal-Kültürel	AKP	243	3,1753	,89753	25,981	,000*
	CHP	34	2,0980	,71109		
	MHP	68	2,3451	,69835		
	HDP	12	2,1000	,39441		
	DSP	2	2,6667	,00000		
	DİĞER	58	2,3345	,56630		

* $p<0,05$

Tablo-5.19 incelendiğinde Gaziantep ili ekseninde, Araştırmaya katılan seçmenlerin 2019 yerel seçimlerinde kullandıkları oylara göre Geçici koruma politikası alt boyutlarının tamamında Aday-parti (0,000), Ekonomik (0,000), Siyasal (0,000) ve Sosyal-kültürel (0,000) değerlendirme ortalamalarının anlamlı farklılık gösterdiği ($p<0,05$) görülmektedir. Gaziantep ilinde 2019 yerel seçimlerinde oy

kullanan seçmenlere bakıldığında HDP seçmeninde aday-parti ve siyasal faktörlerin tesiri diğer seçmenlere göre daha fazla görülürken, Ak parti seçmeni sosyal-kültürel, DSP seçmeni ekonomik faktörlerden diğer seçmenlere göre daha fazla etkilenmektedirler.

Tablo 5.20. Katılımcıların Geçici Koruma Politikasının Alt Boyutlarının 2019 Yerel Seçimleri Özelinde İncelenmesi Eskişehir İli Özelinde

2019-2 Anova	Parti	n	Ortalama	S.S	f	p
Aday-Parti	AKP	164	4,0317	1,00622	33,023	,000*
	CHP	130	2,5969	1,11647		
	MHP	86	3,4977	1,13873		
	HDP	21	2,9714	1,29350		
	DSP	6	3,4000	,43818		
	DİĞER	53	2,4189	1,20975		
	AKP	164	3,2646	1,12265		
Ekonomik	CHP	130	2,1046	,95486	30,346	,000*
	MHP	86	2,1419	,74130		
	HDP	21	1,9238	,90659		
	DSP	6	1,5333	,93524		
	DİĞER	53	2,1660	,93128		
	AKP	164	3,9611	,77335		
	CHP	130	2,3538	1,21901		
Siyasal	MHP	86	3,2384	,96893	48,027	,000*
	HDP	21	2,8452	,99993		
	DSP	6	1,1875	,24686		
	DİĞER	53	2,3561	1,24117		
	AKP	164	3,6756	,95100		
	CHP	130	1,6021	,50074		
	MHP	86	1,9767	,70707		
Sosyal-Kültürel	HDP	21	1,8508	,71644	152,362	,000*
	DSP	6	1,4333	,08165		
	DİĞER	53	1,6403	,44209		

*p<0,05

Tablo-5.20 incelendiğinde Eskişehir ili ekseninde, Araştırmaya katılan seçmenlerin 2019 yerel seçimlerinde kullandıkları oylara göre Geçici koruma politikası alt boyutlarının tamamında Aday-parti (0,000), Ekonomik (0,000), Siyasal (0,000) ve Sosyal-kültürel (0,000) değerlendirme ortalamalarının anlamlı farklılık gösterdiği (p<0,05) görülmektedir. 2019 yerel seçimlerinde Eskişehir ilinde araştırmaya katılıp oy kullanan seçmenlerin 4 faktörde de aday-parti, ekonomik, siyasal ve sosyal-kültürel faktörlerden Ak parti seçmeninin diğer seçmenlere göre daha fazla etkilendikleri söylenebilir.

Tablo 5.21. Katılımcıların Geçici Koruma Politikasının Alt Boyutlarının 2019 Yerel Seçimleri Özelinde İncelenmesi Gaziantep ve Eskişehir Genel Toplam

2019-1+2 Anova	Parti	n	Ortalama	S.S	f	p
Aday-Parti	AKP	407	3,5047	1,03379	20,124	,000*
	CHP	164	2,5451	1,08788		
	MHP	154	3,2922	,99045		
	HDP	33	3,1879	1,30186		
	DSP	8	3,3500	,38173		
	DİĞER	111	2,9658	1,23961		
	AKP	407	3,1002	1,15147		
Ekonomik	CHP	164	2,1012	,97591	40,696	,000*
	MHP	154	2,1390	,76469		
	HDP	33	1,8727	,87724		
	DSP	8	2,0000	1,17108		
	DİĞER	111	2,2108	,90608		
	AKP	407	3,2675	1,04651		
	CHP	164	2,5724	1,21342		
Siyasal	MHP	154	3,2338	,81796	15,895	,000*
	HDP	33	3,1439	,94068		
	DSP	8	1,3906	,43010		
	DİĞER	111	2,8637	1,15768		
	AKP	407	3,3769	,95059		
	CHP	164	1,7049	,58437		
	MHP	154	2,1394	,72456		
Sosyal- Kültürel	HDP	33	1,9414	,62378	146,197	,000*
	DSP	8	1,7417	,57508		
	DİĞER	111	2,0030	,61637		

*p<0,05

Tablo-5.21 incelendiğinde Gaziantep ve Eskişehir illeri ekseninde, Araştırmaya katılan seçmenlerin 2019 yerel seçimlerinde kullandıkları oylara göre Geçici koruma politikası alt boyutlarının tamamında Aday-parti (0,000), Ekonomik (0,000), Siyasal (0,000) ve Sosyal-kültürel (0,000) değerlendirme ortalamalarının anlamlı farklılık gösterdiği (p<0,05) görülmektedir. İki il toplamı değerlendirildiğinde Ak parti seçmeni 2019 yılında geçici koruma politikasının faktörlerinden diğer parti seçmenlerinden daha fazla etkilenmiştir.

Tablo 5.22. Katılımcıların Geçici Koruma Politikasının Alt Boyutlarının Gelecek Yerel Seçimleri Özelinde İncelenmesi Gaziantep İli Özelinde

Gelecek-1 Anova	Parti	n	Ortalama	S.S	f	p
Aday-Parti	AKP	209	3,2287	,83570	4,679	,000*
	CHP	47	2,5617	,98567		
	MHP	71	3,0394	,82158		
	HDP	22	3,3727	,94475		
	DSP	1	3,2000	.		
	DİĞER	104	3,1135	1,01933		
	AKP	209	3,0756	1,14196		
Ekonomik	CHP	47	1,9745	1,07106	17,562	,000*
	MHP	71	2,1746	,83764		
	HDP	22	1,9273	,73172		
	DSP	1	2,4000	.		
	DİĞER	104	2,3731	,95777		
	AKP	209	2,7368	,90037		
	CHP	47	3,3484	,65105		
Siyasal	MHP	71	3,1954	,57116	10,359	,000*
	HDP	22	3,4318	,80060		
	DSP	1	3,6250	.		
	DİĞER	104	3,2909	,90247		
	AKP	209	3,2552	,86785		
	CHP	47	2,1064	,67440		
	MHP	71	2,3615	,65433		
Sosyal- Kültürel	HDP	22	2,2939	,42397	31,902	,000*
	DSP	1	3,4000	.		
	DİĞER	104	2,5141	,71306		

*p<0,05

Tablo-5.22 incelendiğinde Gaziantep ili ekseninde, Araştırmaya katılan seçmenlerin gelecek (yapılacak ilk seçim) yerel seçimlerde kullanacakları oylara göre Geçici koruma politikası alt boyutlarının tamamında Aday-parti (0,000), Ekonomik (0,000), Siyasal (0,000) ve Sosyal-kültürel (0,000) değerlendirme ortalamalarının anlamlı farklılık gösterdiği (p<0,05) görülmektedir. Yapılacak ilk seçimlerde Gaziantep ilinde çalışmaya katılan seçmenlerin aday-parti faktörüne bakıldığında HDP seçmeninin bu faktör etkisi ile diğer parti seçmenlerine göre daha fazla hareket edeceği, Ak parti seçmeninin ekonomik faktörlerden diğer parti seçmenine göre daha fazla etkilendiği ve bu doğrultuda tercihte bulunacağı, DSP seçmeninin siyasal ve sosyal-kültürel faktörlerin tesiri ile hareket edeceği yorumu yapılabilir.

Tablo 5.23. Katılımcıların Geçici Koruma Politikasının Alt Boyutlarının Gelecek Yerel Seçimleri Özelinde İncelenmesi Eskişehir İli Özelinde

Gelecek-2 Anova	Parti	n	Ortalama	S.S	f	p
Aday-Parti	AKP	160	4,1263	,93044	36,350	,000*
	CHP	129	2,5829	1,10681		
	MHP	74	3,4000	1,18991		
	HDP	20	3,1600	1,04146		
	DSP	2	2,2000	,56569		
	DİĞER	78	2,6462	1,22227		
Ekonomik	AKP	160	3,3250	1,07053	35,021	,000*
	CHP	129	2,0930	,95395		
	MHP	74	2,2351	,75805		
	HDP	20	2,0300	,85415		
	DSP	2	2,2000	1,69706		
	DİĞER	78	1,9769	,90710		
Siyasal	AKP	160	3,9977	,76241	47,076	,000*
	CHP	129	2,1977	1,14870		
	MHP	74	3,1385	,98154		
	HDP	20	2,9625	,72898		
	DSP	2	2,8125	1,67938		
	DİĞER	78	2,7532	1,29512		
Sosyal- Kültürel	AKP	160	3,6950	,92075	144,025	,000*
	CHP	129	1,5995	,49276		
	MHP	74	2,0099	,81513		
	HDP	20	1,8233	,75154		
	DSP	2	2,2000	,94281		
	DİĞER	78	1,7735	,59554		

*p<0,05

Tablo-5.23 incelendiğinde Eskişehir ili ekseninde, Araştırmaya katılan seçmenlerin gelecek (yapılacak ilk seçim) yerel seçimlerde kullanacakları oylara göre Geçici koruma politikası alt boyutlarının tamamında Aday-parti (0,000), Ekonomik (0,000), Siyasal (0,000) ve Sosyal-kültürel (0,000) değerlendirme ortalamalarının anlamlı farklılık gösterdiği (p<0,05) görülmektedir. Eskişehir ilinde çalışmaya katılan ve gelecek seçimlerde oy kullanacak seçmenler partileri açısından ele alındığında geçici koruma politikasının faktörleri göz önüne alındığında, anlamlı farklılık çıkan faktörlerin tamamından aday-parti, ekonomik, siyasal, sosyal-kültürel Ak parti seçmeninin daha fazla etkilendiği oy kullanırken bu faktörlerin tesiri ile oy kullanacakları söylenebilir.

Tablo 5.24. Katılımcıların Geçici Koruma Politikasının Alt Boyutlarının Gelecek Yerel Seçimleri Özelinde İncelenmesi Gaziantep ve Eskişehir Genel Toplam

Gelecek-1+2 Anova	Parti	n	Ortalama	S.S	f	p
Aday-Parti	AKP	369	3,6179	,98345	27,603	,000*
	CHP	176	2,5773	1,07307		
	MHP	145	3,2234	1,03856		
	HDP	42	3,2714	,98558		
	DSP	3	2,5333	,70238		
	DİĞER	182	2,9132	1,13164		
	AKP	369	3,1837	1,11694		
Ekonomik	CHP	176	2,0614	,98485	48,548	,000*
	MHP	145	2,2055	,79580		
	HDP	42	1,9762	,78424		
	DSP	3	2,2667	1,20554		
	DİĞER	182	2,2033	,95431		
	AKP	369	3,2835	1,04920		
	CHP	176	2,5050	1,15638		
Siyasal	MHP	145	3,1664	,80486	13,871	,000*
	HDP	42	3,2083	,79426		
	DSP	3	3,0833	1,27680		
	DİĞER	182	3,0604	1,11724		
	AKP	369	3,4459	,91631		
	CHP	176	1,7348	,58969		
	MHP	145	2,1821	,75899		
SosyalKültürel	HDP	42	2,0698	,64062	146,396	,000*
	DSP	3	2,6000	,96148		
	DİĞER	182	2,1967	,75848		

*p<0,05

Tablo-5.24 incelendiğinde, Gaziantep ve Eskişehir illeri ekseninde, Araştırmaya katılan seçmenlerin gelecek (yapılacak ilk seçim) yerel seçimlerde kullanacakları oylara göre Geçici koruma politikası alt boyutlarının tamamında Aday-parti (0,000), Ekonomik (0,000), Siyasal (0,000) ve Sosyal-kültürel (0,000) değerlendirme ortalamalarının anlamlı farklılık gösterdiği (p<0,05) görülmektedir. İki il açısından toplam katılımcı üzerinde değerlendirme yapıldığında yine yapılacak ilk yerel seçimde Ak parti seçmeninin geçici koruma politikasının faktörlerinin tamamından diğer seçmenlere göre daha fazla etkileneceği söylenebilir. Bu yorumlar tablolardan elde edilen veriler ışığında ve çalışmaya katılan seçmenlerin ankete verdiği cevaplar üzerinden yapılmıştır.

Yukarıda t testi ve anova testi yapmış olduğumuz faktörlerin içerisine girmemekle birlikte, tek başlarına anlamlı bir faktör yüküne sahip olduğu için ayrı

birer soru ve oluşturduğu faktör açısından ayrıca anova testi yapmanın yararlı olacağı 4 soru (faktör) ve anlamlılık testleri şu şekildedir. K37, Savaştan kaçan sığınmacı ocuk ve kadınların kabul edilmesini doğru buluyorum. K37 tek başına bir faktör oluşturmaktadır ve faktör yükü olarak 0,620 gibi bir faktör yüküne sahiptir. Bu soru herhangi bir faktörün altında olmamakla beraber tek başına almış olduğu anlamlı faktör yükü ile toplumsal kabul olarak adlandırılabilir. K51, Suriyelilerin lkemizden gönderilmesi iktidar partisine oy verme tercihi olumlu yönde etkiler. Yine K51 bizlere toplumda Geçici koruma politikası ile gelenlerin gönderilmesi yönünde bir ip

ucu vermekle birlikte herhangi bir faktörün altında olmaması ve tek başına faktör oluşturması bu soruyu ayrıca değerlendirmeyi gerekli kılmıştır, faktör yüküne bakılınca 0,607 gibi anlamlı bir yük aldığını görmekteyiz. K18, yerel seçimlerde vereceğim oyu inançlarım belirler. K18, herhangi bir faktörün altında yer almamakla birlikte tek başına 0,683 gibi bir faktör yüküne sahip olduğu görülmekte seçmenin oy kullanırken inançlarının tesirinin önemine vurgu yaptığı anlaşılmaktadır. K19, Yerel seçimlerde vereceğim oyu siyasal görüşlerim belirler. K19 yine yukarıda saydığımız herhangi bir factor ile örtüşmemesine rağmen ciddi bir factor yüküne sahip olmakta ve yerel seçimlerde seçmenin oy kullanırken siyasal görüşünün tesirinin ciddi bir şekilde yansıdığına işaret etmektedir. Factor yükü bakımından 0,809 gibi ciddi bir factor yükü olduğu anlaşılmaktadır. Aşağıdaki tablolar K18 ve K19 sorularının yerel seçimler açısından değerlendirilmesini göstermektedir. Bu sorular inanç ve ideoloji faktörleri olarak kodlanmıştır.

Tablo-5.25 Katılımcıların Geçici Koruma Politikasının Alt Boyutlarından İnanç ve İdeoloji faktörü açısından 2014 Yerel Seçimleri Özelinde İncelenmesi Gaziantep İli Özelinde

2014- 1		n	Ortalama	S.S	f	p
İnanç	Parti					
	AKP	193	3,5181	1,50725		
	CHP	23	1,7826	,90235		
	MHP	35	3,1714	1,68882	9,593	,000*
	HDP	12	2,5833	1,56428		
İdeoloji	DİĞER	12	2,0833	1,37895		
	AKP	193	3,8031	1,31996		
	CHP	23	2,7391	1,54383		
	MHP	35	3,6000	1,51851	3,757	,005*
	HDP	12	4,0833	,90034		
	DİĞER	12	4,1667	1,58592		

Tablo-5.25 incelendiğinde Gaziantep ili ekseninde, Araştırmaya katılan seçmenlerin 2014 yerel seçimlerinde kullanacakları oylara göre Geçici koruma politikası alt boyutlarından İnanç (0,000) ve İdeolojinin (0,005) her ikisinde de değerlendirme ortalamalarının anlamlı farklılık gösterdiği ($p<0,05$) görülmektedir. Gaziantep ilinde Ak parti seçmeni üzerinde inanç faktörü diğer seçmenlere göre oy kullanırken daha fazla tesir etmektedir. İdeoloji faktörü Diğer seçmen olarak kendini tanımlayan ve HDP seçmeni açısından diğer seçmenlere nazaran daha fazla önem taşımaktadır.

Tablo-5.26 Katılımcıların Geçici Koruma Politikasının Alt Boyutlarından İnanç ve İdeoloji faktörü açısından 2014 Yerel Seçimleri Özelinde İncelenmesi Eskişehir İli Özelinde

2014- 2		n	Ortalama	S.S	f	p
İnanç	Parti					
	AKP	169	4,2308	,93223	47,095	,000*
	CHP	123	2,3496	1,41990		
	MHP	93	3,7849	,98741		
	HDP	12	2,2500	1,13818		
	DSP	1	2,0000	.		
	DİĞER	41	2,4634	1,51818		
İdeoloji	AKP	169	4,4615	,74001	,638	,671*
	CHP	123	4,2764	1,15447		
	MHP	93	4,6237	5,34447		
	HDP	12	4,0000	1,27920		
	DSP	1	4,0000	.		
	DİĞER	41	3,8293	1,71614		

Tablo-5.26 incelendiğinde Eskişehir ili ekseninde, Araştırmaya katılan seçmenlerin 2014 yerel seçimlerinde kullanacakları oylara göre Geçici koruma politikası alt boyutlarından İnanç (0,000) ile anlamlı farklılık gösterdiği ($p<0,05$), İdeolojinin (0,651) ise değerlendirme ortalamasının anlamlı farklılık göstermediği($p>0,05$) görülmektedir. Eskişehir ilinde araştırmaya katılan Ak parti seçmeni üzerinde inanç faktörü önemliyken, MHP seçmeni açısından ideoloji diğer parti seçmenlerine göre daha fazla önem arz etmektedir.

Tablo-5.27 Katılımcıların Geçici Koruma Politikasının Alt Boyutlarından İnanç ve İdeoloji faktörü açısından 2019 Yerel Seçimleri Özelinde İncelenmesi Gaziantep İli Özelinde

2019- 1		n	Ortalama	S.S	f	p
İnanç	Parti					
	AKP	243	3,4115	1,51145	7,024	,000*
	CHP	34	2,2059	1,14890		
	MHP	68	3,3382	1,41009		
	HDP	12	3,0000	1,34840		
	DSP	2	1,0000	,00000		
	DİĞER	58	2,6207	1,49652		
İdeoloji	AKP	243	3,7778	1,28243	5,785	,000*
	CHP	34	2,9118	1,37879		
	MHP	68	4,0588	1,06340		
	HDP	12	4,4167	,66856		
	DSP	2	5,0000	,00000		
	DİĞER	58	4,0690	1,10600		

Tablo-5.27 incelendiğinde Gaziantep ili ekseninde, Araştırmaya katılan seçmenlerin 2019 yerel seçimlerinde kullanacakları oylara göre Geçici koruma politikası alt boyutlarından İnanç (0,000) ve İdeolojinin (0,005) her ikisinde de değerlendirme ortalamalarının anlamlı farklılık gösterdiği ($p<0,05$) görülmektedir. Gaziantep ilinde araştırmaya katılan Ak parti seçmeni açısından inanç faktörü daha fazla önem arz ederken, HDP seçmeni ideoloji faktörünü önemsemektedir.

Tablo-5.28 Katılımcıların Geçici Koruma Politikasının Alt Boyutlarından İnanç ve İdeoloji faktörü açısından 2019 Yerel Seçimleri Özelinde İncelenmesi Eskişehir İli Özelinde

2019- 2		n	Ortalama	S.S	f	p
İnanç	Parti					
	AKP	164	4,2744	,86035	49,090	,000*
	CHP	130	2,4615	1,44755		
	MHP	86	3,8605	,95994		
	HDP	21	2,4286	1,43427		
	DSP	6	2,1667	1,47196		
	DİĞER	53	2,3774	1,45743		
İdeoloji	AKP	164	4,4634	,69521	1,085	,368
	CHP	130	4,2462	1,12106		
	MHP	86	4,6628	5,55107		
	HDP	21	3,9524	1,43095		
	DSP	6	4,8333	,40825		
	DİĞER	53	3,7358	1,73373		

Tablo-5.28 incelendiğinde Eskişehir ili ekseninde, Araştırmaya katılan seçmenlerin 2019 yerel seçimlerinde kullanacakları oylara göre Geçici koruma politikası alt boyutlarından İnanç (0,000) ile anlamlı farklılık gösterdiği ($p<0,05$), İdeolojinin (0,368) ise değerlendirme ortalamasının anlamlı farklılık göstermediği($p>0,05$) görülmektedir. Eskişehir seçmeni açısından Ak partiye oy verenler inanç faktörünü öncelerken, DSP seçmeni ideoloji faktörüne önem vermektedir.

Tablo-5.29 Katılımcıların Geçici Koruma Politikasının Alt Boyutlarından İnanç ve İdeoloji faktörü açısından Gelecek Yerel Seçimler Özelinde İncelenmesi Gaziantep İli Özelinde

Gelecek-1	Parti	n	Ortalama	S.S	f	p
İnanç	AKP	209	3,5167	1,44480	11,921	,000*
	CHP	47	2,0213	1,13232		
	MHP	71	3,3521	1,44518		
	HDP	22	2,9091	1,41115		
	DSP	1	5,0000	.		
	DİĞER	104	2,6442	1,50028		
İdeoloji	AKP	209	3,8278	1,24383	3,739	,003*
	CHP	47	3,1915	1,54129		
	MHP	71	3,9859	1,12749		
	HDP	22	4,4091	,59033		
	DSP	1	4,0000	.		
	DİĞER	104	3,7788	1,20643		

Tablo-5.29 incelendiğinde Gaziantep ili ekseninde, Araştırmaya katılan seçmenlerin Gelecek yerel seçimlerde kullanacakları oylara göre Geçici koruma politikası alt boyutlarından İnanç (0,000) ve İdeolojinin (0,003) her ikisinde de değerlendirme ortalamalarının anlamlı farklılık gösterdiği ($p<0,05$) görülmektedir. Yapılacak ilk yerel seçimde Gaziantep ili seçmeni açısından Ak partiye oy verenler inanç faktöründen daha fazla etkileneceklerini belirtirken, HDP seçmeni ideoloji faktörünün tesiri ile oy kullanacaklarını söylemişlerdir.

Tablo-5.30 Katılımcıların Geçici Koruma Politikasının Alt Boyutlarından İnanç ve İdeoloji faktörü açısından Gelecek Yerel Seçimler Özelinde İncelenmesi Eskişehir İli Özelinde

Gelecek-2		n	Ortalama	S.S	f	p
İnanç	Parti					
	AKP	160	4,2438	,90940	40,156	,000*
	CHP	129	2,5969	1,47648		
	MHP	74	3,9189	,96169		
	HDP	20	2,5000	1,43270		
	DSP	2	3,5000	2,12132		
	DİĞER	78	2,4872	1,42103		
İdeoloji	AKP	160	4,4313	,71482	1,441	,208
	CHP	129	4,3178	1,05315		
	MHP	74	4,8108	5,96032		
	HDP	20	4,3000	1,08094		
	DSP	2	4,5000	,70711		
	DİĞER	78	3,7179	1,64275		

Tablo-5.30 incelendiğinde Eskişehir ili ekseninde, Araştırmaya katılan seçmenlerin 2019 yerel seçimlerinde kullanacakları oylara göre Geçici koruma politikası alt boyutlarından İnanç (0,000) ile anlamlı farklılık gösterdiği ($p < 0,05$), İdeolojinin (0,208) ise değerlendirme ortalamasının anlamlı farklılık göstermediği($p > 0,05$) görülmektedir. Eskişehir ilinde yapılacak ilk yerel seçimde Ak parti seçmeni inanç faktörünün tesiri ile oy kullanacakken, MHP seçmeni ideoloji faktörünün tesiri ile oy kullanacağını belirtmiştir. Bu sonuçlar ölçeğinde Gaziantep ilinin 2014,2019 ve gelecek ilk yerel seçimde katılımcıların hem İnanç ve hem de İdeoloji faktörlerinin anlamlı farklılık gösterdiği tablolar dâhilinde görülmektedir. Bununla beraber Eskişehir ilinde katılanların 2014, 2019 ve Gelecek ilk yerel seçimde kullandıkları ve kullanacakları oy açısından İnanç faktörü anlamlı farklılık gösterirken, diğer faktör olan ideoloji faktörü üç seçim içinde Anova testi sonuçlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir.

Aşağıdaki tablolar geçici koruma politikası ile bağlantılı olarak bazı faktörler arasında ilişkilerin değerlendirilmesi adına güven aralıklarının belirlenmesi adına düzenlenmiştir. Buna göre çalışmaya katılanların kendilerini tanımlamış oldukları bir takım siyasal, kültürel ve dini kimlikleri (Türk, Kürt, Arap, Sağcı, Solcu, Dindar, Müslüman, Alevi, Ateist, Atatürkçü) ile geçici koruma politikası faktörleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Aşağıda tablo-5.31 ile tablo-5.41 Aralığı değerlendirilirken aritmetik ortalamaya bakılarak değerlendirme yapılacaktır.

$1,0 \leq < 1,8$ ise (Oldukça Düşük)

$1,8 \leq < 2,6$ ise (Düşük)

$2,6 \leq < 3,4$ ise (Orta)

$3,4 \leq < 4,2$ (Yüksek)

$4,2 \leq < 5,0$ ise (Oldukça Yüksek)

Olduğu şeklinde değerlendirilmiştir. Katılımcıların değerlendirmelerine göre geçici koruma politikasının faktörlerinden siyasal tercihte bulunurken ne düzeyde etkilendikleri anlaşılmaktadır. Ayrıca Tablolarda “1” rakamı Gaziantep ili seçmenini ifade ederken “2” rakamı Eskişehir ili seçmenini ifade etmektedir.

Tablo – 5.31 Geçici koruma politikası faktörlerinin Türk kimliği ile kendisini tanımlayanlar açısından ifade ettiği anlam Gaziantep ve Eskişehir illeri

Türk 1	N	Ortalama	S.S
Ekonomik	280	2,5136	1,00227
Siyasal	280	3,1080	,80311
Sosyal-kültürel	280	2,6743	,81013
İnanç	280	3,0250	1,47236
İdeoloji	280	3,7500	1,23640
Türk 2	N	Ortalama	S.S
Ekonomik	388	2,4851	1,10553
Siyasal	388	3,0960	1,26025
Sosyal-kültürel	388	2,3826	1,18590
İnanç	388	3,3686	1,41266
İdeoloji	388	4,3196	2,78255

Türk olarak kendisini tanımlayan seçmen ele alındığında Gaziantep ili açısından Türk seçmeni Geçici Koruma Politikasının faktörlerinden ekonomik faktörden ‘düşük’ seviyede etkilendiği, siyasal, sosyal-kültürel ve inanç faktörlerinden ‘orta’ düzeyde etkilendiği, ideoloji faktöründen ise ‘yüksek’ düzeyde

etkilendiği söylenebilir. Eskişehir ili açısından Türk seçmeni Geçici Koruma Politikasının faktörlerinden ekonomik ve sosyal-kültürel faktör bakımından ‘düşük’, siyasal ve inanç faktörleri bakımından ‘orta’, ideoloji faktörü bakımından ‘oldukça yüksek düzeyde etkilenmektedir.

Tablo – 5.32 Geçici koruma politikası faktörlerinin Kürt kimliği ile kendisini tanımlayanlar açısından ifade ettiği anlam Gaziantep ve Eskişehir illeri

Kürt 1	N	Ortalama	S.S
Ekonomik	112	2,1732	,93017
Siyasal	112	3,2969	,86670
Sosyalkültürel	112	2,5214	,77536
İnanç	112	2,8125	1,52771
İdeoloji	112	3,8839	1,07171
Kürt 2	N	Ortalama	S.S
Ekonomik	27	2,4370	1,09128
Siyasal	27	3,4861	,56259
Sosyalkültürel	27	2,5012	1,05884
İnanç	27	2,8889	1,62512
İdeoloji	27	4,4444	1,18754

Kürt olarak kendisini tanımlayan seçmen ele alındığında Gaziantep ili açısından Kürt seçmeni Geçici Koruma Politikasının faktörlerinden ekonomik faktörden ‘düşük’ seviyede etkilendiği, siyasal, sosyal-kültürel ve inanç faktörlerinden ‘orta’ düzeyde etkilendiği, ideoloji faktöründen ise ‘yüksek’ düzeyde etkilendiği söylenebilir. Eskişehir ili açısından Kürt seçmeni Geçici Koruma Politikasının faktörlerinden ekonomik, inanç ve sosyal-kültürel faktör bakımından ‘orta’, siyasal ‘yüksek’ ve ideoloji faktörü bakımından ‘oldukça yüksek düzeyde etkilenmektedir.

Tablo – 5.33 Geçici koruma politikası faktörlerinin Arap kimliği ile kendisini tanımlayanlar açısından ifade ettiği anlam Gaziantep ili

Arap 1	n	Ortalama	S.S
Ekonomik	38	3,5474	1,27231
Siyasal	38	2,6184	,89525
Sosyal-kültürel	38	3,7579	,90993
İnanç	38	3,9737	1,51545
İdeoloji	38	3,3421	1,59859

Arap olarak kendisini tanımlayan seçmen ele alındığında sadece Gaziantep ilinde Arap seçmen çalışmaya katıldığı için Gaziantep ili açısından değerlendirme yapılacaktır. Arap seçmeni Geçici Koruma Politikasının faktörlerinden ekonomik, sosyal-kültürel, ideoloji ve inanç faktörlerinden ‘yüksek’ seviyede etkilendiği, siyasal faktörden ‘orta’ düzeyde etkilendiği görülmektedir.

Tablo – 5.34 Geçici koruma politikası faktörlerinin Sağcı kimliği ile kendisini tanımlayanlar açısından ifade ettiği anlam Gaziantep ve Eskişehir illeri

Sağcı 1	n	Ortalama	S.S
Ekonomik	176	2,5750	1,14035
Siyasal	176	2,9787	,85903
Sosyalkültürel	176	2,8598	1,00265
İnanç	176	3,6023	1,47000
İdeoloji	176	3,9375	1,23361
Sağcı 2	n	Ortalama	S.S
Ekonomik	154	2,8766	,99046
Siyasal	154	3,4481	,97662
Sosyalkültürel	154	2,7823	1,11622
İnanç	154	4,0195	,88908
İdeoloji	154	4,2143	,83207

Sağcı olarak kendisini tanımlayan seçmen ele alındığında Gaziantep ili açısından sağcı seçmeni Geçici Koruma Politikasının faktörlerinden ekonomik faktörden ‘düşük’ seviyede etkilendiği, siyasal, sosyal-kültürel faktörlerinden ‘orta’ düzeyde etkilendiği, ideoloji ve inanç faktörlerinden ise ‘yüksek’ düzeyde etkilendiği söylenebilir. Eskişehir ili açısından sağcı seçmenin Geçici Koruma Politikasının faktörlerinden ekonomik ve sosyal-kültürel faktör bakımından ‘orta’, siyasal ve inanç faktörlerinden ‘yüksek’ ve ideoloji faktörü bakımından ‘oldukça yüksek’ düzeyde etkilenmektedir.

Tablo – 5.35 Geçici koruma politikası faktörlerinin Solcu kimliği ile kendisini tanımlayanlar açısından ifade ettiği anlam Gaziantep ve Eskişehir illeri

Solcu 1	n	Ortalama	S.S
Ekonomik	24	1,8417	1,13747
Siyasal	24	3,1771	,98004
Sosyal-kültürel	24	1,8806	,58317
İnanç	24	1,4167	,92861
İdeoloji	24	3,6250	1,76469
Solcu 2	n	Ortalama	S.S
Ekonomik	94	1,8234	,91715
Siyasal	94	2,0718	1,14952
Sosyal-kültürel	94	1,5504	,45024
İnanç	94	2,3191	1,34574
İdeoloji	94	4,3404	1,13169

Solcu olarak kendisini tanımlayan seçmen ele alındığında Gaziantep ili açısından solcu seçmeni Geçici Koruma Politikasının faktörlerinden inanç faktöründen ‘oldukça düşük’ seviyede etkilendiği, ekonomik ve sosyal-kültürel faktörlerinden ‘düşük’ düzeyde etkilendiği, siyasal ‘orta’, ideoloji ise ‘yüksek’ düzeyde etkilendiği söylenebilir. Eskişehir ili açısından solcu seçmenin Geçici Koruma Politikasının faktörlerinden sosyal-kültürel faktör bakımından ‘oldukça düşük’, ekonomik, siyasal ve inanç faktörlerinden ‘düşük’ ve ideoloji faktörü bakımından ‘oldukça yüksek’ düzeyde etkilenmektedir.

Tablo – 5.36 Geçici koruma politikası faktörlerinin Atatürkçü kimliği ile kendisini tanımlayanlar açısından ifade ettiği anlam Gaziantep ve Eskişehir illeri

Atatürkçü 1	n	Ortalama	S.S
Ekonomik	69	2,0493	,90580
Siyasal	69	3,7228	,65651
Sosyal-kültürel	69	2,2754	,67871
İnanç	69	2,1739	1,18764
İdeoloji	69	4,0725	,89638
Atatürkçü 2	n	Ortalama	S.S
Ekonomik	131	1,8870	,85614
Siyasal	131	2,3922	1,21061
Sosyal-kültürel	131	1,5669	,46124
İnanç	131	2,2672	1,47191
İdeoloji	131	4,6107	4,59360

Atatürkçü olarak kendisini tanımlayan seçmen ele alındığında Gaziantep ili açısından Atatürkçü seçmenin Geçici Koruma Politikasının faktörlerinden ekonomik, sosyal-kültürel ve inanç faktöründen ‘düşük’ seviyede etkilendiği, siyasal ve ideoloji faktörlerinden ‘yüksek’ düzeyde etkilendiği söylenebilir. Eskişehir ili açısından Atatürkçü seçmenin Geçici Koruma Politikasının faktörlerinden sosyal-kültürel faktör bakımından ‘oldukça düşük’, ekonomik, siyasal ve inanç faktörlerinden ‘düşük’ ve ideoloji faktörü bakımından ‘oldukça yüksek’ düzeyde etkilenmektedir.

Tablo – 5.37 Geçici koruma politikası faktörlerinin Dindar kimliği ile kendisini tanımlayanlar açısından ifade ettiği anlam Gaziantep ve Eskişehir illeri

Dindar 1	n	Ortalama	S.S
Ekonomik	124	3,2823	1,10667
Siyasal	124	2,6462	,99487
Sosyalkültürel	124	3,2591	,80505
İnanç	124	3,6129	1,29859
İdeoloji	124	3,9919	1,18593
Dindar 2	n	Ortalama	S.S
Ekonomik	35	2,5543	,99183
Siyasal	35	3,9214	,75615
Sosyalkültürel	35	3,1333	1,05867
İnanç	35	4,0000	1,08465
İdeoloji	35	4,2571	,56061

Dindar olarak kendisini tanımlayan seçmen ele alındığında Gaziantep ili açısından dindar seçmeni Geçici Koruma Politikasının faktörlerinden ekonomik ve sosyal-kültürel faktörlerden ‘orta’ seviyede

etkilendiği, siyasal, inanç ve ideoloji faktörlerinden ‘yüksek’ düzeyde etkilendiği söylenebilir. Eskişehir ili açısından dindar seçmenin Geçici Koruma Politikasının faktörlerinden ekonomik ‘düşük’ sosyal-kültürel faktör bakımından ‘orta’, siyasal ve inanç faktörlerinden ‘yüksek’ ve ideoloji faktörü bakımından ‘oldukça yüksek’ düzeyde etkilenmektedir.

Tablo – 5.38 Geçici koruma politikası faktörlerinin Müslüman kimliği ile kendisini tanımlayanlar açısından ifade ettiği anlam Gaziantep ve Eskişehir illeri

Müslüman 1	n	Ortalama	S.S
Ekonomik	362	2,7122	1,12662
Siyasal	362	2,9789	,90404
Sosyal-kültürel	362	2,8796	,90310
İnanç	362	3,2983	1,44308
İdeoloji	362	3,8508	1,21617
Müslüman 2	n	Ortalama	S.S
Ekonomik	284	2,7852	1,10594
Siyasal	284	3,2980	1,18528
Sosyal-kültürel	284	2,7333	1,24163
İnanç	284	3,7430	1,22725
İdeoloji	284	4,4718	3,13353

Müslüman olarak kendisini tanımlayan seçmen ele alındığında Gaziantep ili açısından Müslüman seçmenin Geçici Koruma Politikasının faktörlerinden ekonomik, siyasal, inanç ve sosyal-kültürel faktörlerden ‘orta’ seviyede etkilendiği, ideoloji faktöründen ‘yüksek’ düzeyde etkilendiği söylenebilir. Eskişehir ili açısından Müslüman seçmenin Geçici Koruma Politikasının faktörlerinden ekonomik, siyasal ve sosyal-kültürel ‘orta’ inanç faktöründen ‘yüksek’ ve ideoloji faktörü bakımından ‘oldukça yüksek’ düzeyde etkilenmektedir.

Tablo – 5.39 Geçici koruma politikası faktörlerinin Alevi kimliği ile kendisini tanımlayanlar açısından ifade ettiği anlam Gaziantep ve Eskişehir illeri

Alevi 1	n	Ortalama	S.S
Ekonomik	4	1,6000	,48990
Siyasal	4	3,9063	,27717
Sosyalkültürel	4	2,2000	,47765
İnanç	4	1,5000	,57735
İdeoloji	4	2,5000	1,73205
Alevi 2	n	Ortalama	S.S
Ekonomik	53	2,2377	,94140
Siyasal	53	1,4764	,69166
Sosyalkültürel	53	1,4528	,35430
İnanç	53	2,9623	1,45394
İdeoloji	53	4,1698	1,32630

Alevi olarak kendisini tanımlayan seçmen ele alındığında Gaziantep ili açısından alevi seçmeni Geçici Koruma Politikasının faktörlerinden ekonomik ve inanç faktörlerinden ‘oldukça düşük’ seviyede etkilendiği, sosyal-kültürel ve ideoloji faktörlerinden ‘düşük’ düzeyde etkilendiği, siyasal faktörlerden ‘yüksek’ düzeyde etkilendiği söylenebilir. Eskişehir ili açısından alevi seçmenin Geçici Koruma Politikasının faktörlerinden siyasal ve sosyal-kültürel faktörlerden ‘oldukça düşük’ ekonomik faktör bakımından ‘düşük’, inanç faktörü bakımından ‘orta’ ve ideoloji faktörü bakımından ‘yüksek’ düzeyde etkilenmektedir.

Tablo – 5.40 Geçici koruma politikası faktörlerinin Ateist kimliği ile kendisini tanımlayanlar açısından ifade ettiği anlam Eskişehir ili

Ateist 2	n	Ortalama	S.S
Ekonomik	46	2,0739	1,01049
Siyasal	46	1,6114	,83343
Sosyalkültürel	46	1,5551	,49011
İnanç	46	2,3261	1,63373
İdeoloji	46	3,6087	1,79479

Ateist olarak kendisini tanımlayan seçmen ele alındığında sadece Eskişehir ilinde Ateist seçmen çalışmaya katıldığı için Eskişehir ili açısından değerlendirme yapılacaktır. Ateist seçmenin Geçici Koruma Politikasının faktörlerinden siyasal ve sosyal-kültürel faktörlerinden ‘oldukça düşük’ seviyede etkilendiği, ekonomik ve inanç faktörlerinden ‘düşük’ düzeyde etkilendiği ideoloji faktöründen ise ‘yüksek’ seviyede etkilendiği görülmektedir.

Tablo – 5.41 Geçici koruma politikası faktörlerinin Ülkücü kimliği ile kendisini tanımlayanlar açısından ifade ettiği anlam Gaziantep ve Eskişehir illeri

Ülkücü 1	n	Ortalama	S.S
Ekonomik	73	2,1753	,80135
Siyasal	73	3,2021	,71735
Sosyalkültürel	73	2,2265	,59863
İnanç	73	3,3699	1,33860
İdeoloji	73	4,0685	,93287
Ülkücü 2	n	Ortalama	S.S
Ekonomik	37	2,0703	,91313
Siyasal	37	3,3209	,94398
Sosyalkültürel	37	2,1946	,96422
İnanç	37	3,4595	1,26039
İdeoloji	37	4,4865	8,42160

Ülkücü olarak kendisini tanımlayan seçmen ele alındığında Gaziantep ili açısından ülkücü seçmeni Geçici Koruma Politikasının faktörlerinden ekonomik ve sosyal-kültürel faktörlerden ‘düşük’ seviyede etkilendiği, siyasal ve inanç faktörlerinden ‘orta’ düzeyde etkilendiği, ideoloji faktöründen ise ‘yüksek’ düzeyde etkilendiği söylenebilir. Eskişehir ili açısından ülkücü seçmenin Geçici Koruma Politikasının faktörlerinden ekonomik ve sosyal-kültürel faktörlerden ‘düşük’ seviyede etkilendiği, siyasal faktörden ‘orta’ seviyede etkilendiği inanç faktörü bakımından ‘yüksek’ ve ideoloji faktörü bakımından ‘ oldukça yüksek’ düzeyde etkilendiği söylenebilir.

4. SONUÇ VE GENEL DEĞERLENDİRME

17 Aralık 2010 yılında Tunus'ta Muhammed Buazizi isimli, üniversite mezunu seyyar satıcı olan 26 yaşındaki genç, yol kenarında sebze-meyve satarken polis ile ruhsatı olmadığı için tartışıp valilik binası önünde bu durumu protesto edip kendini benzin dökerek yakmıştı. Sonraki yıl Tunus'ta yönetimin değişmesi ile neticelenen süreç, Arap coğrafyasında hızla yayılan, “ekmek, özgürlük ve onur” çatışmasına dönüşecek ve literatüre ‘Arap Baharı’ olarak bilinen sivil halk hareketi diye geçecekti. Daha sonra pek çok ülkede dalga dalga yayılacak olan bu akım; 15 Mart 2011 yılına gelindiğinde, Suriye'nin Dera kentinde bir grup öğrencinin demokrasi talebi ile kendini gösterecek ve ardından kimsenin bu denli yayılacağını tahmin edemediği, günümüze kadar sürecek olan bir göç dalgasına, yerinden edilmelere, sivil katliamlarına, yakın veya uzak fark etmeksizin birçok ülkenin sosyal, siyasal, kültürel, ekonomik ve daha pek çok alanda değişim ve dönüşüm yaşamasına sebep olacaktı. Suriye’de Esad karşıtı gösteriler şeklinde başlayan fakat zaman içinde bir iç savaşa dönüşen, ulusal boyutu aşır uluslararası bir sorun haline gelen Suriye meselesi, 10 yılını geride bıraktığı halde sorunların çözümüne yönelik henüz gözle görülür bir gelişme olmadığı söylenebilir. Tüm bu gelişmeler dünyanın gözü önünde yaşanırken gerek bölgesel gerek ise küresel düzeyde birçok etkiyi de beraberinde getirdi. Hiç şüphesiz bu etkilere en çok maruz kalan ülkelerin başında da Suriye ile tarihsel-kültürel bağları olan ve aynı zamanda da sınır komşusu olan Türkiye gelmektedir. Türkiye’nin açık kapı politikasının da etkisiyle Nisan 2011 yılında başlayan göç dalgası günümüze gelindiğinde ise kimsenin öncesinde tahmin edemeyeceği bir boyuta ulaştı. Gerek ülkesinde muhalif konumuna düşme sebebiyle gerek ise; 2014 yılı itibariyle terör örgütü DEAŞ’ın yürüttüğü yıkıcı, korku verici ve dehşete düşürücü faaliyetler sebebiyle, yerel halk ülkesini yerinden edilmek suretiyle terk etmiş, ihtiyari olarak ülkesinden kaçmış ya da kaçmak zorunda bırakılmıştır. Geldiğimiz noktada Suriye halkının yedi milyonun üzerinde bir bölümünün bahse konu sebepler dâhilinde Suriye dışındaki coğrafyalarda yaşamak zorunda bırakıldığı bir realitedir. Bu sayı güncel rakamlara göre şu şekildedir: 2021 yılı verilerine göre Türkiye’de şehirlerde yaşayan Suriyeli sayısı 3.608.444 kişi iken, kamplarda yaşayan 57.502 kişi ile birlikte bu sayının 3.666.946 olduğu görülmektedir. Bu rakamlar bizlere, yalnızca Türkiye’de yaşayan Suriyelilerin, Suriye toprakları dışında yaşayan

yaklaşık yedi milyon Suriyeli vatandaşın yarısından fazlasının Türkiye’de olduğunu izhar etmektedir. Bu durumu başka bir istatistikle ifade etmek gerekirse de şunu söylemek mümkündür: İç savaş öncesi Suriye’de yaşayan halkın yüzde yirmisi hâlihazırda artık Türkiye’de yaşamlarını sürmektedir. Dolayısıyla bu durum her iki toplum açısından da yeni bir entegrasyon süreci olup; birtakım ilişkilerin kurulmasına, demografik değişiklikler yaşanmasına ve yeni sosyolojilerin oluşmasına sebep olmuştur. Hem göç ile gelen Suriyeliler hem de ev sahibi konumundaki Türkiye halkı bu ve benzeri değişikliklere adaptasyon süreci yaşamaktadır. Bu sürecin etkileri ekonomik, sosyal, siyasal, kültürel, inanç dünyası, yaşam tarzı vb. pek çok alanda karşımıza çıkmaktadır ve bu etkiler her iki toplumun da yeni ilişki ağları kurmasına, mevcut bazı ağları sonlandırmasına veyahut da yeniden dizayn etmesine sebep olmuştur. Suriye’de yaşanan bu büyük karışıklığın ardından öngörülemez göç dalgası başta Türkiye gibi komşu ülkeler olmak üzere pek çok devleti etkilemiştir. Osmanlı’nın son dönemlerinden Suriye savaşının yaşandığı tarihe kadar geçen süreç içinde, Türkiye devleti çeşitli sebeplerle birtakım göç dalgaları ile mücadele etmiş ve bu göç dalgalarına karşı birçok politika ortaya koymak mecburiyetinde kalmıştır. Bu durum kimi zaman bir devlet politikası olarak belirlenmiş kimi zaman iktidarda bulunan siyasi partinin tasarrufu olarak ortaya çıkmış kimi zaman ise; başkaca faktörlerin etkisi altında birtakım karar vericilerin iradeleri doğrultusunda hayata geçmiştir. Cumhuriyet’in ilk yıllarında, 21 Haziran 1934 tarih ve 2510 sayılı iskân kanunu “soy”a bağlı politikanın en önemli örneği olarak, zaman zaman Balkanlardan gelen “soydaş”lar için kullanılan bir göç politikası olma özelliğini taşıırken; aynı zamanda devlet aklının bir tezahürü olarak karşımıza çıkmaktadır. Devlet, bu kanunla birlikte soy bağı ile bağlı gördüğü göçmenlerin topluma kabul ve uyumu noktasında kanunda belirtilen şartları yerine getirmiştir. İlerleyen yıllarda 1951 tarihli Cenevre sözleşmesi, 1967 tarihli ek protokol, 1994 yılında da “Türkiye’ye iltica eden veya başka bir ülkeye iltica etmek üzere Türkiye’den ikamet izni talep eden münferit yabancılar ile topluca sığınma amacıyla sınırlarımıza gelen yabancılar ve olabilecek nüfus hareketlerine uygulanacak usul ve esaslar hakkında yönetmelikte değişiklik yapılmasına dair yönetmelik” ile göç konusunu düzenlenmeye çalışmıştır. 2011 yılında Suriye’den Türkiye’ye kitlesel göçler yaşanması nedeniyle, güncelliğini her daim taze tutan bu

politikanın bir çözüme kavuşturulması amacıyla 11 Nisan 2013 yılında 6458 sayılı “Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (YUKK)”, resmi gazetede yayınlanmıştır. 2014 yılı itibariyle yürürlüğe giren YUKK’nun, 91. Maddesinin 2. Fıkrasında geçen geçici koruma yönetmeliği burada düzenlenmiş olsa da, Suriye’den kitleler halinde gelenlerin hak ve sorumlulukları 13 Ekim 2014 tarihinde 6883 sayılı geçici koruma yönetmeliği ile detaylı bir şekilde tanzim edilmiştir. Bu tarihten itibaren “geçici koruma politikası” olarak bilinen bu politika Suriyelilerin Türkiye’deki durumlarını yasal düzlemde konumlandırmaktadır. Bahse konu bu politikanın elbette Türkiye toplumunda bir karşılığı, yansıması ve algılanışı vardır ve bu karşılık teknik mana ve karşılığından çok farklı boyut ve derinliktedir. Örneğin bu politikaya “mülteci politikası” demek kavramsal olarak doğru ifade değildir ancak teknik karşılığı “geçici koruma” olsa dahi toplumda farklı algılar mevcuttur.

Türkiye’de yaşayan Suriyelilere uygulanan geçici koruma politikası, toplumu yaşamın hemen her alanında etkilemiş olup, toplumda bu koruma altında bulunan kişilere yönelik içinde bulundukları kabul ve uyum sürecinde birtakım reaksiyonların oluşmasına sebep olmuştur. Bu konu ile ilgili son yıllarda artan çalışmalar, konunun ulusal ve ulus ötesi camiada etkisini göstermesi bakımından önemlidir. Bu çalışmada bilhassa hükümetleri ve muhalefeti karşı karşıya getiren, muhalefetin karşıt argümanlarla siyaset ürettiği bir mesele olan, aynı zamanda toplumun çeşitli kesimlerince kabul ve dışlama şeklinde kendini gösteren Geçici Koruma Politikasının yerel seçmene etkisi irdelenmiştir. Bu bakış açısının farklı sosyal, kültürel, siyasal çevrelerce nasıl değerlendirildiği noktasının araştırılması adına da iki farklı il ölçeğinde değerlendirilme yapılmıştır. Bu iller Gaziantep ve Eskişehir illeri olarak belirlenmiş olup, halihazırda Gaziantep ili Suriyeli barındırma konusunda sayısal verilere göre 449.073 kişi ile nüfusunun %21.5’ine denk gelen bir nüfusu içine almakta ve bu veri de İstanbul ilinden sonra en çok Suriyeli barındıran ikinci il olmasını sağlamaktadır. Bu oranın Türkiye genelinde % 4,38 olduğu düşünülünce Gaziantep ilinin bu anlamda irdelenmesi son derece önem arz etmektedir. Bunun yanı sıra, ikinci araştırma ilimiz olan Eskişehir’de geçici koruma kapsamında olan Suriyeli sayısının 5.500 civarı olarak bilinmektedir. Bu rakam, Türkiye ortalamasına yakın olmakta birlikte; geçici koruma politikası ile Türkiye’de bulunanların yaşadığı şehirler düşünüldüğünde Eskişehir ilk 30 il arasında

bulunmamaktadır. İki il hem bölgeye mesafeleri bakımından hem de ikili ilişkiler açısından düşünüldüğünde farklı birtakım verileri içermesi açısından, ayrıca şehir sakinlerinin farklı siyasal tercihleri sebebiyle araştırmaya konu olarak seçilmiştir. Gaziantep ili özelinde: Yerel halkın içinde Suriye’den gelenlerle akrabalık ilişkisi olanların bulunması ve etnik anlamda Arap nüfusuna da sahip olması bu ili farklı bir bakış ya da tutum sergileyip sergilemeyeceği konusunda örneklem olarak anlamlı kılarken; diğer taraftan siyasal tercihleri noktasında da hükümet partisinin kazandığı bir il olan Gaziantep ile muhalefetin başarılı olduğu bir il olan Eskişehir’in karşılaştırılması da politikaya bakış açısı konusunda bizlere çok çeşitli parametrelerde fikir vermesi açısından anlamlı ve önemlidir.

Çalışmada katılımcılara bahse konu parametreler baz alınarak çeşitli sorular yöneltilmiş, toplumsal tepkiler hakkında bilgi sahibi olmamız amaçlanmıştır. Bu konuda öncelenen sorulardan biri geçici koruma politikası olarak adlandırılan politikanın sorumlusunun kim olduğuna dairdir. Bu sayede, toplumsal bakış açısına göre Suriyelilerin Türkiye’de sahip oldukları hak ve ehliyetlerin yeterli ya da yetersiz olması sorgulanmaksızın kim tarafından verildiği algısı araştırılmıştır. Bu soru aynı zamanda anketin 10. sorusu olarak da çalışmada yer almış olup, çalışmaya Gaziantep ilinden katılan 464 katılımcının 282’si, bir başka deyişle %60,8’i mevcut hükümetin sorumlu olduğunu düşünürken; Eskişehir ilinden katılan 463 kişinin 262’si, bir başka deyişle %56,6’sı mevcut hükümeti sorumlu görmektedir. Genel toplamda katılan 927 kişilik katılımcı grubun 544’ü, bir başka deyişle %58,7’si mevcut hükümeti bu politikadan ötürü sorumlu tutmaktadır. Diğer seçeneklerden bağımsız olarak en fazla işaretlenen seçenek olan “Geçici koruma politikasının sorumlusu hükümettir.” ibaresi politika konusunda sormuş olduğumuz sorunun cevabını net bir şekilde almamızı sağlamıştır, bu noktadan hareketle bu politikadan kaynaklanan olumlu veya olumsuz neticeleri hükümete fatura edecek %58,7 düzeyinde bir halk çoğunluğunun olduğu anlaşılmaktadır. Öyle ki; hükümetin, bu politikanın başarılı olması konusunda yoğun çaba göstermesi toplumda karşılığı ve yansımaları olacak bir duruma işaret etmektedir. Tersine bir durum da yine, kayda değer birtakım reaksiyonların gelişmesine sebebiyet verebilir. Konuya dair sorulması gereken başka bir soru da geçici koruma politikası yürürlüğe girmeden yapılmış olan ilk yerel seçim, devamında yapılmış seçimler ve ilerleyen zamanda yapılacak olan seçimlere dairdir. Bu soru yöneltilerek

amaçlanmak istenen bahse konu politikanın seçmen davranışlarına etkileridir. Bunu ölçmek maksadıyla 29 Mart 2009 tarihli seçim sonuçlarından başlanarak, sırasıyla 30 Mart 2014 ve 31 Mart 2019 seçim sonuçlarına dair veriler incelenmiş, ayrıca yapılacak ilk güncel seçime dair birtakım sorular yöneltilerek devam eden sürecin etkisi görülmeye çalışılmıştır. Bu sorular düzleminde ve çalışmanın varmak istediği amaç doğrultusunda hipotezler oluşturulmuş ve ana hipotez onu destekleyici alt hipotezlerle tasnif edilerek neticeleri analiz edilmiştir. Buna göre ana hipotezin birinci sorusu olan, seçmenlerin 30 Mart 2014 yerel seçimindeki siyasi tercihlerinde geçici koruma politikasının belirleyici etkisi olup olmadığına dair soru ile ana hipotezlerde yer alan diğer iki soru açısından, katılımcıların cevapları değerlendirilmiştir. Ölçek sorularının faktör yükleri bulunduktan sonra, oluşturulan faktörlerin anova testi neticesinde anlamlı farklılık oluşturup oluşturmadığı analiz edilerek hipotezler test edilmiştir. Bu faktörler: Aday-parti faktörü, ekonomik faktörler, siyasal faktörler ve sosyal-kültürel faktörler olan temel faktörler ile; tek başına anlamlı faktör yüküne sahip olan -başka sorularla bir faktör altında toplanmamakla birlikte- din ve ideolojiye dair soruların oluşturduğu faktör yükleridir. Bu bağlamda, ana hipotez sorularının ilki değerlendirildiğinde, iki farklı tablo marifetiyle önce Gaziantep ili, daha sonra da Eskişehir ili açısından değerlendirme yapılmıştır. Tablo-5.16 Gaziantep ili açısından verilerin değerlendirildiği tablodur ve sonuçlar şu şekildedir: Dört ana faktör (aday-parti, ekonomik, siyasal, sosyal-kültürel) açısından değerlendirilen katılımcı tercihlerine göre, siyasal faktörler hariç, aday-parti, ekonomik, sosyal-kültürel faktörlerde anlamlı bir fark görülmekte olup; 30 Mart 2014 tarihli yerel seçimde Gaziantep ili katılımcıları açısından “geçici koruma politikası” sayılan faktörler üzerinde etkili olmuş ve aynı zamanda oy tercihlerine yansımıştır. Aynı yıl, Eskişehir ilinden katılanlar açısından değerlendirildiğinde Tablo- 5.17 incelendiğinde faktörlerin tamamı (aday-parti, ekonomik, siyasal, sosyal-kültürel) anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir. Bu bağlamda şunları söylemek mümkündür: 30 Mart 2014 tarihli yerel seçimlerinde ankete katılan Eskişehirli seçmenlerde “geçici koruma politikası”nın tesiri olduğu tespit edilmiştir. Her iki ilde de bir faktör hariç bu politikanın seçmen tercihinde etkili olduğunu söylemek mümkündür. Her iki ilin katılımcılarının dikkate alınarak değerlendirildiği ortak tablo olan Tablo-5.18 göstermektedir ki,

faktörlerin tamamında anlamlı farklılık vardır ve dolayısıyla çalışmaya katılan 927 katılımcıdan, belirtilen tarihte siyasal bir tercihte bulunan 714'ünün geçici koruma politikasına göre siyasal tercihte bulunduğu saptanmıştır. Ana hipotezin bir başka sorusu olan, seçmenlerin 31 Mart 2019 yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde geçici koruma politikasının etkisinin olup olmadığına dair sorunun cevabı katılımcıların değerlendirmeleri ve faktörlere yansıdığı haliyle analiz edilmiştir. Yine öncelikle ayrı ayrı Gaziantep ve Eskişehir'den çalışmaya katılanlar ölçeğinde değerlendirme yapılmıştır. Bu değerlendirmenin anova testi ile tablolastırılmış şekli şöyledir: Gaziantep ilinden katılanların verilerinin yer aldığı Tablo-5.19'a göre 31 Mart 2019 yerel seçimlerinde oy kullanan katılımcılar siyasal tercih yaparken, geçici koruma politikasının tesirinde kalmıştır, şöyle ki; faktörlerin tamamında anlamlı farklılığa rastlanmış olup, hem aday-parti faktörü hem ekonomik hem siyasal hem de sosyal-kültürel faktörler açısından anlamlı farklılık olan $p<0,05$ değeri saptanmıştır. Eskişehir ilinden çalışmaya katılanların verilerinin yer aldığı Tablo 5.20 incelendiğinde anova testi neticesinde yine faktörlerin hepsinde anlamlı farklılık saptanmıştır. Böylece Eskişehir ilindeki katılımcılar da geçici koruma politikasının 31 Mart 2019 yerel seçimlerinde seçmen tercihine etki ettiğine dair kanaat bildirmiştir. Genel toplam açısından Tablo-5.21 ele alındığında 927 katılımcıdan 877'si 31 Mart 2019 yılındaki yerel seçimlerde oy kullandığında geçici koruma politikasının seçmen tercihlerini etkilediği yönünde fikir beyan etmiştir. Zira faktörlerin tamamında p değeri anlamlı farklılık ifade eden 0,05 değerinden küçüktür. Ana hipotezlerden sonuncusu olan, seçmenlerin yapılacak ilk yerel seçimde siyasi tercihinin değişmesinde geçici koruma politikasının etkisinin olup olmadığı yönündeki kabul ise yine ayrı ayrı iki il özelinde ve sonunda da genel toplam üzerinden değerlendirilmeye çalışılmıştır. Tablo-5.22 Gaziantep ili açısından katılanların değerlendirildiği tablodur, Gaziantep ilinde gelecek seçimde geçici koruma politikasının seçmen tercihine etki edeceği bütün faktörlerin anlamlı farklılık oluşturduğu görülmektedir. Katılımcıların ifadelerine göre, yapılacak ilk yerel seçimdeki tercihleri üzerinde bu politika etkili olacaktır. Tablo- 5.23 Eskişehir ili katılımcılarını değerlendirmiştir. Eskişehirli katılımcılar da tıpkı Gaziantep'teki katılımcılarda olduğu gibi geçici koruma politikasının tercihlerini etkileyeceğini düşünmektedir, zira bütün faktörler anlamlı bir farklılığa işaret etmektedir. İki ildeki

bütün faktörlerde $p < 0,05$ olarak karşımıza çıkmaktadır. İki il katılımcılarından oluşan 927 kişinin ortalaması alındığında anova testine göre hazırlanmış Tablo- 5.24'e göre tüm faktörler $p < 0,05$ değerini göstermekte olup, anlamlı farklılığa rastlanmıştır ve geçici koruma politikası katılanlar açısından yapılacak ilk yerel seçimde siyasi tercih açısından etkide bulunacaktır. Ana hipotezlerin değerlendirilmesi sonrası destekleyici hipotezlere bakılacak olursa; burada toplam 6 adet destekleyici hipotez olup, bunlar: 30 Mart 2014, 31 Mart 2019 ve yapılacak ilk yerel seçimden ayrı ayrı toplam 18 soru ile karşımıza çıkmaktadır. Destekleyici hipotezlerin tek tek değerlendirilmesi ise şu şekildedir: İlk destekleyici hipotezimiz seçmenlerin 30 Mart 2014 yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde ekonomik faktörlerin etkisinin olup olmadığıdır. Buna göre anova testi sonuçlarına bakılınca tablo-5.16'da da görüldüğü gibi Gaziantep ilinde katılımcılar açısından ekonomik faktörlerin siyasi tercih üzerinde anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir. Yine aynı seçim dönemine dair Eskişehir ili katılımcıları açısından da Tablo-5.17 ekonomik faktörlerin siyasi tercihler bakımından anlamlı farklılık gösterdiğini işaret etmektedir. Genel ortalamaya bakıldığında, buna göre Tablo-5.18 incelendiğinde 2014 yerel seçimlerinde iki il bazında çalışmaya katılanlar için ekonomik faktörler anlamlı farklılık göstermektedir. Hem Gaziantep ili katılımcılarının hem de Eskişehir ili katılımcılarının anova testi sonuçlarının $p < 0,05$ olduğu tablolarla sabittir. İkinci destekleyici hipotez seçmenlerin 31 Mart 2019 yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde ekonomik faktörlerin etkisinin olup olmadığıdır. Buna göre anova testi sonuçlarına bakılınca Tablo-5.19'da da görüldüğü gibi Gaziantep ilindeki katılımcılar açısından ekonomik faktörlerin siyasi tercih üzerinde anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir. Yine aynı seçim dönemine dair Eskişehir ili katılımcıları açısından da Tablo-5.20 ekonomik faktörlerin siyasi tercihler bakımından anlamlı farklılık gösterdiğini işaret etmektedir. Genel ortalamaya bakıldığında ise Tablo-5.21'de 2019 yerel seçimlerinde iki il bazında çalışmaya katılanlar için ekonomik faktörler anlamlı farklılık göstermektedir. Yine, hem Gaziantep ili katılımcılarının hem de Eskişehir ili katılımcılarının anova testi $p < 0,05$ olduğu tablolarla sabittir. Üçüncü destekleyici hipotez, seçmenlerin yapılacak ilk yerel seçimdeki siyasi tercihlerinin değişmesinde ekonomik faktörlerin etkisinin olup olmadığıdır. Buna göre anova testi sonuçlarına bakılınca Tablo-5.22'de de görüldüğü

gibi Gaziantep ilindeki katılımcılar açısından ekonomik faktörlerin siyasi tercih üzerinde anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir. Yine aynı seçim dönemine dair Eskişehir ili katılımcıları açısından da Tablo-5.23 ekonomik faktörlerin siyasi tercihler bakımından anlamlı farklılık gösterdiğini işaret etmektedir. Genel ortalamaya bakıldığında ise Tablo-5.24'te yapılacak ilk yerel seçimlerde iki il bazında çalışmaya katılanlar için ekonomik faktörler anlamlı farklılık göstermektedir. Hem Gaziantep ili katılımcılarının hem de Eskişehir ili katılımcılarının anova testi analiz sonucunun $p<0,05$ olduğu tablolarla sabittir. Çalışmanın anket sonuçlarından hareketle oluşturulan anova testi sonuçları dikkate alındığında dördüncü hipotez sorusu olan, seçmenlerin 30 Mart 2014 yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde sosyal ve kültürel faktörlerin etkisinin olup olmadığı, beşinci sorusu olan, seçmenlerin 31 Mart 2019 yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde sosyal ve kültürel faktörlerin etkisinin olup olmadığı ve altıncı sorusu olan, seçmenlerin yapılacak ilk yerel seçimlerde siyasi tercihlerinin değişmesinde sosyal ve kültürel faktörlerin etkisinin olup olmadığı sorularının değerlendirmesi için şunları söylemek mümkündür: Hem Gaziantep ili açısından hem Eskişehir ili açısından ve hem de genel toplam açısından düşünüldüğünde ilgili tablolar bizlere göstermektedir ki; 30 Mart 2014, 31 Mart 2019 ve yapılacak ilk yerel seçimlerde seçmenlerin siyasi tercihi üzerinde sosyal ve kültürel faktörlerin anlamlı farklılık oluşturur. Her iki il için ve genel toplam için $p<0,05$ değerini göstermektedir. Çalışmanın yedinci hipotez sorusu olan, seçmenlerin 30 Mart 2014 yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde aday-parti faktörünün etkisinin olup olmadığı. Sekizinci sorusu olan, seçmenlerin 31 Mart 2019 yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde aday-parti faktörünün etkisinin olup olmadığı ve 9. Sorusu olan, seçmenlerin yapılacak ilk yerel seçimlerde siyasi tercihlerinin değişmesinde Aday-parti faktörünün etkisinin olup olmadığı sorularının değerlendirmesi için şunları söylemek mümkündür, hem Gaziantep ili açısından hem Eskişehir ili açısından ve hem de genel toplam açısından düşünüldüğünde ilgili tablolar bizlere göstermektedir ki, 30 Mart 2014, 31 Mart 2019 ve yapılacak ilk yerel seçimlerde seçmenlerin siyasi tercihi üzerinde aday-parti faktörünün anlamlı farklılık gösterdiği görülmüştür. Her iki il için ve genel toplam için $p<0,05$ değerini göstermektedir. Çalışmanın onuncu hipotez sorusu olan, seçmenlerin 30 Mart 2014

yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde siyasal faktörlerin etkisinin olup olmadığı, on birinci sorusu olan, seçmenlerin 31 Mart 2019 yerel seçimlerindeki siyasi tercihlerinin değişmesinde siyasal faktörlerin etkisinin olup olmadığı ve on ikinci sorusu olan, seçmenlerin yapılacak ilk yerel seçimlerde siyasi tercihlerinin değişmesinde siyasal faktörlerin etkisinin olup olmadığı sorularının değerlendirmesi için şunları söylemek mümkündür: Hem Gaziantep ili açısından hem Eskişehir ili açısından ve hem de genel toplam açısından düşünüldüğünde ilgili tablolar bizlere göstermektedir ki; 30 Mart 2014, 31 Mart 2019 ve yapılacak ilk yerel seçimlerde seçmenlerin siyasi tercihi üzerinde siyasal faktörler anlamlı farklılık gösterir. Her iki il için ve genel toplam için $p<0,05$ değerini göstermektedir. Destekleyici hipotezler arasında yer almasına karşın herhangi bir faktörün altına girmeyen fakat başlı başına faktör yükleri yüksek olduğu için değerlendirmeye alınan K18, K19 kodlaması ile din ve ideoloji faktörü olarak tanımlanan faktörlere dair analiz yapılarak ve analizler sırasıyla 2014, 2019 ve yapılacak ilk yerel seçim bazında değerlendirilerek anova testi ile açıklanmaya çalışılmıştır. Destekleyici hipotez sorusu olarak hazırlanan on üçüncü soru seçmenlerin 30 Mart 2014 yerel seçimlerinde siyasi tercihlerinin değişmesinde ideolojik faktörlerin etkisinin olup olmadığı, on dördüncü sorusu olan seçmenlerin 30 Mart 2019 yerel seçimlerinde siyasi tercihlerinin değişmesinde ideolojik faktörlerin etkisinin olup olmadığı ve on beşinci sorusu olan seçmenlerin yapılacak ilk yerel seçimlerde siyasi tercihlerinin değişmesinde ideolojik faktörlerin etkisinin olup olmadığı sorularının katılımcılar açısından cevabı şu şekildedir: Gaziantep ilinde 30 Mart 2014 yılı açısından $p=0,005$, 31 Mart 2019 yılı açısından $p=0,000$ ve yapılacak ilk yerel seçim açısından $p=0,003$ değerleri ile anova testine göre Gaziantep ilindeki katılımcılar açısından her üç seçim döneminde de siyasi tercihlerde, ideoloji anlamlı farklılık göstermektedir. Bununla birlikte Eskişehir ilindeki katılımcılar açısından değerlendirilince, 30 Mart 2014 $p=0,671$, 31 Mart 2019 $p=0,368$ ve gelecek seçimler açısından $p=0,208$ olduğu saptanmıştır. Buna göre; Eskişehir ili katılımcılarında siyasal tercihler açısından ideoloji, anova testine göre $p>0,05$ olduğu için anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Destekleyici hipotez sorusu olarak hazırlanan on altıncı soru seçmenlerin 30 Mart 2014 yerel seçimlerinde siyasi tercihlerinin değişmesinde din faktörünün etkisinin olup olmadığı, on yedinci soru seçmenlerin 30 Mart 2019 yerel seçimlerinde siyasi tercihlerinin değişmesinde

din faktörünün etkisinin olup olmadığı ve on sekizinci soru ise seçmenlerin yapılacak ilk yerel seçimlerde siyasi tercihlerinin değişmesinde din faktörünün etkisinin olup olmadığının katılımcılar açısından değerlendirilmesidir ve cevabı şu şekildedir: Her üç soru ile ilgili hem Gaziantep ilindeki katılımcıların hem de Eskişehir ilindeki katılımcıların 2014, 2019 ve gelecek ilk seçimde siyasi tercihlerinin değişmesinde din faktörünün etkisi olup olmadığı yönündeki sorulara verdikleri cevaplar analiz edildiğinde anova testine göre yapılan değerlendirmeye göre anlamlı farklılık saptanmıştır. Bu sonuçlara göre anket sorularından on sekizinci soru olan “Yerel seçimlerde vereceğim oyu inançlarım belirler.” ve on dokuzuncu soru olan “Yerel seçimlerde vereceğim oyu siyasi görüşlerim belirler.” tümceleri katılımcılar açısından değerlendirilmiş olup, anlamlı ve anlamsız farklılık oluşturup oluşturmadıkları her iki il bazında ayrı ayrı ele alınmıştır. Yapılan anova testi sonuçları tablolar eşliğinde gösterilmiştir. Farklı etmenlerin de olabileceği ihtimali her zaman dikkate alınmakla birlikte ankete katılanların görüşlerinin referans alındığı unutulmamalıdır. Çalışmaya katılan, Gaziantep ilinde 464 ve Eskişehir ilinde 463 kişinin bu doğrultuda irade açıklamasında bulunduğu, çalışmanın bütünüyle katılımcıların düşüncelerine dayandığı, vurgulanması gereken başka bir husustur. Toplam 927 katılımcı ile gerçekleştirilen çalışmaya dair üzerinde durulması gereken diğer hususlar şunlardır: Şüphesiz başka faktörlerin de etkisi olmakla birlikte “geçici koruma politikası” niceliksel olarak daha önce eşine rastlanılmayan ölçüde kişiyi, kitleler halinde kabul edip; toplumsal kabul ve uyum gibi başkaca amaçları da beraberinde getiren, iki toplumun birlikte yaşamasını sağlama çabasıdır. Dolayısıyla zor, karmaşık ve ne zaman neticeleneceğine dair kimsenin fikrinin olmadığı, belki de süresiz bir toplumsal mutabakatın vücut bulmuş halidir. Buna istinaden içinde çatışmaları olan, belirsiz, muğlak ve inişli çıkışlı bir süreç dahilinde toplumun karşısında beliren bir politika olması sebebiyle dikkate değerdir. Çalışmada ele aldığımız iki il olan Gaziantep ve Eskişehir örnekleri bizlere pek çok argüman sunarken bunların içinden en fazla dikkat çekenlerinden bir tanesi, her ne kadar bu politikaya muhalif gibi görünse de, aslında mülteciler ile yaşamak durumunda kalan ve politika sürecinde-politika sonrası süreçte, en azından seçim dönemlerinde hükümetten yana tavır sergileyenlerin; uzaktan bu politikanın etkilediği kişilerden daha fazla zorluğuna muhatap olduğudur. Geçici koruma durumunda olanların

toplum üzerindeki genel etkilerinin dışında, birlikte yaşayanlar açısından farklı algıların oluşmasına da sebep oldukları görülmektedir. Tablolardan hareketle politika yapıcılarının karşısında olmakla bilinen, muhalefet partisini destekleyen Eskişehir ilinde, Gaziantep iline kıyasla bazı hususlarda daha yumuşak tercihlerde bulunduğu görülmektedir. Çalışmada geçici koruma politikasının etkisine dair ortaya çıkan faktörler dışında iki soru, faktör yükünün anlamlı görülmesinden ötürü ayrı olarak değerlendirmeye alınmıştır. Anketin on sekizinci ve on dokuzuncu soruları inanç ve ideoloji faktörü olarak tanımlanmış olup, bu iki faktörün de diğer faktörler gibi yerel seçimler açısından durumları değerlendirilmiştir. Buna göre 2014 yerel seçimlerinde Gaziantep ili açısından hem inanç hem de ideoloji anlamlı farklılık gösterirken, aynı seçimde Eskişehir ilinde inanç anlamlı farklılık gösterirken, ideoloji faktörünün anlamlı farklılık göstermediği görülmüştür. 2019 yerel seçimlerinde katılımcılar açısından Gaziantep için aynı durum söz konusu iken, Eskişehir de 2014 yerel seçimi ile paralellik göstermekte inanç anlamlı farklılık gösterirken, ideolojide anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Katılımcıların yapılacak ilk yerel seçim hususunda da bir önceki yerel seçimde olduğu gibi inanç ve ideoloji faktörü konusunda fikir beyan ettikleri Tablo- 5.29 ve Tablo-5.30’da görülmektedir. Bu durum bizlere katılımcıların 2014, 2019 ve yapılacak ilk yerel seçimde “geçici koruma politikası” faktörlerinden olan inanç ve ideolojiye dair fikir vermektedir. Gaziantep ilinde katılımcılar açısından her üç seçim için de inanç ve ideoloji faktörlerinin anlamlı farklılık gösterdiği; Eskişehir ilinde yine katılımcılar açısından bakıldığında inanç faktörü üç seçim için de anlamlı farklılık gösterirken; ideoloji faktöründe anlamlı farklılığa rastlanmamaktadır. Çalışmada ayrıca, bazı sosyal, siyasal, kültürel, dini kimlikler ile kendisini tanımlayan katılımcıların geçici koruma faktörleri ile bu kimlikleri arasında bir ilişki bulunup bulunmadığı ve bu ilişkinin anlamlı farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Kendisini Türk, Kürt, Arap; Sağcı, Solcu, Atatürkçü, dindar, Müslüman, Alevi, Ateist, Ülkücü kimlikleri ile tanımlayanların geçici koruma politikası karşısında sergiledikleri tutum hakkında şunları söylemek mümkündür: Gaziantep ilinde çalışmaya katılıp kendisini Türk olarak tanımlayanların Tablo-5.31 incelendiğinde geçici koruma politikasından büyük oranda etkilendikleri görülürken, Eskişehir’de çalışmaya katılanlardan kendisini Türk olarak tanımlayanların sosyal kültürel faktör hariç bu politikadan etkilenmedikleri görülmektedir. Kendisini Kürt

olarak tanımlayanlar açısından bakıldığında Gaziantep ilinde ideoloji faktörü hariç, bu politikadan etkilendikleri; buna karşın, Eskişehir ilindeki Kürtlerin bu politikadan etkilenedikleri Tablo-5.32'ye bakılarak söylenebilmektedir. Katılımcılar açısından bakıldığında kendisini Arap kimliği ile tanımlayanlara sadece Gaziantep ilindeki katılımcılarda rastlanmış olup, bu politikaya dair etki durumları şu şekildedir: Gaziantep ilinde kendisini Arap olarak tanımlayan seçmenlerin geçici koruma politikasının tüm faktörleri arasında anlamlı farklılık görülmekte olup, bu politikanın unsurlarından etkilendikleri söylenebilir. Tablo -5.33 bunun detaylı analizini vermektedir. Sağcı kimliği ile kendisi tanımlayan katılımcıların durumuna bakacak olursak, Gaziantep ilindeki katılımcılarda inanç faktörü hariç anlamlı farklılık görülmemekte olup, Eskişehir ilinde sağcı olarak kendisini tanımlayanlar ile bu politikanın faktörleri arasında anlamlı farklılığa rastlanmıştır. Dolayısıyla Eskişehir'deki katılımcılar bu politikanın faktörlerinden etkilenirken Gaziantep ili katılımcılarının Tablo-5.34'te de görüldüğü gibi bu faktörlerden etkilenediklerini saptanmıştır. Solcu olarak kendisini tanımlayanlar her iki ilde de bu politikadan büyük oranda etkilendiklerini beyan etmişlerdir. Bu hususta Tablo-5.35 bizlere fikir vermesi bakımından önemlidir. Atatürkçü olarak kendilerini tanımlayanlar her iki ilde de ideoloji faktörü hariç geçici koruma politikasından etkilendikleri yönünde fikir beyan etmişlerdir. Tablo-5.36 kendisini Atatürkçü olarak tanımlayanlar ile “geçici koruma politikası” faktörleri arasındaki ilişki hakkında bilgi vermektedir. Yine her iki il açısından dindar kimliği ve müslüman kimliği ile kendisini tanımlayanların bu politikadan büyük oranda etkilendikleri yönünde veri sunmaktadır. Bu hususta Tablo-5.37 ve Tablo-5.38 analizleri ortaya konulmuştur. Her ne kadar katılımcılar açısından sayısal bakımdan farklılık olsa da, Gaziantep ilinde ve Eskişehir ilinde katılımcılardan kendisini alevi olarak tanımlayanların faktör sayıları dikkate alındığında geçici koruma politikasının faktörleri ile anlamlı farklılık göstermekte olup, bu politikadan etkilendikleri katılımcılar tarafından beyan edilmiştir. Bu durum Tablo-5.39 ile gösterilmektedir. Kendisini ateist olarak tanımlayan katılımcılar yalnızca Eskişehir ilinde görülmekte olup, bu katılımcılar da geçici koruma politikasının tüm faktörlerinden etkilendikleri beyan etmiş ve bu politika faktörlerinin hepsinde anlamlı farklılık görülmüştür. Gaziantep ilindeki 464 katılımcıdan hiçbirisi ateist kimliği ile kendisini tanımlamadığı için bu hususta

herhangi bir veri oluşmamıştır. Kimlik-politika etkisine dair son verimiz kendisini ülkücü olarak tanımlayan katılımcılara dair verilerdir. Her iki ilde kendisine ülkücü diyen katılımcıların faktör sayıları ele alındığında genel manada geçici koruma politikasından etkilenmedikleri Tablo-5.41 incelendiğinde görülmektedir.

Tüm bu veriler değerlendirildiğinde örneklem olarak ele alıp incelediğimiz iki il olan Gaziantep ve Eskişehir illerinde büyük oranda geçici koruma politikasının yerel seçmenin siyasal tercihi üzerinde etkili olduğu görülmektedir. Öyle ki; katılımcılar hem 2014 hem 2019 yerel seçimlerinde geçici koruma politikasının tesirinde kalarak oy kullanmış hem de yapılacak ilk yerel seçimde yine bu politikanın tesiriyle oy kullanacaktır. Fakat yine de çalışma seçmenlerin tercihleri üzerinde her ne kadar geçici koruma politikasının etkili olduğunu söylese de, başka birtakım etkilerden dolayı da iki ilde kazanan partilerin oy potansiyellerinin çok fark etmediği, kazanan parti veya adayların etkisinin devam ettiğini göstermektedir. Bu faktörlerin neler olduğuna dair sorular başka bir çalışmanın konusunu oluşturmakta olup, geçici koruma politikasının yerel seçmenin siyasal tercihi üzerinde etkili olmasına rağmen başka verilerin etkisi ile büyük farklılık olmadığına dair göstergeler şu şekilde özetlenebilir: Gaziantep ili açısından bakıldığında 29 Mart 2009 yılında yapılan yerel seçimlerin resmi sonuçlarına göre AK Parti birinci parti olurken, CHP ikinci parti konumundadır. Katılımcıların tercihlerine bakıldığında da yine AK parti birinci sırada, CHP ise ikinci sıradadır. 30 Mart 2014 yerel seçimleri Gaziantep özelinde değerlendirildiğinde, yine katılımcıların tercihleri açısından AK Parti birinci sırada, CHP ikinci sırada yer almaktadır. Bu noktadan hareketle anlaşılan odur ki; politikanın etki ettiği bir dönemde ve bu politikanın sebebi olarak hükümetin görüldüğü bir ortamda hükümet partisinin birinci sırada olması başkaca etmenlerin olduğuna işaret etmektedir. 31 Mart 2019 yılına gelindiğinde “geçici koruma politikası” etkili olmasına rağmen yine birinci partinin AK Parti, ikinci partinin ise CHP olduğunu görmek mümkündür. Eskişehir ili açısından veriler değerlendirildiğinde karşımıza yine benzer sonuçlar çıkmaktadır. Öyle ki; 29 Mart 2009 seçimlerinde birinci sırada olan DSP, daha önce CHP’den aday olarak kazanan belediye başkanı adayının parti değiştirmesi ve DSP saflarına geçmesi ile yerel seçimi kazanmıştır. Nihayet 31 Mart 2019 yerel seçimlerinde CHP yine birinci parti olarak seçimleri kazanmıştır. Bu durum daha önce de belirttiğimiz üzere seçmenlerin

siyasal tercihleri üzerinde geçici koruma politikasının etkisi olmakla birlikte -ki bu etki ankete verilen cevaplar incelendiğinde olumsuz bir etkidir iki ilde de kazanan partilerin aynı olması bizlere bu politika dışında başka faktörlerin de doğal olarak seçmeni etkilediği konusunda fikir vermektedir. Bu münasebetle geçici koruma politikasının hem Gaziantep ilinde hem de Eskişehir ilinde yerel seçmenin siyasal tercihini etkilediği fakat başka faktörleri de göz ardı etmememiz gerektiğini söylemekte fayda vardır. Bütün faktörler üzerinden bir değerlendirme yapılınca Gaziantep ilinin Eskişehir iline nazaran bu politikadan daha fazla etkilendiği ve Gaziantep seçmenin oy kullanırken bu faktörleri daha fazla göz önünde bulundurduğu anlaşılmaktadır. Sosyal hayat içerisinde daha fazla ikili ilişkilerde bulunmaları buna tesir edebilir, yine nüfus oranı bakımından daha fazla göç ile gelenlerin olması buna etki edebilir, fakat siyasi parti tercihleri bakımından iktidar partisinin burada kazanan parti olması yönünden dikkate alınması gereken bir durum. Bunun yanında sosyal - kültürel yönden benzer pek çok ilişki ağına sahip olmalarına rağmen olumsuz manada etkilenmeleri yine ilginç bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Ek 2’de verilen bilgiler ışığında bu tespitler yapılabilmektedir.

Seçmen davranışlarının kompleks bir sürecin ürünü olduğu unutulmamalı, bu davranışlar üzerinde birçok parametrenin etkisinin olduğu yine dikkat edilmesi gereken hususlardan biridir. Alan araştırmasının neticesinden de anlaşılabileceği üzere siyasi parti liderinin imajı, bir politikanın halka benimsetilmesi sürecinde önemli rol oynamaktadır. Geçici koruma politikasının müsebbibi hükümet olarak görülmesi ve bu politikadan hoşnut olunmamasına rağmen oy oranlarında ciddi değişimlerin olmaması bizlere parti liderlerinin bu süreçleri kabul ettirmede, benimsetmede önemli rol oynadıklarını gösterir. Halk politikanın genelinden memnun olmasa da başka faktörlere bağlı olarak politika aleyhinde tercihte bulunma noktasında tereddütler yaşamaktadır. Ayrıca günümüzde göç politikalarının algılanış şekli olumlu yâda olumsuz manada teknolojinin yönlendirmesine de bağlıdır. Sosyal medya göç ile gelenler hususunda ciddi etki yapabilecek bir alandır. Nitekim araştırmaya katılanların büyük bölümü, realiteden uzak birtakım bilgilere sahip, dolayısıyla bilgi kirliliği engellenebilirse, vatandaş sağlıklı bilgiye ulaşabilirse politika karşısında tutumu daha net bir biçimde ölçülebilir. Göçmen politikasının sağlıklı bir zemine oturtulmasının ön koşulu İktidar ile muhalefet tartışmalarının

ötesine geçmesine bağlıdır. Meselenin bir çıkar çatışması mı yoksa insani değerlerin gereği mi olduğu açıklığa kavuşturulduğunda daha sağlıklı adımların atılması kaçınılmaz görünmektedir. Buna rağmen özellikle son yıllarda savaş ortamlarından göçün önüne geçmenin yolları üzerine kafa yorulmalı, savaşı doğuran etmenlerin üzerinde durulmalı, nitekim son yüzyıla bakılınca yerinden edilmelerin büyük çoğunluğu savaş ortamlarının etkisiyle gerçekleşmektedir. Hem göç alan hem de göç veren ülkelerin refah seviyeleri, siyasal istikrarının sağlanması, sosyal ve kültürel varlıklarının devam edebilmesi güven ortamlarının sağlanması ile mümkün görünmektedir.

KAYNAKLAR

KİTAPLAR

- Abadan Unat, N. (2007). *Bitmeyen Göç Konuk İşçilikten Ulus Ötesi Yurttaşlığa* (3. Baskı). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Abadan Unat, N. (2015). Türkiye'nin Son Elli Yıllık Emek Göçü: Yorum, Eleştiri, Öngörü. Erdoğan, M.M ve Kaya, A (Ed.), *Türkiye'nin Göç Tarihi 14. Yüzyıldan 21. Yüzyıla Türkiye'ye Göçler* (1. Baskı) (259-276). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Acer, Y. ve Kaya, İ. ve Gümüş, M., (2010). *Küresel ve Bölgesel Perspektiften Türkiye'nin İltica Stratejisi*. Ankara: Usak yayınları.
- Adıgüzel, Y. (2018). *Göç Sosyolojisi* (2. Basım). Ankara: Nobel Yayınları.
- Adıgüzel, Y. (2010). *Küreselleşme Çağında Göç*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Akbulut, Y. (2010). *Sosyal Bilimlerde SPSS Uygulamaları 'Sık Kullanılan İstatistiksel Analizler ve Açıklamalı SPSS Çözümleri'*. İstanbul: İdeal Kültür ve Yayıncılık.
- Arı, O. (1960). *Bulgaristanlı Göçmenlerin İntibakı 1950 – 1951 Senelerinde Bulgaristan'dan Tehcir Edilen Türk Göçmenlerinden Yalnız Bursa'da Hürriyet Mahallesinde ve İstanbul'da Taşlı tarla da İskân Edilenlerin İntibakı İle İlgili Sosyolojik Problemler*. Ankara: Rekor Matbaası.
- Asar, A. (2016). *Göç Yönetimi*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Arslan, H. (2001). *16. YY. Osmanlı Toplumunda Yönetim, Nüfus, İskan, Göç ve Sürgün*. İstanbul: Kaktüs Yayınları.
- Betts, A. (2017). *Zorunlu Göç ve Küresel Politika*. (Çev. Türkaslan, S.M.). Ankara: Hece Yayınları.
- Chambers, I. (2005). *Göç, Kültür, Kimlik*. (Çev. Türkmen, İ., Beşikçi, M.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Cotteret, J.M. ve Emeri, C. (1991). *Seçim Sistemleri*. (Çev. Kotil, A.). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Çay, A.H. (2009). *Tarih Türk Tarihi ve Kültürü Kavimler Göçü ve Doğu ve Orta Avrupa'da Türkler (Avrupa Hunları, İtil/Volga Bulgarları, Tuna Bulgarları)*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Türkiye Kültür Portalı Projesi.
- Çitçi, O. (2005). *Yerel Seçimler Coğrafyası 1963- 1999*. Ankara: TODAİE Yayınları.
- Dursun, D. (2016). *Siyaset Bilimi*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Erdoğan, M.M. (2018). *Türkiye'deki Suriyeliler Toplumsal Kabul ve Uyum*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Erdoğan, M. (2000). *Demokrasi Laiklik Resmi İdeoloji*. Ankara: Liberte Yayınları.
- Ersoy Hacısalıhoğlu, N. ve Hacısalıhoğlu, M. (2012). *89 Göçü Bulgaristan'da 1984-89 Azınlık Politikaları ve Türkiye'ye Zorunlu Göç*. İstanbul: Balkar

ve Balmed Yayınları.

- Firik, M. (2010). *TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu, İnsan Hakları Işığında Türkiye’de Bulunan Mülteciler, Sığınmacılar ve Yasadışı Göçmenlerin Sorunları*. Ankara: TBMM Basımevi.
- Genç, D. (2014). Türkiye’nin Yabancıların Hareketliliğine İlişkin Sınır Politikası. Danış, D. ve Soysüren, İ (Ed.), *Türkiye’de Yabancılar, Göç ve Devlete Disiplinler Arası Bakışlar*. (ss.41-66). Ankara: NoteBene Yayınları.
- Gökçe Akgür, Z. (1997). *Türkiye’de Kırsal Kesimden Kente Göç ve Bölgeler Arası Dengesizlik (1970 – 1993)*. Ankara: Başbakanlık Basımevi.
- Gülener, S. (2017). *Türkiye’de Anayasa Yargısının Demokratik Meşruluğu*. İstanbul: Onikilevha Yayınları.
- Güleryüz, N.A. (2015). *Geçmişten Günümüze Anadolu’ya Yahudi Göçü”, Türkiye’nin Göç Tarihi 14. Yüzyıldan 21. Yüzyıla Türkiye’ye Göçler*. M. murat Erdoğan, Ayhan Kaya (Ed.). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Gündoğmuş, B. (2014). *Siyasal Tercihler Şırnak Örnek Olay Araştırması*. Kurt, E.(Ed.), İstanbul: Düzey Yayınevi.
- Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. *Türkiye’de Göç ve Yerinden Olmuş Nüfus Araştırması*. Ankara: İsmat Matbaacılık ve Yayıncılık.
- Heywood, A. (2017). *Siyaset Teorisine Giriş*. Köse, H.M. (Ter.), İstanbul: Küre Yayınları.
- Heywood, A. (2006). *Siyaset*. Kalkan, B. ve Kopuzlu, Z. (Ed.), Temsil Seçimler ve Oy Kullanma. Ankara: Liberte Yayınları.
- Heywood, A. (2015). *Siyasi İdeolojiler*. (Çev. Bayram, A.K.). Liberalizm. Ankara: Liberte Yayınları.
- Ihlamur Öner, S. ve Şirin Öner, A. (2016). *Küreselleşme Çağında Göç Kavramlar, Tartışmalar*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- İnginar Kemaloğlu, A. (2012). *Bulgaristan’dan Türk Göçü 1985-1989*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi Yayını.
- Kaflı, K. (1966). *Türkiye’ye Göçler*. İstanbul: Çeltüt Matbaacılık.
- Kalaycı, H. (2016). *Göç Sosyolojisi Açısından Bir İnceleme Çankırı’dan Ankara’ya Göç Örneği*. Çankırı: Yenigün Basın Yayın Matbaacılık.
- Kalaycıoğlu, E. (2016). *Siyasal Rejim Tasarımı ve Demokrasi*. Kalaycıoğlu, E., Sarıbay, A.Y. (Ed.), Türk Siyasal Hayatı Türkiye’de Politik Değişim ve Modernleşme. İstanbul: Sentez Yayınları
- Kapani, M. (2002). *Politika Bilimine Giriş*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Karpat, K. (2015). *Türkiye’nin Göç Tarihi 14. Yüzyıldan 21. Yüzyıla Türkiye’ye Göçler*. M. Murat Erdoğan, Ayhan Kaya. (Ed.). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Kaya, A. ve Erdoğan, M.M. (2015). *Türkiye’nin Göç Tarihi 14. Yüzyıldan 21. Yüzyıla Türkiye’ye Göçler*. M. murat Erdoğan, Ayhan Kaya, (Ed.), İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Kirişçi, K. ve Karaca, S. (2015). *“Hoşgörü ve Çelişkiler: 1989, 1991, ve 2011’de*

- Türkiye'ye Yönelen Kitleli Mülteci Akınları", Türkiye'nin Göç Tarihi 14. Yüzyıldan 21. Yüzyıla Türkiye'ye Göçler.*** M. murat Erdoğan, Ayhan Kaya. (Ed.), İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Nazır, B. (2016). ***Macar ve Polonyalı Mülteciler Osmanlı'ya Sığınanlar.*** İstanbul: Yeditepe Yayınevi.
- Özkan, I. (2018). ***Göç-İltica ve Sığınma Hukuku.*** İstanbul: Seçkin Yayınları.
- Perruchoud, R. ve Redpath, J. (2004). ***Göç Terimleri Sözlüğü.*** İstanbul: Uluslararası Göç Örgütü Yayınları.
- Rousseau, J.J. (1982). ***Toplum Sözleşmesi.*** (Çev. Günyol, V.). İstanbul: Adam Yayıncılık.
- Rousseau, J.J. (2018). ***İnsanlar Arasındaki Eşitsizliğin Temeli ve Kökenleri.*** (Çev, Yıldırım, E.), İstanbul: Roman Yayınları.
- Sarıbay, A.Y. (2016). Demokrasi ve Siyasal Temsil: İlişkisel Bir Bakış. Kalaycıoğlu, E. ve Sarıbay, A.Y. (Ed.), ***Türk Siyasal Hayatı Türkiye'de Politik Değişim ve Modernleşme.*** İstanbul: Sentez Yayınları.
- Sarıbay, A.Y. (2016). Türkiye'de Demokrasi ve Sivil Toplum. Kalaycıoğlu, E. ve Sarıbay, A.Y.(Ed.), ***Türk Siyasal Hayatı Türkiye'de Politik Değişim ve Modernleşme,*** İstanbul: Sentez Yayınları.
- Sezen, S. (2000). ***Seçim ve Demokrasi.*** İstanbul: Gündoğan Yayınları.
- Spinoza, B. (2003). ***Siyaset Üzerine Seçmeler.*** (Çev. Timuçin, A., Morpa.), İstanbul: Kültür Yayınları.
- Şen, Y.F. (2006). ***Yeni Dönemde Eski Tartışmalar Göç Etnisite Milliyetçilik Kürtçülük Laiklik.*** Ankara: Yargı Yayınevi.
- Şentuna, C. ve Babür, S. (015). ***Platon.*** Mete Tunçay (Ed.), Batı'da Siyasal Düşünceler Tarihi Seçilmiş Yazılar Eski ve Orta Çağlar. (44-140). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Tannenbaum, D. ve Schultz, D. (2007). ***Siyasi Düşünce Tarihi Filozoflar ve Fikirleri.*** (Çev. Demirci, F.). Ankara: Adres Yayınları.
- Tuncer, E. (2003). ***Osmanlı'dan Günümüze Seçimler 1877- 2002.*** Ankara: TESAV Yayınları.
- Tunçay, M. (2015). Aquinum'lu Thomas, Mete Tunçay (Ed.), ***Batı'da Siyasal Düşünceler Tarihi Seçilmiş Yazılar Eski ve Orta Çağlar.*** (422-462). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Tunçay, M. (2015). Padua'lı Marsilio. Mete Tunçay (Ed.), ***Batı'da Siyasal Düşünceler Tarihi Seçilmiş Yazılar Eski ve Orta Çağlar*** (463-488). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Tunçay, M. (2015). Herodotos. Mete Tunçay (Ed.), ***Batı'da Siyasal Düşünceler Tarihi Seçilmiş Yazılar Eski ve Orta Çağlar.*** İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Tunçay, M. (2015). Marcus Tullius Cicero. Mete Tunçay (Ed.), ***Batı'da Siyasal Düşünceler Tarihi Seçilmiş Yazılar Eski ve Orta Çağlar*** (297-329). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Tunçer, A.S. (2020). Göç Hareketlerinin Kentsel Mekânda İzlenmesi: Kırşehir Örneği. Yılmaz, V. ve Atmaca, Y. (Ed.), ***Türkiye'de Göçün Kentler***

Üzerindeki Etkileri ve Yönetimi. Bursa: Ekin Yayınları.

Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S. (2004). *SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Detay Yayıncılık.

Yıldırım, G. (2016). *Güvenlik Ekseninde Avrupa Birliği Mülteci Hukuku*. Ankara: yetkin yayınları.

MAKALELER

Akkoyunlu Ertan, K. Ertan, B. (2017). Türkiye'nin Göç Politikası. *Contemporary Research in Economics and Social Sciences*, 1(2), 7-39.

Aliefendioğlu, Y. (2005). Temsili Demokrasinin 'Seçim' Ayağı. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (60), 71-96.

Altan, C. (2005). Genel Seçimler – Yerel Seçimler İlişkisi (1983 – 2004). *Elektronik sosyal Bilimler Dergisi*, 3 (12), 174-190.

Arslan, A. (2007). 1963'ten Günümüze, Yerel Seçim Sonuçları Temelinde Türkiye'nin Siyasi Yapısı. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 4(1), 1-32.

Ataman, M. (2016). Göçler ve Ortak Geleceğimiz. *Anadolu Kadın ve Aile Derneği (Akadder). Sempozyum Kitaplığı*, Ankara: 40-48.

Atmaca, Y. (2019). Belediyeler ve Göçmen Politikaları: Çankırı Örneği. *Kent Akademisi*, 12(1), 56-66.

Balta, E. (2007). Seçimler, Demokrasi ve Temsil. *TEB Haberler*, 5, 16-19.

Bali, B.B. ve Gündoğdu, H.G. (2017). Merkezi Yönetim Tarafından Uygulanan Göç Politikalarının Bir Analizi: Türkiye Örneği. *Kaysem11 (Uluslararası 11. Kamu Yönetimi Sempozyumu)*, Elazığ: 28-30 Eylül, 183-196.

Başer, H. (2016). Göçler ve Ortak Geleceğimiz, Anadolu Kadın ve Aile Derneği. *(Akadder), Sempozyum Kitaplığı*, Ankara, 121-132.

Beren, F. (2013). Seçmen Tercihine Etki Eden Faktörler ve Seçim Güvenliği: Şanlıurfa İli Örneği. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 8(1), 191-214.

Bostan, H. (2018). Geçici Koruma Statüsündeki Suriyelilerin Uyum, Vatandaşlık ve İskân Sorunu. *Göç Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 38-88.

Buz, S. (2008). Türkiye Sığınma Sisteminin Sosyal Boyutu. *TBB Dergisi*, 76, 120-131.

Buz, S. (2008). Türkiye'deki Sığınmacıların Sosyal Profili. *Polis Bilimleri Dergisi*, 10(4), 1-14.

Coşkun, B. ve Şirin Çetin, M. (2019). Yerel Seçimlerde Seçmen Davranışını Etkileyen Faktörler: Muş Örneği. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal bilimler Dergisi*, 7(6), 241-255.

Çapan, F. ve Güvenç, B., (2017). Kavimler Göçü ve Batı Roma İmparatorluğu'nun Çöküşü. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 6(18), 629-640.

Çelik, V., Pekküçükşen, Ş. (2018). Türkiye'de Sivil Toplum Kuruluşlarının Göç Konusundaki Çalışmaları Üzerine Bir Değerlendirme. *Üçüncü Sektör*

Sosyal Ekonomi, 53(3), 1273-1283.

- Damlapınar, Z. ve Balcı, Ş. (2013). Seçmenin Zihnindeki Aday İmajını Belirleyen Etkenler: 28 Mart 2004 Yerel Seçimleri Alan Araştırması. *Selçuk İletişim* 4(1), 58-79.
- Demir, A. (2011). Sömürge Devletlerinin Kullandığı Sömürgecilik Araç ve Metotları Vaka Analizi: Belçika Krallığı'nın Kongo'daki Sömürge Dönemi. *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, 7(14), 117-141.
- Demirhan, Y., Aslan, S. (2016). Türkiye'nin Sınır Ötesi Göç Politikaları ve Yönetimi. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 23-62.
- Deniz, T. (2014). Uluslararası Göç Sorunu Perspektifinde Türkiye. *TSA*, 18(1), 175-204.
- Ekici, S. ve Tuncel, G. (2015). Göç ve İnsan. *Birey ve Toplum*, 5(9), 9-22.
- Ekinci, M.U. (2016). Türkiye-AB Geri Kabul Anlaşması ve Vize Diyalogu. *SETA*, İstanbul.
- Ekşi, N. (2009). İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesinin 6. Maddesinin Yabancıların Sınır dışı Edilmesine Uygulanıp Uygulanmayacağı Sorunu. *Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni*, 29 (1-2), 119- 135.
- Ekşi, N. (2013). ILC'nin Yabancıların Sınırdışı Edilmesine İlişkin 2014 Taslak Kurallarının Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Hükümleriyle Mukayesesi ve Bu Kuralların Türkçe Tercümesi. *Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni*, 33(1), 1-30.
- Ela Özcan, E.D. (2016). Çağdaş Göç Teorileri Üzerine Bir Değerlendirme. *İş ve Hayat*, 2 (4), 183-215.
- Evrar Topuzkanamış, Ş. (2018). Anayasal Demokrasilerde Şeffaflığı Sağlamanın Bir Yolu Olarak Paranın Denetimi ve Yönetimi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 20(2), 213-238.
- Göker, G. ve Doğan, A. (2015). Yerel Seçimlerde Aday Faktörü: Elazığ Seçmenin Aday Profili Beklentileri Üzerine Bir Araştırma. *Fırat Üniversitesi Harput Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 43-59.
- Görmez, K. Eroğlu, H.T. ve Bahçeci, H.I. (2017). Küreselleşme, Göç, Göç Yönetimi ve Türkiye. *Kaysem11 (Uluslararası 11. Kamu Yönetimi Sempozyumu)*, Elazığ: 28-30 Eylül, 563-572.
- Güçyetmez, M. (2017). Karşılaştırmalı Demokrasi Modelleri ve Hükümet Sistemleriyle İlişkisi. *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7(1), 479-495.
- Günay, E. Atılgan, D. ve Serin, E. (2017). Dünya'da ve Türkiye'de Göç Yönetimi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 37-60.
- Gündüz, A. (2016). Sömürgecilik Kavramı ve Sömürge Devletlerin Uyguladıkları Taktikler ' Ortadoğu Örneği'. *Tarih Okulu Dergisi*, 9 (25), 763-784.
- Gündüz Erdinç G. ve Demirtaş, M. (2019). Yerel Seçimlerde Seçmen Tercihini Etkileyen Aday Karakteristikleri: Kırıkkale İli Örneği. *Uluslar arası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(65), 1059-1068.
- Haydaroglu C. ve Çevik, G. (2016). Türkiye'de Seçim Sistemlerinin Demokrasi

- ve Ekonomi İlişkisi Çerçevesinde İncelenmesi. **Uluslararası Politik Araştırmalar Dergisi**, 2(1), 51-63.
- İlgın Bahçeci, H. ve Uzun, Ş. (2017). Türkiye’de Uluslararası Göç ve Yerel Politika. **Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 1(4), 1-17.
- İneli Cığer, M. (2016). Uluslararası Hukuka Uygun Geçici Koruma Rejiminin Unsurları Üzerine. **Göç Araştırmaları Dergisi**, 2(3), 62-92.
- İzci, F., Sarıtürk, M., (2019). Demokratik Toplumlarda Halkın Yönetime Katılımı: Yönetime Katılım ve Yönetişim İlişkisi. **Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi**, 2(3), 498-517.
- Koçak, M. (2006). Seçim Sistemleri ve Demokrasi Karşılaştırmalı Analiz: İHAM ve AB Ölçütleri. **Anayasa Yargısı Dergisi**, 23, 115-132.
- Önder, N. (2019). Türkiye’de Geçici Koruma Altındaki Suriyelilere Yönelik Sağlık Politikalarının Analizi. **Göç Araştırmaları Dergisi**, 5(1), 110-159.
- Özhan, M. ve Karataş, S. (2019). Belediye Başkanı Adayı Profili Üzerine Çalışma: Siirt Örneği, **EKEV Akademi Dergisi**, 23(78), 331-353.
- Sayın, Y. Usanmaz, A. ve Aslangiri, F. (2016). Uluslararası Göç Olgusu ve Yol Açtığı Etkiler: Suriye Göçü Örneği. **KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi**, 18(31), 1-13.
- Şakacı, B.K. (2020). Türkiye’nin Göç ve İskân Politikaları: 1934 Tarihli 2510 Sayılı İskân Kanunu İncelemesi. **Kamu Yönetimi ve Politikaları Dergisi**, 1 (3), 36-57.
- Taşçı, F. (2009). Bir sosyal politika sorunu olarak göç. **Kamu-İş**, 10(4), 177-202.
- Teyyare, E. ve Avcı, M. (2016). Yerel Seçimlerde Seçmen Davranışları: 2014 Yerel Seçimleri ve Zonguldak İli Örneği. **Sosyal, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi**, 4(1), 51-76.
- Tuğsuz, N. ve Yılmaz, A. (2015). Siyasi Partilerin Mülteci Politikaları. **SETA**, (106), 1-6.
- Tuncel, G. ve Ekici, S. (2019). Göç’ün Siyasal Etkisi: Suriyeli Göçmenlerin Türkiye Siyasetine Etkisi. **Birey ve Toplum**, 9(18), 49-72.
- Tutaş, N. (2018). Sömürgecilik sonrası Londra’ya göç: Zaide Smith White Teeth ve Hanif Kureishi The Buddha of Suburbia. **Folklor/Edebiyat**, 24(96), 29-36.
- Tümtaş, M.S. ve Ergun, C. (2016). Göç’ün Toplumsal ve Mekansal Yapı Üzerindeki Etkileri. **Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, 21(4), 1347-1359.
- Türk, H.S. (1995). Demokratik Rejimlerde Seçim Kanunları ve Türkiye İçin Yeni Bir Seçim Kanunu Önerisi. **Türkiye Sosyal Ekonomi Siyasal Araştırmalar Vakfı (TÜSES), Uluslararası Konferans**, 9-10 Haziran.
- Türk, H.S. (2006). Seçim, Seçim Sistemleri ve Anayasal Tercih. **Anayasa Yargısı Dergisi**, 22(1), 75-113.
- Türkyılmaz, Ü. (2017). Aıme Cesaire: Sömürge, Kölelik ve Eşitsizlik. **Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, DOI: 10.5505, 229-239.

- Uzun, Ş. (2017). Geçmişten Günümüze Türkiye'nin Göç Yönetimi. **Kaysem11 (Uluslararası 11. Kamu Yönetimi Sempozyumu)**, 28-30 Eylül, 79-92. Elazığ.
- Ünsal, A. (2019). Uluslararası Göç Kavramı ve Uluslararası Göçün Ülke Ekonomileri Üzerinde Muhtemel Etkileri. **Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi**, (18), 50-61.
- Yaşlıoğlu, M.M. (2017). Sosyal Bilimlerde Faktör Analizi ve Geçerlilik: Keşfedici ve Doğrulayıcı Faktör Analizlerinin Kullanılması. **İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi**, 46, 74-85.
- Yavuz, B. (2009). Çoğulcu Demokrasi Anlayışı ve İnsan Hakları. **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 13(1-2), 283-302.
- Yaylı, H. ve Çoştan, U. (2017). Türkiye'nin Yeni Göç ve Göçmen Politikaları: Suriyeli Mülteciler Örneği. **Kaysem11 (Uluslararası 11. Kamu Yönetimi Sempozyumu)**, (Elazığ.), 28-30 Eylül, 300-313.
- Yıldız, A. (2017). Göç ve Entegrasyon Politikalarında Vatandaşlık. **Göç Araştırmaları Dergisi**, 3(1), 36-67.
- Yılmaz, A. (2014). Uluslararası Göç: Çeşitleri, Nedenleri ve Etkileri. **International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic**, 9, 1685-1704.
- Yılmaz, V. (2019). İç Göçün Nedenleri ve Değerlendirilmesi: Bitlis İli Örneği. **OPUS Uluslar arası Toplum Araştırmaları Dergisi**, 11(18), 1709-1735.

TEZLER

- Aydınlı, D. (2017). **Kitlesel Göç Hareketlerinin Uluslararası Koruma Rejimine Etkisi: Türkiye'deki Suriyeliler ve Geçici Koruma**. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çelik, E. (2019). **Geçici Koruma Altındaki Suriyelilerin Türkiye Ekonomisine Etkisi: Denizli Örneği**. (Yüksek Lisans Tezi). Denizli: Pamukkale Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demirhan İnceliler, N. (2019). **1923 Yılından Bugüne Türkiye'nin Uluslar Arası Göç Politikaları ve Sosyal – Ekonomik Etkileri**. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: İstanbul Maltepe Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ergün, Ö.R. (2018). **Geçici Koruma Statüsündeki Suriyeli Çocukların Eğitim Sürecindeki Toplumsal Uyum Sorunları: Burdur Örneği**. (Yüksek Lisans Tezi). Burdur: Süleyman Demirel Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kadooğlu, A. (2019). **Gaziantep'te Geçici Koruma Altındaki Suriyelilere Verilen Sosyal ve Ekonomik Hakların Entegrasyona Etkisi (Gaziantep Örneği)**. (Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep: Hasan Kalyoncu Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kandemir, M. (2018). **Türkiye ve Kanada Mülteci Politikalarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi**. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tavukçu, N. (2019). **Türkiye'deki Suriyelilere Yönelik Sosyal Politikaların**

Değerlendirilmesi. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: İstanbul Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Temizel, M. (2012). **Türkiye’de Seçmen Davranışlarında Sosyolojik, Kültürel ve Dinsel Faktörlerin Rolü: Kuramsal ve Ampirik Bir Çalışma.** (Doktora Tezi). Konya: Selçuk Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Türkmen, T. (2011). **Demokratik Toplumun Oluşumunda Medyanın Rolü.** (Yüksek Lisans Tezi). Erzurum: Atatürk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü.

DİĞER KAYNAKLAR

(26.10.2013, CNN TÜRK.COM).

(<https://multeciler.org.tr/>).

(<https://tuikweb.tuik.gov.tr/>)

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Denetçiliği Kurumu (2018). **Türkiye’deki Suriyeliler Özel Rapor.** Ankara: Elma Teknik Basım Matbaacılık.

TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu (2010). **İnsan Hakları Işığında Türkiye’de bulunan Mülteciler, Sığınmacılar ve Yasadışı Göçmenlerin Sorunları.** Ankara: TBMM Basım Evi.

Türk Göçmen ve Mülteci Dernekleri Federasyonu Yayınları, (1962). **Göç’ten Konular.** İstanbul: Büyük Kervan Matbaası.

EKLER

Ek-1

ANKET FORMU

1. Yaşınız:

2. Cinsiyetiniz

☐ Kadın ☐ Erkek

3. Medeni durumunuz

☐ Evli ☐ Bekâr

4. Eğitim
durumunuz

- ☐ İlkokul
☐ Ortaokul
☐ Lise
☐ Ön Lisans
☐ Lisans
☐ Lisansüstü

Eğitim

5. Mesleğiniz

- ☐ Öğrenci
☐ İşsiz
☐ İşçi
☐ Memur
☐ İşveren
☐ Esnaf
☐ Serbest Meslek
☐ Ev hanımı
☐ Diğer

6. Gelir Durumu

- ☐ Gelirim Yok
☐ 1000 ve daha az
☐ 1001-1800
☐ 1801-2500
☐ 2501-3500
☐ 3501-5500
☐ 5501-8000
☐ 8001 ve daha fazla

7. Kendinizi siyasal yelpazenin neresine konumlandırıyorsunuz?

- 1 ☐ Aşırı Sol 2 ☐ Sol 3 ☐ Merkez 4 ☐ Sağ 5 ☐ Aşırı Sağ 6 ☐ Fikrim yok

8. Kendinizi aşağıdaki siyasal kimliklerin hangileriyle tanımlamaktasınız? (En çok 3 tane işaretleyiniz).

1 ☐ Sağcı	7 ☐ Solcu	13 ☐ İslamcı / Şariatçı
2 ☐ Türk Milliyetçisi	8 ☐ Sosyal Demokrat	14 ☐ Cemaatçi
3 ☐ Muhafazakâr-Milliyetçi	9 ☐ Aşırı Solcu	15 ☐ Liberal Demokrat
4 ☐ Muhafazakâr-Dindar	10 ☐ Kürt Milliyetçisi	16 ☐ Atatürkçü
5 ☐ Ülkücü	11 ☐ Kürt İslamcı	17 ☐ Ulusalçı/Yurtsever
6 ☐ Laik	12 ☐ Dindar	18 ☐ Diğer:

9. Kendinizi aşağıdaki kültürel / dinsel kimliklerin hangileriyle tanımlamaktasınız? (En çok 3 tane işaretleyiniz).

1 ☐ Türk	7 ☐ Zaza	13 ☐ Müslüman	19 ☐ Hristiyan
2 ☐ Kürt	8 ☐ Kırmanç	14 ☐ Dindar	20 ☐ Musevi
3 ☐ Çerkes	9 ☐ Ermeni	15 ☐ Sünni	21 ☐ Ateist
4 ☐ Gürcü	10 ☐ Rum	16 ☐ Alevi	22 ☐ Mezhebi Yok
5 ☐ Laz	11 ☐ Roman	17 ☐ Cemaat Mensubu	23 ☐ Dünya Vatandaşı
6 ☐ Arap	12 ☐ Göçmen	18 ☐ Tarikat Mensubu	24 ☐ Diğer:

10. Geçici Koruma politikasından birinci derecede sorumlu kimdir.

- ☐ Hükümet ☐ Muhalefet ☐ Uluslararası Aktörler ☐ Diğer

11. Türkiye’de Suriyelilere uygulanan açık sınır politikasının nedeni nedir.

- ☐ Devlet Politikası ☐ Hükümet Politikası
☐ Suriye’deki iç savaş ☐ Göçün insani boyutu
☐ Muhalefet ☐ Uluslararası baskı

	AKP	CHP	MHP	HDP	DSP	DiĞER
12. 2009 Yerel seçimlerinde hangi partiye oy verdiniz?						
13. 2014 Yerel seçimlerinde hangi partiye oy verdiniz?						
14. 2019 Yerel seçimlerinde hangi partiye oy verdiniz?						
15. Yapılacak ilk seçimde oy vermeyi düşündüğünüz parti hangisidir?						
16. 2014 Yerel seçimlerinde siyasi tercihinizde bir değişiklik oldu mu?	Evet ☐			Hayır ☐		
17. 2019 Yerel seçimlerinde siyasi tercihinizde bir değişiklik oldu mu?	Evet ☐			Hayır ☐		
	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	
18. Yerel seçimlerde vereceğim oyu inançlarım belirler	①	②	③	④	⑤	
19. Yerel seçimlerde vereceğim oyu siyasal görüşlerim belirler.	①	②	③	④	⑤	
20. Suriyelileri inanç yönünden yakın hissederim.	①	②	③	④	⑤	
21. Suriyeli sığınmacıların sosyal hayatıma etkileri oy tercihlerimi belirler.	①	②	③	④	⑤	
22. Suriyeli sığınmacıların toplumsal ahlak ve huzura olumsuz etkisi vardır.	①	②	③	④	⑤	
23. Suriyeli sığınmacıların ülkelerine geri gönderilmesi siyasi tercihim etkiler	①	②	③	④	⑤	
24. Devlet sığınmacılar konusunda iyi bir yönetim ortaya koymaktadır	①	②	③	④	⑤	
25. Suriyelilerin Türk toplumuna uyum sağlayacağına inanıyorum.	①	②	③	④	⑤	
26. Suriyeli sığınmacılara okullarımızda eğitim verilmesi oy tercihim etkiler	①	②	③	④	⑤	
27. Suriyelilerin Türkiye vatandaşlığına alınması oy tercihim etkiler.	①	②	③	④	⑤	
28. Ailemin veya çevremın mülteciler hakkındaki düşünceleri oy tercihim etkiler	①	②	③	④	⑤	
29. Suriyeliler ile kültürel olarak aynı olduğumuzu düşünüyorum	①	②	③	④	⑤	
30. Suriyeli sığınmacıları kabul etmemiz din kardeşliğimizin bir gereğidir	①	②	③	④	⑤	
31. Suriyeli sığınmacılar tarihsel yönden kardeşimizdir.	①	②	③	④	⑤	
32. Suriyeli sığınmacılar etnik yönden kardeşimizdir.	①	②	③	④	⑤	
33. Suriyeli sığınmacıların ülkemize kabul edilmeleri gerekir	①	②	③	④	⑤	
34. Suriyelileri ülkemize kabul etmek insanlığın bir gereğidir	①	②	③	④	⑤	
35. Bizim ülkemizde zor durumda olan insanların varken sığınmacı kabul edilmesini doğru bulmuyorum	①	②	③	④	⑤	
36. Savaştan kaçan sığınmacı yetişkin erkeklerin kabul edilmesini doğru buluyorum.	①	②	③	④	⑤	
37. Savaştan kaçan sığınmacı çocuk ve kadınların kabul edilmesini doğru buluyorum.	①	②	③	④	⑤	
38. Seçimde vereceğim oyu ekonominin gidişatı belirler.	①	②	③	④	⑤	
39. Gelir durumum siyasal tercihim etkiler.	①	②	③	④	⑤	

40. Yerel seçimlerde adayın bilinen biri olması oy tercihimizi etkiler.	①	②	③	④	⑤
41. Adayın dini ve kültürel değerleri oy tercihimizi etkiler.	①	②	③	④	⑤
42. Adayın etnik kökeni oy tercihimizi etkiler.	①	②	③	④	⑤
43. Yerel seçimlerde oy verirken siyasi parti oy tercihimizi etkiler.	①	②	③	④	⑤
44. Adayın kişisel özellikleri oy tercihimizi etkiler	①	②	③	④	⑤
45. Suriyelilerin Ülkemize gelişi hayat standartlarımızı olumsuz yönde etkiledi.	①	②	③	④	⑤
46. Türkiye'nin 2011 de Açık sınır politika uygulayarak Suriyelileri kabul etmesini doğru buluyorum.	①	②	③	④	⑤
47. Mülteci politikasını sınır güvenliği açısından doğru buluyorum.	①	②	③	④	⑤
48. Mülteci politikasının terör olaylarını arttıracakını düşünüyorum.	①	②	③	④	⑤
49. Mülteci politikasının kamusal alanı tehdit etmektedir.	①	②	③	④	⑤
50. Suriyelilerin iş piyasasında istihdamı iktidar partisine oy verme tercihimizi olumsuz yönde etkiler.	①	②	③	④	⑤
51. Suriyelilerin ülkemizden gönderilmesi iktidar partisine oy verme tercihimizi olumlu yönde etkiler.	①	②	③	④	⑤
52. Suriyelilere kamu hizmeti verilmesi iktidar partisine oy verme tercihimizi olumsuz yönde etkiler.	①	②	③	④	⑤
53. Suriyeliler hayat pahalılığına sebep oldu.	①	②	③	④	⑤
54. Suriyeliler kira artışına sebep oldu.	①	②	③	④	⑤
55. Suriyelilere devlet tarafından yardım verilmesini doğru buluyorum.	①	②	③	④	⑤
56. Suriyeli mülteciler hakkındaki izlenen politika iktidar partisine vereceğim oyu olumlu yönde etkiler.	①	②	③	④	⑤
57. Suriyeli mülteciler hakkındaki izlenen politika muhalefet partisine vereceğim oyu olumlu yönde etkiler.	①	②	③	④	⑤
58. Mülteci politikasını halk sağlığını olumsuz yönde etkiliyor.	①	②	③	④	⑤
59. Mülteci politikasına bağlı faktörler yerel seçimlerde oy verme tercihimizi etkiler.	①	②	③	④	⑤
60. Suriyelilerin sağlık hizmetlerinden bedava yararlanması iktidar partisine vereceğim oyu olumsuz yönde etkiler.	①	②	③	④	⑤

Ek-2

Faktörlerin demografik özelliklere etkisine göre Gaziantep ve Eskişehir illerinin karşılaştırılması

Faktörler	Demografik özellikler	Gaziantep	Eskişehir	Yorum
Aday-parti	Cinsiyet	Erkek	Erkek	İki il açısından da erkek nüfus kadın nüfusa göre aday-parti faktöründen etkilenecek siyasi tercihte bulunmaktadır.
	Medeni durum	-----	---	Medeni durum ile aday-parti faktörü arasında anlamlı farklılık bulgulanmamıştır.
	Yaş	-----	----	Yaş ile aday-parti faktörü arasında anlamlı farklılık bulgulanmamıştır.
	Eğitim durumu	İlkokul	Lise	Gaziantep ilinde araştırmaya katılan seçmenin eğitim durumu ile aday-parti faktörü ilişkisinde ilkokul mezunları daha fazla etkilenirken Eskişehir ilinde lise mezunları oy kullanırken aday-parti faktöründen daha fazla etkilenmektedir.
	Meslek	-----	----	Meslek ile aday-parti faktörü arasında anlamlı farklılık bulgulanmamıştır.
	Gelir durumu	-----	1000 ve daha az	Gaziantep ilinde gelir durumu ile aday-parti faktörü arasında anlamlı farklılık bulunmazken, Eskişehir ilinde araştırmaya katılan seçmen gelir durumu 1000 ve daha az olanlar aday-parti faktöründen daha fazla etkilenmektedirler.
Ekonomik	Cinsiyet	----- -	----- ----	Cinsiyet ile ekonomik faktör arasında anlamlı farklılık bulgulanmamıştır.
	Medeni durum	Evli	Bekâr	Gaziantep ilinde evli nüfus ekonomik faktörlerin tesirinde kalarak oy kullanırken, Eskişehir de bu bekâr nüfus için geçerlidir.
	Yaş	+56	18-25	Gaziantep ilinde yaş ile ekonomik faktör ilişkisi düşünüldüğünde 56 yaş üzerindeki daha çok etkilenirken, Eskişehir ilinde 18-25 yaş arası ekonominin tesirinde oy kullanmaktadır.
	Eğitim durumu	Ortaokul	Önlisans	Gaziantep ilinde ortaokul mezunları ekonomik faktörün tesirinde siyasal tercihte bulunurken, bu durum Eskişehir ilinde ön lisans mezunları için geçerlidir.
	Meslek	Esnaf-	Esnaf	Meslek grupları açısından ekonomik

		s.meslek		faktörün tesiri düşünüldüğünde hem Gaziantep ilinde hem de Eskişehir ilinde esnafların ekonominin tesirinde daha fazla kaldığı bulgulanmıştır.
	Gelir durumu	-----	-----	Gelir durumu ile ekonomik faktör arasında anlamlı farklılık bulgulanmamıştır.
Siyasal	Cinsiyet	-----	Erkek	Gaziantep seçmeninin cinsiyeti ile siyasal faktör arasında anlamlı farklılık bulgulanmamışken, Eskişehir seçmeninden erkekler siyasal tercih faktöründen kadınlardan daha fazla etkilenmektedir.
	Medeni durum	Bekâr	-----	Gaziantep ilinde bekar nüfus siyasal faktörlerden evli nüfusa oranla daha fazla etkilenirken, Eskişehir ilinde medeni durum ile siyasal faktör arasında anlamlı farklılık bulgulanmamıştır.
	Yaş	18-25	36-55	Gaziantep ilinde 18-25 yaş aralığı siyasal faktörlerden daha fazla etkilenirken, Eskişehir ilinde 36-55 yaş aralığı bu faktörün daha fazla etkisindedir.
	Eğitim durumu	-----	Lise	Eğitim durumu ile siyasal faktör açısından Gaziantep ilinde anlamlı bir bulguya rastlanmazken, Eskişehir ilinde lise mezunları siyasal faktörden diğer mezunlara göre daha fazla etkilenmektedirler.
	Meslek	İşsiz	Serbest meslek	Meslek grubu ile siyasal faktör arasında ilişkiye bakıldın da Gaziantep ilinde işsiz seçmenin siyasal faktörden daha fazla etkilendiği görülürken, Eskişehir ilinde serbest meslek sahipleri siyasal faktörlerden daha fazla etkilenmektedir.
	Gelir durumu	1801-2500	-----	Gelir durumu ile siyasal faktör ilişkisine bakıldığında Gaziantep ilinde 1801-2500 arası gelire sahip olanlar siyasal faktörden daha fazla etkilendiği, Eskişehir ilinde ise gelir ile siyasal faktör arasında anlamlı farklılık bulgulanmamıştır.
Sosyal-kültürel	Cinsiyet	-----	Erkek	Gaziantep ili seçmeninin cinsiyet sosyal-kültürel faktör arasında anlamlı ilişki bulgulanmamışken, Eskişehir ilinde erkek seçmen kadınlara göre sosyal kültürel faktörlerden daha fazla

				etkilendiği görülmektedir.
Medeni durum	Evli	----- ---		Medeni durumuna göre Gaziantep ilinde evli olanlar bekârlara oranla sosyal-kültürel faktörlerden daha fazla etkilenirken, Eskişehir ilinde medeni durum ile sosyal-kültürel faktör arasında anlamlı farklılık bulgulanmamıştır.
Yaş	+56	----- ----		Gaziantep ilinde 56 yaş üzerindeki diğer yaş gruplarına göre daha fazla sosyal-kültürel faktörün tesiri ile siyasal tercihte bulunurken, Eskişehir ilinde sosyal-kültürel faktör ile yaş arasında anlamlı farklılık bulgulanmamıştır.
Eğitim durumu	Ortaokul	Lise		Gaziantep ilinde ortaokul mezunları diğer mezunlardan daha fazla sosyal-kültürel faktörün tesirinde kalırken, Eskişehir ilinde bu durum lise mezunları için geçerlidir.
Meslek	Evhanımı-esnaf	----- -----		Gaziantep ilinde ev hanımı ve esnaf sosyal-kültürel faktörün tesiri ile hareket ederken, Eskişehir ilinde araştırmaya katılan seçmenin mesleği ile sosyal-kültürel faktör arasında anlamlı farklılık bulunamamıştır.
Gelir durumu	----- --	----- ----		Gelir durumu ile sosyal kültürel faktör arasında anlamlı farklılık bulgulanmamıştır.

Faktörlerin siyasal yelpazeye etkisine göre Gaziantep ve Eskişehir illerinin karşılaştırılması

Faktörler	Gaziantep	Eskişehir	Yorum
Aday-parti	Merkez	Aşırı sağ	Gaziantep ilinde araştırmaya katılan seçmenlerden siyasal yelpazenin merkezinde kendisini görenlerin aday-parti faktörünün tesirinde oy kullandıkları, bu durumun Eskişehir’den katılanlar açısından aşırı sağda geçerli olduğu söylenebilir.
Ekonomik	Sağ	Aşırı sağ	Gaziantep ilinde sağcı olarak kendisini tanımlayanların ekonomik faktörlerden daha fazla etkilendikleri, Eskişehir ilinde ise aşırı sağcı olarak kendisi tanımlayanların ekonomik faktörden daha fazla etkilendiği bulgulanmıştır.
Siyasal	Sol	Aşırı sağ	Siyasal faktörden etkilenme bakımından Gaziantep ilinde kendisi sol olarak görenlerin, Eskişehir’de ise aşırı sağ olarak görenlerin bulgulandığı söylenebilir.
Sosyal-kültürel	Sağ	Aşırı sağ	Gaziantep ilinde sağ olarak kendisini tanımlayanların sosyal-kültürel faktörlerden etkilendikleri görülürken, Eskişehir ilinde bu durum daha fazla aşırı sağ için geçerlidir.

**30 Mart 2014 yerel seçimlerinde oy kullanan siyasi parti seçmenleri üzerinde faktörlerin etkisi
Gaziantep ve Eskişehir illerinin karşılaştırılması**

Faktörler	Gaziantep	Eskişehir	Yorum
Aday-parti	HDP	AKP	30 Mart 2014 yerel seçimlerinde oy kullanan seçmenler açısından değerlendirildiğinde Gaziantep ilinde HDP ‘ye oy verenlerin aday-parti faktörünün tesiri ile oy kullandığı, Eskişehir ilinde ise AKP’ye oy verenlerin diğer parti seçmenlerine nazaran daha fazla aday-parti faktörünü önemsedikleri bulgulanmıştır.
Ekonomik	DSP	AKP	30 Mart 2014 yerel seçimlerinde oy kullanan seçmenler açısından değerlendirildiğinde Gaziantep ilinde DSP seçmeni ekonomik faktörün tesirinde oy kullandığı, Eskişehir ilinde AKP seçmeni diğer seçmenlere göre ekonomik faktörü daha fazla önemsedığı söylenebilir.
Siyasal	CHP	AKP	30 Mart 2014 yerel seçimlerinde oy kullanan seçmenler açısından değerlendirildiğinde Gaziantep ilinde siyasal faktörün tesirinde diğer partilere oranla daha fazla kalan CHP seçmeni iken, bu durum Eskişehir ilinde AKP seçmeni için geçerlidir.
Sosyal-kültürel	MHP	AKP	30 Mart 2014 yerel seçimlerinde oy kullanan seçmenler açısından değerlendirildiğinde Gaziantep ilinde sosyal-kültürel faktörlerin MHP seçmeninin tercihi açısından diğer seçmenlere oranla daha anlamlı olduğu, Eskişehir ilinde ise sosyal-kültürel faktörün AKP seçmeni için diğer parti seçmenlerine oranla daha fazla anlam ifade ettiği bulgulanmıştır.

**31 Mart 2019 yerel seçimlerinde oy kullanan siyasi parti seçmenleri üzerinde faktörlerin etkisi
Gaziantep ve Eskişehir illerinin karşılaştırılması**

Faktörler	Gaziantep	Eskişehir	Yorum
Aday-parti	HDP-AKP	AKP	31 Mart 2019 yerel seçimlerinde oy kullanan seçmenler açısından değerlendirildiğinde Gaziantep ilinde HDP-AKP ‘ye oy verenlerin aday-parti faktörünün tesiri ile oy kullandığı, Eskişehir ilinde ise AKP’ye oy verenlerin diğer parti seçmenlerine nazaran daha fazla aday-parti faktörünü önemsedikleri bulgulanmıştır.
Ekonomik	AKP	AKP	31 Mart 2019 yerel seçimlerinde oy kullanan seçmenler açısından değerlendirildiğinde hem Gaziantep hem de Eskişehir ilinde ekonomik faktörlerin AKP seçmeninin tercihi açısından diğer seçmenlere oranla daha anlamlı olduğu bulgulanmıştır.
Siyasal	HDP-CHP	AKP	31 Mart 2019 yerel seçimlerinde oy kullanan seçmenler açısından değerlendirildiğinde Gaziantep ilinde siyasal faktörün tesirinde diğer partilere oranla daha fazla kalan HDP-CHP seçmeni iken, bu durum Eskişehir ilinde AKP seçmeni için geçerlidir.
Sosyal-kültürel	AKP	AKP	31 Mart 2019 yerel seçimlerinde oy kullanan seçmenler açısından değerlendirildiğinde hem Gaziantep hem de Eskişehir ilinde sosyal-kültürel faktörlerin AKP seçmeninin tercihi açısından diğer seçmenlere oranla daha anlamlı olduğu bulgulanmıştır.

Yapılacak ilk yerel seçimde oy kullanacak siyasi parti seçmenlerinin üzerinde faktörlerin etkisi Gaziantep ve Eskişehir illerinin karşılaştırılması

Faktörler	Gaziantep	Eskişehir	Yorum
Aday-parti	HDP	AKP	Yapılacak ilk yerel seçimde oy kullanacak seçmenler açısından değerlendirildiğinde Gaziantep oy kullanacak seçmenlere göre HDP seçmeni açısından aday-parti diğer seçmenlere oranla daha fazla anlam ifade edecektir. Eskişehir ilinde bu durumun AKP seçmeninin tercihi açısından diğer seçmenlere oranla daha anlamlı olduğu bulgulanmıştır.
Ekonomik	AKP	AKP	Yapılacak ilk yerel seçimde oy kullanacak seçmenler açısından değerlendirildiğinde hem Gaziantep hem de Eskişehir ilinde ekonomik faktörlerin AKP seçmeninin tercihi açısından diğer seçmenlere oranla daha anlamlı olduğu bulgulanmıştır.
Siyasal	HDP-CHP	AKP	Yapılacak ilk yerel seçimde oy kullanacak seçmenler açısından değerlendirildiğinde Gaziantep oy kullanacak seçmenlere göre HDP-CHP seçmeni açısından siyasal faktör diğer seçmenlere oranla daha fazla anlam ifade edecektir. Eskişehir ilinde bu durumun AKP seçmeninin tercihi açısından diğer seçmenlere oranla daha anlamlı olduğu bulgulanmıştır.
Sosyal-kültürel	AKP	AKP	Yapılacak ilk yerel seçimde oy kullanacak seçmenler açısından değerlendirildiğinde hem Gaziantep hem de Eskişehir ilinde sosyal-kültürel faktörlerin AKP seçmeninin tercihi açısından diğer seçmenlere oranla daha anlamlı olduğu bulgulanmıştır.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, Adı :GÖÇ, Eray
Uyruğu :T.C.
Doğum Tarihi ve Yeri :
E-mail :

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet Tarihi
Doktora	Van YYÜ/ Kamu Yönetimi	2021
Yüksek Lisans	Kafkas Ü/ Siyaset Bilimi	2011
Lisans	Cumhuriyet Ü/ Kamu Yönetimi	2006

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2013-Devam	Çankırı Karatekin Ü.	Öğretim Görevlisi

TEZ ORJİNALLİK RAPORU

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

LİSANSÜSTÜ TEZ ORJİNALLİK RAPORU

16/08/2021

Tez Başlığı

Geçici Koruma Politikasının Yerel Seçmenin Siyasal Kararına Etkisi: Gaziantep ve Eskişehir İlleri Karşılaştırmalı Analizi

Yukarıda başlığı/konusu belirlenen tez çalışmamın Kapak sayfası, Giriş, Ana bölümler ve Sonuç bölümlerinden oluşan toplam 188 sayfalık kısmına ilişkin, 15/08/2021 tarihinde tez danışmanım tarafından Tuminin intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtreleme uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezin benzerlik oranı %4 (Dört) tür.

Uygulanan Filtreler Aşağıda Verilmiştir:

- Kabul ve onay sayfası hariç,
- Teşekkür hariç,
- İçindekiler hariç,
- Simge ve kısaltmalar hariç,
- Gereç ve yöntemler hariç,
- Kaynakça hariç,
- Alıntılar hariç,
- Tezden çıkan yayınlar hariç,
- 7 kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç (Limit match size to 7 words)

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Lisansüstü Tez Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılmasına İlişkin Yönergeyi İnceledim ve bu yönergede belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içemediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

15/09/2021

Eray GÖÇ

Adı, Soyadı, İmza

Adı Soyadı : Eray GÖÇ
Öğrenci No : 19920010085
Anabilim Dalı : Kamu Yönetimi
Programı : Kamu Yönetimi

Statüsü Y. Lisans Doktora ☒

DANIŞMAN
Prof. Dr. Ferit İZCİ
15/09./2021

ENSTİTÜ ONAYI
U Y G U N D U R
.. . . / /20....

Enstitü Müdürü